

תלמוד בבלי

מהדורת
גבורת עקיבא

מסכת נדרים

The Daf Yomi Shiur Gemara

*A new, free-flowing explanatory
translation of the Gemara*

Volume Three Dafim 27a - 38b

Other works by this Author

In Lashon Hakodesh

Sefer Gevuras Akiva al HaTorah

Sefer P'nei Gevuras Akiva al HaTorah

Kuntras Gevuras Akiva al HaMoadim (three volumes)

Haggadah shel Pesach 'Gevuras Akiva'

Sefer Chanukas HaTorah - Pirush Gevuras Akiva

Sefer Gevuras Akiva al Hilchos Bishul

In English

Haggadah shel Pesach 'Gevuras Akiva'

Sefer Chanukas HaTorah (A new translation)

This Gemara and all of the seforim listed can be ordered through Amazon (Search for Gevuras Akiva, Chanukas HaTorah, or The Daf Yomi Shiur Gemara).

Shiurei Torah on the Phone :

Divrei Torah on the Parsha - The Fascinating Shayilos of Rav Yitzchok Zilberstein on the Parsha and on the Daf - Stories for Children and more. Call 951-262-2566.

© Copyright - All rights reserved

Copying is permitted להגדיל תורה ואדירה, however copying any part of this sefer for commercial use is strictly forbidden.

Dedication Opportunities

To dedicate future volumes or to sponsor an individual daf, please contact us.

For comments, suggestions, and corrections, please contact

Rabbi Mordechai Koster

1269 Medina Ct.

Lakewood NJ 08701

thedafyomishiurgemara@gmail.com

thedafyomishiurgemara.com

The Translation

The translation is structured in the format of a daf yomi shiur. In a typical shiur, the maggid shiur will first introduce a new topic. He will then read the Gemara inside for a couple of lines and then stop to explain what was just read. He will then continue to read the next Gemara and then stop to explain the new material. And this goes on for the duration of the shiur. This translation mimics this approach, as will quickly become apparent as one reads through the Gemara.

Often in order to understand the translation, words had to be added that are not the actual meaning of the words being translated. These 'extra' words are included in parentheses.

Any explanation that is needed to understand the Gemara is included in the translation. Other information that is not needed in order to understand the actual Gemara is included in the footnotes.

ידוע מאמר החכם כשם שאי אפשר לבר בלי תבן, אי אפשר ספר בלי שגיאות

As this sefer is being printed through Kindle Direct Publishing (an on-demand publishing company), changes and corrections can be easily made in 'real-time' and will be included in all future copies of the Gemara that are printed. As such, if one finds any mistakes, typos, etc., please let us know and they will be corrected in future printings

Note: Due to time and budgetary constraints, the text of the translation was not edited as well as it could have been. This being the case, we were faced with the following choice. Do we publish the Gemara the way it is, or do we wait until it could be perfected? The choice seemed obvious. The advantage of the hundreds of people learning with an unprecedented level of clarity would seem to vastly outweigh the disadvantage of learning with an 'imperfect' product. As was famously quoted at the Siyum Hashas' "We cannot let perfection be the enemy of the good". As such, we have gone ahead with the publication of this meshecta despite any shortcomings it might have. That being said, with the proper funding we do hope to reedit and republish this meshecta in the future.

Nedarim 27A

And there were in it והיי בה

'bnos' shuach (a superior type of figs) בנות שוח

A person makes a neder to forbid the figs in a basket and then discovers that there is a superior type of fig among the regular figs. Now that he has discovered this, he regrets his neder:

ואמר And he says

“If I would have known אילו הייתי יודע
that the bnos shuach were in it שבנות שוח בתוכה
I would not have made this neder” לא הייתי נזדר
(in this case, the rest of the figs in) the basket הכלכלה
are assur אסורה
and the bnos shuach are mutur בנות שוח מותרות
until R' Akiva came עד שבא רבי עקיבא
and taught ולימד
a neder נדר
that become partially permitted שהותר מקצתו
becomes totally mutur הותר כולו

The person only regrets that his neder included the bnos shuach, and as such, the Tanna Kamma (the Chachamim) hold that the bnos shuach are mutur but the rest of the figs in the basket remain assur. R' Akiva, however, argues and he holds that since the neder is batul with regard to the bnos shuach, it is batul with regard to the rest of the figs as well.

The Gemara will now analyze the Mishna and based on what it assumes the case to be, we will have a proof with regard to the machlokes Rabbah and Rava.

Is it not (the case of the Mishna) מאי לאו
that he said דאמר

“If I would have known אילו הייתי יודע
that the bnos shuach were in it שבנות שוח בתוכה
I would have said הייתי אומר
the black figs תאנים שחורות
and the white ones ולבנות
should be assur אסורות
and the bnos shuach בנות שוח
should be mutur מותרות
and it is (the shita of) R' Akiva ורבי עקיבא היא
and the Rabbanan argue ופליגי רבנן

This person made a neder to assur all the figs in the basket, and now that he discovers that there are bnos shuach that are mixed together with them, he regrets his original neder. The Gemara assumes that this means that he is now saying that he

would have changed what he said originally that all the figs should be assur and he says that he would have said that the black and white ones are assur and the bnos shuach should be mutur. And the Mishna tells us that this is a machlokes between R' Akiva and the Rabbanan. If so, we see like the shita of Rabbah, that even in a case in which the person would have changed his words, there is a machlokes between R' Akiva and the Rabbanan.

According to Rava, in a case that the person is changing his words, everyone agrees that the entire neder is batul, and yet the Mishna says not that way. The Mishna says that indeed even in this case there is a machlokes.

The Gemara answers:

לא No!

(The case is) that he says באומר

“If I would have known אילו הייתי יודע
that the bnos shuach was in it שבנות שוח בתוכה
I would have said הייתי אומר
the entire basket is assur כל הכלכלה אסורה
and the bnos shuach are mutur ובנות שוח מותרות

The Gemara answers that Rava could say that the case of the Mishna is not one in which the person says that he would have changed his words, rather the person says that he would have kept what he said originally but he would have just added that the bnos shuach should be mutur. And it is in this case that there is a machlokes if we say that since part of the neder becomes batul, the entire neder becomes batul.

Another Case of a Neder Becoming Partially Mutur (making five people assur at once)

Who is the Tanna מאן תנא
to this להא

that the Rabbanan learned (in a Baraisa) דתנו רבנן
Someone who makes a neder (not to benefit) נדר
from five people מןמשה בני אדם
as one כאחד

if he becomes mutur to one of them הותר לאחד מהם
he becomes mutur to all of them הותרו כולן
(But if he says that is assur to everyone) except חוץ
from one of them מאחד מהן
he (i.e., the person that was singled out) is mutur הוא מותר
and they (the others) are assur והן אסורין

The Gemara understands that in both the raysha and the sayfa of this Baraisa the person originally said that ‘all of you’ should be assur and then he is matir one of them. In the raysha, he changes his wording and says that instead saying ‘all of you are assur’ what

he should have done was to list each person separately. Therefore, since in this case he is changing his words, the entire neder is batul.

And in the sayfa, the person says that he would keep this that he said that 'all of you' should be assur, but he should have added the words 'except for so-and-so'. In this case, since the person is not changing his words, the other people remain assur.

The Gemara now comes to answer its question of who the author of the Mishna is, and answers as follows.

If (we are going according) to Rabba **אִי לְרַבָּה**
the raysha is R' Akiva **וְרִישָׁא רַבִּי עֲקִיבָא**
and the sayfa **וְסִיפָא**
(is in accordance with) everyone **דְּבָרֵי הַכֹּל**
(And) if (we are going according) to Rava **אִי לְרַבָּא**
the sayfa is the Rabbanan **סִיפָא רַבָּנָן**
and the raysha **וְרִישָׁא**
(is in accordance with) everyone **דְּבָרֵי הַכֹּל**

According to Rabba, the only machlokes is in the case in which the person changes his words, but if the person does not change his words, everyone would agree that the neder is not batul. Therefore, the raysha that tells us that since he changes his

words, the entire neder is batul will only be the shita of R' Akiva (as the Rabbanan hold that the neder is not batul). And the sayfa that tells us that since he did not change his words, the neder is not batul will be in accordance with everyone.

And according to Rava that holds that the machlokes is only in a case that he did not change his words, but in the case that he does change his words everyone agrees that the neder is batul, we explain the Mishna as follows. The raysha that tells us that since he changed his words, the neder is batul will be in accordance with everyone. And the sayfa that says that since he did not change his words, the neder is not batul will only be the shita of the Rabbanan (as according to Rava, R' Akiva would argue even in this case).¹

משנה

נדרי אונסין The Halacha of

The Mishna on daf chof listed four groups of nedarim that are not chal. Our Mishna describes the 1st group, נדרי אונסין. An

¹ The Halacha that Comes Out from this Sugya

At the end of the sugya, the Ran makes the following points:

1. With regard to the machlokes R' Akiva and the Chachamim, we pasken like R' Akiva, and therefore we hold that once part of a neder become mutur the entire neder becomes mutur.
2. However, with regard to the machlokes between Rabbah and Rava, we don't have a determination as to whom the halacha follows, and as such, we have to be machmir like both of them. That is, in a case that the person changes his words, the halacha is that the entire neder is batul. This is because in this case, everyone agrees that R' Akiva holds that neder is batul (and as we just said the halacha is like R' Akiva). However, in the case that he does not change his words, then we have to be machmir and say that the neder is not batul. This is because according to Rabbah, everyone agrees that the neder is not batul, and therefore, since we don't know if the halacha is like Rabbah or Rava, we have to be machmir.
3. The Ran brings a shita that says that this that we pasken that in a case in which the person does not change his mind, we have to be machmir and say that the neder is not batul, is only in a case that is similar to the Mishna. In the Mishna's case, the person says that had he known that his father was among them, he never would have included him. In this case, since he is keeping his original words, and he is saying that he never had in mind to assur his father, the neder does not become batul. This is true because when we say that the father is mutur, this is not understood to be true because part of the neder became batul but rather we say that the father was never included in the neder in the first place. Therefore, since in a sense none of the neder became batul, the neder stays in effect with regard to the other people. However, in a case in which he made a neder to assur several people and then he finds a pesach to matir one of them, in this case the neder will be batul. In this case, when the neder was made he had in mind everyone, and therefore once he finds a pesach to say that one of them should be mutur, we say that since part of the neder is batul, the entire neder becomes batul.
4. The Ran continues and says that although there is such a shita, the Ramban does not hold this way. He holds that it does not make a difference if the one making the neder never had in mind a particular person, or if he only found a pesach afterwards, in both cases if the

person says that he would not have changed his words, the neder will not be batul, and if he says that he would have changed the words, the neder will be batul. The Ran then brings several different proofs to the shita of the Ramban ע"י שם רמב"ן.

5. The Ran continues and brings another chiddush of the Ramban that holds that even in a case in which the person changes his words, the only time we say that since part of the neder is mutur, the entire neder is mutur, is in a case in which the Chacham finds a pesach to say that had the person known this, he never would have made the neder. But in a case in which the Chacham is matir the neder through חרטה – regret, only the person who he has regrets about becomes mutur but the other people will stay assur. The Ran then quotes those who argue on the Ramban and says that at the end of the day, when the Chacham is matir with 'regret', he is uprooting the neder from the beginning, and is so, once part of the neder becomes mutur, this causes all of the neder to become mutur.
6. The Ran continues that this is all true in a case in which a Chacham is matir the neder with either a pesach or regret, but in a case in which several people are put into chairim (or nidui), and they are then matir one of them, the others will stay assur. This is for the simple reason that when the Bais Din (or Rav) is matir a person from chairim, they do not do so retroactively. Rather they say that although until this point the person was in chairim, now he is mutur. Therefore, since we are not saying that the chairim was batul retroactively, the fact that this particular person becomes mutur does not affect the others (i.e., we don't say that once part of the chairim becomes batul, the entire chairim should become batul, because in this case the chairim is not becoming batul but rather we are being matir it from this point and on).
7. The Ran concludes with one last halacha. That this last point is true with regard to a husband being matir his wife's nedarim as well. If the husband is mayfer part of his wife's nedarim, the part that he was mayfer will not affect the rest of it. The Ran explains that this is because we pasken that when a husband is matir his wife's nedarim, he is not doing it retroactively but rather he is just 'cutting it off', i.e., he is only being matir the neder from this point and on. Therefore, what the husband now does, does not affect the rest of the neder.

אונס -onus is defined as something that happens that is out of your control. As the Mishna will explain.

The cases of nedarim of onus (are) **נדרי אונסין**
(if) a person makes a neder **הדירו חבירו**
that his friend should eat with him **שיאכל אצלו**

A person makes a neder that unless his friend eats with him, all of his property should become assur for his friend to benefit from. A person makes this neder:

And he (the friend) became sick **וחלה הוא**
or his son became sick **או שחלה בנו**
or the river prevented him from (coming) **או שעקבו נהר**
these are cases **הרי אלו**
of nedarim of onus **נדרי אונסיני**

In all these cases the neder will not be chal. This is true because the only reasons that his friend did not come and eat with him was because of something that happened that was beyond his control (i.e., either he gets sick, or his son gets sick, or the river becomes unpassable).

The Ran explains that the reason why the neder is not chal in these cases is because when the person made the neder, he did so with the intent of making his friend assur only if his friend does not come because he did not want to. But if the reason why he didn't come was because of an onus, even if the onus is not a complete onus, in this case the person never meant to make the neder, and as such it is not chal.

גמרא

The Different Cases in Which a Condition Was Not Met as a Result of an Onus

The was a certain man **הוא גברא**
that 'deposited' his z'chusim **דאתפיס זכותא**
in Bais Din **בבי דינא**
and he said **ואמר**
"If I do not come (back) **אי לא אתינא**
until thirty days **עד תלתין יומין**
be mevatal my z'chusim" **ליבטלון הני זכותאי**
and an onus happened to him **איתניס**
and he did not come **ולא אתא**
and Rav Huna said **אמר רב הונא**
be mevatal his z'chusim **בטיל זכותיה**

The Mefarish explains that a person came to Bais Din and had various documents that proved that he was correct in a

dispute that he was having (the Gemara refers to these as z'chusim (translated as legal rights). After he deposited these documents with the Bais Din, he told them that he is leaving but he will return within thirty days, and if he does not return within this time-frame, he agrees to waive any rights he might have. After he left, an onus happened to him and this prevented him from being able to return to the Bais Din within the thirty-day timeframe. Since he did not return within the required thirty days, Rav Huna ruled that he should lose his rights. And on this the Gemara asks:

Rava said to him **אמר ליה רבא**
(but) he was an onus **הוא אונס**
and the Torah exempts an onus **ואנוס וחמנא פטריה**
as it is written (Devarim 22:26) **דכתיב**
"And to the young girl **ולנערה**
do not do anything" **לא תעשה דבר**

The Torah tells us that although normally a girl who is mezaneh (commits adultery) is chayiv misa, if a girl was forced to do it, she is not punished. And from this we learn the rule that the Torah does not punish someone who does something that is against his will, i.e., an action that happens without your consent is not considered as if you did it. Rava therefore asks that in our case as well, we should say that the person's not coming to Bais Din should not be held against him and he should not lose his z'chusim.

On this question the Gemara points out:

And if you are going to say **וכי תימא**
killing is different **קטלא שאני**

One might have said that in reality the Torah holds that a person's actions are always held against him, even if the action was done against his will. And it is just with regard to Bais Din killing someone that we say that in order to give such a severe punishment, the person 'really' has to deserve it, i.e., his wrong action had to been done with his consent. And if this would really be true, then Rava's question on Rav Huna would not be valid. But to this Rava says:

But we learned in a Mishna **והתנן**
(the case of) nedarim of onus **נדרי אונסין**
(is a case in which) one makes a neder **הדירו**
(with) his friend **חבירו**
that he should he with him **שיאכל אצלו**
and he got sick **וחלה הוא**
or his son got sick **או שחלה בנו**
or the river prevented him **או שעקבו נהר**
these cases **הרי אלו**

(are the cases of) nedarim of onus נְדָרֵי אֲוֹנָסִין

The Ran explains that from our Mishna we see that even though the person does not say that he means to exclude the case of onus, we assume that the reason for this omission is not because he means to include onus, but rather the reason is because the case of onus simply didn't occur to him. Therefore, when an onus does occur, the neder is not chal because we assume that he never meant to include the case of onus.

Rava asks that if so, the same should be true in the case of Rav Huna as well. Even though the person did not say that he is excluding the case of onus, we should assume that the reason he didn't do so is simply because the case of an onus did not occur to him. And as such, when an onus does occur, the person should not lose his z'chusim.

The Ran explains that although seemingly this is a valid question on Rav Huna, Rav Huna does not bother to answer it as he holds that there is a fundamental difference between the two cases.

In the Mishna's case, the one making the neder does not stand to lose if the condition is not met, and as such, the fact that he does not say that he is not including the case of onus doesn't tell us anything with regard to whether he is or if he is not including the case of an onus. Therefore, we assume that he would not want to include even an onus.

However, in Rav Huna's case, the one who made the condition is the one who will lose out if the condition is not met, and as such, we say that if he does not say that he is excluding the case of an onus, it is he who caused himself his loss by not mentioning that he doesn't mean the case of an onus, and that is why he will lose his z'chusim even if the reason he did not come back was beyond his control.

The Gemara continues and asks not on Rav Huna but rather on Rava (as explained):

And according to Rava וְלִרְבָּא

what is the difference (between this) מַאי שְׁנָא

and this that we learned in a Mishna מְהָא דְתַנּוּ

(If a person says) "This is your get from now מַעֲכָשִׁי

if I do not come אִם לֹא בָאתִי

from now מִכָּאן

until twelve months" עַד שְׁנַיִם עָשָׂר חֳדָשׁ

and he then dies וּמָת

within the twelve months בְּתוֹךְ שְׁנַיִם עָשָׂר חֳדָשׁ

(the Mishna says) this is a get הָרִי זֶה גֵּט

but why אֲמַאי

but he was an onus וְהָא מִינְסֵ אִיתְנִיס

The Mishna in meseches Gittin describes a case in which a man gives his wife a get and tells her that the get should take affect now but only if he does not return within the next twelve months. That is, if after twelve months we see that he has not returned, we know that the get had been in effect from the point that the man gave his wife the get twelve months earlier.

The Mishna continues and says that if the man dies within the twelve months then the get is chal. That is, even though the reason the man did not return was obviously due to an onus (he was dead), the Mishna tells us that this does not make a difference. If so, we see not like Rava said. Rava had said that a person is not held accountable for something that is an onus (and that is why he asked his question on R' Huna), and yet we see from this Mishna that a person is held accountable for something that is an onus,

The Gemara answers:

They say אָמְרִי

maybe דְּלִמָּא

it is different over there שְׂאֵנִי הֵתֵם

Nedarim 27B

For had he known **דאי הוה ידע**
that he would die **דמית**
immediately **מן לאלתר**
he would have finalized (his decision) **הוה גמר**
and given her the get (unconditionally) **ונהיב גיטא**

The Ran explains that the only reason this person gave his wife the get was in order that she should not fall to yibum (if a man dies without children, his wife either has to do yibum (i.e., marry his brother or she has to do chalitzah). Therefore, had he known that he would die, he would have given her the get immediately without any conditions attached. Therefore, now that he died, even though he did make a condition, the fact that it was not fulfilled as a result of his dying will not make a difference.

However, in Rav Huna's case, a case in which this explanation does not apply, we will still say that the person would not have made his condition had he known that an onus would prevent from coming back to Bais Din in time.

The Gemara continues to ask on Rava:

(And) what is the difference between (this) **מאי שנא**
from the one **מההוא**
that said to them (i.e., to the witnesses on the get) **דאמר להו**
"If I do not come back **אי לא אתינא**
from now until thirty days **מכאן עד תלתין יומין**
it should be a get" **ליהוי גיטא**

The person says that if he does not come back within thirty days, the get should be chal. And then:

He came **אתא**
and the (lack) of a ferry stopped him **ופסקיה מעברא**
and he said **אמר**
to them (i.e., from the other side of the river) **להו**
"Look that I have come **הו דאתאי**
Look that I have come" **הו דאתאי**
And Shmuel said **ואמר שמואל**
this is not 'called' coming **לא שמייה מתייבא**
but why **אמאי**
but he is an onus **והא מינס אניס**

The man is trying to come back and the only reason why he can't is because there is no ferry to take him across the river, i.e., he is being held back against his will. And yet, despite the fact that he is being held back against his will, Shmuel still says that this is not considered as if he came back (as he is still on the other side of the river), and as such the get is going to be chal.

But according to Rava we should say that get is not chal as an onus happened to him, and yet we see that Shmuel said not that way.

The Gemara answers:

Maybe **דלמא**
an onus that is 'revealed' **אונסא דמיגליא**
is different **שאני**
and (with regard) to a ferry **ומעברא**
(it is considered) a 'revealed' onus **מיגלי אונסיהו**

The Gemara answers that although it is true that when the person comes to the river, the reason he cannot cross it is beyond his control (as the ferry is not there), this is not considered as a regular onus, as this onus was predictable (revealed). That is, since it is common that there will be no ferry there to take him across, this is something that he could have seen, and as such, if he did not want to include this case in his condition, he should have said so.

The Problem of **אסמכתא**

The Gemara now asks on Rav Huna:

(And according) to Rav Huna **לרב הונא**
but it is an asmachta **היא אסמכתא**
and an asmachta **ואסמכתא**
is not koneh (acquired) **לא קניא**

An asmachta is a deal in which a person agrees to give someone something but does not really mean to do so. For example, he says that he will give something to his friend if he does not do something. The only reason why this person agrees to this is because he does not think that he will fail to do this thing. And then unexpectedly he is not able to do what he set out to do. In this case, the rule of **לא קניא אסמכתא** (an asmachta is not acquired) says that since the first person never had in mind to give away his object, he does not have to do so.

Seemingly, our case would be a perfect example of an asmachta. When the person said that he should lose his z'chusim if he does not return within thirty days, he definitely thought that he would be able to do so. That is, he never had in mind to actually give up his rights, if so, how can we say that he loses his rights as a result of not coming back on time?

The Gemara answers:

It is different over here **שאני הכא**
that his z'chusim are being held (by Bais Din) **דמיתתפסון זכותיה**

In our case, Bais Din is holding onto his z'chusim. Tosefos explains that since the person allows Bais Din to hold it, it must

be that he has in mind to allow his z'chusim to become batul (because otherwise he would not have given them away).

But on this answer the Gemara asks:

And in a case **וְהִיא**
that they are being held **דְּמִיתָּסִין**
is it (really) not **לֹא**
ֶ (considered) an asmachta **הִיא אֲסַמַּחְתָּא**
But we learned in a Mishna **וְהִתְנַחֲמֵנוּ**
one who pays back **מִי שֶׁפָּרַע**
part of his debt **חֹבּוֹ מְקַצֵּת**
and he deposited his shtar/the loan document **וְהִשְׁלִיךְ אֶת שְׂטָרוֹ**
(lit. a third, i.e., he gave the shtar to a third party)
and he said **וְאָמַר**
”If I do not **אִם אֵין אֲנִי**
give to you (the rest of the debt) **לֹא נֹתֵן**
from now until thirty days **מִכָּאֵן עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם**
give him the shtar” **תֵּן לוֹ שְׂטָרוֹ**”

In this case, a third party was given the shtar after the borrower had paid back part of the loan (see footnote on why this was done²), and the borrower then told the third party that if he does not pay back the rest of the loan within thirty days, the third party should give the shtar back to the lender and this would allow the lender to collect what was already paid for a second time (i.e., the lender will now be able to collect the entire loan even though the borrower had already paid part of the loan back).

The Mishna continues:

If it reaches that time **וְהִגִּיעַ זְמַן**
and he (the borrower) did not give (the rest of the debt) **וְלֹא נָתַן**
R' Yosie says **רַבִּי יוֹסִי אָמַר**
he gives it **תֵּן**
and R' Yehuda says **וְרַבִּי יְהוּדָה אָמַר**
he does not give it **לֹא יִתֵּן**
And Rav Nachman said **וְאָמַר רַב נְחֻמָּן**
that Rabbah bar Avuha said **אָמַר רַבָּה בַּר אַבְוָה**
that Rav said **אָמַר רַב**
the halacha is not like R' Yosie **אֵין הִלְכָה כְּרַבִּי יוֹסִי**

that said asmachta is koneh **וְאָמַר אֲסַמַּחְתָּא קֹנֵיָא**

If it reaches the end of the thirty days and the borrower does not pay back the rest of the loan, R' Yosie holds that the third party gives the shtar to the lender and R' Yehuda holds that he does not. And Rav said that the halacha is not like R' Yosie who said that asmachta is koneh. That is, when the borrower told the third party to give the shtar to the lender if he does not pay off the loan within in thirty days, he obviously did not have in mind that this should actually happen, i.e., this is a case of asmachta.

And yet R' Yosie holds that the third party should give the shtar to the lender as R' Yosie holds that even though this is a case of asmachta, he holds that an asmachta is koneh. And on this Rav Nachman said that the halacha is not like R' Yosie as the halacha is that asmachta is not koneh, and this is true even though the borrower gave the shtar to a different person.

If so, we now come to the Gemara's question. How can Rav Huna say that asmachta is koneh if R' Yehuda, his Rebbi, holds not that way? And we can't answer that even though R' Yehuda holds asmachta is not koneh, perhaps Rav Huna's case is different because in Rav Huna's case the person gave the shtar to someone else. We cannot answer this way because we see from the case that the Gemara just brought that R' Yehuda holds that even when the person gives the shtar to someone else, he still says asmachta is not koneh.

The Gemara answers:

It is different here (in Rav Huna's case) **שְׂאֵנִי הִכָּא**
for he said **וְאָמַר**
to be mevatul the z'chusim **לְבַטְלוֹן זְכוּתֵיהּ**

The Ran explains that the Gemara is answering that the only time there is a problem of asmachta is in a case that a person is giving something to someone else. However, in Rav Huna's case, all he is doing is being mochel (forgoing) the z'chusim that he has, and for this there is no problem of asmachta.

The Ran gives an example of someone who gives his friend an object and says that it should belong to you if I do not return within thirty days. In this case as well there will be no problem of asmachta as the person already has the object. The only problem of asmachta will be in a case that the person has to either give

² Who Holds on to the Shtar in the Case that the Borrower Pays Back Part of the Loan?

Typically, when someone would borrow money, the borrower would sign a document that he owes the money, and the document would then be given to the lender to hold. When the time would come for the debt to be paid, the lender would present the document to prove that the money was still owed. Once the loan would be paid back, the document would be given to the borrower (if the lender would be allowed to keep the document, he would be able to collect for a second time).

If the borrower would pay back part of the loan, then there would be two options that could be done. The first option is for the lender to hold onto the document and to write what is known as a שובר – a receipt. The lender would

keep the shtar in order to collect the rest of the loan, and the borrower would have to receipt in order to prevent the lender from recollecting the part of the loan that he had already paid.

The second option is for the lender to give the shtar to a third party. The third party would hold onto the shtar and not give it to the borrower until the entire loan would be paid back. This arrangement would benefit both parties as the lender would not be able to collect more than he was entitled to, and the borrower would be forced to pay back the rest of the debt.

something or has to pay something. In this case, since something has to be transferred from person to person, this is the case of asmachta that he said will have no effect.

The Ran then brings the shita of Rashi that says that the reason R' Huna's case is different than the typical of asmachta is because in R' Huna's case, all the person is saying is that the z'chusim should be batul. That is, he says that if I don't come back within thirty days, you should know that the shtar is false. And therefore, since all he is doing is admitting the truth and saying that the shtar is not valid, in this case there will be no problem of asmachta.

The Gemara concludes the sugya by saying:

And the halacha is והלכתא
an asmachta is koneh אסמכתא קניא
but this is (only in a case) והוא
that he was not an onus דלא אגיס
and this is (only true in a case) והוא
that he was koneh from him דקנו מיניה
in a 'honorable' Bais Din בבית דין חשוב

The Gemara concludes and says that an asmachta is koneh but only if the following conditions are met.

1. He was not an onus.
2. He made a kinyan that the person should be koneh the object from now (if the condition was not met). And even if he did not say this, if the kinyan was made in an 'Honorable Bais Din' the kinyan will be chal (as in this case we assume that he wants to make a kinyan from now).

³ When Do We Say that an Asmachta is Koneh?

- 1) He was not an onus. That is, if a person says that he will give something to his friend if this person does not do a certain action, the person will be obligated to give that object to his friend only if the reason why he didn't do that action was because he didn't want to. But if the reason that he didn't do it was due to circumstances beyond his control, that is the asmachta will not be koneh. The Ran explains that when we say that he can't be an onus, this does not mean that he has to be a complete onus, but rather even if he was only a partial onus, similar to the cases of our Mishna (either he got sick, his son got sick, etc.). Even in these cases we say that the asmachta will not be koneh (that is, even though technically when he was sick, he could have forced himself to go despite his sickness, if he doesn't do so, he is still considered an onus and the asmachta will not be koneh.)
- 2) He has to make a kinyan. That is, they make a kinyan sudar which means that he and the other person pick up a sudar (handkerchief) and say that if the person does not do a certain action, this sudar should function as an act of acquisition to allow the person to be koneh the possessions that this person is trying to give his friend. In this case there is no problem of asmachta as the kinyan sudar only works מעכשיו (from now). That is, the person makes the kinyan sudar and says that if he does not come back within thirty days, the kinyan will make you be koneh this object from now, i.e., right away. Therefore, since the other person is acquiring the object from now, there is no problem of asmachta, as the problem of asmachta is only relevant when he says that if he doesn't do something by a certain time, then at that later

See footnote where each of these conditions are explained at length.³

משנה

The Type of Nedarim that One Can Make In Order to Protect His Property

On can make a neder נודרין
to murderers להרגין
to 'robbers' ולהרמין
and to tax collectors ולמוכסין
that this is terumah שהיא תרומה
even though it is not terumah אף על פי שאינו תרומה
(he can also make a neder) that these שהן
belong to the king's house של בית המלך
even though אף על פי
that they do not שאינן
belong to the king's house של בית המלך

The Mishna tells us that one is allowed to lie and to make a neder in order to protect his property. That is, if either a murderer, a robber, or a tax collector comes and demands that he hand over his crops, he can say that in reality these crops are terumah, and to prove that he is telling the truth, he makes a neder to assur himself to certain objects if the crops are really not terumah.

In the second case of the Mishna, the person says that these crops belong to the king's house, and again he makes a neder to

time the other person should be koneh this object. The Ran explains that the kinyan sudar cannot affect a kinyan to take effect as a later date for the simple reason that when that later date comes, the kinyan is no longer here (that is, at that later point the sudar will have already been returned to its owner). Therefore, since the kinyan sudar will have to make the kinyan be chal now, there is no problem of asmachta, as there is no problem of asmachta anytime the kinyan is happening now and not at a later date.

- 3) We need that the asmachta to be made in an 'Honorable Bais Din'. The Ran defines an 'Honorable Bais Din' as one that has the power to extract money from a person. The Ran clarifies and says that if the person says that the kinyan should happen from now מעכשיו, then the kinyan will work (if the conditions are not met) even without a Bais Din. The Ran explains that the only reason the Gemara says that you need a Bais Din is to tell us that if this 'deal' was made in an 'Honorable Bais Din' then the asmachta will be koneh even if the person did not say that the kinyan should be chal 'from now'. If the 'deal' was made in an 'Honorable Bais Din', we say that since the person is making this 'deal' in a Bais Din, he is obviously serious about it and he is only making the 'deal' because he wants it to work. Therefore, even if he doesn't actually say the words 'from now' it is as if he has said them, as this is the only way the 'deal' that he made will be chal. (In other words, we don't 'really' need an 'honorable Bais Din' but if we have one, then we know that a kinyan was done.

4)

prove his point. The chiddush of the Mishna is that although he only made these neder as the result of being forced to do so in order to protect his produce, the nedarim in certain aspects will be chal, as the Gemara will explain.⁴

The Mishna said the one is allowed to make a neder to back up a false claim in order to protect one's property. The Mishna

now explains the different shitos of when a person can or cannot do this.

Bais Shammai says **בית שמאי אומרים**
with all nedarim **בכל נודרין**

⁴ If One is Willing to Kill, Why Will he Not be Willing to Eat Terumah?

The Rishonim ask the obvious question on the Gemara. If we are dealing with people who are willing to kill people in order to steal from them, how can the issur of eaten terumah be a reason for them not to do so?

Tosefos and the Rosh say simply that even through these people are willing to kill and steal, they are still not going to eat terumah which is assur to a non-Kohen.

The Rosh adds that they will not steal as terumah is worth very little.

Other Rishonim say that they will not eat the terumah as it carries a **חיוב** מיתה.

There is a famous line from the Kotzker Rebbe who said that it is a shame that the Aseres HaDibbros were not included in the tzava (will) of R' Yehuda Chassid. The Kotzker was lamenting the fact that we find those people who are very makpid on certain things and yet when it comes to things that are truly chamor, they are not as makpid (an example might be someone who is makpid on certain segulos but not on shmiras Shabbos).

Although it was the Kotzker who publicized this problem, in reality this distortion of values was already in play during the times of the Mishna, as we see from the previous Rishonim. They explain that there were people who would be willing to kill someone and yet they would not be willing to do other less chamor avayros.

Nedarim 28a

Except for a shevuah חוץ מבשבועה
and Bais Hillel says ובית הלל אומרים
even with a shevuah אף בשבועה

The Ritva explains that the machlokes Bais Shammai and Bais Hillel is with regard to making a shevuah that he will not eat fruits if the crops are not terumah or belongs to the king, (similar to the case of neder that the person makes a neder that he will not eat any fruits if this is not terumah, as the Gemara will explain). But even Bais Hillel will agree that a person cannot make a shevuah that this is terumah as person cannot swear falsely.

However, the Meiri (in his explanation of our Mishna on daf chof) explains that a person can even make a shevuah that these crops are terumah.

And although it is certainly assur to make a false shevuah in order to protect his property, the reason why this shevuah is mutur is because as the time that he says that these fruits belong to the king, he has in mind the true owner of the crops, that is, in his mind he refers to the owner of the crops as a king, as the Gemara in meseches Megillah (12b) tells us that even the lowly weaver is the ruler of his house (and this will be similar to what the Gemara tells us with regard to a neder. That even if the person makes a neder that he will not eat any of the fruits of the world, he has in mind that this should only be for one day).

The Mishna continues:

Bais Shammai say בית שמאי אומרים
he cannot 'open' (start) with a neder לא יפתח לו בנדר
and Bais Hillel says ובית הלל אומרים
he can even open (with a neder) אף יפתח לו

Although Bais Shammai hold that one can make a neder in order to protect his property, he cannot be the one to propose this. That is, if after this person says that his crops are terumah the other person demands that he backs up his claim with a neder, then he is allowed to do so. But if the other person does not demand the neder, this person is not allowed to initiate the idea of backing up his words with a neder.

The Mishna continues:

Bais Shammai says בית שמאי אומרים
with what he makes him make a neder במה שהוא מדירו
and Bais Hillel says ובית הלל אומרים
also with what אף במה
he does not make him make a neder שאינו מדירו

How is this כיצד
(If he, the robber) says (to the owner) אמר לו

אמור "Say

'Konam קונם

my wife to benefit from me' אשתי נהנית לי

And he (the owner added and) said ואמר

"Konam my wife and children ובני אשתי

to benefit from me" נהניו לי

Bais Shammai says בית שמאי אומרים

his wife is mutur אשתו מותרת

and his children are assur ובניו אסורין

and Bais Hillel say ובית הלל אומרים

these and these are mutur אלו ואלו מותרין

In this case the man only demanded that the owner make a neder with regard to his wife, and he went ahead and made a neder with regard to both his wife and his children. Therefore, Bais Shammai hold that only his wife is mutur but his children are assur, (as there was no reason why he had to make the neder with regard to his children). Bais Hillel disagrees and holds the even the children will be mutur. Bais Hillel hold that even though the person did not have to forbid his children, the only reason he did so was to help prove his claim, and as such, even this part of the neder is going to be mutur.

גמרא

The Parameters of Dina D'malchusa Dina with Regard to Paying Taxes

One of the cases that the Mishna mentioned was the case in which the person is trying to avoid giving his crops to the tax collector. And on this the Gemara asks:

But Shmuel שמואל אמר

the law of the land is the law דינא דמלכותא דינא

Shmuel said the famous rule of דינא דמלכותא דינא, that one must follow the law of the land. If so, if the government is demanding taxes, how is this person allowed to trick the tax collector and not pay this tax?

The Gemara answers:

אמר רב חנינא Rav Chanina said

that Rav Kahana said אמר רב כהנא

that Shmuel said אמר שמואל

(the Mishna is referring) to a tax collector במוכס

that does not have a set amount שאין לו קצבה

The Rosh (in his second explanation) explains that since this tax collector would collect as much as his heart desired, even more

than the king authorized, what he is doing is not considered lawful, and as such, this is why one is allowed to trick him.

An additional answer as to how this person was allowed to evade paying taxes:

D'bei Yannai said דְּבֵי יַנַּאי אָמַר
(the Mishna is referring to) a tax-collector בְּמוֹכֵס
that 'stood' up by himself הָעוֹמֵד מֵאֵלָיו

The tax collector referred to by that Mishna is not one that was appointed by the king to collect taxes, rather he 'appointed himself' to collect taxes, and if so, there is obviously no reason why one would have to pay him anything.

The Exact Wording of Making a Neder to Protect One's Property

The second case of the Mishna described a person who said the following in order to protect his property:

(The person said) that they belong to שָׁהוּן שָׁל
the house of the king בֵּית הַמֶּלֶךְ
and even though וְאַף עַל פִּי
they do not belong שְׂאִינָן שָׁל
to the house of the king בֵּית הַמֶּלֶךְ

The person says that this belongs to the king, and then to prove that he is telling the truth, he says that if they don't belong to him then I am making this neder.

The Gemara now asks:

How does he make the neder הִכִּי נָדַר

The Mishna just says that the person makes a neder that these fruits are terumah or belong to the king. But as the Ran explains this is not a neder! A neder makes something assur and cannot be used to just say something is true. If so, what is the case of the Mishna?

The Gemara answers:

Rav Amram said that Rav said אָמַר רַב עֲמֵרָם אָמַר רַב
(the case is) that he says בְּאוֹמַר
"They should be assur וְאֶסְרוּ"

⁵ Why is this Different than a Neder of Zerizus?

The Mishna previously taught us that a neder that is made just to pressure someone to do something is not considered as a neder (as we assume that the person never really meant to make the neder). If so, why is our case different? In our case as well, the person only made the neder in order to save his property and not that he really wanted to.

The Tosefos Ri"ד answers that in the case of a neder of zerizus, everyone knows (יֵשׁ אֵן סְהִידִי) that the only reason that he made the neder was to pressure his friend, and everyone also knows that if this person would have known that his friend would refuse to listen to him, then this person would never have made the neder, as he only made his neder to accomplish his goal.

However, in our case the reason that he made neder was in order to protect his property, and that is exactly what happened! Therefore, since the neder

the fruits of the world on me פִּירוֹת הָעוֹלָם עָלַי

if this does not belong to שָׁל

the house of the king בֵּית הַמֶּלֶךְ

The Gemara answers that the person is not directly making a neder to say that these objects belong to the king rather the person says that if he is lying then all of the fruits of the world should be assur to him. And on this the Gemara asks:

(But) since כִּיּוֹן

he said that they should be assur וְאֶסְרוּ

it should be assur on him אֵיתְסְרוּ עָלָיָהּ

all the fruits of the world כָּל פִּירוֹת הָעוֹלָם

In the Mishna's case, the property does not belong to the king, and if so, why would this person not be obligated to keep his neder?^{5 6}

The Ritva explains that although the person is being forced to make this neder, the reason he is making the neder is not to protect his life but rather it is to protect his property, and therefore he would be chayiv to keep it, despite the fact that he was forced to make it.

The Gemara answers:

(In the Mishna's case) the person says בְּאוֹמַר

"Today" הַיּוֹם

The Gemara answers that although the person made a neder to assur all of the fruits of the world, and this would seem like something that the person cannot keep, in reality the person said the neder should only be in effect for that day. And on this the Gemara immediately asks:

(But) if he said "Today" אֵי דְאָמַר הַיּוֹם

the tax collector will not accept לֹא מְקַבֵּל מִיְגִיָּה מוֹכֵסִים

If the person makes a neder that is easy to keep (i.e., not to eat the fruits of the world for a day), how would this convince the robber that he is telling the truth?

The Gemara answers:

(The case is that) he says in his heart בְּאוֹמַר בְּלִבּוֹ

"Today" הַיּוֹם

and he lets out וּמוֹצִיא

accomplished what he wanted it to accomplish, it is going to be chal (if not for the fact that he had in mind that it should last for only one day).

⁶ Why is this Not Considered as a נְדָרֵי הֶבְאִי - Non-Sensical Nedarim?

The Ritva brings the shita of Rabbenu Tam that if something makes a shevuah to assur all the fruits of the world, since this is a neder that cannot be fulfilled, the neder would not be chal as it would be considered as a נְדָרֵי הֶבְאִי, a non-sensical neder that is not chal. If so, how can our Mishna say that the neder is chal?

The Ritva answers that the case of the Mishna would have that he only made the neder with regard to some specific fruits but not with regard to all the fruits of the world.

with his lips (i.e., he says) **בשפתו**
 stam (an unspecified neder) **סתם**
 and even though **ואף על גב**
 we hold **לן** **דסבירא**
 words of the 'heart' **שבלב** **דברים**
 are not words **אינן דברים**
 with regards to onsim **לגבי אונסין**
 it is different **שאני**

The Gemara answers that in reality when the person made the neder, he had in mind that the neder should only be chal for that day, and yet when he said out the neder, he just said that all fruits of the world should be assur without mentioning any limitations. The robber who hears the neder thinks that the person is forbidding the fruits forever, and as such, the robber thinks that the neder proves that the person must be telling the truth, when in reality he isn't.

The Gemara points out that although normally there is a rule that **דברים שבלב אינן דברים**, that words of the heart are not considered words, (i.e., when a person says something, he cannot later say that he had other intentions in mind besides for the simple implications of the words he said). Therefore, in this case as well this rule should apply. That since his words imply a neder forever, the fact that he has in mind for one day should not make a difference.

To which the Gemara answers that while this is typically the halacha, that what a person has in mind does not play a role in determining the status of his words, the case of onus is different. The Ran explains that typically the stronger implication of a neder is that the neder is making an issur forever (for if not, why did the person not specify otherwise). However, in the case of an onus, the opposite is true. Since the person is only making the neder in order to protect his property, the stronger implication is that he wants to limit the neder as much as possible, and therefore since the person did not specify otherwise, we say that indeed the neder was for only one day.

The Machlokes Bais Shammai and Bais Hillel with Regard to the Halachos of Making a Shevuah or Neder in Order to Protect One's Property

The Gemara starts the next sugya by quoting the machlokes Bais Shammai and Bais Hillel that is found in the Mishna.

Bais Shammai say **בית שמאי אומרים**
 with all etc. **בכל כו'**

Bais Shammai say **בית שמאי אומרים**
 with what he forces him to make a neder **שהוא מדירו**

and Bais Hillel say **ובית הלל אומרים**
 also with what he did not (force) **אף בשאינו**
 him to make a neder **מדירו**
 How is this **כיצד**
 (if he) said to him (say) **לו אמר**
 "Konam, my wife **אשתי** **קונם**
 to benefit from me" **לי** **נהנית**
 (and this person went ahead) and said **ואמר**
 "Konam **קונם**
 my wife and children **ובני** **אשתי**
 from benefiting from me" **לי** **נהנין**
 Bais Shammai say **בית שמאי אומרים**
 his wife is mutur **מותר** **אשתו**
 and his children are assur **ואסורין**
 and Bais Hillel say **ובית הלל אומרים**
 these and these are mutur **ואלו מותרין**

Having finished quoting the Mishna, the Gemara now brings a Baraisa that is relevant to the machlokes Bais Shammai and Bais Hillel.

Rav Huna said **אמר רב הונא**
 we learned in a Baraisa **תנא**
 Bais Shammai say **בית שמאי אומרים**
 one cannot be the one to 'open' (propose) **לא יפתח לו**
 with regard to a shevuah **בשבועה**
 and Bais Hillel say **ובית הלל אומרים**
 he can also 'open' (for him) **אף יפתח לו**
 with a shevuah **בשבועה**

With regard to protecting one's property, Bais Shammai says that the person cannot be the one to suggest that he make a shevuah in order to prove that he is not lying when he says that this property is either terumah or belongs to the king. Bais Hillel argues and says that the person can be the one to suggest to the robber that he make a shevuah.

The Gemara will now ask that the implications of this Baraisa will seem to contradict the Mishna, as follows.

According to the Baraisa, we can make the following deduction:

According to Bais Shammai **לביית שמאי**
 with regard to a shevuah **בשבועה**
 that is what he can't open (propose) **הוא דלא יפתח**
 but with regard to a neder **בנדר** **הא**
 he can be the one to 'open' (to propose that he make a **לו**
 neder)

The Baraisa says that according to Bais Shammai the person is not allowed to offer (i.e., what the Baraisa calls ‘to open’) the robber that he will make a shevuah to prove that he is not lying. The implication is that it is only a shevuah (that is more chamur) that the person is not allowed to offer, but the person is allowed to offer to make a neder to prove that he is not lying.

And on this the Gemara asks:

But we learned in the Mishna וְהָא תַנּוּן

בַּיִת שְׁמַאי אֹמְרִים

לֹא יִפְתַּח לוֹ בְּנֶדֶר
a person cannot ‘open’ with a neder

The Mishna clearly says that according to Bais Shammai the person cannot be the one to propose the making as a neder as a means to prove that the person is telling the truth, that is, not like the Baraisa implies.

The Gemara continues to ask on the implications of the Baraisa:

וְתוּ
And further more

מִיִּפְתָּח
(with regard) to ‘opening’

הוּא דְלֹא יִפְתַּח לוֹ
this is what he can’t ‘open’

בְּשִׁבוּעָה
with a shevuah

הָא מִיִּדֵּר נֶדֶר
but he can make a ‘neder’

בְּשִׁבוּעָה
with a shevuah

The Baraisa implies that according to Bais Shammai, the person cannot be the one to propose the idea of making a shevuah in order to prove that he is not lying. But if the robber would demand him to make a shevuah, he would be allowed to do so.

And on this the Gemara asks:

וְהִתַּנּוּן
But we learned in the Mishna

בַּיִת שְׁמַאי אֹמְרִים
Bais Shammai say

בְּכֹל נֹדְרִין
with everything you can make a neder

חוּץ מִבְּשִׁבוּעָה
except for shevuah

The Mishna says clearly that although Bais Shammai allows one to make a neder in order to protect his property, they do not allow one to make a shevuah to do so. That is, even if he is not the person who is the one to first propose the idea to make a shevuah, the person can still not do so. If so, how could the Baraisa imply otherwise?

To Summarize: The Gemara asks that the implications of the Baraisa contradicts the Mishna in two aspects:

1. The Baraisa says that according to Bais Shammai the person cannot be the one to propose making a shevuah to prove that the person is not lying, this implies that it is just with regard to making a shevuah that the person cannot be the one to offer to do so, but with regard to a neder, he can be the one to propose to make a neder, something that is contradicted by the Mishna.

2. The Baraisa says that according to Bais Shammai the person cannot be the one to propose making a shevuah to prove that the person is not lying. This implies that that if it was the robber who at first proposed it, even Bais Shammai would agree that he could make the shevuah, something that is contradicted by the Mishna that says that according to Bais Shammai one can never make a shevuah to prove himself right.

The Gemara answers that in reality Bais Shammai hold as our Mishna says, that one cannot be the one to propose to make even a neder, and one can never make a shevuah, even if it was the robber who at first proposed the making of the shevuah. And although the implications of the Baraisa would seem not this way, the Gemara will explain why no such implications are warranted, as follows.

The Gemara explains:

תַּנָּא מִתְּנִיתִין
The Mishna learned

בְּנֶדֶר
(the case of) neder

לְהוֹדִיעַ
to tell us

כְּחַן דְּבֵית שְׁמַאי
the ‘strength’ of Bais Shammai

וְתַנָּא בְּרִיִּיתָא
(and) the Baraisa learned

בְּשִׁבוּעָה
(the case) of shevuah

לְהוֹדִיעַ
to tell us the ‘strength’

כְּחַן דְּבֵית הִלֵּל
of Bais Hillel

The Gemara explains that the reason why the Mishna decided to discuss the case of neder, is to tell us how far the shita of Bais Shammai goes. That is, by choosing to discuss the case of neder, we see that even with regard to making a neder (which is not as chamur as making a shevuah), Bais Shammai hold that the person cannot be the one to propose making the neder.

And the Tanna of the Baraisa choose the case of shevuah to teach us just how far Bais Hillel’s shita goes. That Bais Hillel hold that not only can the person be the one to propose making a neder, but he can even be the one to propose making a shevuah.

And once the Baraisa picked the case of shevuah to discuss, we understand very well why Bais Shammai will say that one cannot be the one to propose making a shevuah. The reason why Bais Shammai says this was simply because he was coming to argue on Bais Hillel.

That is, the reason why we thought that Bais Shammai’s words imply that one can be the one to propose making a neder and that one is allowed to make a shevuah, is because if this was not the case, why would he make the statement that one cannot ‘open’ with a shevuah. They should have said that one can never make a shevuah and one cannot propose making a neder to save his property. Why would they talk about being the one to ‘open’

with a shevuah if they could have said a much bigger chiddush that one can never make a shevuah and one cannot even be the one to 'open' even a neder?

The answer the Gemara now gives is that Bais Shammai made the statement with regard to 'opening' with a shevuah, not because they could not have said a bigger chiddush, but rather they made this statement only because they wanted to argue on Bais Hillel. Bais Hillel said that one can even 'open' with a shevuah and Bais Shammai came to say that one cannot (and as such, nothing is implied by this that they specifically made their statement with regard to 'opening' with a shevuah).

The Gemara gives another way to answer the contradiction between the implications of the Baraisa and our Mishna.

Rav Ashi said רב אשי אמר

this is what is learned הכי קתני

Bais Shammai say בית שמאי אומרים

there is no 'shayla' to a shevuah אין שאלה בשבועה

and Bais Hillel say ובית הלל אומרים

there is 'shayla' to a shevuah יש שאלה בשבועה

Rav Ashi answers that there is no contradiction between the Baraisa and the Mishna as the Baraisa is discussing a totally different halacha than the Mishna.

According to Rav Ashi, the Baraisa is discussing a regular case of shevuah and the question if one can get 'shayla' for it. That is, we know that even once a person makes a neder, he can still go to a Chacham and ask the chacham to be matir it. Bais Shammai hold that while this is true with regard to a neder, it is not true with regard to a shevuah. A shevuah is more chamur than a neder, and therefore, even though a Chacham can be matir a person's neder, he cannot be matir a person's shevuah (i.e., he cannot not get shayla, that is he cannot 'ask' the Chacham to be matir it). And Bais Hillel hold that a Chacham can even be matir a person's shevuah.

And therefore, when the Baraisa brings that Bais Shammai says that one cannot 'open' a shevuah, it is referring to a Chacham

finding a heter for him and has nothing to do with the Mishna's case of someone making a shevuah or neder in order to protect his property.

משנה

Making Something Hekdesh on Condition that They are Not Destroyed

(If a person says) these young plantings הרי נטיעות האלו

should be a korban קרבן

if they are not cut אם אינן נקצצות

(Or if he says) this tallis זו טלית

should be a korban קרבן

if it is not burned אם אינה נשרפת

they have להן יש

pidyon (the ability to be redeemed) פדיון

By the Mishna telling us that these objects have pidyon, the Mishna is telling us that they are hekdesh. The Ran tells us that the Gemara will explain why the Mishna didn't just tell us straight that these objects are hekdesh, and the Gemara will explain the chiddush of the Mishna (that is, there seems to be no reason why this neder should not be chal, and if so, we will need to understand why the Mishna tells us something that we would know anyway).

In the first case of the Mishna, the object is hekdesh and you are able to redeem it. If, however, the person said:

These young plantings should be a korban הרי נטיעות האלו קרבן

until they are cut עד שיקצצו

(or he says) this tallis זו טלית

should be a korban קרבן

until it is burned עד שתשרף

Nedarim 28b

They do not have pidyon **אין להם פדיון**

In this case, the person does not just say that they should be hekdesh if they are not cut or burned but he says that they should be hekdesh until they are cut or burned. And because he says this, they do not have pidyon until they are either cut or burned, as the Gemara will explain.⁷

גמרא

Why Does the Mishna Not Just Say that it is Hekdesh?

In the first case of the Mishna, the Mishna is telling us that the person's declaration of hekdesh works and therefore these objects need to be redeemed, because if not they will be hekdesh. And on this halacha the Gemara asks:

(But) let the Mishna say **וליתני**

they are hekdesh **קדושות**

(or) they are not hekdesh **ואין קדושות**

If the point of the Mishna is to say that the hekdesh is chal or not, why did the Mishna not just say so? Why does the Mishna say the halacha in a roundabout way, i.e., by saying if it needs pidyon or not?

The Gemara answers:

Since it needed to teach **אידי דבעי למיתנא**

the sayfa **סיפא**

that there is no pidyon **אין להם פדיון**

it also learned in the raysha **תנא נמי רישא**

there is pidyon **יש להם פדיון**

The point of the second halacha of the Mishna is to say that not only are the objects hekdesh, but they do not have pidyon. If so, in the raysha where the halacha is not this way, the Tanna needed to say that there is pidyon. That is, if the Mishna is contrasting these two cases, it will need to discuss the same halacha by both (i.e., that in the raysha there is pidyon and in the sayfa there is not).

Understanding the Case of the Mishna (in which the person says that these objects should be hekdesh if they are not cut down or burned)

In the Mishna's case, the person makes a neder that these young trees should be hekdesh if they are not cut down or that this tallis should be hekdesh if it is not burned. The Gemara will now describe the case.

How did he make the neder היכי נדר

The Ran explains that the Gemara is asking that in the case in which the person says that these young trees should be hekdesh if they are not cut down, the hekdesh should not be chal. Every tree is eventually cut, and if so, there should be no way that the tree should ever become hekdesh.

The Ran points out that this question is only on the first case of the Mishna that discusses making the tree hekdesh. However, on the second case of the Mishna in which the person says that this tallis should be hekdesh if it doesn't get burned, there is no such question. It is certainly possible for a tallis to never be burned, and if so, there is no reason why a neder that is made on condition that the tallis should not be burned, should not be chal.

The Gemara answers:

אמר אממר Amaimar said

(we are discussing a case in which) he says **באומר**

"If they are not cut today" **אם אינו נקצצות היום**

and the day passed **ועבר היום**

and they were not cut **ולא נקצצו**

But on this the Gemara asks:

אם כן If so

why do I need to say it **למה לי למימר**

it is obvious **פשיטא**

If a person makes an object hekdesh on condition that it is not cut down today, and it is not cut on that day, there seems to be no reason why this this neder should not be chal. If so, how can we say that our Mishna is discussing this case if there would be no need for the Mishna to teach us this halacha?

The Gemara answers:

לא צריכא We don't need it

(except) for example **כגון**

that there is a strong wind **דאיכא זיקא נפישא**

The Gemara will explain this answer but before it does, the Gemara will prove that our Mishna must be discussing a case in which the object is likely to be uprooted (destroyed).

And we learned it (i.e., this halacha) **והא קתני לה**

with regard to a tallis **גבי טלית**

(but is) a tallis **וטלית**

⁷ A Second Way to Understand the Gemara

Although the standard understanding of the Gemara is the way we explained above, the Ran brings a second way to understand it. In the second

explanation the person is not trying to make the trees or tallis into hekdesh but rather he is saying that they should be assur like a korban. See the Ran how he explains the sugya according to this explanation.

set to be burned? לְשָׂרִיפָה קִימָא!

Yes [אין]

for example that there is a fire כְּגוֹן דְּאִיכָא דְּלִיקָה

here also הֵכָא נָמִי

there is a strong wind דְּאִיכָא זִיקָא נְפִישָׁא

and you could have thought (to say) וְסָלְקָא דְּעֵתָךְ

that he placed his mind (he thought) דְּמַסִּיק אֲדַעְתִּיהָ

that he would not be able to save them דְּלֹא מִיתְנַצֵּלָן

and because of this וּמִשּׁוֹם הַכִּי

he made his neder קָא נָדַר

קָא מִשְׁמַע לָן (the Mishna) comes to teach us (otherwise)

The Mishna describes a person who makes a neder that this tallis should be hekdesch if this tallis is not burned. But what type of condition is that? A tallis is not something that usually gets burned, and if so, why would the person talk about it not getting burned? The Gemara answers that the case of the Mishna must be one in which there is a fire nearby, and as such, we understand very well why the person would say that it should be hekdesch if it is not burned in the approaching fire. And if so, this is the case with regard with the trees as well. There is a strong wind, and as such, it could be that this person assumes that the tree will be uprooted and that is why he made the neder.

That is, in the two cases of the Mishna, one could have thought that the neder should not be chal as the person never thought that his neder would come to be. That is, the person never thought that the tree would survive the storm and that the tallis would survive the fire, and if so, if they do survive the neder should not be chal as the person never had intention to make a real neder.

The Reoccurring Hekdesch – Can Hekdesch Come Off By Itself – The Machlokes Bar Padda and Ullah

The Mishna continues and describes a person that says:

“הָרִי נְטִיעוֹת הָאֵלֵי כִּרְבָן כּוֹי”
should be a korban etc..”

The Mishna continues and tells us that the person says that the trees should be hekdesch until they are cut. In this case the Mishna says that they do not have pidyon. And on this the Gemara asks:

8 Understanding the machlokes Between Bar Padda and Ullah (is there one machlokes or two?)

The Ran brings the Rashba who holds that there is just one machlokes between bar Padda and Ullah. That is, they argue just with regard to what happens after the trees are cut. Bar Padda holds that they need pidyon and Ullah holds that they do not (as he holds that the kedusha comes off by itself). But with

And forever? וְלְעוֹלָם!

The implication of the Mishna is that these trees will never have pidyon, and this is something that the Gemara cannot understand. The person said that they should be hekdesch until they are cut, and if so, why are they hekdesch forever?

The Gemara explains:

אָמַר בַּר פַּדָּא

he redeems them פָּדָאן

and they return and become hekdesch חוֹזְרוֹת וְקוֹדְשׁוֹת

(if he then) redeems them (again) פָּדָאן

(once again) they return חוֹזְרוֹת

and become hekdesch וְקוֹדְשׁוֹת

until he cuts them עַד שֶׁיִּקְצְצוּ

(and once) they are cut נִקְצְצוּ

he redeems them one time (more) פּוֹדֵן פַּעַם אַחַת

and it is enough וְדַי

And Ullah says וְעוֹלָא אָמַר

since they were cut כִּיֹּן שֶׁנִּקְצְצוּ

he no longer (needs) to redeem them שׁוֹב אֵין פּוֹדֵן

The person said that they should be hekdesch until they are cut, therefore even if he redeems them, they automatically become hekdesch again. The Ran explains that this does not mean that the pidyon didn't work, rather it did but the original declaration of making it hekdesch still has the power to make them hekdesch until they are cut. Therefore, even if they are redeemed, they will become hekdesch again. However, once they are cut, if they are then redeemed, they will not become hekdesch anymore.

And on this last point Ullah argues on Bar Padda. Bar Padda said that once the trees are cut, if they are then redeemed, that pidyon will work forever and they will not become hekdesch again. But Ullah holds that they do not need pidyon at all once they are cut. That is, Ullah holds that since the person says that they should be hekdesch until they are cut, once they are cut, the hekdesch falls off on its own. Ullah's reasoning is simple. Since the hekdesch was only put into place until the cutting, once they are cut, they are no longer hekdesch. Bar Padda however holds that hekdesch cannot come off by itself, and therefore once they become hekdesch, they will stay hekdesch until the person redeems them (even if they are already cut). See footnote where we discuss if there is just one machlokes between bar Padda and Ullah or two.⁸

regard to what happens before the cutting, they both agree that even if the person redeems the trees, the trees will automatically come hekdesch again.

The Ran then brings the shita of R' Moshe Kartabi who holds that they argue with regard to both halachas. That Ullah argues with bar Padda with regard to what happens after the trees are cut and he argues with bar Padda with regard to what happens before they are cut. According to R' Moshe Kartabi, Ullah holds

that even before the trees are cut, if the person redeems them, they do not become hekdesch again.

R' Moshe Kartabi explains that in reality these two arguments depend on each other. According to Bar Padda, kedusha cannot leave an object without redeeming it, if so, he must understand the Tanna of the Mishna to mean that if the trees are redeemed before the cutting, they become hekdesch again. The reason he must hold this way is because if he did not hold this way, then this that the Tanna specifically describes the person as saying that the person said that that the trees should be hekdesch until he cuts them is unnecessary and serves no purpose. That is, if you hold that kedusha cannot come off by itself, and you hold that once they are redeemed, they don't become hekdesch again, then even if the person would just say that they should be hekdesch, the halacha of the trees will be identical to a case in which he said that they should be hekdesch until they are cut.

In both cases, even if they are cut, they will remain hekdesch until they are redeemed. And in both cases, once you do redeem them, they will not be hekdesch, regardless of if you cut them or not. But this can't be. If the Tanna picked a case in which the person said that the trees should be hekdesch until they are cut, there must be a reason why he did so. That is, these words must change the halacha of the trees in some way, because if not, they would not be included in the case.

R' Moshe Kartabi concludes that this is why Bar Padda was forced to say that if the person would redeem the trees before they are cut, that the kedusha returns. And if so, this is the significance of the person saying that they should be hekdesch until they are cut. Since he said these words, they become hekdesch even after they are redeemed (until they are cut). And if he would not have said these words, once they would be redeemed, they would not become hekdesch again.

But according to Ullah there is no need to say this halacha that the hekdesch comes back after they are redeemed. According to Ullah, we understand very well what the words 'until they are cut' add to the case. According to Ullah, kedusha can come off by itself, and if so, in the case that the person says that they should be hekdesch until they are cut, once they are cut, they will no longer be hekdesch. If so, the addition of the words 'until they are cut' are needed (because if they would not have been said the trees would be hekdesch until they are redeemed but now they will only be hekdesch until they are cut, even if he never redeems them).

And if so, we have no proof that if the trees are redeemed before they are cut that they will become hekdesch again. And indeed, according to R' Moshe Kartabi, Ullah holds that once they are redeemed, they will not become hekdesch again, even if they are not yet cut.

Nedarim 29a

Can Kedusha Come Off By Itself? – The Question with
Regard to קדושת הגוף and the Question with Regard to
קדושת דמים

Rav Memuna said to him **אמר ליה רב המנונא**
(but) the kedusha in it **קדושה שבהן**
where does it go **להיכן הלכה**
'And just like' **ומה**
if he would say to a woman **אילו אמר לאשה**
"Today you are my wife **היום את אשתי**
and tomorrow **ולמחר**
you are not my wife" **אי את אשתי**
does she go out **מי נפקא**
without a get **בלא גט**

Once a person marries a woman, there is no way that she could become 'unmarried' without receiving a get. That is, once an object attains a certain status, there is no way that it could lose that status without doing an action. If so, in our case as well this should be true. Once these trees become hekdesch, how could they become not hekdesch without redeeming them?

The Gemara answers:

Rava said to him **אמר ליה רבא**
do you compare **מי קא מדמית**
the kedusha of money (value) **קדושת דמים**
to the kedusha **לקדושת**
of the guf (the physical object) **הגוף**
kedusha of money (value) **קדושת דמים**
goes off with nothing **פקעה בכדי**
(but) kedusha of the guf **קדושת הגוף**
does not come off with nothing **לא פקעה בכדי**

When something becomes hekdesch, it can be done in one of two ways. Either it can acquire קדושת דמים or it can acquire קדושת הגוף. That is, when one makes an animal hekdesch to bring as a korban, the actual physical animal becomes hekdesch, i.e., and that is why it can be brought on the mizbayach. The second way that one can make something hekdesch is to have it acquire קדושת הגוף. That is, the object itself is not understood to have kedusha but rather it is its value that has kedusha. For example, if a person says that trees should become hekdesch, they do not acquire קדושת הגוף but rather all they acquire is קדושת דמים. This is because trees are never brought on the mizbayach and the only thing that happens to them is that they become hekdesch in the

sense that they now have to be redeemed and its value given to the Bais Hamikdosh.

The kedusha of something that has קדושת הגוף is obviously going to be stronger than something that only has קדושת דמים. If so, Rava answers that there is no comparison between the trees that became hekdesch and the woman who got married. As we explained previously, trees never acquire קדושת הגוף but rather all they get is קדושת דמים. However, when a woman gets married she becomes 'hekdesch' to her husband, similar to קדושת הגוף. That is, the status that is conveyed onto the woman is not just with regard to her value but rather her physical being is given over to her husband. If so, we understand very well why the marriage that is chal on her cannot come off with 'nothing'. As opposed to our Mishna that is discussing an object that just has קדושת דמים, and if so, that is why the kedusha can come off without an act of pidyon. In other words, there is no contradiction between the case of a woman getting married and our Mishna, as our Mishna is discussing קדושת דמים and the case of getting married is discussing a case of קדושת הגוף.

The rule that Rava laid down was that קדושת הגוף cannot come off with 'nothing', i.e., without an action. And on this the Gemara asks:

Abaye said to him **אמר ליה אבאי**
(is it true that) kedushas haguf **קדושת הגוף**
does not come off with 'nothing' **לא פקעה בכדי**
but we learned in a Baraisa **והתנא**
שור זה עולה (if a person says that) this ox should be an olah
all thirty days **כל שלשים יום**
and after thirty days **ולאחר שלשים יום**
(it should be) a shelamim **שלמים**
for all thirty days **כל שלשים יום**
(the halacha is that it is) an olah **עולה**
and after thirty days **לאחר שלשים יום**
(it is) a shelamim **שלמים**

The Baraisa describes a case of a person saying that this animal should be designated as an olah for the next thirty days, and after that it should be a shelamim. That is, a person says that this animal should acquire the kedusha of a korban olah. But he adds that if he does not end up bringing this animal as a korban olah within thirty days, then the kedusha of a korban olah should go off of the animal and it should be replaced with the kedusha of a korban shelamim.

The Mishna teaches us that the person has the ability to do this and on this the Gemara asks on Rava's shita:

אמאי (But) why

it is (a case) of kedushas haguf **קדושת הגוף ניהו**

וּפְקָעָה בְּכֹדִי ‘nothing’ (and yet) it goes off with

How could the kedusha of a korban olah go off of the animal after thirty days if the person did not do an action? According to Rava, kedushas haguf cannot go off by itself, and yet we see from this Baraisa not that way (the kedusha of an animal is considered kedushas haguf and yet the Baraisa tells us that the kedusha can come off by itself).

The Gemara answers:

**הֲכֵא בְּמַאי עֲסָקִינָן (Here what are we dealing with
דָּאָמַר לְדָמִי (a case) that he said for its value**

The Gemara answers that in the Baraisa’s case the person did not say that the animal should acquire kedusha haguf in order to bring it as a korban olah but rather he just said that the value of the animal should become hekdesch. That is, the animal should be sold and the proceeds of the sale should be used to be the korban olah.

The Ran explains that the Baraisa is discussing a case of an animal that is a baal mum (an animal that has a physical blemish that disqualifies it from being brought as a korban). The Ran adds that if the Baraisa is discussing an animal that does not have a mum, then even if the person only makes it hekdesch as קְדוּשַׁת דָּמִי it will automatically acquire קְדוּשַׁת הַגּוּף (דְּקִיּוּל הַמַּתְפִּיס) as well (תְּמִימִין לְבַדֵּק הַבַּיִת מִיָּדֵי מוֹבַח לֹא יֵצֵאוּ).

Therefore, since the case of the Baraisa is discussing something that only has קְדוּשַׁת דָּמִים and not קְדוּשַׁת הַגּוּף , we

understand why the kedusha of being set aside for a korban olah can go off by itself at the end of thirty days.

But on this the Gemara asks:

אִי הָכִי

אֵימָא סִיפָא say the sayfa

לְאַחַר (if a person says) that after

שְׁלֹשִׁים יוֹם thirty days

עוֹלָה (this animal should be) an olah

וּמֵעַכְשָׁיו and from now

שְׁלָמִים (it should be a shelamim)

The raysha of the Baraisa discussed a case in which the person first says that it should be an olah and then after thirty days it should be a shelamim. In the sayfa he says the opposite. At first, he wants it to be a shelamim and after thirty days it should be an olah.⁹

The Gemara now comes to its question on the Gemara’s answer that the Baraisa is discussing a case in which the animal acquired קְדוּשַׁת הַגּוּף and not קְדוּשַׁת דָּמִים .

אִי אָמַרְתָּ בְּשִׁלְמָא It is good if you say

וְהָדָא (that) one (of them, i.e., one part of the Baraisa)

בְּקְדוּשַׁת הַגּוּף is (discussing) kedusha haguf

וְהָדָא (and) one (of them, i.e., one part of the Baraisa)

בְּקְדוּשַׁת דָּמִים (is discussing) the kedusha of its value

⁹ **The Difference Between the Wording of the Raysha and the Wording of the Sayfa**

The Rosh points out that the wording of the raysha is different from the wording of the sayfa. In the raysha, the person first starts out with what he wants to be chal now, and only then does he say what he wants to be chal after thirty days. And in the sayfa he first says what he wants to be chal in thirty days and only then does he say what he wants to be chal now. The Rosh explains that the

reason why there is a difference is because the Baraisa wants to stay consistent with regard to always starting with the korban olah. That is, in the raysha the person at first wants the animal to be a korban olah, and therefore that is why he first mentions what should be chal now. And in the sayfa the person only wants the animal to be an olah after thirty days, and that is why he first discuss what he wants to be chal in thirty days. But in reality, it does not make a difference with one he starts with.

Nedarim 29b

This is (why) הַיְינוּ
the Tanna needed to teach דְּאִיצְטְרִיד לִיה לְתַנָּא לְמִיתְנָא
two (i.e., both the raysha and the sayfa) תְּרַתִּי
for I could have thought to say דְּסָלְקָא דְעֵתָךְ אֲמִינָא
kedushas haguf קְדוּשַׁת הַגּוּף
does not come off with ‘nothing’ לָא פְקַעָה בְכַדִּי
(and) the kedusha of its value קְדוּשַׁת דְּמִים
comes off with ‘nothing’ פְקַעָה בְכַדִּי
and because of this אֲמַטּוּ לְהַכִּי
it taught two (cases) תְּנָא תְּרַתִּי
but if you say אֲלֵא אִי אֲמַרְתְּ
this and this (the raysha and the sayfa) אִידִי וְאִידִי
(are talking about) the kedusha of its value קְדוּשַׁת דְּמִים
why do I need it לִי לְמָה
to teach both לְמִיתְנָא תְּרַתִּי

The Gemara previously answered that the raysha of the Baraisa is discussing a case of a person who just made the value of the animal hekdesh but not the actual animal (i.e., he made the קְדוּשַׁת דְּמִים hekdesh but not the קְדוּשַׁת הַגּוּף). But if so, why would the Tanna need to say two different cases?

The Gemara will now explain that one cannot answer that even if both the raysha and sayfa are discussing קְדוּשַׁת דְּמִים, perhaps they are both needed as they are discussing different cases. The raysha is discussing a person who first says that the animal should be an olah and then a shelamim and the sayfa is discussing a case in which the person first says that the animal should be a shelamim and then an olah. The Gemara explains that the fact that the Baraisa is discussing two separate cases cannot be the reason that both cases are needed because:

Now that there is to say הַשְׁתָּא יֵשׁ לומר
that from a kedusha מְקַדּוּשָׁה
that is chamur (severe) חֲמוּרָה
to a kedusha לְקַדּוּשָׁה
that is kal (light, i.e., not severe) קַלָּה
the kedusha goes off מְקַדּוּשָׁה
(from a kedusha) that is kal קַלָּה
to a kedusha that is chamur חֲמוּרָה
is it needed to say צְרִיכָא לְמִימַר

The chiddush of the raysha of the Mishna is to say that a person can at first make his animal to be a korban olah and then after thirty days, it could turn into a shelamim. That is, even though a korban olah has more kedusha than a korban shelamim, a person can still have the animal go from the higher level of

kedusha to a lesser one. That is, one could have thought that once this animal attains a higher level of kedusha, it cannot now go to be an animal with less kedusha (i.e., from an olah to a shelamim). The raysha therefore comes to teach us otherwise.

The problem is that once the raysha teaches us this chiddush, the sayfa will no longer be necessary. If a person can say that an animal should go from a higher level of kedusha to a lower level, then certainly a person can make an animal go from a lower level to a higher level. If so, the sayfa that says that one can make the animal go from being a shelamim the first thirty days to being an olah afterwards is not needed once we know the raysha that a person could make an animal go from being an olah to being a shelamim. If so, we have to understand why both the raysha and sayfa are necessary.

The only answer the Gemara has to explain why both the raysha and sayfa are needed is to say as it did before, that one case is referring to a case of קְדוּשַׁת דְּמִים and the second case could be referring to a case of קְדוּשַׁת הַגּוּף. And the chiddush will be that even though an animal has קְדוּשַׁת הַגּוּף, it goes off by itself after thirty days.

But if this is true:

Let us say that it is a disproof לִימָא תִּיהוּי תִּיבּוּתָא
of Bar Padda דְּבַר פְּדָא
that said דְּאֲמַר
kedusha does not go off by itself לָא פְקַעָה קְדוּשָׁה בְכַדִּי

Bar Padda's shita is that kedusha cannot go off by itself, and if so, if the Baraisa is coming to teach us that the kedusha of the animal could come off by itself after thirty days, this would obviously disprove his position.

Bar Padda's Explanation of the Sayfa of the Baraisa – The Ability of an Olah to be Chal After Thirty Days

Rav Pappa said אָמַר רַב פַּפָּא
Bar Padda would say to you אָמַר לָךְ בַּר פְּדָא
this is what it (the sayfa) means to say הַכִּי קְאָמַר
if he does not say אִם לָא אָמַר
(that) from now מֵעַכְשָׁיו
it should be a shelamim שְׁלָמִים
(then) after thirty days לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם
it will be an olah הוּי עוֹלָה
'just like' מִיַּדִּי דְהוּהוּ
the one who says to a woman הָאוֹמֵר לְאִשָּׁה
"Be married to me לִי הִתְקַדְּשִׁי
after thirty days" לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם

that (that halacha is) that he is married דְּמִקְדָּשָׁתוֹ
 and even though וְאַף עַל פִּי
 the money has been consumed שֶׁנִּתְעַכְלָו הַמְעוֹת

Rav Puppa explains that according to Bar Padda there is a completely different way to explain the Baraisa. The explanation of the raysha will stay that same that it is discussing קְדוּשַׁת דְּמִים and not קְדוּשַׁת הַגּוּף. And the sayfa is teaching us the following halacha. If a person says that this animal should be an olah after thirty days, this will work. That is, even though the animal is not becoming hekdedesh at the time that he makes his ‘hekdedesh proclamation’, his proclamation will still have the ability to make the animal hekdedesh after thirty days.

And this is similar to a man who gives a women money and says that the giving of money should serve as an act of marriage but the actual marriage should not take place for thirty days. The halacha is that this works and the kiddushin will be chal in thirty days, even if the money has been consumed and is no longer in existence at the time that the kiddushin is taking place.

If so, in our case as well, the act of making it an olah can be made to take effect with a ‘thirty-day delay’.

The way that Baraisa says this is by saying that although the person made a declaration that this animal should be an olah after thirty days, and in theory this declaration should have worked, it will not because the person made it a shelamim before then. And since it is a shelamim now, this kedusha cannot come off, and therefore in thirty days, when the kedusha of a korban olah should have been chal, it will not be chal because the animal is already a shelamim (but if not for the fact that it is now a shelamim, it would have become an olah).

In other words, the Baraisa is teaching us two main points. Firstly, that in theory one can declare an animal to be a korban olah with a thirty-day delay, and secondly in our case the kedusha of a korban olah will not be chal, as the animal already has the kedusha of a korban shelamim, and that kedusha cannot come off by itself.

The bottom line of this answer is that not only does the Baraisa not disprove bar Padda, but it also actually states his halacha. The Baraisa tells us that the animal does not become an olah. But why not? The answer is that the kedusha does not come off because the kedusha of the animal cannot come off by itself, i.e., the halacha of Bar Padda, see footnote where we quote the Ran that explains the many chiddushim of this answer.¹⁰

¹⁰ The Many Chiddushim of the Baraisa According to Bar Padda

The Ran explains that this answer contains many Chiddushim, as follows:

1. We see that a person can make an animal become a korban with a thirty-day delay.
2. This that the animal will become a korban after thirty days is only if he did not make another korban before that. That is, if he says that it should be an olah after thirty days and it should be a shelamim from now, the animal will immediately become a shelamim and stay a shelamim even after thirty days. That is, once the animal is a shelamim, it will not become an olah after thirty days.
3. We see that not only a kedusha that is chamur, i.e., the kedusha of a korban olah, cannot come off by itself, but even if it only has the kedusha of a korban olah (a less chamur form of kedusha) this kedusha will not come off by itself either. The Ran explains that this is why the case of the sayfa is that he first says it should be a shelamim and then an olah, to teach us that once it has the kedusha of even a kedusha that is kal, it will not come off by itself.
4. We see that the kedusha of the korban shelamim cannot come off by itself, even if it will be replaced by the more chamur kedusha of a korban olah. That is, one could have thought that this that a kedusha cannot come off by itself is only if it is not going to have kedusha afterwards, but in a case that there will be kedusha, i.e., the kedusha of the korban olah, if the kedusha of the shelamim would come off, it would not be considered a case of kedusha coming off by itself. The Baraisa comes to teach us otherwise, that even if the kedusha is going to be replaced with a different kedusha, and even if this new kedusha will be more chamur, it will not make a difference and we will still say that the ‘old’ kedusha of the korban shelamim cannot come off by itself.
5. One could have thought that in our case, since at the time that the animal acquired the kedusha of a korban shelamim the person had already said that it should be an olah after thirty days, the kedusha of the olah that will be chal after thirty days should prevent the kedusha of the shelamim from being chal for after thirty days. Therefore, one could have through that the kedusha of the shelamim could come off to make room for the kedusha of the olah, as the ‘mechanism’ that would cause the kedusha of the shelamim to go off was already in place from the beginning. The Baraisa teaches us

otherwise. That since at the end of the day, at the time that the person declared the animal hekdedesh the kedusha of a shelamim was chal and the kedusha of the olah was not chal, the kedusha of the shelamim cannot come off by itself, and therefore, the kedusha of the shelamim will prevent the kedusha of the olah from being chal in the animal.

6. One could have thought that all this is true only if the person first says that the animal should be a shelamim from now and an olah after thirty days. But if the person first says that the animal should be an olah after thirty days and a shelamim from now, perhaps in this case, since he at first mentioned that the olah should become an olah in thirty days, this is chal in the animal, and therefore, even if afterward he says that it should be a shelamim from now, it will be able to become an olah after thirty days, as the ‘power’ to do that is ‘already in the animal’. The Baraisa therefore comes to teach us not that way, that since at the end of the day the animal becomes a shelamim before it becomes an olah, the kedusha of a shelamim cannot come off by itself and that kedusha will prevent the animal from becoming an olah. [The Ran does say that the reason the fact that the chalos of becoming an olah after thirty days does not prevent the animal from becoming a shelamim for even after thirty days, is because immediately (תּוֹךְ כּוּדֵי) (דִּבּוּר) of him saying that it should be an olah after thirty days, he says that it should be a shelamim now. This would seem to imply that if he says that it should be an olah after thirty days, and then after a little time he says that it should be a shelamim from today, in this case, it will only be a shelamim for thirty days and afterwards it will be a korban olah. That is, once he says that it should be an olah after thirty days, if he doesn’t immediately qualify it, the chalos of it becoming an olah after thirty days will be chal, and this will prevent a person from making it a shelamim from now and forever. That is, if he waits to make it a shelamim, he will only be able to make it a shelamim for those thirty days but not for more. Seemingly the way to understand this is to say that once the chalos of it becoming an olah after thirty days is chal in the animal, he can no longer make it a shelamim for more than thirty days. What one still has to clarify is why do we not say that once the kedusha of the shelamim is chal in the animal, it cannot come off by itself, and therefore, even after thirty days it should not come off and this kedusha should prevent the kedusha of an olah from being chal. Seemingly, one has to say that the kedusha from the beginning

The Gemara explained that the Baraisa comes to teach us that if a person says that this animal should be an olah after thirty days, if the person does not also make the animal a shelamim from now, his declaration will work to make the animal an olah at the later date.

And on this the Gemara asks:

It is obvious פשיטא

The Gemara now asks that it seems obvious that a person could make an animal become a korban at a later date. Why should this not work? After all, if a person can make an act of kiddushin today to work for a later time, why would one think that a korban should be different?¹¹

If a Person Makes a 'Delayed Chalos', Can He Retract His Words Before the Chalos is to be Chal (the difference between marrying a woman and making an animal a korban)?

The Gemara answers:

It is not needed לא צריכא

(except for a case) that he went back (i.e., he changed דהדר ביה his mind)

The Gemara explains that the chiddush of this halacha is that even if the person would change his mind and say that he does not want the animal to become an olah at the end of the thirty days, he cannot do so. That is, the Baraisa teaches us that once he makes his declaration declaring this animal to be an olah after thirty days, he cannot change his mind even if the kedusha as not yet been chal.

But on this the Gemara asks:

This is good הניחא

(according) to the one that says למאן דאמר

he cannot go back (retract) אינה חוזרת

but (according) to the one who says אלא למאן דאמר

חוזרת he could go back
מאי איכא למימר what is there to say

In meseches Kiddushin (59a) there is a machlokes between R' Yochanan and Rais Lakish with regard to a person who makes an act of kiddushin to be chal after thirty days. Rais Lakish holds that once this person makes this act of kiddushin, he can no longer retract from it, and therefore, even if this woman would go ahead and marry a different man, that second kiddushin will not be chal. R' Yochanan argues and he holds that a person can retract from the act of kiddushin (as long as it was not yet chal) and therefore if this woman would go ahead and marry someone else, the second kiddushin would be chal and she will remain married to this second person (and once she is married to this second person, when the end of the thirty days comes, the kiddushin that should have taken place then will not be chal as this woman is already married to someone else).

We are now faced with the following problem. The Gemara previously answered that the chiddush of the Baraisa is to tell us that once a person says that this animal should be an olah after thirty days, the animal will become an olah at that point, even if the person wants to retract what he said before then.

But this will only be true according to Rais Lakish who holds that indeed, once you place a chalos in motion to be chal after a certain amount of time, a person is not able to retract from it.

But according to R' Yochanan the chiddush of the Baraisa cannot be that a person cannot retract from a chalos that he said should be chal after a time because R' Yochanan simply holds that this is not true. With regard to making a 'delayed kiddushin', R' Yochanan said that one has the ability to retract, and if so, the same should be true with regard to our case as well. Even if the person said that the animal should be an olah after thirty days, he should have the ability to retract his words before then.

If so, we come back to the Gemara's question of what is the chiddush of the sayfa?

was never chal for more than thirty days as the with regard the time after the thirty-day time period as the time period for after thirty days was already reserved for the olah, ויש לפלפל ואכמ"ל יותר.

11 How Can the Gemara Compare the Act of Making an Animal a Korban to Giving Money for Kiddushin?

The Gemara assumes that if a person can make a 'delayed' kiddushin then certainly he can make a 'delayed' act of making an animal a korban. But the Ran asks that seemingly there is a tremendous difference between these two cases. In the case of kiddushin the reason why he can make the kiddushin can be chal after thirty days is because when he gave her the money, the is created a שיעבוד, that is, once he gave her the money this caused that she 'owes' him something and the way she 'pays' this back is by marrying him. Therefore, we understand very well why the kiddushin could be chal at a later time, even if at that time the money is no longer here. This is true because even if the money is no longer here, the 'debt' that she owes him is here, and therefore since that 'debt' is still in existence after thirty days, this is why the kiddushin can be chal then.

But by the case of the korban this is not true. What makes the animal into a korban is his declaration, and his declaration is not in existence thirty days later, and if so, how can the kedusha of the korban be chal then?

The Ran compares this to a man who marries a woman, not with money but with a shtar (marriage contract). If a man gives a shtar kiddushin to a woman and says that this shtar should affect a marriage in thirty days, if at the end of the thirty days the shtar is no longer in existence, the kiddushin will not be chal. This would be true for the simple reason that the kiddushin cannot be chal then, as there is nothing with which to make it chal.

If so, the case of making an animal into a korban should be the same, and since his declaration does not exist in thirty days, there should be no way for the kedushas hakorban to be chal then.

The Ran answers that the Gemara is relying on what it will say at the end of the sugya, that when one says something with regard to hekdesh, it has the status of something that was given, and if so, the act of saying that this should be hekdesh should not be worse than giving money to a woman for kiddushin and that is why the Gemara assumes that there is a comparison between them (and the same way that a 'delayed kiddushin' works, so too a delayed korban should work as well).

The Gemara answers:

Even according to the one who says **אָפּילוּ לְמֵאן דְּאָמַר**
over there (with regard to kiddushin) **הֵתֵם**
he can retract **חִזְזֵרְתּוּ**
here it is different **הֵכָא שְׂאֵנִי**
for 'saying to Govahah (hekdesch) **דְּאָמַרְתּוּ לְגִבּוּהַ**
is like giving **כְּמַסְרֵתּוּ**
over to a regular person **לְהִדְיוּט**

The Gemara answers that although R' Yochanan holds that with regard to a 'delayed kiddushin', one can change his mind, with regard to hekdesch he cannot. This is based on the rule of **דְּאָמַרְתּוּ לְגִבּוּהַ כְּמַסְרֵתּוּ לְהִדְיוּט** – that the mere act of talking with regard to Govahah (i.e., hekdesch) is like giving it over (i.e., making a kinyan) with regard to a regular person). This rule tells us that although typically in order for a 'deal' to be finalized a kinyan must be made, with regard to giving things to hekdesch a mere verbal agreement has the same effect as a kinyan.

Therefore, although with regard to marrying a woman, the person can retract as long as they don't actually get married, with regard to making an animal a korban, this is not true. Even if a person will make a mere declaration that an animal should be a korban, the person will not be able to retract from this commitment. Therefore, although R' Yochanan holds that a

person can retract from a 'delayed kiddushin', he cannot retract from a 'delayed korban', and if so, this is the chiddush of the Baraisa according to everyone. According to everyone, the chiddush of the Baraisa is that the animal will become an olah after thirty days even if the person retracts before then.

A Man Who Gives a Woman Two Perutos and Says that One Should be for Now and One Should be for After I Divorce You

The Gemara continues and tells us that at one point:
רֵיבִי רַבִּי אֲבִין וְרַב יִצְחָק בְּרַבִּי
were sitting
before R' Yirmiyah **דְּרַבִּי יִרְמְיָהּ**
and R' Yirmiyah was dosing **וְקָא מְנַמְנָם רַבִּי יִרְמְיָהּ**
(and) they were sitting and saying **וְתַבִּי וְקָאמְרִי**
according to Bar Padma **לְבַר פְּדָא**
who said **דְּאָמַר**
if one redeems it **פְּדָאֵן**
it goes back **חִזְזֵרְתּוּ**
and becomes hekdesch (again) **וְקוּדְשׁוּת**

Nedarim 30a

We can answer תפשוט
this that Rav Oshiya asked דבעי רב הושעיא
if a person gave two perutos to a woman שתי פרוטות לאשה
and he said to her ואמר לה
“With one באחת
be married to me today התקדשי לי היום
and with one ובאחת
be married to me לי התקדשי
after I divorce you לאחר שאגרושיך
also here נמיסו here
it should be דהוה
a (valid) kiddushin קידושין

Bar Padda told us that if a person says that these trees should be hekdesh until they are cut down, even if the person will then redeem them (i.e., he redeems them before they are cut down), after the pidyon the trees will automatically become hekdesh again. This is because it is understood from the person's statement that he wants to the trees to be hekdesh until they are cut. Therefore, even after they are redeemed, the person's original declaration of hekdesh will have the ability to make the trees hekdesh another time.

If so, this should be the same with regard to the question of Rav Oshiya. Rav Oshiya asked the following fascinating question. What happens if a person gives a woman two perutos (a perutah is the minimal amount of money that needs to be given to woman in order to get married to her)? He tells her that one of these should be for now, and one should be for after he divorces her. Can that second perutah work to affect a marriage at that later time?

Reb Avin and Rav Yitzchok Berabi said that seemingly this question is the same as Bar Padda's halacha. The same way a person can make an object hekdesh for after a time that the object becomes hekdesh and then becomes not hekdesh (by being redeemed), so too with regard to kiddushin. The person should be able to make an act of kiddushin for a time after the woman is married and becomes 'unmarried' (by getting divorced).

The Difference Between When the Owner Redeems the Object and When Others Redeem it (with regard to an object automatically becoming hekdesh after it is redeemed)

The Gemara continues:

R' Yirmiyah awoke איתער בהו רבי ירמיה
(and) he said to them אמר להו

why are you comparing מאי קא מדמיתון
(a case in which) he redeemed it פדאן הוא
(to a case) in which it was redeemed לפדאום
by others אחרים
(But) like this is what R' Yochanan said הכי אמר רבי יוחנן
(if) he redeemed it פדאן
it goes back הוא חוזרת
and becomes hekdesh (again) וקדושות
(but if) others redeem it פדאום אחרים
it does not go back אין חוזרת
and become hekdesh (for another time) וקדושות
And a woman (getting married) ואשה
is similar to a case of others redeeming דמנא אחרים
(And) it was learned like this as well איתמר נמי
R' Ami said אמר רבי אמי
that R' Yochanan said אמר רבי יוחנן
we did not learn (that it becomes hekdesh again) לא שנו
only when he redeems it אלא שפדאן הוא
but if others redeem it אבל פדאום אחרים
it does not go back אין חוזרת
and become hekdesh (again) וקדושות

The Gemara now tells us that with regard to an object automatically becoming hekdesh after it was redeemed, it depends on who redeems it. If the person who originally made the proclamation to make it hekdesh is the one who redeems it, then the object will automatically become hekdesh again. However, if other people redeem it, then the object will not become hekdesh.

The Ran explains the difference as follows. In the case in which the person himself redeems the object, the reason the original hekdesh can still work is because the object never went out of the reshus of this person or of hekdesh. That is, since the object returns to this person's reshus, his original declaration that was made when the object was in his reshus can still take effect.

However, when others redeem the object, since at that point the object has left the original person's reshus, the original declaration can no longer work. And since this is true, even if the person will then go back and buy the object from these people, the object will not then become hekdesh, as once his original declaration loses its 'power' to make the object hekdesh, it can no longer make the object hekdesh at a later point.

And with regard to marrying a woman, this is true as well. That once the woman goes back to her own reshus, the man's original act of kiddushin can no longer take place, and therefore

once he divorces her, his original act of marriage is batul (invalid).^{12 13}

משנה

Defining a Sea Traversers and Land Dwellers (with regard to nedarim)

One who makes a neder הנודר
from 'sea-travelers' מיורדי הים

he is mutur מותר

to (benefit) from 'land dwellers' ביושבי היבשה

(But if he makes a neder) from 'land dwellers' מיושבי היבשה

he is assur אסור

(even) from 'sea-travelers' מיורדי הים

for 'sea-travelers' שיורדי הים

are included בכלל

in (the category) of 'land-dwellers' יושבי היבשה

Even those who typically travel at sea are included in the category of those who dwell on the land, as eventually they do come ashore.

The Mishna continues and says that when it comes to defining those who are considered as 'sea-travelers':

It is not like those לא כאלו

who go from Akko to Yaffa שהולכים מעכו לַיָּפוֹ

rather (this refers to) אלא

one whose way is to go out (far into the sea) במי שְׁדָרְכוֹ לְפָרֶט

When it comes to defining someone as a 'sea-traveler', it is not enough for the person to go by boat from Akko to Yaffa (a short distance), rather a 'sea-traveler' is defined as someone who normally goes out far into the sea.

גמרא

Understanding the Halacha of the Sayfa (that those who travel from Akko to Yaffa are not considered 'sea-travelers')

The Mishna mentions that those who only travel great distances are to be considered as 'sea-travelers', but those who just go from Akko to Yaffa are not considered as 'sea-travelers'. The Gemara will now bring a machlokes between Rav Puppa and Rav Acha the son of Rav Ika with regard to this halacha.

Rav Puppa רב פפא

¹² Understanding the Comparison Between Kiddushin and When Others Redeem the Hekdesh (the woman's non-action in the marriage process)

The Gemara tells us that the case of kiddushin is similar to the case of others who redeem the hekdesh and that is why the man's act of kiddushin will not work for the time after he divorces her.

However, the Ran asks that seemingly the comparison should be to the case in which he redeems it. That is, the Ran understands that the reason when he redeems it, it becomes hekdesh again is because in this case the object never left his reshus or hekdesh's reshus. And if so, since he made it hekdesh and it then went back to his reshus, the object will once again become hekdesh. But if so, this should be the exact same case as the man marrying the woman. When the man marries the woman, she leaves her own reshus and goes into his. And when he divorces her, she goes back to her reshus. In other words, she never goes to a different reshus, and if so, why can the original act of marriage not work again? That is, the same way with regard to making the object hekdesh, we say that it works because the object never left either his reshus or hekdesh's reshus, so too with regard to the woman, we should say that she can be married for a second time as she never left either her reshus or his reshus.

The Ran answers that if we would understand that when a woman gets married, she is the one who does the act of getting married, then we would have the above question. However, as the Ran proves, this is not the case, the woman plays no 'active' role in the marriage process. What the woman does is to allow the man to marry her, i.e., it is as if she makes herself hefker (ownerless) and once she does that, the man can come and marry her, and if so, we understand the Gemara's comparison very well.

When the man married her, she was in his reshus, i.e., the only one involved in the act of acquiring her through marriage was him. If so, when he married her, she was in his reshus, but after he divorced her, she went to her reshus, i.e., she went to a reshus that she was not in before, and therefore, since she went to a different reshus, this case comparable to the case of hekdesh in which other people redeem the object. That just like in that case we say that once the object left his and hekdesh's reshus, the original declaration is batul, so too with regard to this woman. Once she leaves his reshus and goes into her reshus, the original act of kiddushin is batul.

¹³ According to the Gemara's Final Answer, Do We Have an Answer to the Question with Regard to One Who Attempts to Marry His Wife After He Divorces Her?

The Ran continues and says that although the Gemara now compares the case of kiddushin to the case in which others redeem the object, this does not mean that this is an absolute comparison. That is, if the Gemara thought that it was an absolute comparison, then we would have an answer to the question. The Gemara said that when others redeem the object, the object does not become hekdesh again. Therefore, if the case of kiddushin is compared to the case of others redeeming it, then the kiddushin would not be able to be chal again.

But the Ran says that this is not the case. All the Gemara meant to say was that it is not completely comparable to a case in which he redeems it, and therefore we cannot say we have a proof that the marriage is chal after they get divorced.

Although we are saying that kiddushin is not comparable to the case in which he redeems it, the Ran explains that it is not totally comparable to the case in which others redeem her as well. In the case of kiddushin, although she is not the one making the actual act of kiddushin, she does play a role as she allows the man to marry her. Therefore, when she goes back to her own reshus, this is not totally comparable to a case in which others redeemed the object, because in that case the object went to the reshus of someone who had no connection to the original declaration of kedusha at all. But in the case of kiddushin, we can't say that the original act of kiddushin has to be batul as she is now in a reshus of a person that had no connection to the kiddushin (as she had a part in the kiddushin).

Therefore, since the case of kiddushin is not completely comparable to a case in which the person redeems the object, and it is not completely comparable to a case in which others redeemed it, we are left with our question if the kiddushin works or not.

and Rav Acha **וְרַב אַחָא**
the son of Rav Ika **בְּרִיהַ דְּרַב אִיקָא**
one learned it on the raysha **חַד מִתְּנִי אַרְיִשָׁא**
and one learned it on the sayfa **וְחַד מִתְּנִי אֲסִיפָא**

The Mishna said that those who travel from Akko to Yaffa are not considered as 'sea-travelers', and with regard to this halacha Rav Puppa and Rav Acha the son of Rav Ika had a machlokes. One said that the halacha was said in reference to the raysha and one of them said that it was said with reference to the sayfa (and the Gemara does not know which one said which shita).

The Gemara now explains each one of these shitos.

The one **מֵאֵן**
who learned it on the raysha **דְּתִנִּי אַרְיִשָׁא**
learned it this way **מִתְּנִי הָכִי**
one who makes a neder **הַנּוֹדֵר**
from 'sea-travelers' **מִיֹּרְדֵי הַיָּם**
is mutur in 'land-dwellers' **מוֹתֵר בֵּיּוֹשְׁבֵי יִבְשָׁה**
but with regard to 'sea-travelers' **הָאֵל בְּיֹרְדֵי הַיָּם**
he is assur **אֲסוּר**
(and on this the Mishna said) but not **וְלֹא**
like these **כְּאַלּוּ**

Nedarim 30b

that go from Akko to Yaffa **ההולכים מעכו לִיפו**
for they **דהלין**
are as 'land-dwellers' **יושבי היבשה ניהו**
rather (it means) from one **אלא ממי**
that it way is to 'go far out' **שְׁדַרְכוֹן לְפָרֹשׁ**

According to this shita, the point of the last halacha of the Mishna is to be maykil and to say that even if a person will make a neder against those who travel in the sea, this will not include those who just go from Akko to Yaffa, as these people are considered as 'land-dwellers' (since they don't travel that far into the sea).

The Gemara now explains the second shita of how to explain the last halacha of the Mishna.

And the one who learns it **ומאן דמתניי**
on the sayfa **אסיפא**
learns it like this **מתניי הכי**
one who makes a neder **הנודר**
from those who dwell on the land **מיושבי יבשה**
is (even) assur **אסור**
from those who travel on the sea **ביורדי הים**
and not just those **ולא באלו**
that go **ההולכים**
from Akko to Yaffa alone **מעכו לִיפו בלבד**
rather **אלא**
(he is assur) even **אפילו**
from one **במי**
whose way is to go far out **שְׁדַרְכוֹן לְפָרֹשׁ**
since **הואיל**
his end (i.e., he will eventually come) **וסופו**
to land (and) get off **ליבשה סליק**

According to this shita, the point of the Mishna is to say that even if the person only made a neder with regard to those who are considered as 'land-dwellers', he will be assur to those who travel at sea as well. And the last halacha of the Mishna comes to tell us that this does not just refer to those who make the short trip from Akko to Yaffa, but rather even those who travel out far out into the sea can be considered as 'land-dwellers'. And this is true because even they will eventually come to land and get off their ships.

The Ran points out that this shita disagrees with the kula of the first shita. That is, according to this shita, if a person will

make a neder with regard to 'sea-travelers', this would include even those who just travel from Akko to Yaffa.

משנה

Making a Neder Not to Benefit from All those Creatures that See the Sun/The Sun Sees

One who makes neder **הנודר**
from those that see the sun **מרואי החמה**
he is assur **אסור**
even with regard to blind people **אף בסומין**
for he did not have intent **שלא נתכוון זה**
only **אלא**
with regard to those **למי**
that the sun sees them **שֶׁהחמה רואה אותן**

גמרא

The Mishna told us that when a person makes a neder not to benefit from any creature that the sun sees, the intent of the person is to say that he will not benefit from any creature that that 'the sun can see', and therefore his neder includes blind people (as the sun 'can see them').

And on this the Gemara asks:

מאי טעמא What is the reason

Why do we explain his intent this way and why do we not explain simply that he means to assur all those that could see the sun?

The Gemara answers that we know this:

מדלא קאמר From this that he did not say

מן הרואין "from those who see"
(and as such he is coming) to exclude **לאפוקי**
fish **דגים**
and unborn children **ועוברים**

The Gemara answers that if the person really wanted to assur those people who can see the sun (i.e., and not blind people), he should have said "from those who see", and he should not have mentioned the sun. Therefore, from the fact that he said, "those who see the sun", we understand him to mean that he wants to assur those who the sun sees, and this comes to include all living things except for fish (as the water covers them) and except for unborn children (as their mother's bodies cover them).¹⁴

¹⁴ What Type of Benefit Can One Get from Unborn Children?

The Achronim asks that seemingly there is no way to benefit from unborn children, and if so, what does the Gemara mean that one is allowed to benefit

Tosefos points out that although we are saying that the neder includes everything except for fish and unborn children, this means to say that the neder includes every living thing, but he does not mean to include inanimate objects.

The Tiferes Yisroel points out that the case of the Mishna must be one in which the person only forbade those that the sun sees in a particular place or for a particular time. This is true because the Ran later on will tell us that any neder that cannot possibly be fulfilled is not chal. If so, the neder that says that the person is assur to benefit from all living things is one that he definitely cannot keep, and if so, it should not be chal. And yet, the Mishna says that it is chal. If so, it must be that the person limited the neder to either a specific time or to a specific place.

משנה

Making a Neder with Regard to “Dark-Headed” People

One who makes a neder הנודר
from “dark-headed” people משחורי הראש
he is (still) assur from bald people אסור בקרחין
and from old people (who have white hair) ובעלי שיעבות
and he is mutur ומוותר
with ladies בנשים
and with children ובקטנים
for they are not called “dark-headed” שאין נקראין שחורי הראש
people
except for (adult) men אלא אנשים

As the Gemara will explain, the term “dark-headed” people refer to all adult men and no one else. Therefore, when the person makes this neder he is assur to benefit from even bald and old people (i.e., people who do not have black hair), and he is mutur to benefit from ladies and children, i.e., even though they do have hair.

גמרא

The Gemara starts by asking:

What is the reason מאי טעמא

from them? There are those who answer that this refers to when these children will be born. That is, since they were mutur at the time that the neder was made, they stay mutur even after they are born and fit the criterion of the neder. See the Keren Orah where this question is discussed. Another answer given is based on the Gemara that says that if one wants to stop a bad smell from spreading, he can place a pregnant lady there and this will stop the smell (as a result of her

The Mishna said that if one makes a neder with “black-headed” people, he is still assur to benefit from bald and old people. But why do we assume that this is intent? He specifically said that he does not want to benefit from “black-headed” people (i.e., people with hair), and if so, why would he be assur from people who do not have hair?

The Gemara answer that we know that this is his intent:

From this that he did not say מדלא קאמר
“from those with hair” מבעלי שיערו

If the person really wanted to assur those who actually have hair, he should have said so explicitly. That is, he should have said that he wants to make the neder with regard to those who have hair, and from the fact that he did not say this, shows us that he means to include bald people, and his intent with saying the words “dark-headed” people is to exclude those who never had dark hair.

The Ran explains that once we know that his neder does not mean to exclude bald people (as they once had dark hair), we know that he does not mean to exclude old people as well. That is, even though presently old people do not have dark hair, they once did, and as such, they are included in the neder.

The Gemara now explains how the implication of the term “dark-headed” people comes to include all men and exclude women and children.

The Mishna said:

He is mutur מוותר
to women and children בנשים ובקטנים
for they are not called שאין נקראין
“dark-headed” people שחורי הראש
only men (i.e., only men are called as ‘dark-headed’ אלא אנשים

What is the reason מאי טעמא
(the Gemara answers) men אנשים
there are times זימנין
that their heads are covered דמיכסו רישיהו
and there are times וזימנין
that they are revealed דמגלו רישיהו
but women אבל נשים
they (their heads) are always covered לעולם מיכסו
and children וקטנים
(their) heads are always revealed לעולם מיגלו

wide stomach). If a person does this, he will be benefiting from the baby inside the mother.

The Ran explains that he could not have referred to men with the term ‘those with covered heads’ as sometimes their heads are not covered. And he could not refer to them with the term “those with revealed heads” as sometimes they are covered. Therefore, left with no choice, he picked the term “black-headed” people as most men have black hair.

And even though women and children also have black hair, for them he could have used a different term, and as such we don’t assume that when he uses the term ‘black-headed’ people, it refers to them. For women he could have used the term “those with covered-heads” and for children he could have used the term “those with revealed heads”.

משנה

The Implication of the Word הילודים and the word נולדים

One who makes a neder הנודר
from the yilodim מן הילודים
is mutur from those that will be born מותר בנולדים

The term yilodim implies a past tense, i.e., those who were already born. Therefore, if a person says that he wants to assur himself from the yilodim, he is only assur to benefit from those who have already been born but not from those who have yet to be born.

The Mishna continues:

(But if he makes a neder) from מן
the noladim הנולדים
he is assur אסור
from (even) those who were already born מן הילודים

Although one could have thought that the same way the term yilodim implies a past tense, the term noladim should imply a future tense (as the word noladim seems to imply something that will happen, i.e., they will be born). And therefore, if a person makes a neder to assur himself from the noladim, this should imply that he only wants to assur himself from those who have not yet been born but not from those who have already been born. The Tanna Kamma tells us otherwise. That although the term yilodim implies only a past tense, the term noladim implies both a future and past tense, and therefore, this person will be assur to both those who have not yet been born and from those who have already been born.

R' Meir רבי מאיר
permits מתיר
even those who have already been born אף בילודים

The Tanna Kamma said that if a person uses the term noladim, this will assur everyone (those already born and those who are going to be born). And to this R' Meir says that if a person uses the term noladim, he is even mutur from those who have already been born. The Gemara will ask that the implication of R' Meir’s words imply that he holds that not only will this person be mutur to those not yet born but he will even be mutur to those who have already been born. And on this the Gemara will ask the obvious question, that if it is really true like R' Meir is saying, it comes out that this person is not making anyone assur, but if so, what was he trying to accomplish with his neder? That is, why would he make a neder that doesn’t assur anyone?

The Mishna continues:

And the Chachamim say והכמים אומרים
this person did not have intent לא נתכוון זה
אֶלָּא only
with regard to those בְּמִי
whose way is to give birth שְׂדֵרְכוֹ לְהוֹלִיד

The Ran explains that the Chachamim are coming to explain the shita of the Tanna Kamma. The Tanna Kamma said that if the person uses the term yilodim, this implies the past tense, and as such, will only include those who have already been born. However, when the person uses the term noladim, not only is the person assur in people not yet born (as the term noladim would seem to indicate) but the person is even assur from those who have already been born.

This is true because when the term noladim is used, the intent of this term is not to indicate the future tense as opposed to the past tense, but rather the intent of this term is to indicate all those creatures that are born. As the Gemara will explain, this term comes to exclude birds and fish, as they are not born from mothers but rather they are hatched from eggs.

The Rosh however explains that the Chachamim are not coming to explain the Tanna Kamma but rather they are coming to argue on the Tanna Kamma. The Tanna Kamma holds that it is only the term noladim that will assur both those already born and those not yet born, and the Chachamim argue, and they hold that both the term yilodim and the term noladim do not refer to a particular tense but rather both these terms refer to those whose way it is to be born. Therefore, the Chachamim hold that both in the case that the term yilodim is used and in the case that the term noladim is used, the person would be assur to benefit from both those who have already been born and from those who have not yet been born.

גמרא

Understanding R' Meir's Shita

In the case in which makes a neder to assur himself from the 'noladim', R' Meir said that he is even mutur from those who have already been born. And on this the Gemara asks:

According to R' Meir לרבי מאיר

we don't need (to say) ולא מיבעיא

that he (is mutur from) those who were are going to be נולדים
born

but (if so) from whom is he assur ממיאן אסור

In the case that a person makes a neder from the 'noladim', R' Meir says that he is even mutur to benefit from those who have already been born. That is, he is saying that it goes without saying that he is mutur from those who have not yet been born and he is even mutur from those who have already been born. Or in other words, he is mutur to benefit from everyone. But how could that be? If he is making a neder then he obviously wants to assur someone.

The Gemara answers:

It is missing (words) מחסרה

and this is how it should be learned והכי קתני

one who makes a neder הנודר

from the yilodim מן הילודים

is mutur מותר

from those who will be born בנולדים

and if (one makes a neder) from מן

the noladim הנולדים

he is assur with those already born אסור בילודים

(and) R' Meir says רבי מאיר אומר

even if he makes a neder אף הנודר

from the noladim מן הנולדים

he is mutur from yilodim מותר בילודים

just like כי היכי

the one who makes a neder הנודר

from the yilodim מן הילודים

is mutur with those that will be born בנולדים

The term yilodim has the implication of those already born and the term noladim has the implication of those who will be born. If so, this is R' Meir's argument against the Tanna Kamma. The Tanna Kamma holds that if a person uses the term yilodim, he forbids just those who have already been born. And if he uses

the term noladim, this includes not only those who will be born but even those who have already been born. And on this R' Meir disagrees. He holds that the same way the term yilodim implies just one tense, i.e., those who have already been born but not those who will be born, so too the term noladim implies just one tense as well, i.e., those who will be born and not those who have already been born.

Understanding the Implication of the Word נולדים

Rav Pappa said to Abaye אמר ליה רב פפא לאבבי

does this mean to say למימרא

that (the word) noladim הנולדים

implies will be born דמתניילדון משמע

From everything we have explained until now, we see that the Gemara assumes that the word נולדים implies those who will be born. And on this the Gemara asks:

But now אלא מעתה

(when the posuk says) “Your two sons שני בניך

that were noladim to you הנולדים לך

in Eretz Mitzrayim” בארץ מצרים

there also הכי נמי

(it means) those who will be born! דאיתניילדון הוא

This posuk (Bereisis 48:5) describes the bracha that Yaakov gave to Ephraim and Menashe. Yaakov is obviously describing Yosef's sons that were already born, and yet the posuk uses the word 'noladim'. If so, we see clearly that the word 'noladim' refers to those who were already born.

But on this the Gemara asks:

Rather what אלא מאי

it implies those who were born דיילידו משמע

but now אלא מעתה

this that it is written (Melachim 1 13:2) דכתיב

“Behold הנה

a son nolad to the house of Dovid בן נולד לבית דוד

Yoshiyahu is his name” יאשיהו שמו

The posuk describes that Yoshiyahu 'nolad', and on this the Gemara points out:

Here also הכי נמי

(does it really mean) it happened (i.e., he was born) דהנה

but there is still עדיין והא

Menashe מנשה

that had not yet come (that was not yet born) לא בא

The posuk describes that Yoshiyahu will be nolad, and at the point in time that this posuk was said Menashe, the grandfather of Yoshiyahu had not yet been born. If so, we see that the term 'nolad' obviously refers not to those who have been born but rather to those who will be born. And this leads to the problem that one posuk indicates that the term 'nolad' refers to those who have already been born and a different posuk indicates that opposite that the term refers to those that will be born.

The Gemara answers:

Rather (the word 'nolad') אָלָא
 implies like this מִשְׁמַע הַכִּי
 and it implies like this וּמִשְׁמַע הַכִּי
 and with regard to nedarim וּבְנֵדָרִים
 we go after הַלֵּךְ אַחֲרֵי
 'the way of talking of people' לְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם

The Gemara answers that in reality the word 'nolad' can refer to those already born and to those who will be born. And this is why in the pesukim we find the word referring to both these types of people.

However, with regard to nedarim we follow the common usage of the word. That is, even if in reality the word could refer to both, if the way the word is used in common language is only one way, then that will be the determining factor in deciding what the person's neder includes.

And the Ran explains that this is the machlokes between the Chachamim and R' Meir. The Chachamim hold that the same way we find in the Torah that the word can refer to both, so too it is with regard to how this word is used. They hold that this word is used both ways and therefore when a person does use this word to make a neder, it will assur both these who have been born and those that will be born. The Ran continues and explains that this is what the end of the Mishna is telling us. The end of the

Mishna is saying that since the word is used both ways, when the word is used, it is not coming to specify a particular tense but rather it is coming to say that he wants to assur all those creates that are born (as opposed to being hatched from an egg).

R' Meir however disagrees. He holds that although it is true that in the pesukim one can find the word being used both was, in common usage the word is used to refer specifically to those who will be born and not to those who have already been born, and as such, his neder will only include those who have not yet been born (the implication of the pesukim notwithstanding).

The Ran concludes that with regard to the word yilodim, everyone agrees that the common practice was to only use this word to refer to those who have already been born and therefore when this word is used in a neder, those who have not yet been born will not be included (despite the fact that in the pesukim we find the word being used both ways).

Understanding the Chachamim's Shita that the Word 'Noladim' Comes to Include those Whose Way is to be Born

The Mishna said :

And the Chachamim say וְחֻכְמֵיהֶם אֹמְרִים
 this one did not have intent לֹא נִתְכַוֵּן זֶה
 only (to assur benefit) from those אֲלָא מִמֵּי
 whose way it is to be born שְׂדֵרְכּוֹ לְהוֹלִיד
 what is this coming to exclude לְאַפּוֹקֵי מֵאֵי
 it is coming to exclude לְאַפּוֹקֵי
 fish and birds דְּגָיִם וְעוֹפוֹת

Birds and fish are not born rather they are hatched from eggs, and therefore when a person says that they should be assur from 'noladim', this refers to those who are born and not fish and birds.

משנה

The Similarity and Difference Between Yisrayalim and Kusim with Regard to Making a Neder from those Who Keep Shabbos, from those Who Eat Garlic, and from those Who Go Up to Yerusalayim

One who makes a neder הנודר from those who rest (observe) Shabbos משוכתי שבת is assur to a Yisroel (i.e., a Jew) אסור בישראל and is (also) assur to Kusim¹⁵ ואסור בכותים (If one makes a neder) from those who eat garlic מאוכלי שום he is assur to a Yisroel אסור בישראל and he is (also) assur to a Kusim ואסור בכותים (And one makes a neder) from those who go up מעולי to Yerusalayim ירושלים is assur to a Yisroel אסור בישראל (but) he is mutur to a Kusim ומותר בכותים

The Mishna lists three cases:

- 1) The Mishna tells us that if someone makes a neder not to benefit from those who keep Shabbos, he is assur to benefit from both Jews and Kusim, as even the Kusim keep Shabbos.
- 2) Ezra made a takana that men should eat garlic on Friday night. Therefore, if one makes a neder not to benefit from those who eat garlic, this is understood to mean that he does not want to benefit from Jewish men as they were accustomed to eating garlic. Kusim are also include in the neder as they were also accustomed to eating garlic then.
- 3) Three times a year there is a chiyuv to be עולה רגל, to go up to Yerusalayim. Therefore, if a person makes a neder not to benefit from those who go up to Yerusalayim, this is understood to include Yisrayalim but not the Kusim (as the Kusim did not go up to Yerusalayim but rather they would go to Har Hagerizim, the place of their avodah zorah).

¹⁵ Who Are the Kusim?

Kusim are people who descend from the nation of Kusa. They were brought to Eretz Yisroel by Melech Assur to settle the land after he sent the Aseres HaShevatim into golus. At one point they were attacked by lions and as a result they all converted. Although they accepted to become Jews and to do the mitzvohs, they still served avodah zorah. Throughout Shas, we find that Tannaim and Amoraim argue if they are considered what are called ("converts of lions") גירי אריות or ("true converts) גירי אמת. That is, do we say that since the only

גמרא

Who Are Considered the שוכתי שבת?

What (was meant when the person said) מאי שוכתי שבת those who rest on Shabbos אילימא if you say ממקיימי שבת from those who keep Shabbos מאי איריא בכותים why do we 'pick' Kusim אפילו גוים נמי even goyim also (should be included)

If the person had the intent to forbid those who rest on Shabbos, why are the goyim not included? Even though the goyim are not obligated to keep Shabbos, many of them do, and if so, they should be included in the neder as well.

Rather (what do you have to say) אלא (it includes) from those commanded ממצוים על השבת on Shabbos אי הכי (But) if so אימא סיפא (i.e., the case of) אלא (and the halacha is) that he is assur מעולי ירושלים from those who go up to Yerusalayim (and the halacha is) that he is assur אסור בישראל with a Yisroel ומותר בכותים and his mutur in Kusim אמאי (but) why אמה מצוים ניהו but they (the Kusim) are obligated

The Gemara explained that even though the goyim also rest on Shabbos, they are not included in the term of "those who rest on Shabbos" as they are not obligated to keep Shabbos. But on this the Gemara asks that if the criterion for who is included and who is not included is if they are obligated or not, why are the Kusim not included in the term of 'those who go up to Yerusalayim'? Granted they do not go up to Yerusalayim but they are obligated to do so. If so, why are they not included?

The Gemara answers:

אמר אבוי Abaye said we learned those who are obligated and do מצוה ועושה קתני we learned those who are obligated and do מצוה ועושה קתני with two (criteria) בתרתי

reason they converted was to save themselves from the lions, their conversion was not valid and they still have the status of non-Jews. Or do we say that even though the reason why they converted was in order to save themselves, they have the status of Jews.

Abaye answers that in order to be included is a particular category, one must satisfy two requirements. The person must be obligated to do the mentioned action and he must actually do it. With this the Gemara explains the halachos of the Mishna.

In the first case **בְּבֵי קַמְיִיתָא**
(both) Yisrayalim and Kusim **יִשְׂרָאֵל וְכוּתִים**
are obligated and do **מְצוּוֹן וְעוֹשִׂין**
(but) goyim **גוֹיִם**
the ones that do (i.e., keep Shabbos) **הוּוּא דְעֵבְדִי**
they do **עוֹשִׂין**
but they are not obligated **וְאֵינָם מְצוּוֹן**

With regard to keeping Shabbos, although Yisrayalim, the Kusim, and some goyim keep Shabbos, only Yisrayalim and Kusim are obligated to do so, and therefore only they are included in the term ‘those who rest on Shabbos’.

But with regard to the term of:

Those who go up to Yerusalayim **בְּעוֹלֵי יְרוּשָׁלַיִם**
Yisrayalim are obligated and do it **יִשְׂרָאֵל מְצוּוֹן וְעוֹשִׂין**
(but) Kusim **כוּתִים**
they are obligated **מְצוּוֹן**
but they don't do **עוֹשִׂין** **וְאֵינָם**

Although Kusim are also obligated to go up to Yerusalayim, they don't, and as such they are not included.

משנה

Defining the ‘Bnei Noach’

(If a person makes a neder by saying) “Konam **קוֹנָם**
that will not benefit **שְׂאִינִי נִהְנֶה**
from the Bnei Noach **לְבְנֵי נֹחַ**
he is mutur (to benefit) from a Yisroel **מִיִּשְׂרָאֵל**
but is assur **וְאִסוּר**
(to benefit from someone) from the nations **בְּאוֹמוֹת**
of the world (i.e., the goyim) **הָעוֹלָם**

גמרא

The Mishna told us that if someone makes a neder not to benefit from the Bnei Noach, he is assur to benefit from goyim but he is mutur to benefit from a Jew. And on this the Gemara asks:

And Yisroel (i.e., a Jew) **יִשְׂרָאֵל**

did he go out **מִי נָפִיק**

from the ‘category’ of the Bnei Noach **מִכְּלָל בְּנֵי נֹחַ**

Every person in the world (the Jews included) descends from Noach (as the rest of the world was destroyed during the mabul). If so, why are Jews not included in the term ‘the Bnei Noach’.

The Gemara answers:

Since Avrohom was ‘made holy’ **כִּינוּ דְאִיקְדִּשׁ אַבְרָהָם**
they (the Jews) are called **אִיתְקְרוּ**
by his name (and not by Noach’s name) **עַל שְׁמֵיהּ**

משנה

Defining the Zerah (descendants) of Avrohom

If someone makes a neder by saying:

“I will not get benefit from **שְׂאִינִי נִהְנֶה**
the zerah (descendants) of Avrohom **לְזֶרַע אַבְרָהָם**
he is assur to a Yisroel **אִסוּר בְּיִשְׂרָאֵל**
and he is mutur **וּמוֹתֵר**
to the nations of the world **בְּאוֹמוֹת הָעוֹלָם**

גמרא

The Mishna said that if a person makes a neder not to benefit from the zerah Avrohom, he is only assur to benefit from a Jew but not from a goy. And on this the Gemara asks:

But there is Yismael **וְהָאִיכָא יִשְׁמַעֲאֵל**
“For in Yitzchok **כִּי בְּיִצְחָק**
it will be called **קָרָא**
to you zera (descendants)” **לְךָ זֶרַע**
it is written (Bereisis 21:12) **כְּתִיב**
but there is Esav **וְהָאִיכָא עֵשָׂו**
(the posuk says) with Yitzchok **בְּיִצְחָק**
(which means) and not **וְלֹא**
with all of Yitzchok **כָּל יִצְחָק**

The Gemara asked that how the term ‘Zerah Avrohom’ could refer to only Jews if Yismael (a non-Jew) also came from Avrohom. To which the Gemara answers with the posuk that said that only the descendants of Yitzchok will be considered as ‘Zerah Avrohom’.

But on this the Gemara asks that this will not be sufficient to explain why only Jews are included in the term ‘Zerah Avrohom’ as Esav (a non-Jew) comes from Yitzchok. To which the Gemara answers that although the words **כִּי בְּיִצְחָק** imply that the ‘Zerah Avrohom’ are defined by those who come from Yitzchok - **בְּיִצְחָק**,

this also implies that it will not be all those who come from Yitzchok but rather it will be a select group (i.e., only the descendants of Yaakov).

משנה

Selling and Buying from those who are Assur to Benefit from You and from those Whom You are Assur to Benefit from

If a person makes a neder by saying:

“That I will not benefit **נְהַנֶּה** from a Jew” **מִיִּשְׂרָאֵל**
(the halacha is that he must) buy **לֹקַח**
for more **בְּיֹתֵר**
and sell for less **בְּפָחוּת**

If a person says that he will not benefit from a Jew, then when he buys something from a Jew, he must buy it for more than the market value and when he sells another Jew something, he must sell it for less than market value.

The reason for this is to make sure that this person doesn't benefit from the transaction. That is, if this person will sell or buy something at market value, it comes out that he has benefited from the deal, and if so, this would be considered a violation of his neder (as he is benefiting from the other Jew). In order to ensure that this does not happen, the person who made the neder must lose on the deal. That is, when he sells the object, he must sell it for less and when he buys it, it must buy it for more.

If, however, the person says:

“That a Jew **שִׂיִּשְׂרָאֵל**
(should not) benefit from me” **לִי**
he buys it for less **בְּפָחוּת**
and he sells it for more **בְּיֹתֵר**

If instead of saying that he is assur from others, the person making the neder says that others are assur to benefit from him, then the opposite is true. When he buys an object from a Jew, he must pay less than market value, and when he sells something, he must do so for more than market value. This must be done to make sure that the other person does not benefit from this transaction.

And on this the Mishna points out:

And they will to listen to him **לֹא יִשְׁמְעוּ לוֹ**

If the only way that this person can buy from a Jew, is to buy at below the market value, and the only way to sell to a Jew, is to sell at more than market value, then obviously no one will want to do business with him (as they will always be on the losing end of the deal).

The Mishna continues and says that if the person makes the neder by saying:

“That I will not give benefit to them **שְׂאִינִי נְהַנֶּה לָהֶן**
and they (can't give benefit) to me **לִי**
he has to give benefit **נְהַנֶּה**

‘to goyim’ (the nations of the world) **לְאַוּמוֹת הָעוֹלָם**

If the person makes a neder to forbid himself from giving benefit to Jews and from Jews giving benefit to him, he will be left with no option but to do business with the goyim. He can't sell to Jews or buy from them because no matter how much he would pay, either he or the other Jew will be considered as getting benefit (something that is forbidden by his neder).

גמרא

Who Benefits from a Business Deal that is Done at Market Value – The Seller or the Buyer?

Shmuel said **אָמַר שְׁמוּאֵל**
one who takes a klei (utensil) **הַלֹּקַח כְּלֵי**
from the craftsman to check it **מִן הָאוּמָן לְבַקְרוֹ**
and an accident happened to it **וְנִאֲנַס**
while it was in ‘his hand’ (possession) **בְּיָדוֹ**
he is chayiv (obligated to pay) **חַיִּיב**
(From this) we see **אֵלְמָא**
that he holds **קָסְבַּר**
‘it is the benefit of the buyer’ **הִנָּא לֹקַח הִיא**

With regard to what a person is obligated in while watching someone else's object, there are three levels.

1. If the person is a **חָנֵּם** - an unpaid watchman, then he is only obligated to pay for the object if something happens to it while he was negligent in his watching.
2. If the person is a **שׂוֹמֵר שָׂכָר** - a paid watchman, then he is obligated not only if he was negligent, but he is also obligated to pay if the object was either lost or stolen. The only case in which he would be patur from paying is the case of an **אוֹנֵס** - if something happens to the object that was beyond his control.
3. If the person is a **שׂוֹאֵל** - a borrower, then since he is understood as being the one getting all the benefit (i.e., he gets to use the object without paying for this use), he is obligated to pay for damage, even if an **אוֹנֵס** - something beyond his control happens to the object.

Shmuel said that if a person takes an object (with the intention of buying it) to a craftsman to have it inspected before the sale, if something happens to damage the object the potential

buyer will be obliged to pay for the object, even if the thing that happened was beyond his control.

The Gemara understands that the reason that this is true is because in this ‘transaction’ it is considered as the potential buyer is the one who is receiving all the benefit, from the fact that he is about to buy the object (see footnote¹⁶). That is, since it is the buyer who ‘is getting the benefit’ from the transaction, that is why he is obligated to pay even for an אונס – something that was beyond his control (i.e., he has the status of a שואל, see footnote).

But on this assumption, that it is the buyer who benefits from the transaction, the Gemara asks:

(But) we learned in (our) Mishna תנו
(if a person says) “that I will not benefit נהנה
from a Jew” מישראל
(he has to) sell for less מוכר בפחות
but at the ‘market’ price (lit. equal for equal) אבל שוה בשוה
no (he can’t) לא

And on this the Gemara asks:

But if ואי
the benefit (of the sale) is the buyer’s הנאת לוקח היא
even אפילו
at the ‘market value’ (he should be able to sell it) שוה בשוה

The Mishna tells us that if a person says that he can’t benefit from a Jew, then the person can’t sell an object to another Jew for the real price of the object. But why not? If it is really true as Shmuel said, that when a person buys something, it is considered as if the buyer is the one benefiting, even if the person would sell the object at its real value, it should not be considered as if he is benefiting (as he is the seller and not the buyer).

The Gemara answers:

Our Mishna (is dealing with a case) מתניתין
of ‘an object that it hard to sell’ בזביןא דרמי על אפיה

The Gemara answers that although it is true that in a typical sale it is the buyer who is considered as the one getting the benefit, in the Mishna we are dealing with an object that is hard to sell (lit. with a sale that lies on his face). Therefore, since this object is hard to sell, if he does sell it, he is the one who is considered as the one who benefits. Therefore, to offset this benefit, it must be sold at a low price.

But on this the Gemara asks:

If so אם כן
say the raysha אימא רישא

he buys it for more לוקח ביותר

The Mishna said that in the case that a person says that he will not benefit from a Jew, if he buys something from a Jew, then he has to buy it for more than the going price. But why? If it is really true that the Mishna is discussing a case in which the seller is having a hard time selling the object, then even if the person will buy the object at the fair-market price, it should be considered that the seller, and not the buyer is the one who is benefiting. If so, why does this person have to pay extra?

The Gemara further asks:

And furthermore ועוד
say the sayfa אימא סיפא
(if the person says) “That a Jew שישראל
should (be assure to) benefit from me” לי
he has to buy it for less [לוקח בפחות]
and sell it for more מוכר ביותר
but if ואי

it is an “object that is hard to sell” בזביןא דרמי על אפיה
even at the ‘market’ price אפילו שוה בשוה

The sayfa deals with a case in which the person makes a neder that another Jew cannot benefit from him. And because of this neder, the Mishna says when he sells the other Jew an object, he must sell it to him at a higher than market price. This is done in order to make sure that the other person does not benefit from him. And on this the Gemara asks that if we are discussing a case in which the object is hard to sell, then even if the person sells it as market price, it is considered as if he, and not the buyer is the one benefitting from the sale (as since this object is hard to sell, a sale will be considered a win for the seller and not the buyer). But if so, why can’t he sell it at the regular price?

The Gemara answers that:

The sayfa (is discussing) סיפא
‘an in high-demand object’ בזביןא חריפא

The Gemara answers that the sayfa is discussing a case in which the object is in high demand, and as such, in a case in which the price is the fair value of the object, the sale is considered a win for the buyer. Therefore, when this person sells this object to another Jew, he must do it at a higher price in order to make sure that it is not considered as if the buyer is getting benefit from the seller (i.e., the buyer cannot benefit from the seller, the one who made the neder).

But if so אי הכי

¹⁶ Does the Person Actually Have to Buy the Item in Order to be Chayiv for an אונס?

The Ran explains that although this person did yet buy the object, since the price has already been set, and now at this point he has the ability to buy it, he

is already considered like a ‘buyer’, and as such, he is already chayiv if the object gets damaged, even if the reason why it got damaged was out of his control.

(how do we understand this) that he buys it לוקח
for less בַּפְּחוּת
even אֲפִילוּ
'at market value' (it should be mutur) שְׁוֵה בְּשוּוֹה

The sayfa said that in the case that the person made a neder that no other Jew should be able to benefit from him, when he sells it, he must sell it for more, and when he buys it, he must buy it for less. Now, if the sayfa is discussing an object that is in high

demand, we understand why he has to sell it for more (as we just explained), but why does he have to buy it for less? Even if he would buy it at fair-market value, it would still be considered a win for him (the buyer) and not the other Jew (the seller). If so, how do we understand why he would have to buy it for less?

The Gemara answers:

Rather אֶלְמָלְכָא

ר"ג ארבעה נדרים פרק שרישי נדרים ריש"י

רש"י

מסורה הי"ח

דמיה סמך ליה אסוגין דפרק הספיה כי היכי דהתם נמי לא חש לזקוקה דוקא בזבינה חריפא כדמוקי לה בסמוך משום דהיא כזבינה דהתם אסוגיא דהכא נמי סמכא : ואי הגת לוקח היא אפילו שהי עשה נמי . דהא אמרתי דבמקח ליכא הגת מוכר : מתני' בזבינה דרמי על אפיה . הלכך שהי עשה הגת מוכר היא שהי מולא לוקחין ולאו הגת לוקח דבין דלא קפין עליה זבינה מלוי הוא תמיד ללוקח ואילו נהנה במקחו והשמואל בזבינה חריפא ומש"ה הגת לוקח היא שהכל קופלין עליו ואין למוכר שום הגת במכירתו דהא כל אמת דבצי מוזבין ליה : א"כ אימא רישא לוקח זבינה וזבין דזבינה דרמי על אפיה הוא למא ליה לוקח זבינה אפילו לוקח שהי עשה לא מיתהני ביה זבינה כלל אלא מוכר כיון דזבינה דרמי על אפיה הוא ועוד אימא סיפא היכא דאכר הגתו על ישראל דקחתי מוכר זבינה וז' זבינה דרמי על אפיה הוא אפילו שהי עשה לליכא הגת ללוקח כלל אלא למוכר : סיפא דזבינה חריפא . כלומר רישא אשמועינן דינה דזבינה דרמי על אפיה וכיפא אשמועינן דינה דזבינה חריפא ומיהו אכתי לא מפרקא קושין אמאי רישא לוקח זבינה אלא לפרוקי קושיא דסיפא איתנין : אי היכי לוקח בפחות אפי' שהי עשה נמי . דהאמר שמואל דזבינה חריפא לוקח מתהני ולא מוכר דמיהס הכי חייב בזבינן לפי שכל הגתה שנו : פ"ג סיד' לע"א מתניתין בזבינה מיעט והשמואל בזבינה חריפא . כלומר דזבינה מיעט איכא הגת מוכר ולוקח ומש"ה כשאר הגת ישראל עליו לוקח זבינה מוכר בפחות כי היכי דלא לתהני וכשאר הגתו על ישראל לוקח בפחות ומוכר זבינה כי היכי דלא לתהני זבינה מיעט אלא כשאר הגת

דמיה סמך ליה אסוגין דפרק הספיה כי היכי דהתם נמי לא חש לזקוקה דוקא בזבינה חריפא כדמוקי לה בסמוך משום דהיא כזבינה דהתם אסוגיא דהכא נמי סמכא : ואי הגת לוקח היא אפילו שהי עשה נמי . דהא אמרתי דבמקח ליכא הגת מוכר : מתני' בזבינה דרמי על אפיה . הלכך שהי עשה הגת מוכר היא שהי מולא לוקחין ולאו הגת לוקח דבין דלא קפין עליה זבינה מלוי הוא תמיד ללוקח ואילו נהנה במקחו והשמואל בזבינה חריפא ומש"ה הגת לוקח היא שהכל קופלין עליו ואין למוכר שום הגת במכירתו דהא כל אמת דבצי מוזבין ליה : א"כ אימא רישא לוקח זבינה וזבין דזבינה דרמי על אפיה הוא למא ליה לוקח זבינה אפילו לוקח שהי עשה לא מיתהני ביה זבינה כלל אלא מוכר כיון דזבינה דרמי על אפיה הוא ועוד אימא סיפא היכא דאכר הגתו על ישראל דקחתי מוכר זבינה וז' זבינה דרמי על אפיה הוא אפילו שהי עשה לליכא הגת ללוקח כלל אלא למוכר : סיפא דזבינה חריפא . כלומר רישא אשמועינן דינה דזבינה דרמי על אפיה וכיפא אשמועינן דינה דזבינה חריפא ומיהו אכתי לא מפרקא קושין אמאי רישא לוקח זבינה אלא לפרוקי קושיא דסיפא איתנין : אי היכי לוקח בפחות אפי' שהי עשה נמי . דהאמר שמואל דזבינה חריפא לוקח מתהני ולא מוכר דמיהס הכי חייב בזבינן לפי שכל הגתה שנו : פ"ג סיד' לע"א מתניתין בזבינה מיעט והשמואל בזבינה חריפא . כלומר דזבינה מיעט איכא הגת מוכר ולוקח ומש"ה כשאר הגת ישראל עליו לוקח זבינה מוכר בפחות כי היכי דלא לתהני וכשאר הגתו על ישראל לוקח בפחות ומוכר זבינה כי היכי דלא לתהני זבינה מיעט אלא כשאר הגת

דמיה סמך ליה אסוגין דפרק הספיה כי היכי דהתם נמי לא חש לזקוקה דוקא בזבינה חריפא כדמוקי לה בסמוך משום דהיא כזבינה דהתם אסוגיא דהכא נמי סמכא : ואי הגת לוקח היא אפילו שהי עשה נמי . דהא אמרתי דבמקח ליכא הגת מוכר : מתני' בזבינה דרמי על אפיה . הלכך שהי עשה הגת מוכר היא שהי מולא לוקחין ולאו הגת לוקח דבין דלא קפין עליה זבינה מלוי הוא תמיד ללוקח ואילו נהנה במקחו והשמואל בזבינה חריפא ומש"ה הגת לוקח היא שהכל קופלין עליו ואין למוכר שום הגת במכירתו דהא כל אמת דבצי מוזבין ליה : א"כ אימא רישא לוקח זבינה וזבין דזבינה דרמי על אפיה הוא למא ליה לוקח זבינה אפילו לוקח שהי עשה לא מיתהני ביה זבינה כלל אלא מוכר כיון דזבינה דרמי על אפיה הוא ועוד אימא סיפא היכא דאכר הגתו על ישראל דקחתי מוכר זבינה וז' זבינה דרמי על אפיה הוא אפילו שהי עשה לליכא הגת ללוקח כלל אלא למוכר : סיפא דזבינה חריפא . כלומר רישא אשמועינן דינה דזבינה דרמי על אפיה וכיפא אשמועינן דינה דזבינה חריפא ומיהו אכתי לא מפרקא קושין אמאי רישא לוקח זבינה אלא לפרוקי קושיא דסיפא איתנין : אי היכי לוקח בפחות אפי' שהי עשה נמי . דהאמר שמואל דזבינה חריפא לוקח מתהני ולא מוכר דמיהס הכי חייב בזבינן לפי שכל הגתה שנו : פ"ג סיד' לע"א מתניתין בזבינה מיעט והשמואל בזבינה חריפא . כלומר דזבינה מיעט איכא הגת מוכר ולוקח ומש"ה כשאר הגת ישראל עליו לוקח זבינה מוכר בפחות כי היכי דלא לתהני וכשאר הגתו על ישראל לוקח בפחות ומוכר זבינה כי היכי דלא לתהני זבינה מיעט אלא כשאר הגת

מתני' בזבינה מיעט . דלא הו' זבינה חריפא ולא זבינה דרמיא ענ אפיה לפיכך שהי עשה לא דזימנין הו' הגת מוכר וזימנין הו' הגת לוקח : ודשמואל . דאמר חייב : בזבינה חריפא . דודאי הו' הגת לוקח לפיכך כי נאנסו זבין חייב אפי' שהי עשה דהגת לוקח היא : תורה אור נאנסו בהליכה חייב . (מפני שהיא כנושא עקר) כהיא הגת לית ליה שמיניו והליכו לבית חמוי גמר ומקני נפשיה : בחזרה פטור . דלית ליה הגתה שלא נתקבלו : ספסירא . מי שלוקח בהמה ע"מ למוכרה לאתרי : בחזרה פטור . וה"ל כי אהניס בחזרה אהניס (ד) לפטור : מי לא מוזבין ליה . ובחזרה נמי כנושא עקר : הו' : מתני' והאמר דבמלוי עובדי כוכבים . דבכלל ערלים הן : ערלי ישראל . בכלל מוליס הן כגון שמתו אחיו מחמת המילה : שהיא דוחה שבת חמורה . דכתיב וזכיס ערלים השמיני ימול (ויקרא ט) ואפילו בשבת : שכל זכיתו של משה לא עמדו לו בשעה שנתחיל מן המילה שגמר ויהי בדרך זמנו ויפגשו ה' ויבקש המיתו (שמות ד) : שדוה את הנגעים . דכתיב וזכיס השמיני ימול וז' שיש שס בהרת יקון : דכתיב ההלך לפני והיה תמים . וכתיב בתריה וחטאת כרימיו בני זכיר : נב' מפני

מתני' בזבינה מיעט . דלא הו' זבינה חריפא ולא זבינה דרמיא ענ אפיה לפיכך שהי עשה לא דזימנין הו' הגת מוכר וזימנין הו' הגת לוקח : ודשמואל . דאמר חייב : בזבינה חריפא . דודאי הו' הגת לוקח לפיכך כי נאנסו זבין חייב אפי' שהי עשה דהגת לוקח היא : תורה אור נאנסו בהליכה חייב . (מפני שהיא כנושא עקר) כהיא הגת לית ליה שמיניו והליכו לבית חמוי גמר ומקני נפשיה : בחזרה פטור . דלית ליה הגתה שלא נתקבלו : ספסירא . מי שלוקח בהמה ע"מ למוכרה לאתרי : בחזרה פטור . וה"ל כי אהניס בחזרה אהניס (ד) לפטור : מי לא מוזבין ליה . ובחזרה נמי כנושא עקר : הו' : מתני' והאמר דבמלוי עובדי כוכבים . דבכלל ערלים הן : ערלי ישראל . בכלל מוליס הן כגון שמתו אחיו מחמת המילה : שהיא דוחה שבת חמורה . דכתיב וזכיס ערלים השמיני ימול (ויקרא ט) ואפילו בשבת : שכל זכיתו של משה לא עמדו לו בשעה שנתחיל מן המילה שגמר ויהי בדרך זמנו ויפגשו ה' ויבקש המיתו (שמות ד) : שדוה את הנגעים . דכתיב וזכיס השמיני ימול וז' שיש שס בהרת יקון : דכתיב ההלך לפני והיה תמים . וכתיב בתריה וחטאת כרימיו בני זכיר : נב' מפני

רש"י ז"ל
ב"מ פ"א
נפי הכהה נשיא ז"ל
נא סו
יבמות פ"א ע"ז נו
ש"ז ב
ב"מ פ"א
נפי הכהה נשיא ז"ל
נא סו
יבמות פ"א ע"ז נו
ש"ז ב

הנחות הב"ח
(א) שנהגה שבת החמורה :
(ב) שפיה אפי' מלא
שם : (ג) שם אמר ר'
זכיר מ"ז (ד) רש"י ד'ה
נחמה וכו' ולפטור :

תשמחנה בנות פלשתים פן תעלונה בנות הערלים רבי אלעזר בן עזריה אומר "מאוסה היא הערלה שנתגנו בה רשעים שנא' כי כל הגוים ערלים רבי ישמעאל אומר "גדולה מילה שנבררו עליה שלש עשרה בריות רבי יוסי אומר גדולה מילה 'שדוחה את השבת (6) חמורה רבי יהושע בן קרח אומר 'גדולה מילה שלא נתלה לו למשה הצדיק עליה (3) מלא שעה רבי נחמיה אומר גדולה מילה 'שדוחה את הנגעים *רבי אומר 'גדולה מילה שכל המצות שעשה אברהם אבינו לא נקרא שלם עד שכל שנאמר 'התהלך לפני והיה תמים דבר אחר גדולה מילה שאלמלא היא לא ברא הקב"ה את עולמו שנאמר כה אמר ה' אם לא ברתיו יומס ולילה חקות שמים וארץ לא שמת * : נב' תניא ר' יהושע בן קרח אומר גדולה מילה שכל זכויות שעשה משה רבינו לא עמדו לו כשנתרשל מן המילה שנאמר 'ויפגשו ה' ויבקש המיתו אמר רבי (1) סבבה היא שנאמר 'ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים וגו' אמול ואשהא שלשה ימים הקב"ה אמר לי *לך שוב * מצרים אלא מפני מה ענשה משה מפני

תשמחנה בנות פלשתים פן תעלונה בנות הערלים רבי אלעזר בן עזריה אומר "מאוסה היא הערלה שנתגנו בה רשעים שנא' כי כל הגוים ערלים רבי ישמעאל אומר "גדולה מילה שנבררו עליה שלש עשרה בריות רבי יוסי אומר גדולה מילה 'שדוחה את השבת (6) חמורה רבי יהושע בן קרח אומר 'גדולה מילה שלא נתלה לו למשה הצדיק עליה (3) מלא שעה רבי נחמיה אומר גדולה מילה 'שדוחה את הנגעים *רבי אומר 'גדולה מילה שכל המצות שעשה אברהם אבינו לא נקרא שלם עד שכל שנאמר 'התהלך לפני והיה תמים דבר אחר גדולה מילה שאלמלא היא לא ברא הקב"ה את עולמו שנאמר כה אמר ה' אם לא ברתיו יומס ולילה חקות שמים וארץ לא שמת * : נב' תניא ר' יהושע בן קרח אומר גדולה מילה שכל זכויות שעשה משה רבינו לא עמדו לו כשנתרשל מן המילה שנאמר 'ויפגשו ה' ויבקש המיתו אמר רבי (1) סבבה היא שנאמר 'ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים וגו' אמול ואשהא שלשה ימים הקב"ה אמר לי *לך שוב * מצרים אלא מפני מה ענשה משה מפני

ב"מ פ"א
נפי הכהה נשיא ז"ל
נא סו
יבמות פ"א ע"ז נו
ש"ז ב
ב"מ פ"א
נפי הכהה נשיא ז"ל
נא סו
יבמות פ"א ע"ז נו
ש"ז ב
ב"מ פ"א
נפי הכהה נשיא ז"ל
נא סו
יבמות פ"א ע"ז נו
ש"ז ב

Nedarim 31b

Our Mishna מתניתין
(is) a 'middle (ground type) of sale בְּזָבִינָא מִיְצָעָא
and (the case) of Shmuel דְּשִׁמוּאֵל
is a 'high-demand object' בְּזָבִינָא חֲרִיפָא

The Gemara answers that the case of the Mishna is discussing a case in which the object being sold is not an easy object to sell and it is not a hard object to sell, rather it is a sale similar to all others. Therefore, it can be said that both the seller and the buyer benefit when the sale takes place. Therefore, in order to make sure that the person who made the neder is not benefiting from the other person, he will have to adjust the price accordingly. That is, if he can't benefit from the Yisroel, then when he sells the object, he will have to sell it for less and when he buys it, he will have to buy it for more. And when it comes to the case that the Yisroel can't benefit from him, he will have to do the reverse. When he sells the object, he will have to sell it for more and when he buys it, he will have to buy it for less.

However, the case of Shmuel's halacha is discussing an object that is easy to sell and therefore it is considered as 'all the benefit' is going to the buyer and that is why he will be responsible for any damage that happens to it, even if the cause of the damage was beyond his control (i.e., he is chayiv for an אונס similar to the borrower).

To Summarize: In a case of a typical object, when it is sold it is considered as if both the seller and the buyer benefit from the transaction, but if the object is an object that is in high demand (easy to sell), it is considered as if all of the benefit goes to the buyer, and if the object is a hard to sell object then it is considered that the seller is the one that benefits.

Shmuel's halacha says that in the case of someone buying an in-demand object, all of the benefit of the transaction is considered the buyer's and this results in the buyer being chayiv to pay for damages to the object in the same manner as a borrower, i.e., they are both chayiv if an אונס happens to it. And with regard to this the Gemara says:

As Long is a Person Considered as a Buyer with Regard to Determining if He is a שואל or a שומר שכר?

We learned in a Baraisa תניא
like (the shita) of Shmuel דְּשִׁמוּאֵל
one who buys utensils (merchandise) הלוקח כלים

¹⁷ Why is He Considered as a Paid Watchman on the Way Back?

The Ran explains that the reason that he is considered as a paid watchman and not as someone who is watching the object for free (i.e., a שומר חנם) is because this is similar to every time someone borrows something.

from a merchant מן התגר
(in order) to send it לשגרן
to his father-in-law's house לבית חמי
and he said to him (to the merchant) ואמר לו
"If they accept it from me אם מקבלין אותן ממני
I will give you its money אני נותן לך דמייהם
and if not ואם לאו
I will give you אני נותן לך
in accordance with לפי
the 'benefit' (that I got) from them טובת הנאה שבהן
and an accident happened to them נאנסו
on the way (to the father-in-law) בהליכה
he is obligated (to pay) חייב
(but if it broke) with its returning בחזרה
he is patur (from paying) פטור
because מפני
he is like a paid watchman שהוא כנושא שכר

A person buys merchandise from a merchant and tells the merchant that the reason that he is buying these things is in order to send them to his father-in-law as a gift. The man makes up with the merchant that if his father-in-law accepts the gifts, the man will pay for them. And if his father-in-law does not accept them, although he will then return the merchandise, he will still pay for the benefit that this person received from the fact that his father-in-law knows that his son-in-law wanted to give these gifts to him.

The Baraisa says that the halacha in this case is as follows. If the object gets broken on the way to the father-in-law, then this person will have to pay for it, even if it was an אונס that happened to it. And this is in accordance with what Shmuel said. That any time a person is a buyer or is on the way to buy something (in the case that the object is in high demand), it is considered as if all the benefit is his, and therefore he will be chayiv for even an אונס.

However, on the way back he will not be chayiv for an אונס, because on the way back he is only considered as a paid watchman and not as a borrower. This is because once he is on his way back, we know that the person will not be buying the object (as his father-in-law did not want it), and as such, it is no longer considered that all the benefit is his, (see footnote for the explanation of why he is considered as a paid watchman if he is not being paid).¹⁷

The halacha is that a borrower is considered a borrower for the length of the time-period that he is allowed to borrow it, and afterwards he is considered as a paid watchman. For example, if the person borrows an object for thirty days, for the first thirty days he has the status of a borrower (who is chayiv for an אונס)

The Gemara brings another story dealing with this topic.

There was a middleman **ההוא ספסירא**
that took a donkey to sell **דשקל חמרא לזבוי**
and he did not sell it **ולא איזבן**
(and) on the way back **בהדי דהדר**
an accident happened to the donkey **איתניס חמרא**
and Rav Nachman obligated him **חיביה רב נחמן**
to pay **לשלומי**
Rav asked Rav Nachman **איתיביה רבא לרב נחמן**
(but we learned) if an 'accident' (onus) happens **נאנסו**
on the way (there) **בהליכה**
he is chayiv (to pay) **חיב**
(but if it happens) on the way back **בהזרה**
he is patur (from paying) **פטור**

We previously learned that once a person makes up his mind to buy something, then he is chayiv for an **אונס**. But if at a later point he decides not to buy it, then he will no longer be chayiv for an **אונס**. If so, how could Rav Nachman say that this middleman is chayiv both on his way to make the sale and even after he realizes that the sale will not take place. This middleman agrees to buy the donkey from this man if he is able to find a buyer. Therefore, we understand that while he is on the way to selling it, he is chayiv for an **אונס**, because since he is on the way to sell it, he is considered as a buyer (as when he sells the donkey, he will first buy it from this person). But why should he be chayiv on the way back? At this point, he will no longer be selling the donkey, and if so, why is he still considered as a buyer?

The Gemara answers:

He said (answered) to him **אמר ליה**
the return of the middleman **חזרה דספסירא**
is (considered) as 'a going' **הולכה היא**
for if he would be to sell it **דאילו משכח לזבוי**
even on the door of his house **אפילו אבבא דביתיה**
would he not sell it to him **מי לא מזבין ליה**

The Gemara answers that while it is true that this middleman had a particular place that he wanted to sell this donkey, this does not mean that he will only agree to sell it there. At any time and in any place that he could sell the donkey he would be willing to do so. Therefore, at all times, until he actually returns the donkey,

and after the thirty days, he has the status of a paid watchman. That is, he is not chayiv for an **אונס** but he is chayiv if the object is lost or stolen (this would not be the case if he had the status as an unpaid watchman, as an unpaid watchman is only chayiv for negligence).

The Ran explains that the reason that the person is chayiv as a paid watchman after the thirty days even though he is not being paid at that point is because this is the deal that is made every time someone borrows something. Since this person is benefiting from the use of the object, he agrees to be

it is considered that he is benefiting from this that he has the donkey and therefore he will still be chayiv for an **אונס**.

משנה

Who is Considered an ערל and Who is Considered as a מל?

(Someone who says) "Konam **קונם**
that I will give benefit **שאני נהנה**
to the uncircumcised **לערלים**
He is mutur **מותר**
to the uncircumcised of Yisroel **בערלי ישראל**
and he is assur **ואסור**
to the 'goyim' that have a bris **במולי אומות העולם**
(And if he says "Konam) that I **שאני**
will benefit to those who have a bris **נהנה למולים**
he is assur **אסור**
to the Jews who do not have a bris **בערלי ישראל**
and he is mutur **ומותר**
to the goyim who do have a bris **במולי אומות העולם**
for the term 'orlah-uncircumcised is not **שאין הערלה**
called (upon) **קרויה**
only **אפלא**
with reference to **לשם**
the nations of the world **אומות העולם**
as it says (Yirmiyah 9:25) **שנאמר**
"for all of the nations are uncircumcised **כי כל הגוים ערלים**
all of the Bais Yisroel **וקל בית ישראל**
have uncircumcised **ערלי**
hearts (i.e., they have unpure thoughts) **לב**

The Ran explains that from this posuk we see that the goyim are called araylim (uncircumcised people) even if they have a bris. This is seen from the fact that the posuk calls all of them araylim, even though there are certainly some goyim who have a bris. If so, it must be that the term araylim is used to describe goyim, even if they have a bris.

The Mishna brings another proof that the term araylim refers to goyim even if they have a bris.

obligated as a paid watchman, even after he is no longer allowed to use the object.

If so, in our case as well. Since this person has the status as a borrower on the way to his father-in-law's house, he as the status of a paid watchman on the way back.

And it says (Shmuel 1 1:20) **וְאָמַר**

“**וְהָיָה הַפְּלִשְׁתִּי**

הַיָּעֲרָל הַזֶּה
this uncircumcised one

In this posuk, Dovid refers to Goliath as an עָרָל. The Ran explains that Dovid had no way of knowing if Goliath was indeed an עָרָל or not because it could be that he was born with a bris. And yet, Dovid still used this term. If so, we see that it must be that the term was appropriate as all goyim can be referred to as an עָרָל.

The Mishna brings one more proof that all goyim are called araylim.

And it says (Shmuel 2 1:20) **וְאָמַר**

“**לֵאמֹר**

בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים
the daughters of the Plisthim

לֵאמֹר
lest they be ecstatic

בְּנוֹת הָעֲרָלִים
the daughters of the araylim”

The Ran explains that from this posuk as well we see that all of the Plisthim are categorized as araylim, even though it is possible that some of them were really not (as some people are born without the orlah (foreskin). If so, it must be that the term araylim can refer to the goyim, regardless of if they are technically an עָרָל or not (see footnote for explanation as why the Mishna needed three sources for this concept)¹⁸.

R' Elazar ben Azaria says **רַבִּי אֱלָעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אָמַר**

מֵאִסָּה הִיא
it is disgusting

הָעֲרָלָה
the orlah (foreskin)

שֶׁנִּתְגַּנְנוּ בָּהּ רְשָׁעִים
for the reshayim (evil people) are denigrated

דִּלְגָּה
through it

שֶׁנֶּאֱמַר (Yirmiyah 9:25)

“**כִּי כָל הַגּוֹיִם**

הֵם אֲרָיִלִים”
are araylim”

This is the posuk that was brought previously in the Mishna. The posuk ends off by calling the Bnei Yisroel as araylim of the heart, i.e., the posuk is denigrating the Bnei Yisroel. If so, we can assume that when the beginning of the posuk calls the goyim with the term araylim, the intent is to denigrate them. From here we see that if one wants to denigrate someone else, he does so by

calling him an עָרָל, which means that the orlah must be a disgusting thing.

The Greatness of Milah

R' Yismael says **רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אָמַר**

גְּדוּלַת מִילָה
great is milah

שֶׁנִּכְרְתוּ עָלֶיהָ
for it was ‘made’ with it

שְׁלֹש עֶשְׂרֵה בְרִיתוֹת
thirteen treaties

The Ran explains that this refers to the thirteen times the word ברית – bris is written in the parsha of milah (Bereisis 17 1-22).

R' Yosie says **רַבִּי יוֹסֵי אָמַר**

גְּדוּלַת מִילָה
great is milah

שֶׁדוֹחָה
for it ‘pushes away’

אֶת הַשַּׁבָּת חֲמוּרָה
את השַׁבָּת which is chamor (strict)

Although normally it is assur to make a wound on Shabbos, one is allowed to give a child a bris on Shabbos. If so, we see the greatness of bris milah. That although it is a great avayra to do forbidden work on Shabbos, one is allowed to make a wound in order to get the great mitzvah of bris milah.

says R' Yehoshua ben Korcha **אָמַר**

גְּדוּלַת מִילָה
great is milah

שֶׁלֹּא נִתְּלָה לוֹ לְמִשְׁפַּח הַצַּדִּיק עָלֶיהָ
for Moshe Hatzaddik was not

‘spared’ from it

מִלֵּא שְׁעָה
(for even) a ‘one’ hour

The Ran explains that when Moshe was lax is doing his son’s milah, the malach immediately wanted to kill him (as will be explained later on in the Gemara).

R' Nechemia says **רַבִּי נְחֵמְיָה אָמַר**

גְּדוּלַת מִילָה
great is milah

שֶׁדוֹחָה אֶת הַנְּגִיעִים
for it ‘pushes off’ negayim

Negayim are blemishes that one gets as a result of contracting tzaras. Normally it is assur to cut these off, but if a person has these negayim on the place of the milah, they are allowed to be cut off. That is, although it is normally assur to cut them, the greatness of the mitzvah of milah allows them to be cut off.

Rebbi says **רַבִּי אָמַר**

¹⁸ Why Does the Mishna Need to Bring Three Separate Sources to Teach that the Goyim Can be Referred to as Araylim Even if they Are Not Technically Araylim?

1) The Ran explains that the Mishna could not just bring the first posuk that it quoted because one could argue that when the posuk refers to the goyim as araylim, it just means that they are araylim of the heart (i.e., they have impure thoughts). And indeed, the end of the posuk describes Klal Yisroel as araylim. Not as actual araylim but rather as arayil of the heart. And if, it could be possible that when the posuk describes the goyim as araylim, this is its intent as well.

2) The Ran continues and says that the Gemara could not just bring the posuk with regard to Goliath because it could be that the reason that Dovid called Goliath an עָרָל is because although it is possible for a person to be born as a non-עָרָל, it is not common, and as such, this is why Dovid was able to describe Goliath as an עָרָל, even if he was not totally sure that this was true.

3) The Ran concludes and says that from the last posuk we have a good proof. This posuk refers to the entire nation as araylim, even though there were certainly those among them that were not araylim.

great is milah גדולה מילה
for (despite) all the mitzvohs שְׁכַל הַמִּצְוֹת
that Avrohom Avinu did שֶׁעָשָׂה אַבְרָהָם אָבִינוּ
he was not called a 'complete' (person) לֹא נִקְרָא שְׁלֵם
until he had a bris עַד שֶׁמָּל
as it says (Bereisis 17:1) שֶׁנֶּאֱמַר
"Go before me לִפְנֵי הַתְּהַלֵּךְ לִפְנֵי
and be complete" וְהָיָה תָּמִים
Something else (a different interpretation) דְּבַר אֲחֵר
great is milah גדולה מילה
for if not for it שֶׁאִלְמָלָא הִיא
Hashem would not have created לֹא בָּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
His world אֶת עוֹלָמוֹ
as it says (Yirmiyah 33:25) שֶׁנֶּאֱמַר
"So says Hashem ה' אָמַר ה'
if not for my bris אִם לֹא בְּרִיתִי
day and night יוֹמָם וְלַיְלָה
the laws of the heavens and earth חֻקֹּת שָׁמַיִם וָאָרֶץ
I would not have placed לֹא שָׂמֵתִי

גמרא

Understanding the Complaint Against Moshe Rabbinu for Not Giving His Son a Bris

We learned in a Baraisa תְּנִינָא
R' Yehoshua ben Korcha says רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קֹרְחָה אָמַר
great is milah גדולה מילה
for all the z'chusim (merits) שְׁכַל זְכוּיֹת
that Moshe Rabbinu did (had) שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה רַבִּינוּ
(they) did not stand (protect) him לֹא עָמְדוּ לוֹ
when he was lax כְּשֶׁנִּתְרַשַׁל
when he was lax כְּשֶׁנִּתְרַשַׁל

from (doing the mitzvah) of milah מִן הַמִּילָה
as it says (Shemos 4:24) שֶׁנֶּאֱמַר
"and Hashem met him וַיִּפְגְּשֵׁהוּ ה'
and he wanted to kill him" וַיִּבְקֶשׂ הַמֵּיתוֹ
Rebbi said רַבִּי אָמַר
chas v'shalom (G-d forbid) חַס וְשָׁלוֹם
(to say) that Moshe Rabbinu שֶׁמֹּשֶׁה רַבִּינוּ
was lax from milah נִתְרַשַׁל מִן הַמִּילָה
rather this is what he said אֲלֵא כִּד אָמַר
"Should I give him a milah אֲמַוֵּל
and go (to Mitzrayim) וְאָצָא
(but) this is a danger סַכְנָה הִיא
as it says (Bereisis 34:25) שֶׁנֶּאֱמַר
"and it was וַיְהִי
on the third day בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
that they were in pain etc." בְּהִיּוֹתָם כְּאֲבִים וְגו'
(And if) I give him a bris (now) אֲמַוֵּל
and I wait three days וְאֶשְׁהָא שְׁלֹשָׁה יָמִים
(but) Hashem said to me הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לִי
"Go, return to Mitzrayim לֵךְ שָׁב מִצְרַיִם

Hashem told Moshe to go to Mitzrayim. But now Moshe was faced with the following dilemma. If he gives his son a bris and then proceeds to go to Mitzrayim, this would put his son in danger. As we see from the posuk (see footnote).¹⁹ But if he waits three days for the bris to heal, he will not be listening to what Hashem told him with regard to going back to Mitzrayim. Because of this problem, Moshe did not give him a bris.

But on this the Gemara asks:

'But if so' אֲלֵא
because of what מַפְנֵי מָה
was Moshe punished נֶעְנַשׂ מֹשֶׁה

If Moshe really had a legitimate reason why he could not do the bris then, why would he be punished?

¹⁹ The Third Day After a Bris

The posuk describes how Shimon and Lavi waited for three days after the people of Shechem gave themselves a bris before attacking. The Ran explains that this does not mean to say that the third day is the hardest after the bris but

rather that they waited until then, as at that point they would be at their weakest from that fact that they had already gone through three days of pain.

Nedarim 32a

Because מפני

he was 'busy with' the inn first תחלה במלון תחלה
as it says (Shemos 4:24) שְׁנֵאתָ עֵסֶק

“And he was on the way at the inn” וַיְהִי בְדַרְדָּר בְּמַלּוֹן

The posuk describes how when Moshe was on the way to Mitzrayim, he stopped at an inn in order to spend the night there and it was at this point that there was a complaint against him.

As the Ran explains, at that point he was close to Mitzrayim and if he would have given his son a bris at that point, it would not have been considered a danger to then continue to Mitzrayim with the baby, as the distance from that inn to Mitzrayim was very short.

And yet, the first thing that Moshe did when he arrived at the inn was not to give his son a bris but rather he arranged his lodgings for the night. And this was something wrong. Moshe should have first given his son a bris and only then should he have planned for his night stay, and it is for this reason that the malach came to kill him.

Rabban Shimon רבן שמעון

ben Gamliel says בן גמליאל אומר

it was not Moshe Rabbinu לא למשה רבינו
that the Satan wanted to kill בקש שטן להרוג

rather it was that child אלא לאותו תינוק

as it says (Shemos 4:25) שְׁנֵאתָ מֵר

“For a ‘chosson’ of blood כי חתן דמים”

you are to me” אתה לי

Go out and see צא וראה

who is called a chosson (bridegroom) מי קרוי חתן

it is said הוי אומר

this is the child זה התינוק

The Maharsha explains that the Gemara did not want to say that when Tziporah used the word ‘chosson’ she was referring to Moshe because seemingly this would be an inappropriate title for him, as Moshe was her husband and not just her chosson (the Maharsha refers to a chosson as a man who just did אירוסין – the first part of marriage, and it does not refer to someone’s husband).

The Maharsha (and similarly the Rosh) explains that the baby who gets a bris is called a chosson as this is his first mitzvah.

The Ran seems to say that the baby who gets a bris is called a chosson not just because this is his first mitzvah but rather the title comes from the fact that he is doing the mitzvah of milah specifically, עי שם.

R' Yehuda bar Bizna darshined דרש רבי יהודה בר ביזנא

(expounded)

at the time בשעה

that Moshe Rabbinu was lax שנתרשל משה רבינו

from the mitzvah of milah מן המילה

‘Af and ‘Chaima’ came באו אף וחימה

and swallowed him ובלעוהו

and they did not leave over from him ולא שיררו ממנו

except for his legs אלא רגליו

Immediately מיד

“and Tziporah took a sharp stone ותקח צפרה צר

and she cut ותכרת

the orlah (foreskin) of her son” את ערלת בנה

(and) immediately מיד

“he let him go” וירף ממנו

At that time, two melachim, one named ‘Af’ (anger), and one named ‘Chaima’ (Rage) came and completely swallowed Moshe to the point that only his legs remained outside the malach. The term legs refer to the place of the milah, and as such, when Tziporah (Moshe’s wife) saw what was happening, she realized that the reason Moshe was being punished was because he had not given his son a milah. She therefore grabbed a sharp stone and did the milah herself. Once the milah was complete, the malach let Moshe go.

The Gemara continues:

At that time באותה שעה

Moshe wanted ביקש משה רבינו

to kill them (the two malachim) להורגן

as it says (Tehillim 37:8) שְׁנֵאתָ מֵר

“Stop from anger and leave rage” הרף מאף ועזב חמה

The Ran explains that this posuk is telling us that Hashem told Moshe to leave these two malachim (Af and Chaima) alone. If Hashem needed to tell Moshe to leave them, we see that if not for the fact that Hashem told them this, indeed, he would have killed them.

And some say ויש אומרים

(that) he did kill Chaima לחימה הרגו

as it says (Yeshaya 27:4) שְׁנֵאתָ מֵר

“(But) Chaima I do not have” חמה אין לי

The Ran explains that the reason Chaima was no longer here was because Moshe had killed him.

And on this the Gemara asks:

But it is written (Devorim 9:19) והכתוב

“For I shuddered (i.e., was scared) כי יגרתי

רש"י ארבעה נדרים פרק שלישי נדרים ר"ג לב

ע"פ א' טו"ט"י י"ד סימן
קט"ו [ו"ט"ו א' ח"ט סי'
ה'סי' ספ"ד א' כ"ג"ה]:

שנתעסק במלון תחלה . שנתעסק במלון המלה . שנאמר בדרך במלון דמשמע דמיד שבה
מן הדרך נפתק במלון והיה לו למלן מתחלה וכו'^א
היך ימול כיון שיהיה לו עדיין לגלח בדרך ו'ל לזווה מלון סמוך
ליכא ככתבא : דרי אומר זה התינוק .
שעשה חתן ע"י ברית : ולא שירז
ממנו אלא רגליו . מקום המלה
כדכתיב (ש"ב י"ט) ולא עשה רגליו :
שנאמר הרף מאף ועוזב חמה . כלומר
הקב"ה אמר לו שיעזב אלמלא רז"ה
היה להרגס : שנאמר חמה חין לי .
אלמלא נהרג : גונרא דחומה . חל
של חומה : כי על פי הדברים האלה
כרתי חתן ברית . כלומר ברית מילה
שקולה ככל הדברים דהיינו כל

פ"י הרא"ש

היי אומר זה התינוק .
שמתחבין אותו במתנה
לדב"ה : שנאמר הרף
מאף ופזוב חמה . אלמלא
פזב להרגס אלא
שנקויה להכרית ידיו
מיה : על פי הדברים
האלה כרתי חתן ברית .
אלמלא ברית מילה
היזהר ככל הדברים
האלה : אלא מדה כנגד
מדה . מאן דקפיד
קפדי בדביה : כעת
יחמי ליעקב . שאין
נחש לישאל או ה"שו
המלאכים לריון לישאל
מה פעל אל לפי מפני
מה נעש אברהם אבינו
ע"ה ונשבעו בניו
כ"ה אפי"ש שיעבדו
העובד מפורשת על
אומרו כמה אדם מ"ת
עבדה זו התינוק
לריון נפ"ש במתנה אדם :
שהויקן בטובה . זרין
בזות הטובה ובשכירה
גלמו במלתמיה שהויקן
ב"ב ו"ד . כעת להס
אולגומיו כדי שילכו
מתו כנפש חפלה :

שנתעסק במלון תחלה . שנתעסק במלון המלה . שנאמר בדרך במלון דמשמע דמיד שבה
מן הדרך נפתק במלון והיה לו למלן מתחלה וכו'^א
היך ימול כיון שיהיה לו עדיין לגלח בדרך ו'ל לזווה מלון סמוך
ליכא ככתבא : דרי אומר זה התינוק .
שעשה חתן ע"י ברית : ולא שירז
ממנו אלא רגליו . מקום המלה
כדכתיב (ש"ב י"ט) ולא עשה רגליו :
שנאמר הרף מאף ועוזב חמה . כלומר
הקב"ה אמר לו שיעזב אלמלא רז"ה
היה להרגס : שנאמר חמה חין לי .
אלמלא נהרג : גונרא דחומה . חל
של חומה : כי על פי הדברים האלה
כרתי חתן ברית . כלומר ברית מילה
שקולה ככל הדברים דהיינו כל

הגלוות : צא מאלעגנטות שלך .
ממשפט חכמת מזלות שלך והייט
דכתיב (בראשית טו) ויולא ארתו
החולה : שעשה עומדת לו . שעולה
לגדולה : כל הנמשך לו נחש .
הנמשכים והקסמים רזופין אחריו
שנוק ככל דבר ודלמתיקין בפרק
טרבי פסחים (פסחים ק"י) מאן דקפיד
קפדין ליה שנאמר כי לא נחש וגו' :
בעת יחמי ליעקב ולישאל מה פעל
אל . שמלאכי השרת שאלו לישאל
מה פעל אל לפי שמתוך שאינו מנחשין
מכניסין חוסן למחילה שאין מלאכי
השרת יכולין ליכנס בה ונראה צעני
דכתי גמי מדה כנגד מדה שמתוך
שאינו הולך לקראת נחשים לירע
העתיבות אלא בזכות הקב"ה משום
הכי הקב"ה מגלה לו רזי עולם
שאינו גלויים למלאכי השרת :
שעשה אנגרייא בתלמודי חכמים .
שהוליקן למלממה כדכתיב וירק את
חניכיו דהיינו בני אדם שחקך לתורה :
שהפריז על מדותיו . שהרבה להרבה
על מדותיו של הקב"ה . הפריז ויתר
והפקיר : שנאמר סן לי הנפש .
ואברהם אבינו נחמס לו ואילו עכבן
לעלמו היה מכניסן תחת כנפי שכינה :
שהויקן בתורה . זרין בתורה לשון
אחר הויקן מן התורה מלשון והבור
רק שעשה בתן אנגרייא והויקן בזה .
כדכתיב בירקק חרוץ דהיינו זהב
כלומר שנתן להס זהב הרבה כדי
שילכו : שנאמר עקב אשר חמט
כמוין עקב שמע ואברהם חיה קט"ה
ממלא שבן שלש הכיר את בורלו :

מפני שנתעסק במלון תחלה . ואח"כ במילה והיה לו להתעסק
במילה תחלה וזוהו מלון סמוך למצרים (א) דלא היה סכנה ואחור
התינוק לא היה באותה שעה אלא בן שמונה ימים : להורגן . לאותן
שני מלאכים : גונרא דחומה . חיל שלו אבל אינו גופיה נהרג :
שהוא שקולה כנגד כל המצות תורה אור

שכתורה . דכתוב (שמות כד) הנה דם שמת
הברית אשר כרת ה' עמכם על כל
הדברים האלה וכתיב במילה (בראשית
יז) וחתנה בריתי וגו' כרתי ברית
וגו' וכתיב להלן (שם) וחתנה בריתי
מה להלן ברית (ד) חף כאן ברית :
אס לא בריתי יומס ולילה . מה
להלן תורה חף כאן תורה והייט
פליגא דהכא מוקף לה להאי קרא
במילה וההס מוקף לה בכתורה : שמא
נמלא כי דבר מנוגה . * (עד) עכשיו
אלא חמר לו והיה תמים עד עכשיו :

יעב"ז מ"ז

כל המתמים . מתחם עמו : כל
המתנס . כלומר שרודף אחרי
המתנסים : לו נחש . אחריו רודפין

פ"י ד"ה

המתנסים . מתחם עמו : כל
המתנס . כלומר שרודף אחרי
המתנסים : לו נחש . אחריו רודפין

פ"י ח"ט

ניחושין דכל דקפיד קפדי בדיה :
בלמ"ד א"ף . דמשמע דאין חדפין
אחריו : מדה כנגד מדה . דכמה
שארס מודד בה מודדוין לו ולא נפיה
מקרא : שנאמר כי לא נחש . כל

שנת ע"ב

זמן שאינו מנחש מה כתיב בתורה
כעה יחמי ליעקב כלומר עדיין יחא
אוחו עת דמלאכי השרת יהיו שואלין
אוחו שאינו מנחש מה פעל אל לפי

פסחים ס"ח

שהוא ככנס למקום שאין מלאכי השרת
יכולין ליכנס : שהפריז על מדותיו .

פ"ז ג' ט"ז וע"י שנת

שאלו כמה אדם : סן לי הנפש
הכרובס קח לך . ולא היה לו לעשות
כן שהיה לו לגייס : שהויקן בתורה .
שלימדס תורה כדס שמריק מעלו
זה לתוך כלי זה קד הוא לימנן תורה :

שנת קנ"ז

שהויקן . לשון ליהוב שנא' (האליס סח)
ואברהם בירקק חרוץ שנתן להס
זהב הרבה : אליעזר . היה שקול כנגד
סולן : אליעזר הוא מושבעיה . דאליעזר
בגייטוריא שמחה עשר ושלס מלות
שלא היה עמו אלא אליעזר לחוד :

פ"ג מ"ג ע"כ

שעיים ותרתיין . דכתי משמע
עקב כמוין עק"כ שיש שמע אברהם
בקולי וכל שטתיו היו קט"ה אלמלא
בן שלס שנים הכיר את בורלו :

פ"ג ע"י ח"ט רבי לוי

שנאמר . כי לא נחש ביעקב והא
כנגד מדה תני אהבה ברית דרבי וירא
אין יכולין ליכנס בתוכה שנאמר כי לא
מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו
בניו למצרים מאתים ועשר שנים מפני
שעשה אנגרייא בת"ח שנאמר

פ"ג ט"ז

שנאמר . כי לא נחש ביעקב והא
כנגד מדה תני אהבה ברית דרבי וירא
אין יכולין ליכנס בתוכה שנאמר כי לא
מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו
בניו למצרים מאתים ועשר שנים מפני
שעשה אנגרייא בת"ח שנאמר

פ"ג ט"ז

שנאמר . כי לא נחש ביעקב והא
כנגד מדה תני אהבה ברית דרבי וירא
אין יכולין ליכנס בתוכה שנאמר כי לא
מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו
בניו למצרים מאתים ועשר שנים מפני
שעשה אנגרייא בת"ח שנאמר

הגהות הב"ח

(א) גמ' ויש אומרים
הרגו לחמה שנאמר :
(ב) שם כחול שלי ואין
וכו' אהד' ה"ת ויכ' ח'א
ש"א ואין לי כן אחר
אלא ישמעאל : (ג) רש"י
ד"ה מפני וכו' סמוך
למ"תס היה דלל :
(ד) ד"ה שבי"ו וכו' מה
להלן ברית מילה חף כאן
ברית מילה הס' :

פ"ג ע"י רבי שמואל בר

נחמני אמר

פ"ג ט"ז

שנאמר . כי לא נחש ביעקב והא
כנגד מדה תני אהבה ברית דרבי וירא
אין יכולין ליכנס בתוכה שנאמר כי לא
מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו
בניו למצרים מאתים ועשר שנים מפני
שעשה אנגרייא בת"ח שנאמר

השמן * (י"ל רבי אמי וכו' בע"ז)

from the anger and rage” מפני האף והחמה

From this posuk we see that the malach ‘Chaima’ was still around at that point (when Moshe is speaking to Klal Yisroel at the end of his life) and not that it was killed when this story took place.

The Gemara answers:

There were two תרי

(malachim named) Chaima חימה הו

And if you want to say ואיבבעית אימא

(that it was) the armies of Chaima (that Moshe was גונדא דחימה
scared of)

The Gemara answers that although it was true that Moshe had killed the malach Chaima, its army was still in existence, and it was from them that Moshe was scared of.

Additional Examples of How We See the Greatness of Milah

We learned in a Baraisa תניא

Rebbi says רבי אומר

great is milah גדולה מילה

for you do not have שאין לך

someone מי

who was ‘busy’ with mitzvohs שנתעסק במצות

like Avrohom Avinu כאברהם אבינו

and (even he) was not called ולא נקרא

‘complete’ תמים

except on account of milah אלא על שם מילה

as it says (Bereisis 17:1) שנאמר

“Go before me התהלך לפני

and be complete” והיה תמים

and it is written (right afterwards) וכתוב

“And I will place ואתנה

my bris between me and you” בריתי ביני ובינך

From here we see that Avrohom’s being called תמים-complete depended on his bris.

A different thing (a different explanation) דבר אחר

great is milah גדולה מילה

for it is equal ששקולה

corresponding כנגד

(to) all the mitzvohs of the Torah כל המצות שבתורה

as it says (Shemos 34:27) שנאמר

“For with these words etc.” כי על פי הדברים האלה וגו’

The next words of the posuk say “I will make a bris with you”. If so, we see that the bris is equal to “these words”, i.e., all of the Torah.

A different thing (a different explanation) דבר אחר

great is milah גדולה מילה

for if not for milah שאילמלא מילה

it would not ‘have been made’ לא נתקיימו

the heavens and the land שמים וארץ

as it says (Yirmiyah 33:25) שנאמר

“If not for my bris אם לא בריתי

day and night etc.” יומם ולילה וגו’

The complete posuk says that if not for My bris, day and night, all the laws of heaven and earth I would not have placed (i.e., I would not have made). From this posuk we see the greatness of milah, as Hashem says, if not for the fact that there is the mitzvah of milah, Hashem would not have created the world.

On this drasha the Gemara points out:

And it argues on R' Eliezer ופליגא דרבי אליעזר

for R' Eliezer says דאמר רבי אליעזר

great is Torah גדולה תורה

for if not for Torah שאילמלא תורה

it would not have ‘been made’ לא נתקיימו

the heavens and earth שמים וארץ

as it says (ibid.) שנאמר

“If not for my bris אם לא בריתי

day and night יומם ולילה

the laws of חקות

(the) heavens and earth שמים וארץ

I would not have placed” לא שמתתי וגו’

R' Eliezer holds that the word bris in this posuk does not refer to the bris milah but rather to the Torah (which is also called a bris and is learned day and night). And if so, the posuk is telling us that the determining factor if Hashem would have made the world or not, was not the mitzvah of bris milah but rather it was the Torah.

Rav Yehuda said that Rav said אמר רב יהודה אמר רב

at the time בשעה

that he said to him שאמר לו

Hashem הקדוש ברוך הוא

to Avrohom Avinu לאברהם אבינו

“Go before me התהלך לפני

and be complete” והיה תמים

a trembling grabbed ahold of him אחזתו רעדא

רשי" ארבעה נדרים פרק שלישי נדרים ר"ג לב

עין משפט
נר מצוה

ע"פ א טו"ז י"ד ט"ז
קנ"ו [וט"ז ח"ט ט"ו]
ת"פ ספ"ד ח"כ ט"ז]

שנתעסק במלון תחלה. שנתעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ואחריו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה

פ"י הרא"ש

הוי אמר זה היתוק. שנתעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה

הגדוה הב"ח

(ה) נב"ו ויש אמרים הכוונת למינה שנאמר : (ב) שם נחל שני (וחין וכו') (אח) תחת וכו' פ"א וחין לי בן אחר אלא ישמעאל : (ג) רשי" ד"ה מפי וכו' סמוך למלךים היה דלא : (ד) ד"ה ספ"א וכו' מה להלן בריית מילה אף בלא בריית מילה ספ"ד :

מפני שנתעסק במלון תחלה. והא"כ במילה והיה לו להעסק במלון תחלה ואחריו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה

שנתעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה

שפת אמת

שנתעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה

שנתעסק במלון תחלה. והא"כ במילה והיה לו להעסק במלון תחלה ואחריו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה

שנתעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה

שפת אמת

שנתעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה

שנתעסק במלון תחלה. והא"כ במילה והיה לו להעסק במלון תחלה ואחריו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה

שנתעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה

שפת אמת

שנתעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה

שנתעסק במלון תחלה. והא"כ במילה והיה לו להעסק במלון תחלה ואחריו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה

שנתעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה

שפת אמת

שנתעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה ויהי לו להעסק במלון תחלה

[ג] ע"י רבי שמואל בר נחמני אמר]

[ע] ע"י רבי שמואל בר נחמני אמר : ר"ה מ"ג וכו' שנת כגון [ט"ו סוטה ל"א]

[ג] ע"י רבי שמואל בר נחמני אמר : ר"ה מ"ג וכו' שנת כגון [ט"ו סוטה ל"א]

[ג] ע"י רבי שמואל בר נחמני אמר : ר"ה מ"ג וכו' שנת כגון [ט"ו סוטה ל"א]

[ג] ע"י רבי שמואל בר נחמני אמר : ר"ה מ"ג וכו' שנת כגון [ט"ו סוטה ל"א]

he (Avrohom) said אָמַר
 “maybe שְׁמָא
 I have in me בִּי
 something disgusting” דְּבַר מְגוּנָה

The Mefaraish explains that Avrohom was concerned on account of this that Hashem did not ask him to walk with him until now. Avrohom thought that perhaps the reason for this was because of something that was wrong with Avrohom.

The Gemara continues:

Since He said to him לוֹ
 “And I will place my bris וְאַתְּנָה בְּרִיתִי
 between me and your children” בֵּינִי וּבֵינֵיךָ
 his mind (concern) was cooled off דַּעְתּוֹ

There is No Mazel to Yisroel (Hashem’s response to Avrohom Avinu)

The posuk (Bereisis 15:5) continues and says:

“And he went outside” וַיֵּצֵא אֹתוֹ הַחוּצָה
 He said before לוֹ
 “Hashem רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם
 I looked in my mazal שְׁלִי
 and I do not have (i.e., I will not have) לִי
 but one son” אֶלָּא בֶן אֶחָד
 (In response) He (Hashem) said to him לוֹ
 “Go out צֵא
 from your ‘star-telling’ שֶׁלְּךָ מְאַיִצְטַגְּנִינּוֹת

(for) there is no mazal to Yisroel” אֵין מָזָל לְיִשְׂרָאֵל

The Advantage of Going with תְּמִימוּת

R’ Yitzchok said אָמַר רַבִּי יִצְחָק
 ‘any who acts with temimus’ עֲצֻמוֹ
 Hashem הקדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 acts with temimus עִמּוֹ
 as it says (Shmuel 2 22:26) שְׁנֵאמַר
 “With the righteous one עִם חֲסִיד
 You act with righteousness תִּתְחַסֵּד
 with the one strong in his righteousness עִם גְּבוּר תְּמִים
 you act with temimus” תִּתְמַם

The word תְּמִים is generally understood to mean complete, and in this context, when we say that the person acts with temimus it means that he acts with complete faith in Hashem,

that is, he is not busy with trying to figure out the future because he has full trust in Hashem that Hashem will do whatever is good for him. The Gemara tells us that since this person has this faith in Hashem, Hashem will act in kind and reward him by acting with temimus as well. That is, Hashem will act with only good with him, in accordance with the faith that this person had in him

R’ Oshiya said אָמַר רַבִּי הוֹשֵׁעִיא
 ‘whoever acts with temimus’ עֲצֻמוֹ
 the hour שְׁעָה
 will stand with him (will be good to him) לוֹ
 as it says (Bereisis 17:1) שְׁנֵאמַר
 “Go before me לְפָנַי
 and be complete” וְהָיָה תְּמִים
 and it is written (ibid. 4) וְכָתִיב
 “And you be הָיִיתָ
 a father to many nations” לְאָב הַמְּיוֹן גוֹיִם

R’ Oshiya said that if someone acts with תְּמִימוּת, then the hour will be good to him which the Ran explains to mean that this person will reach greatness. And this is what we see from Avrohom Avinu. Hashem told him to walk with תְּמִימוּת, and the next posuk tells us that if he will do this then he will be the father to many nations (that is, he will achieve greatness).

The Danger of Using נִחוּשׁ

Rebbi said אָמַר רַבִּי
 all who use nichush חֲנֻשׁ
 the nicush will be to him (i.e., against him) לוֹ
 as it says (Bamidbar 23:23) שְׁנֵאמַר
 “For there is no nichush to Yaakov כִּי לֹא נִחוּשׁ בְּיַעֲקֹב

The Gemara asks rhetorically:

But (with the letters) lamed alef אֶלֶף
 it is written כָּתִיב
 rather אֶלָּא
 (we know this) because מִשּׁוּם
 of (the rule of) ‘a measure מִדָּה
 for a measure מִדָּה

Rebbi said that anyone who uses nichush (‘super-natural forces’, i.e., certain spells and chants) to tell the future will suffer from these ‘super-natural forces’. The Ran explains this idea with the Gemara in meseches Pesachim that tells us that those that are makpid (concerned) on zuggos (the idea that shaydim – ‘demons’ come when things are done in pairs) those are the ones who suffer from zuggos. The Ran says that this idea applies to using nichush

רש"י ארבעה נדרים פרק שלישי נדרים ר"ג לב

מפני שנתעסק במלון תחלה . והל"כ במילה והיה לו להתעסק
במילה תחלה וחורו מלון סמוך למצרים (ג) דלא היה סכנה וחורו
התינוק לא היה באותה שעה אלא בן שמונה ימים : להורגן . לאותן
שני מלאכים : גוגל דמומה . חיל שלו אכל חיבו גופיה נהרג :
שהוא שקולה כנגד כל המזות תורה אור

שנתעסק במלון תחלה . שנאמר בדרך במלון דמשמע דמיד שכל
מן הדרך נתעסק במלון והיה לו למול מתחלה וכ"ה
היאך ימול כיון שהיה לו עדיין ללכת בדרך ו"ל לזרוח מלון סמוך
למצרים היה ובאורחא פורחא

שנתעסק במלון תחלה . והיה לו להתעסק
במילה תחלה וחורו מלון סמוך למצרים (ג) דלא היה סכנה וחורו
התינוק לא היה באותה שעה אלא בן שמונה ימים : להורגן . לאותן
שני מלאכים : גוגל דמומה . חיל שלו אכל חיבו גופיה נהרג :
שהוא שקולה כנגד כל המזות תורה אור

שנתעסק במלון תחלה . והיה לו להתעסק
במילה תחלה וחורו מלון סמוך למצרים (ג) דלא היה סכנה וחורו
התינוק לא היה באותה שעה אלא בן שמונה ימים : להורגן . לאותן
שני מלאכים : גוגל דמומה . חיל שלו אכל חיבו גופיה נהרג :
שהוא שקולה כנגד כל המזות תורה אור

שנתעסק במלון תחלה . והיה לו להתעסק
במילה תחלה וחורו מלון סמוך למצרים (ג) דלא היה סכנה וחורו
התינוק לא היה באותה שעה אלא בן שמונה ימים : להורגן . לאותן
שני מלאכים : גוגל דמומה . חיל שלו אכל חיבו גופיה נהרג :
שהוא שקולה כנגד כל המזות תורה אור

שנתעסק במלון תחלה . והיה לו להתעסק
במילה תחלה וחורו מלון סמוך למצרים (ג) דלא היה סכנה וחורו
התינוק לא היה באותה שעה אלא בן שמונה ימים : להורגן . לאותן
שני מלאכים : גוגל דמומה . חיל שלו אכל חיבו גופיה נהרג :
שהוא שקולה כנגד כל המזות תורה אור

שנתעסק במלון תחלה . והיה לו להתעסק
במילה תחלה וחורו מלון סמוך למצרים (ג) דלא היה סכנה וחורו
התינוק לא היה באותה שעה אלא בן שמונה ימים : להורגן . לאותן
שני מלאכים : גוגל דמומה . חיל שלו אכל חיבו גופיה נהרג :
שהוא שקולה כנגד כל המזות תורה אור

שנתעסק במלון תחלה . והיה לו להתעסק
במילה תחלה וחורו מלון סמוך למצרים (ג) דלא היה סכנה וחורו
התינוק לא היה באותה שעה אלא בן שמונה ימים : להורגן . לאותן
שני מלאכים : גוגל דמומה . חיל שלו אכל חיבו גופיה נהרג :
שהוא שקולה כנגד כל המזות תורה אור

שנתעסק במלון תחלה . והיה לו להתעסק
במילה תחלה וחורו מלון סמוך למצרים (ג) דלא היה סכנה וחורו
התינוק לא היה באותה שעה אלא בן שמונה ימים : להורגן . לאותן
שני מלאכים : גוגל דמומה . חיל שלו אכל חיבו גופיה נהרג :
שהוא שקולה כנגד כל המזות תורה אור

שנתעסק במלון תחלה . והיה לו להתעסק
במילה תחלה וחורו מלון סמוך למצרים (ג) דלא היה סכנה וחורו
התינוק לא היה באותה שעה אלא בן שמונה ימים : להורגן . לאותן
שני מלאכים : גוגל דמומה . חיל שלו אכל חיבו גופיה נהרג :
שהוא שקולה כנגד כל המזות תורה אור

שנתעסק במלון תחלה . והיה לו להתעסק
במילה תחלה וחורו מלון סמוך למצרים (ג) דלא היה סכנה וחורו
התינוק לא היה באותה שעה אלא בן שמונה ימים : להורגן . לאותן
שני מלאכים : גוגל דמומה . חיל שלו אכל חיבו גופיה נהרג :
שהוא שקולה כנגד כל המזות תורה אור

ג"י ע"י רבי שמואל בר
נחמני אמר

ג"י ע"י רבי שמואל בר
נחמני אמר

as well. If a person gives credence to these ‘super-natural’ forces then these forces will affect him (i.e., causes him harm).

The Gemara at first wants to learn this out of the posuk that Bilam Harasha said in reference to Klal Yisroel. The posuk says **כִּי לֹא נִחַשׁ בְּיַעֲקֹב**, the Gemara understands this to mean ‘To him there will be nichush’. That is, because this person uses the nichush, the nichush will be to him, that is, it will go after him and cause him harm. And on this the Gemara asks that the word is spelled with a lamed and an alef, not a lamed and a vov. That is, the word **לו** – lamed vov means to him, and if this would have been the word of the posuk, we would have understood the darsha very well.

But that is not the way the word is spelled, the word is spelled **לא** – lamed alef, which means no, that is there is no nichush among them. But if so, we have lost our drasha that the ones who use nichush will have nichush follow them.

The Gemara answers that this is true, that there is no drasha to this idea from the posuk, but we know that this is true from the rule of **מדה כנגד מדה** – the rule that tells us that the way a person acts, that is how he is dealt with. Therefore, since this person believes in nichush, he gives the nichush the ability to act upon him (see footnote for how the Maharsha explains the Gemara).²⁰

The Gemara continues:

תני אהבה בריה דרבי זירא
Any man אדם
that does not use nichush שאינו מנחש
they bring him מכניסין אותו
into the mechitza (enclosure) במחיצה
that even שאפילו
the malachi hashareis (‘ministering angels’) מלאכי השרת
are not able אין יכולין
to enter into it ליכנס בתוכה
as it says (ibid.) שנאמר
“For there is not nichush כי לא נחש
with Yaakov ביַעֲקֹב
and no magic with Yisroel” ולא קסם בישראל וגו’

²⁰ The Maharsha’s Explanation of the Gemara (the source for the rule of **מדה כנגד מדה**)

According to the basic understanding of the Gemara, although the Gemara at first thought that this rule could be learned out of a posuk, in the end the Gemara says that it is a shevara. But on this the Maharsha asks two questions. Firstly, what is the chiddush of the Gemara that nichush works specifically against those who believe in it because of the rule of **מדה כנגד מדה**? This is a rule that we find all over, and if so, why should this case be any different?

Secondly, what the Gemara does is not the way of the Gemara normally acts. We don’t find that the Gemara will at first attempt to use a posuk to prove a

The posuk continues and says that they will ask Klal Yisroel what is happening. The Ran explains that this refers to a time in which the malachim will ask Klal Yisroel what Hashem is doing. That is, because Klal Yisroel is not involved in nichush, this will result in them being in a place that even the malachim will not be able to enter (and that is why the malachim will need to ask Klal Yisroel what is happening with Hashem).

Why Was Avrohom Avinu Punished that His Descendants Would Have to be Enslaved in Mitzrayim for Two Hundred Ten Years?

אמר רבי אבהו
that R' Elazar said אומר רבי אלעזר
because of what מפני מה
was Avrohom Avinu punished נענש אברהם אבינו
and his children were enslaved ונשתעבדו בניו
to Mitzrayim למצרים
two hundred ten years מאתיים ועשר שנים
(it was) because מפני
“soldiers’ he made שפשה אנגרייא
with Talmidei Chachamim בתלמידי חכמים
as it says (Bereisis 14:14) שנאמר
“And he armed’ וירק
‘those educated by him’ את הניכיו
and those born in his house” ילידי ביתו

When Avrohom went to war with the four kings, he brought those in his household with him. That is, even though these people were talmidei chachamim, Avrohom brought them to war with him, and for this he was punished.

ושמואל אמר
because מפני
he ‘questioned the ways’ שֶׁהִפְרִיז עַל מִדּוֹתָיו
of Hashem שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
as it says (Bereisis 15:8) שנאמר
“With what אדע
that I will inherit” כי איך שנה

halacha and then as the result of a question say that the source for the halacha is only a shevara.

Because of these questions the Maharsha explains that even in the end, the Gemara is still saying that the posuk is the source for Rebbi’s statement. The Maharsha explains that at first Bilam wanted to curse Klal Yisroel by using nichush. But then when he realized that they do not engage in using nichush, he said that if so, he cannot use nichush either, and the reason for this is because of the rule of **מדה כנגד מדה**. That is, the Maharsha says that this very posuk is the source for the rule of **מדה כנגד מדה** that we find all over.

ארבעה נדרים פרק שלישי נדרים ר"ג לב

מפני שנתעסק במלון תחלה. והל"כ במילה והיה לו להתעסק במילה תחלה וחורו מלון סמוך למזרים (ג) דלא היה סכנה וחורו היתנוק לא היה בזהה שעה אלא בן שמונה ימים: להורגן. לאתן שני מלאכים: גוגדא דחימה. חיל שלו אכל חיבו גופיה נהרג: שהיא שקולה כנגד כל המצות תורה אור

שכחורה. דכתוב (שמות כד) הנה דם שמהי הכרית אשר כרת ה' עמכם על כל הדברים האלה וכתוב במילה (בראשית יו) וחתנה בריתי וגו' כרתי ברית וגו' וכתוב להלן (סג) וחתנה בריתי מה להלן ברית (ד) אף כאן ברית: אם לא בריתי יומם וילילה. מה להלן תורה אף כן תורה והייט פליגא דהכא מוקף לה להאי קרא במילה וההם מוקף לה בחרוה: שאל נמלא בי דבר מגונה. * (עד) עכשיו שלא אמר לו והיה תמים עד עכשיו: כל המתמים. מתחם עמו: כל המנחם. כלומר שרודף אחרי המנחמים: לו נחש. אחריו רודפין יחושין דכל דקפיד קפדי ביה: בלמ"ד א"ף. דמשמע דאין חדפין אחריו: מדה כנגד מדה. דבמדה שארס מודד בה מודדו לו ולא נפיה מקרא: שנאמר כי לא נחש. כל זמן שאינו מנחם מה כתיב בתורה: כעה יאמר ליעקב כלומר עדיין יא' אוחו עת דמלאכי השרת יהיו שואלין אוחו שאינו מנחם מה פעל אל לפי שהוא כנס למקום שאין מלאכי השרת יכולין ליכנס: שהפריז על מדותיו. שהגדיל לישאל על מדותיו של הקב"ה שאמר כמה אדע: סן לי הנפש וברכוס קח לך. ולא היה לו לעשות כן שהיה לו לגיירס: שהוריקן בחרוה. שלימדס תורה כלום שמריק מכלי זה לתוך כלי זה קד הוא לימון תורה: שהוריקן. לשון ליהוב שגא' (מהליס סח) ואברותיה בירקק חרוץ שנתן להם והב הרבה: אליעזר. היה שקול כנגד סולן: אליעזר הוא חושבניה. דאליעזר בביעוריהי שמוה עשר ושלס מלות שלא היה עמו אלא אליעזר לחוד: מלה ושבעים וחרתין. דהכי משמע עקב כמנין עק"ב שיש שמע אברהם בקולו וכל שמותיו היו קע"ה אלמלא כ"ב בן שלס שנים הכיר את צורלו: שס"ד

שנתעסק במלון תחלה. שנאמר רש"ג אומר לא למושה רבינו בקש *שמץ להרוג אלא לאותו הינוק שנאמר כי רתן דמים אתה לי צא וראה מי קרוי חתן הוי אומר זה התינוק דרש רבי יהודה בר ביונא בשעה שנתרשל משה רבינו מן המילה באו אף וחימה ובלעוהו ולא שיירו ממנו אלא רגליו מיד ותקח צפרה צור ותכרות את ערלת בנה מיד וירף ממנו באותה שעה ביקש משה רבינו להורגן שנאמר הרף מאף ועזוב חמה ויש חרתיב * (ה) לחימה הרגו שגא' חמה אין לי לחימה הו' ואיבעית אימא גוגדא דחימה תניא רבי אומר גדולה מילה שאין לך מי שנתעסק במצות כאברהם אבינו ולא נקרא תמים אלא על שם מילה שנאמר ההתהלך לפני הויה תמים וכתוב ואתנה בריתי ביני ובינך ד"א גדולה מילה שישקולה כנגד כל המצות שבתורה שנאמר כי על פי הדברים האלה וגו' דבר אחר גדולה מילה * שאילמלא

מפני שנתעסק במלון תחלה שנאמר רש"ג אומר לא למושה רבינו בקש *שמץ להרוג אלא לאותו הינוק שנאמר כי רתן דמים אתה לי צא וראה מי קרוי חתן הוי אומר זה התינוק דרש רבי יהודה בר ביונא בשעה שנתרשל משה רבינו מן המילה באו אף וחימה ובלעוהו ולא שיירו ממנו אלא רגליו מיד ותקח צפרה צור ותכרות את ערלת בנה מיד וירף ממנו באותה שעה ביקש משה רבינו להורגן שנאמר הרף מאף ועזוב חמה ויש חרתיב * (ה) לחימה הרגו שגא' חמה אין לי לחימה הו' ואיבעית אימא גוגדא דחימה תניא רבי אומר גדולה מילה שאין לך מי שנתעסק במצות כאברהם אבינו ולא נקרא תמים אלא על שם מילה שנאמר ההתהלך לפני הויה תמים וכתוב ואתנה בריתי ביני ובינך ד"א גדולה מילה שישקולה כנגד כל המצות שבתורה שנאמר כי על פי הדברים האלה וגו' דבר אחר גדולה מילה * שאילמלא

לא אחרו מלאך

יעב"ז מ"ז

[פי' חוס' כ"ב ע"י ד"ה חמה וכו' מה שפירושו המנחמים: לו נחש. אחריו רודפין יחושין דכל דקפיד קפדי ביה: בלמ"ד א"ף. דמשמע דאין חדפין אחריו: מדה כנגד מדה. דבמדה שארס מודד בה מודדו לו ולא נפיה מקרא: שנאמר כי לא נחש. כל זמן שאינו מנחם מה כתיב בתורה: כעה יאמר ליעקב כלומר עדיין יא' אוחו עת דמלאכי השרת יהיו שואלין אוחו שאינו מנחם מה פעל אל לפי שהוא כנס למקום שאין מלאכי השרת יכולין ליכנס: שהפריז על מדותיו. שהגדיל לישאל על מדותיו של הקב"ה שאמר כמה אדע: סן לי הנפש וברכוס קח לך. ולא היה לו לעשות כן שהיה לו לגיירס: שהוריקן בחרוה. שלימדס תורה כלום שמריק מכלי זה לתוך כלי זה קד הוא לימון תורה: שהוריקן. לשון ליהוב שגא' (מהליס סח) ואברותיה בירקק חרוץ שנתן להם והב הרבה: אליעזר. היה שקול כנגד סולן: אליעזר הוא חושבניה. דאליעזר בביעוריהי שמוה עשר ושלס מלות שלא היה עמו אלא אליעזר לחוד: מלה ושבעים וחרתין. דהכי משמע עקב כמנין עק"ב שיש שמע אברהם בקולו וכל שמותיו היו קע"ה אלמלא כ"ב בן שלס שנים הכיר את צורלו: שס"ד]

[שנת קנה]

[פסחים סח]

[ע"י ג' ע"ס וע"י שבת ג' ואלון כרית אלא תורה וכו']

[שנת קנה]

[איני ראוי להללך בן כ"ג]

כחלשית יו

[כפ"י איתא רבי לוי]

[כמדבר כב [פי' סוטה לא].

כחלשית יו
שם יו
שם יו

[ג"י ע"י רב שמואל דר אב"ד ר"י חוד אמר]

שם יו

לא בריתי יומם וילילה וגו' ופליגא דר' *אליעזר *דאמר ר' *אליעזר גדולה תורה שאילמלא *תורה לא נתקיימו שמים וארץ שנאמר *לא בריתי יומם וילילה חקות שמים וארץ לא שמתיו וגו' אמר רבי יהודה אמר רב בשעה שאמר לו הקב"ה לאברהם אבינו התהלך לפני הויה תמים אחרותו רעה אמר שמא יש בי דבר מגונה כיון שאמר לו ואתנה בריתי ביני ובינך נתקררה דעתו ויוצא אותו החתנה *אמר לפניו רבש"ע הסתכלתי במול שלי (ג) *ואין לי אלא בן אחד) אמר לו צא מאיצמגוניות שלך אין מול לישראל אמר רבי יצחק כל המתמים עצמו הקב"ה מתמים עצמו שנאמר עם חסד תתחסד עם גבר תמים תתמים א"ר הושעיא כל המתמים עצמו שעה עומדת לו שגא' ההתהלך לפני הויה תמים אומר רבי *כל המנחש לו נחש שגא' כ"י לא נחש ביעקב והא *בלמ"ד א"ף כתיב אלא משום מדה כנגד מדה תני אהבה ברירה דרבי זירא כל אדם שאינו מנחש מכניסין אותו במחיצה שאפי' מלאכי השרת אין יכולין ליכנס בתוכה שנאמר כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל וגו' אמר רבי אליעזר מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתים ועשר שנים מפני שעושה אנגרייא בת"ח שנאמר וירק את תניכיו ילידי ביתו *ושמואל אמר מפני שהפריז על מדותיו של הקב"ה שגא' במה אדע כי אירשנה ורבי יוחנן אמר שהפריש בני אדם מלהכנס תחת כנפי השכינה שנאמר תן לי הנפש והרכוש קח לך וירק את תניכיו ילידי ביתו *רב אמר *שהוריקן בתורה ושמואל אמר שהוריקן בתורה *שמנה עשר ושליש מאות א"ר אמי בר אבא אליעזר כנגד כולסאיבא דאמרי אליעזר הוא דחושבניה הכי הו' וא"ר אמי בר אבא בן ג' שנים הכיר אברהם את בורא שגא' עקב אשר שמע אברהם בקולו חושבניה מאה ושבעין וחרתין ואמר * רמי בר אבא

השמן * (ג) י"ל רבי אמי וכו' צע"י

ע"פ א' טו"ס"ג י"ד סימן קצ"ט [וש"פ ח"ת ס"י: הקיפו ספיק א ככ"ה]:

פי' הר"א"ש

הוי אמר זה התינוק. שמתחבין אותו בתורה דאשונה: שנחמד הרף מאף ופוצו חמה. אלמלא שגא' להרגם אלא שגא' להכנס: שנאמר חמה ויש חרתיב * (ה) לחימה הרגו שגא' חמה אין לי לחימה הו' ואיבעית אימא גוגדא דחימה תניא רבי אומר גדולה מילה שאין לך מי שנתעסק במצות כאברהם אבינו ולא נקרא תמים אלא על שם מילה שנאמר ההתהלך לפני הויה תמים וכתוב ואתנה בריתי ביני ובינך ד"א גדולה מילה שישקולה כנגד כל המצות שבתורה שנאמר כי על פי הדברים האלה וגו' דבר אחר גדולה מילה * שאילמלא

הגדות הב"ח

(ה) נב"י ויש אמרים הכנו לחימה שנאמר: (ב) שם כחול שלי ואין וכו' אחד) חלית וכו' ס"א ואין לי בן אחד אלמא ישמעאל: (ג) רש"י ד"ה ספיקו וכו' סמוך למלרים היה דלא: (ד) ר"ה שביח וכו' מה להלן ברית מילה אף כאן ברית מילה ס"ד:

[ג"י ע"י רבי שמואל בר בחמיני אמר]

[ע"י ס"י נטון בתוס' כחלשית יו: ד"ס אלא וירקו ופי' חוס' סוכה לא: ד"ה הירוק מ"ס כ"ס המדרש]

After Hashem promised Avrohom Avinu that his children will inherit Eretz Yisroel, Avrohom asked how he would know that this will be true. This showed a certain lack of trust on his part and for this he was punished.

אמר ר' יוחנן R' Yochanan said

for he separated people **שֶׁהִפְרִישׁ בְּנֵי אֲדָם**
 from entering **מִלְחָמָה**
 under the 'wings' of the Shechina **תַּחַת כַּנְּפֵי הַשְּׁכִינָה**
 as it says (Bereisis 14:21) **שֶׁנֶּאֱמַר**
 "Give me the people **תֵּן לִי הַנֶּפֶשׁ**
 and the booty take for yourself" **וְהִרְבֵּשׁ חַח לָךְ**

After the war with the four kings, the king of Sodom asked Avrohom to give him the prisoners and he would let Avrohom keep the booty. Avrohom did not want to do this and he said that the king of Sodom could have everything. The Ran explains that Avrohom should have insisted that he keep the prisoners, and if Avrohom would have done so, he would have been able to teach them about mitzvohs and to bring them close to Hashem.

The Gemara will now discuss the meaning of the word וַיִּרַק

The posuk (ibid.) said:

"And he **וַיִּרַק** 'armed'
 'those who he educated' **אֶת הַנִּיבִיּוֹ**
 those born in his house" **וְלִידֵי בֵיתוֹ**
 Rav said (that this means **אָמַר**
 (that) he 'emptied' them from Torah **שֶׁהוֹרִיקוֹן בְּתוֹרָה**

In his first pshat (explanation) the Ran explains that Avrohom was encouraging them with Torah. According to this the word וַיִּרַק has the connotation of filling up. That is, although the word means to empty, the intent here is to say that he will fill them with Torah, similar to one who fills a pail of water by emptying water from another pail into it.

The Ran then gives another pshat and explains that the posuk is saying that Avrohom caused them to be empty from Torah. The Ran explains that the word וַיִּרַק has the meaning of empty, as in the posuk **וְהָיָה הַבּוֹר רֶק אֵין בּוֹ מַיִם** – the pit was empty it had no water. That is, since Avrohom took them as soldiers, he caused them to be empty from Torah.

And Shmuel said **וַשְׁמוּאֵל אָמַר**
 he made them 'yellow/golden' **שֶׁהוֹרִיקוֹן**
 with gold **בְּזָהָב**

The Ran explains that Avrohom gave them a lot of gold in order to convince them to go to war with him.

Who Went with Avrohom when He Went to War (three hundred eighteen men or just Eliezer)?

The posuk (ibid.) continues and says that when Avrohom went to war, he did so with:

שְׁמֹנֶה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת Three hundred eighteen (men)

With regard to this posuk:
 R' Ami bar Aba said **אָמַר רַבִּי אַמֵּי בַר אַבָּא**
אֱלִיעֶזֶר Eliezer

corresponded (was equal) to all of them **בְּנִגְדוֹ כֻלָּם**

There are those who say **אֵיכָא דְאָמְרֵי**

it is Eliezer (that the posuk refers to) **אֱלִיעֶזֶר הוּא**
 that his gematria (numerical of his name is **הַיְוִי**
 such)

This second pshat in the posuk says that in reality Avrohom only went with Eliezer. And even though the posuk says that he went with three hundred eighteen, this does not refer to an amount of men, but rather to the value of Eliezer's name – אליעזר. Alef = 1, lamed = 30, yud = 10, ayin = 70, zayin = 7, and Rais = 200. Add all these together and they come to 318.

How Do We Know that Avrohom Was Three Years Old when He Recognized Hashem?

And R' Ami bar Aba said **אָמַר רַבִּי אַמֵּי בַר אַבָּא**

(at) three years old **בֶּן שָׁלֹשׁ שָׁנִים**

Avrohom recognized **הִכִּיר אֲבִרְהָם**

his creator **אֶת בּוֹרְאוֹ**

as it says (Bereisis 26:5) **שֶׁנֶּאֱמַר**

"Because Avrohom listened to my **עָקַב אֲשֶׁר שָׁמַע אֲבִרְהָם בְּקוֹלִי**
 voice"

(And) its gematria (of the word aikev) **חֹשֶׁבְנֵיהּ**

is one hundred seventy two **מֵאָה וְשִׁבְעִין וַתְּרִין**

The posuk says that 'עקב – because' Avrohom listened to my voice (i.e., he obeyed my commands). The Gematria of the word עקב is one hundred seventy-two, the implication being that Avrohom listened to Hashem for one hundred seventy-two years. Now Avrohom lived for one seventy-five years, and therefore, since we are saying that Hashem listened to Hashem for one hundred seventy-two years, it comes out that Avrohom started to listen to Hashem at the age of three.

**The One Day of the Year that the Satan Does Not Have
Power Over Klal Yisroel**

And Rami bar Abba **יאמר רמי בר אבא**

ארבעה נדרים פרק שלישי נדרים ר"ג לב

מפני שנתעסק במלון תחלה . ואל"כ במילה והיה לו להתעסק במילה תחלה וזוהו מלון סמוך למצרים (ג) דלא היה סכנה וזוהו התינוק לא היה באותה שעה אלא בן שמונה ימים : להורגן . לאותן שני מלאכים : גוגדא דחימה . חיל שלו אכל איהו גופיה נהרג : שהיו שקולה כנגד כל המזות תורה אור

שכחורה . דכתוב (שמות כד) הנה דם שמתה הברית אשר כרת ה' עמכם על כל הדברים האלה וכתיב במילה (בראשית יז) ואתנה בריתי וגו' כרתי ברית וגו' וכתיב להלן (שם) ואתנה בריתי מה להלן ברית (ד) אף כאן ברית : אם לא בריתי יומם וליילה . מה להלן תורה אף כאן תורה והייט פליגא דהכא מוקף לה להאי קרא במילה וההם מוקף לה בכחורה : שאל נמלא בי דבר מגונה . * (עד) עכשיו שלא אמר לו והיה תמים עד עכשיו : כל המתמים . מתחם עמו : כל המנחם . כלומר שרודף אחרי המנחמים : לו נחם . אחריו רודפין יחושין דכל דקפיד קפדי כהדיה : כלה"ד אל"ף . דמשמע דאין חדפין אחריו : מדה כנגד מדה . דכמה שהיה מודד כה מודדיו לו ולא נפיה מקרא : שנאמר כי לא נחם . כל זמן שאינו מנחם מה כתיב בכחורה כעה יאמר ליעקב כלומר עדיין יא' אוהו עת דמלאכי השרת יהיו שאלין אוהו שאינו מנחם מה פעל אל לפי שהוא כנכם למקום שאין מלאכי השרת יכולין ליכנס : שהפריז על מדותיו . שהגדיל לישאל על מדותיו של הקב"ה שאמר כמה אדם : תן לי הנפש הרכוש קח לך . ולא היה לו לעשות כן שהיה לו לגיירם : שהוריקן בכחורה . שלימדם תורה כלום שמריק מעלי זה לתוך כלי זה כך הוא לימד תורה : שהוריקן . לשון ליהוב שגא' (הגליס סח) ואכרותיה זירקק חרון שנתן להם וזה הרבה : אליעזר . היה שקול כנגד כולן : אליעזר הוא חושבניה . דאליעזר בניעומריו שמונה עשר ושלש מזות שלא היה עמו אלא אליעזר לחוד : מלא ושבעים ותרתיין . דהכי משמע עקב כמנין עק"ב שנים שמע אברהם בקולו וכל שעותיו היו קט"ה אלמלא ש"ב בן שלש שנים הכיר את צורלו :

מפני שנתעסק במלון תחלה . שנתעסק במלון והיה לו למעול מתחלה וכ"ה הידך ימול כיון שהיה לו עדיין ללכת בדרך ו"ל לזוהו מלון סמוך ליכא סכנהא : דהיי אומר זה התינוק . שנטשה חתן ע"י ברית : ולא שייח ממוט אלא רגליו . מקום המלה כדכתיב (שמ"ב יט) ולא עשה רגליו : שנאמר הרף מאף ועוזב חמה . כלומר הקב"ה אמר לו שיעזב אלמלא רוצה היה להרגם : שנאמר חמה אין לי . אלמלא נהרג : גוגדא דחימה . חיל של חמה : בי על פי הדברים האלה כרתי חתן ככל הדברים דהיינו כל שקולה כנגד הדברים והיינו כל המזות : צא מאלעגניטות שלך . ממשפט חכמת מזלות שלך והייט דכתיב (בראשית טו) ויולא ארות החולה : שעה עומדת לו . ששולה לגדולה : כל המנחם לו נחם . שהנחמים והקסמים רודפין אחריו שנוק בכל דבר ובדאמרין בפרק ערבי פסחים (פסחים ק"י) מאן דקפיד קפדן ליה שנאמר כי לא נחם וגו' : בעת יאמר ליעקב ולשאל מה פעל אל . שמלאכי השרת שאלו לישאל מה פעל אל לפי שמתוך שאינו מנחשין מכניסין חוסן למחילה שאין מלאכי השרת יכולין ליכנס בה וגראה בעיני דהכי נמי מדה כנגד מדה שמתוך שאינו הולך לקראת נחשים לירע העתידות אלא בנות בהקב"ה משום שאינם גלויים למלאכי השרת : שעושה אנגרייא בתלמודי חכמים . שהוליקן למחמה כדכתיב וירק את חניכו דהיינו בני אדם שהקד לתורה : שהפריז על מדותיו . שהרבה להרבה על מדותיו של הקב"ה . הפריז יותר והפקיר : שנאמר תן לי הנפש . ואברהם אבינו נחם לו ואילו עכשן לעלמו היה מכניסן תחת כנפי שכינה : שהוריקן בכחורה . זמן בכחורה לשון אחר הריקן מן התורה משלון והבזר רק שנטשה בתן אנגרייא והוריקן בזהב כדכתיב זירקק חרון דהיינו זהב כלומר שנתן להם זהב הרבה כדי שילכו : שנאמר עקב אשר שמת עמו אברהם כמנין עקב שמת אברהם חיה קט"ה מלא שכן שלש הכיר את צורלו :

לא אחרו מלאך
יעב"ד מ"ז
[פי' חוס' כ"ב ע"י ד"ה חמה וכו' מה ששנינו כתיבה]
[ע"י חוס' שנת כה- ד"ה ק"ף]
[שנת קנ"ג]
[פסחים סח']
[ע"י ג. י"ט וע"י שנת ג. ואין ברית אלא תורה וכו']
[שנת קנ"ג]
[איני ראוי להלוי' בן כ"ג]
[כנאשית יז]
[כפ"י איתא רבי לוי]
[מדרב כג [פי' סוטה לא].]
[כנאשית יז]
[ע"י ג. וי"ט וע"י ד"ה חמה וכו' מה ששנינו כתיבה]
[ע"י חוס' שנת כה- ד"ה ק"ף]
[שנת קנ"ג]
[איני ראוי להלוי' בן כ"ג]
[כנאשית יז]
[כפ"י איתא רבי לוי]
[מדרב כג [פי' סוטה לא].]
[ע"י ג. וי"ט וע"י ד"ה חמה וכו' מה ששנינו כתיבה]
[ע"י חוס' שנת כה- ד"ה ק"ף]
[שנת קנ"ג]
[איני ראוי להלוי' בן כ"ג]

ע"י א טו"ט י"ד סימן קטע [וש"ס ח"ה ס"י תרי"ג ספ"ק ח כ"ג"ה] :
[פי' הר"א"ש]
היי אומר זה התינוק . שמתחבין ארתו כמחמה כה"ה : שנאמר הרף מאף ועוזב חמה . אלמלא שנטשה חתן ע"י ברית : ולא שייח ממוט אלא רגליו . מקום המלה כדכתיב (שמ"ב יט) ולא עשה רגליו : שנאמר הרף מאף ועוזב חמה . כלומר הקב"ה אמר לו שיעזב אלמלא רוצה היה להרגם : שנאמר חמה אין לי . אלמלא נהרג : גוגדא דחימה . חיל של חמה : בי על פי הדברים האלה כרתי חתן ככל הדברים דהיינו כל שקולה כנגד הדברים והיינו כל המזות : צא מאלעגניטות שלך . ממשפט חכמת מזלות שלך והייט דכתיב (בראשית טו) ויולא ארות החולה : שעה עומדת לו . ששולה לגדולה : כל המנחם לו נחם . שהנחמים והקסמים רודפין אחריו שנוק בכל דבר ובדאמרין בפרק ערבי פסחים (פסחים ק"י) מאן דקפיד קפדן ליה שנאמר כי לא נחם וגו' : בעת יאמר ליעקב ולשאל מה פעל אל . שמלאכי השרת שאלו לישאל מה פעל אל לפי שמתוך שאינו מנחשין מכניסין חוסן למחילה שאין מלאכי השרת יכולין ליכנס בה וגראה בעיני דהכי נמי מדה כנגד מדה שמתוך שאינו הולך לקראת נחשים לירע העתידות אלא בנות בהקב"ה משום שאינם גלויים למלאכי השרת : שעושה אנגרייא בתלמודי חכמים . שהוליקן למחמה כדכתיב וירק את חניכו דהיינו בני אדם שהקד לתורה : שהפריז על מדותיו . שהרבה להרבה על מדותיו של הקב"ה . הפריז יותר והפקיר : שנאמר תן לי הנפש . ואברהם אבינו נחם לו ואילו עכשן לעלמו היה מכניסן תחת כנפי שכינה : שהוריקן בכחורה . זמן בכחורה לשון אחר הריקן מן התורה משלון והבזר רק שנטשה בתן אנגרייא והוריקן בזהב כדכתיב זירקק חרון דהיינו זהב כלומר שנתן להם זהב הרבה כדי שילכו : שנאמר עקב אשר שמת עמו אברהם כמנין עקב שמת אברהם חיה קט"ה מלא שכן שלש הכיר את צורלו :

הגהות הב"ח
(א) ג"כ וי"ט אומרים
הרגו לחימה שנאמר :
(ב) שם כחול עלי ואין
וכו' אהד) תחת וכ"כ
ס"א ואין לי בן אחר
אלא ישמעאל : (ג) רש"י
ד"ה שפי' וכי' סמוך
למלכים היה דלא :
(ד) ד"ה שפי' וכי' מה
להלן ברית מילה אף כאן
ברית מילה הס"ד :

א א ב מ"ה פק 1 מ"ל
נדרים הלכה ג סג
לאזין רבנן טו ש"ע י"ד
סימן רכא טע"ף ב 6

השמן בהושבנה תלת מאה ושיטין וארבעה עשר
ח"כ חיובא חד וימא דלית ליה רשותא למשפן דהייט ויה"כ :
שתי עינים ושתי אוזניים. שבתחלה המליכו הקב"ה על אבריו שהם
ברשותו לומר מעבירה אבל עיניו ואזניו של אדם אינם ברשותו
שהרי על כרחו יראה בעיניו ויחזינו
ישמע ולכסוף כשגמול המליכו הקב"ה
אפי' על אלו שלא יסתכל ולא ישמע
כי אם דבר מטעם : ראש הגוייה.
שגמול : מעשרה שליטים. שולטים
באדם שרוב מעשי האדם נעשין על
ידיהם : ומלכי לרק. הוא שם בן
נח: לפיכך הולילה מאברהם. ואפי'
שאברהם מורעו של שם לא זכה
בכהונה מחמת שם אלא מחמת עלמו
והייט דאמרינן הוא כהן ואין זרעו
כהן כלומר שלא זכה זרעו בכהונה
מתמונא משה נעלה מכל שאר זרעו
של שם ונתנה לאברהם : נאם ה'
לאדני. דוד הוא דקאמר דלשם ה'
היה לאדני דהייט אברהם שב לימיני
שהבטיחו במלחמת ארבעה מלכים
שישב לימין השם כלומר שיהא בעצרו
לשית אויביו הדוס רגלו וכתיב
בשהוא מוזמר אתה כהן לעולם :

שס"ד ימים אית ליה (ב) וכו'. וימי השנה שס"ה ימים : המליכו .
השליטו : אלו הן שתי עינים. ללאחר שחל היה שלם בכל אבריו :
ראש הגוייה. הוא אבר : מעשרה שליטים. שהן מושלינן לגוף יותר
מעשרה שליטים ואלו הן כו' : הולילה. לכהונה. על דיבורו של
תורה אור מלכי לרק. ניטלה ממנו הכהונה :

[ג'לרבי אמר וכו' נע"ה]

[ג'לרבי אמר וכו' נע"ה]

השמן בחושבניה תלת מאה ושיטין וארבעה
ואמר ר'מי בר אבא כתיב אברם וכתיב
אברהם בתחלה המליכו הקב"ה על מאתים
וארבעים ושלושה אברים ולכסוף המליכו
על מאתים וארבעים ושמונה אברים אלו הן
שתי עינים ושתי אוזניים וראש הגוייה ואמר
ר'מי בר אבא מאי דכתיב עיר קטנה ואנשים קטנה
וגו' עיר קטנה זה הגוף ואנשים בה מעט אלו
אברים ובא אליה מלך גדול וסבב אותה זה
יצר הרע ובנה עליה מצודים וחרמים אלו
עונות ומצא בה איש מסכן וחסם זה יצר
טוב ומלש הוא את העיר בחבמתו זו תשובה
ומעשים טובים ואדם לא זכר את האיש
המסכן ההוא רבשעת יצר הרע לית
דמדבר ליה ליצ"ט החכמה תעוז לחכם
מעשרה שליטים החכמה תעוז לחכם זו
תשובה ומעשים טובים מעשרה שליטים (א)
שתי עינים ושתי אוזניים ושתי ידיים ושתי
רגלים וראש הגוייה ופה אמר רבי זכוריה
משום רבי ישמעאל ביקש הקב"ה להוציא
כהונה משם שנאמר והוא כהן לאל עליון
ביון שהקדים ברכת אברהם לברכת המקום
הוציאה מאברהם שנאמר ויברכהו ויאמר
ברוך אל עליון אמר לו אברהם וכו' מקדימין
ביתנה לאברהם שנאמר נאם ה' לאדני שב לימיני עד אשית אויבך הדום
לרגליך ובתריה כתיב נשבע ה' ולא ינחם אתה כהן לעולם על דברתי
מלכי צדק על דיבורו של מלכי צדק והיינו דכתיב והוא כהן לאל עליון
הוא כהן ואין זרעו כהן :

הדרן עלך ארבעה נדרים
אין בין המודר הנאה מחבירו .
שחבירו הדידו שלא יהנה ממנו
בשום ענין : למודר ממנו מאכל. שלא
הדידו אלא הנאה מאכל : אלא דריסת
הרגל . לעבוד בחלרו ולקבל דרכו
וכלים. (א) ולהשתמש בכלים של מדר
שאין עושין בהם מאכל דמודר הנאה
אסור בדריסת הרגל דהייט הנאה
שמקבל דרכו ולהשתמש בכליו אבל
מודר ממנו מאכל מותר בשתיקה לפי
שה לא הדידו ממנו אלא מאכל :
גב' מאן תנא. דמודר הנאה אסור
בדריסת הרגל ובכלים וכו' אפי'
לא מיחזי הנאה : רבי אליעזר הוא
דאמר אפילו ויתור כו'. ויתור זהו
כגון שלוקח מדה של תפוחים בפרוטה
ולאחר שמדד לו המדה מוסיף לו
שתיס או שלשה וזהו דרך של תונוין
להוסיף על המדות משלקן הואיל
ובלא תנאי נוסף לו לא מיחזי כמקח
אלא כמתנה ואליבא דרבי אליעזר
אסור המודר בלואו ויתור של מדידת
פירות הכא נמי אף על גב דדריסת
הרגל לא היא הנאה גמורה אסור :
והא

[נע"ה גו' למדכת רב
לפיכך הוציאה מאברהם
וכו']

הדרן עלך ארבעה נדרים

אין בין המודר הנאה וכו' אלא
דריסת הרגל. שהמודר הנאה
אסור לעבוד דרך חלרו ומודר ממנו
מאכל שני : ובכלים שאין עושין בהן
אוכל נפש. דשרי במודר מאכל כל
שאין משכירין כולא בהם כדמפרש
ואזיל ובמודר הנאה אסור :
לא ישאלו נפה וכברה רחם
ותגור. אינטריך למיתני גי כ' היכי
ללא הוסק אדעתין דכי אמר דכלים
שטושין בהם אוכל נפש אסורי נמי
במודר מאכל ה"מ קדרה שמבשלין
בה ח"כ שפוד שולין בו בשר אבל
מאי גורס דגורס נינהו ולישרי במודר
המאכל קמ"ל. אבל משאלו חלוק
וטלית נומים ושבעות. בגמ' שקלי וטרי
אי אשמועינן רבוחא בבני או לא אלא
דהנינהו אגב רישא : גב' מאן תנא.
רמז הנאה אסור בדריסת הרגל :
אפי' ויתור. מה שדרכן של מוכרים
לותר ללווקחין שמסיפין להם כשלוקחין
פירות אחד או שנים אפילו אותו ויתור אסור
במודר הנאה וכו' הגון אלא דוקא הכתוב :

תוספות

שתי עינים וכו' ארזים
וראש הגוייה. ראש
האבר שנימוג ושמש
וראש ושלש בעיניו
ואזניו שהם חוץ
ממקומות את העינים
והאזניים כדכתיב
דברי יב' ולא נתן
ה' לם לב לדעת
ועינים נלואות ואזניים
לשמוע מד היוס הזה
אלא הלא לא קאשיב לב
דהא כתיב (נחמיה ט)
ומנחת את לבבו למתן
לפיכך וכמות פשו
הבירית ונדד על המילה
אנחא קודם המילה
היה כבר לבו שלם
לשמים : להוציא
כהונה משם. מיתה
דאברהם נמי היה
מוכרו של שם וי'
דמלכ בניו של שם
קאמר ולכסוף ניטל
משאר בניו וניתנה
לאברהם לבדו אלץ יוצ'
לפי שלא היה בכור
בכל בניו ולא היה לו יורש הכהונה מן הדיון אלא דוקא הכתוב :

הדרן עלך ארבעה נדרים

אין בין המודר הנאה מחבירו למודר הימנו מאכל אלא דריסת הרגל
ובכלים שאין עושין בהם אוכל נפש המודר מאכל מחבירו לא ישאלו
נפה וכברה וריחים ותגור אבל משאלו לו חלוק ושבעת וטלית ונומים :
גב' מאן תנא אמר רב ארנא בר אבהו רבי אליעזר היא דתניא ר' אליעזר
אומר ר' אפי' ויתור אסור במודר הנאה : המודר מאכל מחבירו לא ישאלו כו' :

[נע"ה גו' למדכת רב
לפיכך הוציאה מאברהם
וכו']

[נע"ה גו' למדכת רב
לפיכך הוציאה מאברהם
וכו']

והא
פ' הרא"ש
השמן בגימטריא שס"ד
הוי. וימות החמה
שס"ה כחו של השנה יש לו כמות לקטרג מוץ מיום אחד וימינו כו' : שתי עינים ושתי אוזניים וראש
הגוייה. והם אברים המפקדים בצבירה ואזין מקווין ביד האדם ומתנוב לרקטו מתקם בידו כדכתיב
ש"ה (ב) רגלי חסידיו ושמור באלדם מתגבד על ידיו סוף שהקב"ה מוסרי בידו : זה יכל הרע. כדכתיב
מתן זקן וכסול : איש מתקן והסם זה יתה"ש. כדכתיב קוץ ילד מתקן והסם זהו י"ש שהוא ילד שגיים
כנגד יתה"ש שהוא פחות ממנו י"ג שנה וחמתו בזויה שאין האברים נשמעין לו : נאם ה' לאדני.
אזניו הוא אברהם אבינו שקראו [רש"י] להקב"ה אזין דכתיב צדקתו (דף ז) למתן אזני למתן
אברם שקראו אזין : הדרן עלך ארבעה נדרים

אין בין המודר הנאה וכו' אלא דריסת הרגל .
לעבוד דרך חלרו או להשאל כלים שאין עושין בהן אוכל
נפש שמוכרין במודר סימנא מאכל ואסור במודר סימנא הנאה : נפה וכברה רחם ותגור . שמתקין
בהן אוכל נפש ואינטריך להשתכחין כלים הללו דלא מית' דוקא קדרה ועופוד שהאובל שומע בתוה לאכילה
מאן תנא. דתתמינן במודר הנאה לאסור אף דריסת הרגל : אפי' ויתור אסור במודר הנאה . מה
אברהם שקראו [רש"י] להקב"ה אזין דכתיב צדקתו (דף ז) למתן אזני למתן אזני למתן
אברהם שקראו אזין : הדרן עלך ארבעה נדרים

והא
אין בין המודר הנאה וכו' אלא דריסת הרגל .
לעבוד דרך חלרו או להשאל כלים שאין עושין בהן אוכל
נפש שמוכרין במודר סימנא מאכל ואסור במודר סימנא הנאה : נפה וכברה רחם ותגור . שמתקין
בהן אוכל נפש ואינטריך להשתכחין כלים הללו דלא מית' דוקא קדרה ועופוד שהאובל שומע בתוה לאכילה
מאן תנא. דתתמינן במודר הנאה לאסור אף דריסת הרגל : אפי' ויתור אסור במודר הנאה . מה
אברהם שקראו [רש"י] להקב"ה אזין דכתיב צדקתו (דף ז) למתן אזני למתן אזני למתן
אברהם שקראו אזין : הדרן עלך ארבעה נדרים

נגרות הב"ח (א) נב' מעשרה שליטים אלו הן שתי עינים : (ב) רש"י ד' שם קפדי ימים אית ליה (ב) וכו'. וימי השנה שס"ה ימים : המליכו .
השליטו : אלו הן שתי עינים. ללאחר שחל היה שלם בכל אבריו :
ראש הגוייה. הוא אבר : מעשרה שליטים. שהן מושלינן לגוף יותר
מעשרה שליטים ואלו הן כו' : הולילה. לכהונה. על דיבורו של
תורה אור מלכי לרק. ניטלה ממנו הכהונה :

Nedarim 32b

The sotan **השטן**
with its gematria **בְּחִשְׁבֵּינֶיהָ**
is three hundred and sixty four **וְאַרְבַּעַת וּשְׁמֵינִי**

The Gemara tells us that the gematria of sotan is three hundred sixty-four. The Ran explains that the Gemara is telling us that the sotan only has 'permission (the ability) to have attack us on 364 days. The solar year has 365 days and the sotan can only attack us on 364 of them because on Yom Kippur he is unable to come against us.

(The mefarshim point out that seemingly it is hard to understand the Gemara. The day of Yom Kippur is determined by the lunar year, not the solar year, and if so, it needs to be explained how we can say that 364 days out of 365 days comes to exclude Yom Kippur, **עֵי בַּמְּפָרְשִׁים וְאִכְמָל לְאַחַר שְׁדַבְרֵיהֶם אִינֵם** (מְבוּנִים לִי כִּי"ד)

The Difference Between **אֲבָרָהִם** and **אֲבָרָם**

And Rami bar Abba said **וְאָמַר רַמִּי בַר אֲבָא**
it is written Avrom **וְכָתִיב אֲבָרָם**
and it is written Avrohom **וְכָתִיב אֲבָרְהָם**

In some places in the Torah, the name is written as **אֲבָרָם** - Avrom without a hay. And yet in other places, the name is written with a hay, as **אֲבָרְהָם** - Avrohom. The Gemara now comes to explain why sometimes it is written this way and why at times it is written a different way.

In the beginning (before Avrohom had a milah) **בְּתַחֲלָה**

Hashem ruled **הַמְּלִיכוֹת הַקְּדוּשָׁה בְּרוּחַ הוּא**
over 243 of his limbs **עַל מְאֵתָיִם וְאַרְבַּעִים וּשְׁלֹשָׁה אֲבָרָיִם**
and in the end (when he had his bris milah) **וּלְבִסּוֹף**

He ruled **הַמְּלִיכוֹת**
over 248 limbs **עַל מְאֵתָיִם וְאַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנֶה אֲבָרָיִם**

The gematria of the name **אֲבָרָם** equals 243. This represents that Hashem at this point only ruled over 243 of his limbs. However, once he received his milah, Hashem now ruled over his five remaining limbs, for a total of 248. And this is why he was now called **אֲבָרְהָם**, as the gematria of **אֲבָרְהָם** is 248.

The Gemara now tells us which were the five additional limbs that Hashem now had control over.

These are they **אֵלֵינוּ הֵן**
two eyes **שְׁתֵּי עֵינַיִם**
and the two ears **וּשְׁתֵּי אָזְנַיִם**
and the head of the aver (the place of the milah) **וְרֹאשׁ הַגְּוִיָּה**

The Ran explains that at first Hashem only ruled over the 243 limbs of a person, as these are the limbs that are in a person's control. However, with regard to seeing and hearing, these are things that are done against a person's will, and as such, even if the person would want to be careful, he would not be able to do so. But once Hashem gave the mitzvah of milah, this gave the person the ability to be careful even with regard to seeing and hearing.

The Mashal that is Written in Sefer Koheles with Regard to a Person's Spiritual Struggles

The Gemara will now explain a posuk in Koheles. The posuk is a mashal (parable) and the Gemara will explain its intent.

And Rami bar Abba said **וְאָמַר רַמִּי בַר אֲבָא**

what (is the meaning) of this **מָאֵי**
that is written (Koheles 9:14) **דְּכָתִיב**

"There was a small city **עִיר קְטַנָּה**
and its men (were few) etc." **וְאֲנָשִׁים וָגו'**

The small city **עִיר קְטַנָּה**

this (refers) to the body **זֶה הַגּוּף**
and the men were few **וְאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט**
these are the limbs (of the person) **אֵלֵינוּ אֲבָרָיִם**

The posuk continues:

"And a big king came upon it **וּבָא אֱלִיָּהּ מֶלֶךְ גָּדוֹל**
and surrounded it" **וְסָבַב אֹתָהּ**

this (refers) to the yetzer hara **זֶה יֵצֵר הָרַע**

The posuk continues:

"And built on it **וּבְנָה עָלֶיהָ**
traps and nets" **מִצְדוּדִים וְחַרְמִים**
these are the avayros **אֵלֵינוּ עֲוֹנוֹת**

The posuk continues:

"And it was found in it **וּמְצָא בָּהּ**
a poor and wise man" **אִישׁ מִסְכָּן וְחָכָם**
this refers to the yetzer tov **זֶה יֵצֵר טוֹב**

The posuk continues:

"And he saved the city **וּמָלַט הוּא אֶת הָעִיר**
with his wisdom" **בְּחָכְמָתוֹ**
this refers to teshuva (repentance) **זֶה תְּשׁוּבָה**
and good actions (mitzvahs) **וּמַעֲשֵׂי טוֹבִים**

The posuk continues:

"But man **וְאָדָם**
does not remember **לֹא זָכַר**
that poor man **אֶת הָאִישׁ הַמִּסְכָּן**
(this refers to the fact) that at the time **דְּבִשְׁעָת**

א א ב טו"ו פק"ו מ"ג
נדרים הלכה ג סג
לאותן רמז טו"ש י"ד
סימן רכ"א טע"ף ה

השמן בהושבנה תלת מאה ושיחין וארבעה הווי' וימות החמה ט"ס"ה
א"כ א"כ חר וימא דלית ליה רשותא למשחן דהייט ויה"כ :
שתי עינים ושתי אוננים . שבתחלה המליכו הקב"ה על אבריו שהם
ברשותו לזרז מעצרה אבל עיניו ואזניו של אדם אינם ברשותו
שהרי על כרחו יראה בעיניו ויחזירו

ש"ד ימים אית ליה (ג) וכו' . וימי השנה ט"ס"ה ימים : המליכו .
השליכו : אלו הן שתי עינים . ללאחר שכל היה שלם בכל אבריו :
ראש הגוייה . הוא אבר : מעשרה שליטים . שהן מושלין לגוף יזרז
מעשרה שליטים ואלו הן טו' : הולאה . לכהונה : על דיבורו של
תורה אור מלכי לרק . ניטלה ממנו הכהונה :

[ג' לרבי אבי זכ"ה בע"י]

[ג' לרבי אבי זכ"ה בע"י]

השמן בחושבניה תלת מאה ושיחין וארבעה
ואמר רמי בר אבא כתיב אברם וכתיב
אברהם בתחלה המליכו הקב"ה על מאתים
וארבעים ושלושה אברים ולכסוף המליכו
על מאתים וארבעים ושמונה אברים אלו הן
שתי עינים ושתי אוננים וראש הגוייה ואמר
*רמי בר אבא מאי דכתיב עיר קטנה ואנשים קטנה
וגו' עיר קטנה זה הגוף ואנשים בה מעט אלו
אברים ובא אליה מלך גדול וסבב אותה זה
יצר הרע ובנה עליה מצודים וחרמים אלו
עונות ומצא בה איש מסכן וחסם זה יצר
שוב ומלש הוא את העיר בחבמתו זו תשובה
ומעשים טובים ואדם לא זכר את האיש
המסכן ההוא דבשעת יצר הרע לית
דמדבר ליה לצי"ט החכמה תעוז לחכם
מעשרה שליטים החכמה תעוז לחכם זו
תשובה ומעשים טובים מעשרה שליטים (ה)
שתי עינים ושתי אוננים ושתי ידים ושתי
רגלים וראש הגוייה ופה אמר רבי זכריה
משום רבי ישמעאל ביקש הקב"ה להוציא
כהונה משם שנאמר והוא כהן לאל עליון כה"ג
ביון שהקדים ברכת אברהם לברכת המקום
הוציאה מאברהם שנאמר ויברכהו ויאמר
ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ
וברוך אל עליון אמר לו אברהם וכי מקדימין ברכת
נתנה לאברהם שנאמר נאם ה' לאדני שב לימיני עד אשית אויביך הדום
לרגליך ובתריה כתיב נשבע ה' ולא ינחם אתה כהן לעולם על דברתי
מלכי צדק על דיבורו של מלכי צדק והיינו דכתיב והוא כהן לאל עליון
הוא כהן ואין ורעו כהן :

הדרן עלך ארבעה נדרים

אין בין המודר הגאה מחבירו .

שחבירו הדירו שלא יהנה ממנו
בשום ענין : למודר ממנו מאכל . שלא
הדירו אלא הגאה מאכל : אלא דריסת
הרגל . לעבור בחלרו ולקלר דרכו :
וכלים . (ג) ולהשתמש בכלים של מדיר
שאין עושין בהם מאכל דמודר הגאה
אסור בדריסת הרגל דהייט הגאה
שמקלר דרכו ולהשתמש בכליו אבל
מודר ממנו מאכל מותר בשתיקה לפי
שה לא הדיר ממנו אלא מאכל :
גב' מאן תגל . דמודר הגאה אסור
דבדישת הרגל ובכלים וכו' אע"ג
לא מיחזי הגאה : רבי אליעזר היא
דאמר אפילו יתור כו' . ויתור זהו
כגון שלוקח מדה של תפוחים בפרוטה
ולאחר שמדר לו המדה מוסיף לו
שהים או שלשה וזהו דרך של תנועין
להוסיף על המדות משלקן האיל
ובלא תגזי נטון לו לא מיחזי כמקח
אלא כמתנה ואליבא דרבי אליעזר
אסור המודר בלאו היתור של מדידת
פירות הכא נמי אף על גב דדריסת
הרגל לא היא הגאה גמורה אסור :
והא

[בע"י הגי' לכתוב רש"י
לפיכך הוציאה מאברהם
וכו']

תוספות
שתי עינים וכו' אוננים
וראש הגוייה. ראש
האבר שנימול ושמש
וראה ושלש בעיניו
ואזניו שהם אוננים
מפקחות את העינים
והאזנים כדכתיב
(דברים כג) ולא נתן
ה' לכם לב לדעת
ועינים נלכות ואזניכם
לשמוע מד היום הזה
אל הכה לא תשקיע לב
דעה כתיב (נחמיה ט)
ומנחת את לבבו נתן
לפיך וכחות עמו
הביית ונדד על המילה
אנחת קודם המילה
היה כבוד גבו שלם
לשמים : להוציא
כהונה משם . מיתה
דאברהם נמי היה
מרטע של שם וי"ו
דמלכ בניו של שם
קאמר ולכסוף נימל
משאר בניו וניתנה
לאברהם לבדו אע"י י"ו
לפי שלא היה בכור
בכל בניו ולא היה לו
כבוד

הדרן עלך ארבעה נדרים

אין בין המודר הגאה וכו' אלא דריסת הרגל .

אסור לעבור דרך חלרו ומודר ממנו
מאכל שרי : ובכלים שאין עושין בהן
אוכל נפש . דשרי במודר מאכל כל
שאין משכירין כולל בהם כדמפרש
ואזיל ובמודר הגאה אסור :
לא ישאילנו נפה וכברה רחם
ותגור . אינטריך למיתני הגי' היכי
לא הוסיף אדעתין דכי אמר דכלים
שטושין בהם אוכל נפש אסורי נמי
במודר מאכל ה"מ קדרה שמזשלין
בה א"כ שפור שלושין בו כשר אבל
הכי גורס דגורס נינהו ולישרו במודר
מאכל קמ"ל . אבל משאילו חלוק
וטלית נומים ושבעות. בגמ' שקלי וטרי
אי אשמעינן רבותא בעני או לא אלא
דהנינו אנב רישא : גב' מאן תגל .
רמודר הגאה אסור בדריסת הרגל :
אפי' ויתור . מה שדרכן של מוכרים
לוותר ללוקחין שמיספין להם כשלוקחין
פירות אחד או שנים אפילו אותו ויתור אסור
במודר הגאה וכו' :
הדרן עלך ארבעה נדרים

הדרן עלך ארבעה נדרים

אין בין המודר הגאה מחבירו הימנו מאכל אלא דריסת הרגל

ובכלים שאין עושין בהם אוכל נפש המודר מאכל מחבירו לא ישאילנו
נפה וכברה וריחים ותנור אבל משאיל לו חלוק ושבעת וטלית ונומים :
גב' מאן תגא אמר רב אדא בר אבהו רבי אליעזר היא דתניא *ר' אליעזר
אומר דאפי' ויתור אסור במודר הנאה : המודר מאכל מחבירו לא ישאילנו כו' :

והא

פ"ה הרא"ש
השמן בגימטריא ט"ס"ה
הוי . וימות החמה
ש"ס"ה רמז שלם השנה יש לו רשות לקטרג מוזן מיום אחד ויחייט ויה"כ : שתי עינים ושתי אוננים וראש
הגוייה . והם אברים המסכרים בעצרה ואינן מקויוין ביד האדם ומתוב לזקקו מתקם בידו כדכתיב
(ש"א ג) רגלי מסדיו ועמור בשלחם מתגבד על ידו סוף שהקב"ה מוסרי בידו : זה ילך הרע . כדכתיב
מתך זקן וכסיל : איש מתקן והכס זה יח"ש . כדכתיב קוץ ילך מתקן והכס זהו יל' שהוא ילך בעינים
כנגד יח"ש שהוא פתוח ממנו י"ג שנה וחמתו בזויה שאין האברים נשמעין לו : נאם ה' לאדני .
אדני הוא אברהם אבינו שקראו [בראשון] להקב"ה אדני . כדאיתא בברכות (דף ז') למתן אדני למתן
אברהם שקראו אדון : הדרן עלך ארבעה נדרים

[מגילה שם כ"ג כג
לקמן לג' מה:]

[מגילה שם כ"ג כג
לקמן לג' מה:]

אין בין המודר הגאה וכו' אלא דריסת הרגל .
נפש שמוטתין במודר טימנו מאכל ואסור במודר טימנו הגאה : נפה וכברה רחם ותטרי . שמתקין
בהן אוכל נפש ואליעזרין לאשתכחיין כלים הללו דלא מ"ה דוקא קדרה ושפור שהאובל שומד לנאכיליה
מאן תגל . דתמנינו במודר הגאה לאסור אף דריסת הרגל : אפי' ויתור אסור במודר הגאה . מה
אמרינו הוא אברהם אבינו שקראו [בראשון] להקב"ה אדני . כדאיתא בברכות (דף ז') למתן אדני למתן
אברהם שקראו אדון : הדרן עלך ארבעה נדרים

אין בין המודר הגאה וכו' אלא דריסת הרגל . במקום ללא קפדי אינש כגון בקעה בימות החמה :
ולא ישאילנו נפה וכברה . אבל לא נקט תמנת ופישטע שלא ישאילנו דהא פשיטע שלא ישאיל
דהנאה הנבילה לידו מאכל הוא אלא אפי' נפה וכברה שאינן יבול לאכל אחר תיקון זה ככלי זה אלא
לריך תיקון אחר אפי"ה וישול אפי"ה אסור לשאלו לו נפה : במקום שמתכירים אסור . דהשני הגאה
מאכל ממה שהיה הסוכר ולאו לקנות מן המעוה מאכל : בגי' ר"א היא . ומיירי בבקעה בימות
החמה ללא קפדי כדפישות ואל' ולקומה כהא בחלר דקפדי וכו"ש וי"ל דא"כ הוה ליה מקום שמתכירין
והיה אסור במודר מאכל : אפי' ויתור . שמוטת לו כדכר המוכרין ומתני' דלעיל דמודר צפחות
ולקוט ביומם מסתברא דחתי כר"ל :

אבל הכי גורס דגורס מיקור קמ"ל דה"כ רחם ומטור : אבל משאילו לו חלוק וכו' . מילחא דפסקא נקב :
שדק אדם לוותר משלו ואינו מקפיד מלוי כגון המנוי או המדה שנגילין ליתן בפסודיון הוא נגיל להוסיף משלו כדי להניחו ללא אלו ארסו ויתור אסור למודר הגאה כיון שהוא מוותר עלו אבל
שה בשוה ויתור דהיינו זכינא דמינו על אפי' וכיון דמתמיר כולי האי הלכך אפי' דריסת הרגל שאין דין להקפיד עליו אסור במודר :

גדרות הב"ב (ה) נם מעשרה שליטים אלו הן שתי עינים : (ג) רש"י ד' ספד ימים אית ליה רשות הס"ד : (ג) רש"י ד' ספד ימים אית ליה רשות הס"ד : (ג) רש"י ד' ספד ימים אית ליה רשות הס"ד : (ג) רש"י ד' ספד ימים אית ליה רשות הס"ד : (ג) רש"י ד' ספד ימים אית ליה רשות הס"ד :

of the yetzer harah **יָצַר הָרַע**
there is no one who remembers **לִית דְּמַדְכֵּר לִיה**
the yetzer hatov **לְיָצַר טוֹב**

That is, just like the poor, wise man who saved the city is forgotten, so too the yetzer hatov is forgotten at the time that the yetzer harah comes to get him to do avayros.

The Gemara brings and explains another mashal. The posuk (Koheles 7:19) says:

“Wisdom **הַחֲכָמָה**
gives strength to the wise **תַּעֲזוּ לְחַכְמִים**
more than ten rulers” **מֵעֲשָׂרָה שְׁלִיטִים**

The Gemara explains what each one of these words refers to.

‘Wisdom **הַחֲכָמָה**
gives strength to the wise’ **תַּעֲזוּ לְחַכְמִים**
this refers to teshuva **זו תְּשׁוּבָה**
and good acts **וּמַעֲשִׂים טוֹבִים**
‘More than ten rulers’ **מֵעֲשָׂרָה שְׁלִיטִים**
(this refers to a person’s) two eyes **שְׁתֵּי עֵינָיִם**
and two ears **וּשְׁתֵּי אָזְנוֹתַי**
and two hands **וּשְׁתֵּי יָדַיִם**
and two feet **וּשְׁתֵּי רַגְלָיִם**
and the head of the aver (the milah) **וְרֹאשׁ הַגְּוִיָּה**
and the mouth **וּפֶה**

The Ran explains that most of a person’s actions come about through these ten limbs, and as such, the posuk is telling us that through teshuva and mitzvohs, a person will be able to control his actions and use them in the service of Hashem.

The Cause of the Kahuna Coming from Avrohom and not Shaim

R' Zechariah said **אָמַר רַבִּי זְכַרְיָה**
in the name of R' Yismael **בְּשֵׁם רַבִּי יִשְׁמַעֵאל**
(at first) Hashem wanted **בִּיקָשׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא**
to bring out the Kahuna **לְהוֹצִיא כַּהֲנָה**
from Shaim (the son of Noach) **מִשָּׂם**
as it says (Bereisis 14:18) **שָׁנְאָמַר**
“For he was Kohen **וְהוּא כֹהֵן**
to Hashem up high” **לְקַל עֲלִיוֹן**
(but) since he put first **כִּיֹּן שֶׁהִקְדִּים**
the bracha of Avrohom **בְּרַכַּת אַבְרָהָם**
to (before) the bracha of Hashem **לְבְרַכַּת הַמֶּקוֹם**
He (Hashem now) brought it (the Kahuna) **הוֹצִיאָהּ**

from Avrohom **מֵאַבְרָהָם**

After Shamim did the avayra of putting Avrohom’s bracha before Hashem’s bracha, Hashem took away the kahuna from Shaim and gave it to Avrohom (or as the Gemara says, now the kahuna would come out of Avrohom and not Shaim).

The Gemara now brings the pesukim that show how Shaim gave precedence to Avrohom’s bracha.

As it says (Bereisis 14 19-20) **שָׁנְאָמַר**
“And he (Shaim) blessed him (Avrohom) **וַיְבָרְכֵהוּ**
and he said **וַיֹּאמֶר**
blessed is Avrohom **בְּרוּךְ אַבְרָם**
to Hashem ‘up high’ **לְקַל עֲלִיוֹן**
the ‘maker’ of heaven and earth **קִנְיָה שָׁמַיִם וָאָרֶץ**
and blessed is Hashem up high **וּבְרוּךְ לְקַל עֲלִיוֹן**

After Shaim gave Avrohom this bracha:

Avrohom said to him **אָמַר לוֹ אַבְרָהָם**
Does a person put first **וְכִי מִקְדִּימִין**
the bracha of a slave **בְּרַכַּת עֶבֶד**
before the bracha of his master **לְבְרַכַּת קוֹנוֹ**
(because of this) immediately (afterwards) **מִיָּד**
He (Hashem) gave it (the kahuna) **נָתַןָהּ**
to Avrohom **לְאַבְרָהָם**
as it says (Tehillim 110:1) **שָׁנְאָמַר**
“The word of Hashem **נְאֻם ה'**
to my master (to Avrohom) **לְאֹדֹנָי**
wait at my right **שֶׁב לְיַמִּינֵי**
until I make your enemies **עַד אֲשִׁית אֹיְבֶיךָ**
a stool for your feet” **הַדָּם לְרַגְלֶיךָ**
and afterwards it is written **וּבִתְרֵיהָ כָּתוּב**
“Hashem swore **נִשְׁבַּע ה'**
and he will not rest **וְלֹא יִנְחָם**

you (Avrohom) are a Kohen forever **אַתָּה כֹהֵן לְעוֹלָם**
according to my word **עַל דְּבַרְתִּי**
you are a king forever” **מִלְכֵי צָדֵק**

Another name for Shaim was **מִלְכֵי צָדֵק**, and as such the Gemara interprets the last part of the posuk as follows.

Because of the words **עַל דִּבְרוֹרוֹ**
of Malkie Tzedek (you are a Kohen) **שֶׁל מִלְכֵי צָדֵק**

According to this interpretation of the end of the posuk, the posuk is saying that the reason why Avrohom is a Kohen is because of the words of Malkie Tzedek. That is, since Shaim said the words of putting the bracha for Avrohom before the bracha of Hashem, Avrohom became the Kohen instead of him.

The Gemara concludes:

ארבעה נדרים פרק שלישי

א א ב טו"ח פרק 1 מב'
נדרים הלכה ג סוג'
לאוין רבנן טו"ש י"ד
סיון רכא טעף 6 :

השמן בהושבנה תלת מאה ושיהין וארבעה הו' . וימות החמה שס"ה
ח"כ חיובא חד וימא דלית ליה רשותא למשנן דהייט ויה"כ :
שתי עינים ושתי אזנים . שבתחלה המליכו הקב"ה על אבריו שהם
ברשותו לזוהר מעבירה אבל עינו ואזניו של אדם אינם ברשותו
שהרי על כרחו יראה בעיניו וזאלניו
ישמע ולבסוף כשגמול המליכו הקב"ה
אחי' על אלו שלא יסתכל ולא ישמע
כי אם דבר מלטה : ראש הגוייה .
שגמול : מעשרה שליטים . שולטים
באדם שרוב מעשי האדם נעשין על
ידיהם : ובמליכ לך . הוא שם בן
נח: לפיכך הוליה מלכיהם . ואפי"פ
שאברהם מזרעו של שם לא זכה
בכהונה מחמת שם אלא מחמת עלמו
והייט דלמדין הוא כהן ואין זרעו
כהן כלומר שלא זכה זרעו בכהונה
מחמתו מש"ה נטלה מכל שאר זרעו
של שם ונתכה לאברהם : נאם ה'
לאני . דוד הוא דקאמר דנאם ה'
היה לאדני דהייט אברהם שב לימיני
שהצמיחו במלחמת ארבעה מלכים
שישב לימין השם כלומר שיהא בעזרו
לשית אויציו הדום רגלו וכתיב
בהואו מזמור אתה כהן לעולם :

שס"ד ימים אית ליה (3) וכ' . וימי השנה שס"ה ימים : המליכו .
השליטו : אלו הן שתי עינים . ללאחר שכל היה שלם בכל אבריו :
ראש הגוייה . הוא אבר : מעשרה שליטים . שהן מושלין לגוף ויתר
מעשרה שליטים ואלו הן כו' : הוליה . לכהונה . על דיבורו של
תורה אור מלכי לך . ניטלה ממת הכהונה :

[י"ג רבי אבי וכו' ע"פ]

[י"ג רבי אבי וכו' ע"פ]

השמן בחושבניה תלת מאה ושיהין וארבעה
ואמר *רמי בר אבא כתיב אברם וכתיב
אברהם בתחלה המליכו הקב"ה על מאתים
וארבעים ושלושה אברים ולבסוף המליכו
על מאתים וארבעים ושמונה אברים אלו הן
שתי עינים ושתי אזנים וראש הגוייה ואמר
*רמי בר אבא מאי דכתי' עיר קטנה ואנשים קלה
וגו' עיר קטנה זה הגוף ואנשים בה מעט אלו
אברים ובא אליה מלך גדול וסבב אותה זה
יצר הרע ובנה עליה מצודים וחרמים אלו
עונות ומצא בה איש מסכן וחסם זה יצר
שוב ומלש הוא את העיר בחבתו זו תשובה
ומעשים טובים ואדם לא זכר את האיש
המסכן ההוא דבשעת יצר הרע לית
דמדבר ליה לצי"ט החכמה תעזו לחכם
מעשרה שליטים החכמה תעזו לחכם זו
תשובה ומעשים טובים מעשרה שליטים (6)
שתי עינים ושתי אזנים ושתי ידיים ושתי
רגלים וראש הגוייה ופה אמר רבי זכריה
משום רבי ישמעאל ביקש הקב"ה להוציא
כהונה משם שנאמר והוא כהן לאל עליון בחש"ה
כיון שהקדים ברכת אברהם לברכת המקום
הוציאה מאברהם שנאמר ויברכהו ויאמר
ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ
וכורך אל עליון אמר לו אברהם וכי מקדימין ברכת
נתנה לאברהם שנאמר נאם ה' לאדני שב לימיני
עד אשית אויביך הדום
לרגליך ובתריה כתיב נשבע ה' ולא ינחם אתה כהן
לעולם על דברתי
מלכי צדק על דיבורו של מלכי צדק והיינו דכתיב
הוא כהן ואין זרעו כהן :

הדרן עלך ארבעה נדרים

אין בין המודר הגאה מחבירו .
שחבירו הדירו שלא יהנה ממנו .
בשום ענין : למודר ממת מאכל . שלא
הדירו אלא הגאח מאכל : אלא דריסת
הרגל . לעבור בחלרו ולקלר דרכו :
וכליט . (1) ולהשתמש בכלים של מדינ
שאין עושין בהם מאכל דמודר הגאה
אסור בדריסת הרגל דהייט הגאה
שמוקלר דרכו ולהשתמש בכליו אבל
מודר ממת מאכל מותר בשתיקה לפי
שה לא הדיר ממנו אלא מאכל :
גבו' מאן תגל . דמודר הגאה אסור
דדריסת הרגל ובכלים וכו' אע"ג
לא מחזי הגאה : רבי אליעזר היא
דאמר אפילו ויתור כו' . ויתור זהו
כגון שלקח מדה של תפוחים בפרוטה
ולאחר שמדד לו המדה מוסיף לו
שהים או שלשה וזהו דרך של חנונין
להוסיף על המדות משלקן האיל
ובלא תנאי נוסף לו לא מחזי כמקח
אלא כמתנה ואליבא דרבי אליעזר
אסור המודר בזהו ויתור של מדינה
פירות הכא נמי אף על גב דדריסת
הרגל לא היא הגאה גמורה אסור :
והא

[35 ע"פ הג"י לכבוד רמב"ם
לפיכך הוציא אתה
וכו']

[35 ע"פ הג"י לכבוד רמב"ם
לפיכך הוציא אתה
וכו']

הדרן עלך ארבעה נדרים

אין בין המודר הגאה מחבירו למודר הימנו
מאכל אלא דריסת הרגל
וכליט שאין עושין בהם אוכל
נפש המודר מאכל מחבירו לא ישיאלנו
נפה וכברה וריחים ותנור אבל משאיל לו חלוק ושבועת ומליות ונזמים:
גבו' מאן תנא אמר רב אדא בר אבהו רבי אליעזר היא דתנאי *ר' אליעזר
אומר דאפי' ויתור אסור במודר הנאה : המודר מאכל מחבירו לא ישיאלנו כו' :

תוספות
שתי עינים וכו' ארזים
וראש הגוייה. ראש
האבר שנימול ושמת
וראה ושלב בעיניו
ואזניו שהם ימות
מפקמות את העינים
והאזנים כדכתיב
(דברים כב) ולא נתן
ה' לבם לב לדעת
ועינים נלואות ואזנים
לשמוע מד היוס הזה
אל הכא לא קשיא לב
דכא כתיב (נחמיה ט)
וימאת את לבבו נתן
לפיכך וכוחת פמו
הבירות וגד על המילה
אנחא קודם המילה
היה ככר לבו שלם
לשמים : דהוציא
הכונה משם . מיתה
דאברהם נמי היה
מזרעו של שם וי"ל
דמלכ בניו של שם
קאמר ולבסוף ניטל
משאר בניו וניתנה
לאברהם לבדו אפי' וי"ל
לפי שלא היה בכור
בכל בניו ולא היה לו יורש הכהונה מן הדיון אלא דוקא הכהונת :

[35 ע"פ הג"י לכבוד רמב"ם
לפיכך הוציא אתה
וכו']

הדרן עלך ארבעה נדרים

הדרן עלך ארבעה נדרים

And this is the meaning of **הַיְיָנוּ**
 what is written **דְּכַתִּיב**
 for he was a Kohen **וְהוּא כֹהֵן**
 to Hashem up high **לְקַל עֲלֵינוּ**
 The Gemara says that this implies:
 He was a Kohen **וְהוּא כֹהֵן**
 but his descendants are not Kohanim **וְאִינוּ יְרֵעוּ כֹהֵן**

The posuk says that he (Shaim) was a Kohen, which seems to imply that it was only he who was a Kohen but not his descendants, and this is in accordance with what the Gemara says that the kahuna was taken away from Shaim and given to Avrohom.

The Ran points out that although Avrohom was also a descendant of Shaim, the reason he was a Kohen was not because he was a descendant of Shaim but rather Avrohom became a Kohen only as the result of his own merit.

הַדָּרוֹן עֲלֵךְ כָּל אֲרֻבָּעָה נְדָרִים

משנה

The Difference Between A Regular Neder and a Neder that Just Forbids Food

There is no difference between **אִין בֵּין**
 one who makes a neder to forbid benefit **הַמְנַדֵּר הַנְּאָה**
 from his friend **מִמְחֲבֵירוֹ**
 and one who makes a neder to (forbid) **לְמִנְדֵּר**
 food from him **הַיִּמְנוֹ מֵאֲכָל**
 exempt for 'the right to walk' **הַרְגֵּל הַרְגֵּל**
 and utensils **וְכֵלִים**
 that food is not made with them **שֶׁאִינוֹ עוֹשִׂין בָּהֶם אוֹכֵל נֶפֶשׁ**

The halacha is that even if one forbids only the benefit of food from someone, the other person is assur to benefit from anything that this person has, even with regard to objects that are not food related. This is true because if a person's uses his friend's object for free, that saved money that normally would have been needed to rent this object, will be available to use to buy food.

Therefore, any benefit that is normally paid for, is considered a 'food-related' benefit. And this is what the Mishna tells us, that in reality there is no difference between someone who forbids all benefit and someone who forbids just 'food-related' benefit

except for **הַרְגֵּל הַרְגֵּל** (lit. trampling with the foot, i.e., the right of passage, something that a person does not normally charge for) and those kaylim that are not used for food and are not commonly rented out. These two benefits are not considered as 'food-related' as one cannot get money for them. Therefore, they are only assur to one who is assur to benefit as a result of a general neder not to benefit.

The Mishna said that if one makes a neder to assur 'food-related' benefit, then it would be assur to lend him kaylim that are needed for food preparation, even if they are not normally rented out.. The Mishna now explains which kaylim (utensils) are considered as kaylim that are needed for food.

One who makes a neder (to assur) **הַמְנַדֵּר**
 food from his friend **מֵאֲכָל מִמְחֲבֵירוֹ**
 he cannot lend him **לֹא יִשְׁאִילֵנוּ**
 a sieve (to shift flour) **נֶפֶךָ**
 or a sieve (to sift grain) **וְכִבְרָה**
 or a mill **וְרִיחִים**
 or a oven **וְתַנּוּר**
 but he can lend him **אָבֵל מִשְׂאִיל לּוֹ**
 a shirt **חִלּוּק**
 and a ring **וְטַבַּעַת**
 and a tallis **וְטַלִּית**
 and earrings **וְיַנְזָמִים**

The Ran explains that the Mishna needs to tell us that it is assur to lend him a sieve etc., as one could have thought that if the person made a neder with regard to food, then this should only assur kaylim that are directly used to eat food, for example a fork or knife (or the spit that meat is roasted on). But with regard to these kaylim, since they are not used to actually eat the food, but rather they are used to prepare the food, they should not be assur. The Mishna therefore comes to teach us otherwise.

גמרא

Who is the Tanna that Evens Assurs Benefit that is Given Away (אֲפִילוֹ וַיִּתּוֹר)?

Who is the Tanna (of our Mishna) **מֵאֵן תַּנָּא**

Our Mishna says that if someone assurs benefit from someone, then that person cannot pass through his property. That is, even though this benefit is considered as a very small benefit, and a person does not charge for it, the Tanna of our Mishna still says that it is considered benefit and is therefore assur.

א א ב טו"ה פקד 1 מל'
נדרים הלכה ג טעמ'
לאוין נכח טו"ש י"ד
סימן רכא טעף 6 :

השמן בהושבנא תלת מאה ושיטין וארבעה הווי. וימות החמה ס"ה
א"כ איכא חד יומא דליית ליה רשותא למשטן דהייט ויה"כ :
שתי עינים ושתי אוזנים. שבתחלה המליכו הקב"ה על אבריו שהם
ברשותו לזרז מעבירה אבל עיניו ואוזניו של אדם אינם ברשותו
שהרי על כרחו יראה בעיניו וזאזניו
ישמע ולכסוף כשגמול המליכו הקב"ה
אפ"י על אלו שלא יסתכל ולא ישמע
כי אם דבר מטה : ראש הגוייה .
שגמול : מעשרה שליטים . שולטים
באדם שרוב מעשי האדם נעשין על
ידיהם : ומלכי לרק . הוא שם בן
נח: לפיכך הוליאח מאברהם. ואע"פ
שאברהם מזרעו של שם לא זכה
בכהונה מחמת שם אלא מחמת עלמו
והייט דאמרינן הוא כהן ואין זרעו
כהן כלומר שלא זכה זרעו בכהונה
מחמתו מש"ה נעלה מכל שאר זרעו
של שם ונתנה לאברהם : נאם ה'
לאני . דוד הוא דקאמר דגאם ה'
היה לאדני דהייט אברהם שב לימיני
שהבטיחו במלחמת ארבעה מלכים
שישב לימין השם כלומר שיהא בעזרו
לשית אויביו הדום רגליו וכתיב
בזההו מזמור אתה כהן לעולם :

[י"ל רבי אב"י וכו' נע"י]
[י"ל רבי אב"י וכו' נע"י]

הדרן עלך ארבעה נדרים

אין בין המודר הגאה מחבירו .

שחבירו הדירו שלא יהנה ממנו
בשום ענין : למודר ממנו מאכל שלא
הדירו אלא הגאה מאכל : אלא דריסת
הרגל . לעבור בחצרו ולקבל דרכו
וכלים . (ג) ולהשתמש בכלים של מודר
שאין עושיין בהם מאכל דמודר הגאה
אסור בדריסת הרגל דהייט הגאה
שמקבל דרכו ולהשתמש בכליו אבל
מודר ממנו מאכל מותר בשתיהן לפי
שה לא הדיר ממנו אלא מאכל :
גב' מאן תגל . דמודר הגאה אסור
דדריסת הרגל ובכלים וכו' אע"ג
לא מחייבי הגאה : רבי אליעזר היא
דאמר אפילו יתור כו' . ויתור זהו
כגון שלקח מדה של תפוחים בפרוטתו
ולאחר שמדר לו המדה מוסיף לו
שהים או שלשה וזהו דרך של תנוויין
להוסיף על המדות משלקן האיל
ובלא תגאי נוסף לו לא מחייבי כמקח
אלא כמתנה ואליכא דרבי אליעזר
אסור המודר בלאו חיתור של מדידת
פירות הכא נמי אף על גב דדריסת
הרגל לא היא הגאה גמורה אסור :
והא

השמן בחושבניה תלת מאה ושיטין וארבעה
ואמר רמי בר אבא כתיב אברם וכתוב
אברהם בתחלה המליכו הקב"ה על מאתים
וארבעים ושלושה אברים ולכסוף המליכו
על מאתים וארבעים ושמונה אברים אלו הן
שתי עינים ושתי אוזנים וראש הגוייה ואמר
רמי בר אבא מאי דכתיב עיר קטנה ואנשים קלה
וגו' עיר קטנה זה הגוף ואנשים בה מעט אלו
אברים ובא אליה מלך גדול וסבב אותה זה
יצר הרע ובנה עליה מצודים וחרמים אלו
עונות ומצא בה איש מסכן וחכם זה יצר
טוב ומלש הוא את העיר בחבמתו זו תשובה
ומעשים טובים ואדם לא זכר את האיש
המסכן ההוא רבשעת יצר הרע לית
דמדבר ליה ליצי"ט ° החכמה תעוז לחכם
מעשרה שליטים החכמה תעוז לחכם זו
תשובה ומעשים טובים מעשרה שליטים (ה)
שתי עינים ושתי אוזנים ושתי ידיים ושתי
רגלים וראש הגוייה ופה אמר רבי זכריה
משום רבי ישמעאל ביקש הקב"ה להוציא
כהונה משם שנאמר ° והוא כהן לאל עליון כהנשי
ביון שהקדים ברכת אברהם לברכת המקום
הוציאה מאברהם שנאמר ° ויברכהו ויאמר
ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ
וברוך אל עליון אמר לו אברהם וכי מקדימין ברכת
נתנה לאברהם שנאמר נאם ה' לאדני שב לימיני עד אשית
אויביך הדום לרגליך ובתריה כתיב נשבע ה' ולא ינחם אתה
כהן לעולם על דברתי מלכי צדק על דיבורי של מלכי צדק והיינו
דכתיב ויהא לאל עליון הוא כהן ואין זרעו כהן :

והא
[בני גוי' לכבוד רב
לפיכך הוציאה מאברהם
וכו']

אין בין המודר הגאה מחבירו הימנו מאכל אלא דריסת הרגל
וכלים שאין עושיין בהם אוכל נפש המודר מאכל מחבירו לא ישאילנו
נפה וכברה וריחים ותנור אבל משאיל לו חלוק ושבעת וסלית ונזמים:
גב' מאן תנא אמר רב אדא בר אבהו רבי אליעזר היא דתניא ר' אליעזר
אומר ר' אפי' ויתור אסור במודר הנאה : המודר מאכל מחבירו לא ישאילנו כו' :

הדרן עלך ארבעה נדרים

אין בין המודר הגאה מחבירו הימנו מאכל אלא דריסת הרגל

וכלים שאין עושיין בהם אוכל נפש המודר מאכל מחבירו לא ישאילנו
נפה וכברה וריחים ותנור אבל משאיל לו חלוק ושבעת וסלית ונזמים:
גב' מאן תנא אמר רב אדא בר אבהו רבי אליעזר היא דתניא ר' אליעזר
אומר ר' אפי' ויתור אסור במודר הנאה : המודר מאכל מחבירו לא ישאילנו כו' :

אין בין המודר הגאה מחבירו הימנו מאכל אלא דריסת הרגל
וכלים שאין עושיין בהם אוכל נפש המודר מאכל מחבירו לא ישאילנו
נפה וכברה וריחים ותנור אבל משאיל לו חלוק ושבעת וסלית ונזמים:
גב' מאן תנא אמר רב אדא בר אבהו רבי אליעזר היא דתניא ר' אליעזר
אומר ר' אפי' ויתור אסור במודר הנאה : המודר מאכל מחבירו לא ישאילנו כו' :

הדרן עלך ארבעה נדרים

אין בין המודר הגאה וכו' אלא

דריסת הרגל . שהמודר הגאה
אסור לעבור דרך חצרו ומודר ממנו
מאכל טרי : ובכלים שאין עושיין בהן
אוכל נפש . דשרי במודר מאכל כל
שאין משכירין כולא בהם כדמפרש
ואזיל ובמודר הגאה אסור :
לא ישאילנו נפה וכברה רחים
ותנור . אינטיך למיתני גיכי היכי
לא הוסיף אדעתין דכי אמר דכלים
שעושיין בהם אוכל נפש אסורי נמי
במודר מאכל ה"מ קדרה שמזשלין
בה א"י שפור שולין בוצר אבל
מי גורם דגורם נינהו ולישרו במודר
מאכל קמ"ל . אבל משאיל חלוק
וטלית נזמים ושבעות . בגמ' שקלי וטרי
אי אשמעינן רבותא בבני או לא אלא
דהנינהו אגב רישא : גב' מאן תנא .
רמודר הגאה אסור בדריסת הרגל :
אפי' ויתור . מה שדרקן של מוכרים
לוותר ללווקחין שמסיפין להם כשלווקחין
פירות אחד או שנים אפילו אותו ויתור אסור במודר הגאה וכו' :

תוספות
שתי עינים וכו' ארזים
וראש הגוייה. ראש
האבר שנימול ושמש
וראה ושלט בעיניו
ואזניו שהמלות
מפקחות את העינים
והאזנים כדכתיב
(דברים כג) ולא נתן
ה' לבס לב לדעת
ועינים נלאות וארזים
לשמוע מד היום הזה
אלא הכא לא קשויי לב
דלא כתיב (נחמיה ט)
ומאלת את לבנו נתן
לפיך וכחות פמו
הביות ונדר על המילה
אנחה קודם המילה
היה כבר לבו שלם
לשמים : להוציא
כהונה משם . מיתה
דאברהם נמי היה
מזרעו של שם וי"ל
דמלב בניו של שם
קאמר ולכסוף נימל
משאר בניו וניתנה
לאברהם לבדו אע"י י"ל
לפי שלא היה בכור
בכל בניו ולא היה לו יורש הכהונה מן הדיון אלא זוקא הנכור :

[בני גוי' לכבוד רב
לפיכך הוציאה מאברהם
וכו']
[בני גוי' לכבוד רב
לפיכך הוציאה מאברהם
וכו']
[בני גוי' לכבוד רב
לפיכך הוציאה מאברהם
וכו']

אין בין המודר הגאה וכו' אלא דריסת הרגל :

נא"י בין המודר הגאה וכו' אלא דריסת הרגל . במקום ללא קפדי אויבינו כגון בקשה בימות החמה :
ולא ישאילנו נפה וכברה . אבל לא נקט חמת ופישפט שלא ישאילנו דהא פשיטא שלא ישאיל
דהנאה הנבילה לידי מאכל הוא אלא אפי' נפה וכברה שאיני יבול לאכול תחת תיקון זה בכלי זה אלא
לרץ תיקון אחר אפי"ה וישאיל אסור לשאלו לו נפה : במקום שמתכירים אסור . דהנציב הגאה
מאכל ממה שהנאה הסובב ולאו לקנות מן המעות מאכל : בנ"י ל"א היא . ומיירי בבקשה בימות
החמה ללא קפדי כדפרישית ור"מ ולוקמה כהא בחנר דקפדי וכ"ע וי"ל ל"א הוה ליה מקום שמתכירין
והיה אסור במודר מאכל : אפי' ויתור . שמוחר לו כדרך המוכרין ומתת' לעיל דמודר עצמות
ולוקט נימבר מסתברא דחתי כר"ל :

אין בין המודר הגאה וכו' אלא דריסת הרגל . לעבור דרך חצרו או להשאיל כלים שאין עושיין בן אולם
נפש שמוכרין במודר שומע מאכל ואסור במודר שומע הגאה : נפה וכברה רחים ותנור . שמתקיין
בין אוכל נפש ואינטיך לאשמועינן כלים הללו דלא מ"ה דוקא קדרה ושפור שהאובל עומד לאכילה
מה מן תנא . דתתמיך במודר הגאה לאסור אף דריסת הרגל : אפי' ויתור אסור במודר הגאה . מה
אזניו הוא אברהם אצטיו עקראו [כשאין] להקב"ה ארזין . כדאיתא בנדרות (דף ז') למתן אזני למתן
אברהם עקראו ארזין : הדרן עלך ארבעה נדרים

והא

השמן בגימטריא עסק"ד
הוי . וימות החמה
א"י בין המודר הגאה וכו' אלא דריסת הרגל . לעבור דרך חצרו או להשאיל כלים שאין עושיין בן אולם
נפש שמוכרין במודר שומע מאכל ואסור במודר שומע הגאה : נפה וכברה רחים ותנור . שמתקיין
בין אוכל נפש ואינטיך לאשמועינן כלים הללו דלא מ"ה דוקא קדרה ושפור שהאובל עומד לאכילה
מה מן תנא . דתתמיך במודר הגאה לאסור אף דריסת הרגל : אפי' ויתור אסור במודר הגאה . מה
אזניו הוא אברהם אצטיו עקראו [כשאין] להקב"ה ארזין . כדאיתא בנדרות (דף ז') למתן אזני למתן
אברהם עקראו ארזין : הדרן עלך ארבעה נדרים

והא

השמן בגימטריא עסק"ד
הוי . וימות החמה
א"י בין המודר הגאה וכו' אלא דריסת הרגל . לעבור דרך חצרו או להשאיל כלים שאין עושיין בן אולם
נפש שמוכרין במודר שומע מאכל ואסור במודר שומע הגאה : נפה וכברה רחים ותנור . שמתקיין
בין אוכל נפש ואינטיך לאשמועינן כלים הללו דלא מ"ה דוקא קדרה ושפור שהאובל עומד לאכילה
מה מן תנא . דתתמיך במודר הגאה לאסור אף דריסת הרגל : אפי' ויתור אסור במודר הגאה . מה
אזניו הוא אברהם אצטיו עקראו [כשאין] להקב"ה ארזין . כדאיתא בנדרות (דף ז') למתן אזני למתן
אברהם עקראו ארזין : הדרן עלך ארבעה נדרים

א"י בין המודר הגאה וכו' אלא דריסת הרגל . לעבור דרך חצרו או להשאיל כלים שאין עושיין בן אולם
נפש שמוכרין במודר שומע מאכל ואסור במודר שומע הגאה : נפה וכברה רחים ותנור . שמתקיין
בין אוכל נפש ואינטיך לאשמועינן כלים הללו דלא מ"ה דוקא קדרה ושפור שהאובל עומד לאכילה
מה מן תנא . דתתמיך במודר הגאה לאסור אף דריסת הרגל : אפי' ויתור אסור במודר הגאה . מה
אזניו הוא אברהם אצטיו עקראו [כשאין] להקב"ה ארזין . כדאיתא בנדרות (דף ז') למתן אזני למתן
אברהם עקראו ארזין : הדרן עלך ארבעה נדרים

גבורות הדין (א) נב' מעשרה שליטים אלו הן שתי עינים : (ב) רש"י ד"ה קפדי ימים אית ליה רשות הס"ד : (ג) רש"י ד"ה וכלים שאין עושיין בהן אוכל נפש ולהשתמש בכלים :

The Gemara answers:

Rav Ada bar Ahava said **אמר רב אדא בר אהבה**

it is R' Eliezer **רבי אליעזר היא**

as we learned in a Baraisa **דתניא**

R' Eliezer says **רבי אליעזר אומר**

even 'visitor' **אפילו ויתור**

is assur **אסור**

for one 'who has a neder of benefit' (against him) **במותר הנאה**

In those times it was the custom of sellers to add a little extra for their customers at no cost to them. This was referred to as 'vitor' from the word to forgive, i.e., they would forgive this little extra. R' Eliezer says that if a person is forbidden to get benefit from a seller, then the seller would not be allowed to give him this small amount of merchandise, and this is true even though this benefit is not considered a 'real benefit'. If so, we understand why the Tanna of our Mishna says that the person cannot even pass through this person's yard. The Tanna of the Mishna is the shita of R' Eliezer who holds that all benefit is assur, even these types of small benefits.

The Ran explains that the Rabbanan disagree with R' Eliezer and they hold that in a case in which the person does not mind if

people pass through his property, and in the case in which the seller does not mind given the buyer a little extra, these two cases are not considered cases that the person gets 'real benefit' and therefore they will be mutur even to a person who is assur to get benefit.

(In the case of the seller adding on, the Ran points out that it must be discussing a case in which the merchandise is not in high demand. Because if the merchandise would be in high demand, then the actual sale itself would be considered as a benefit to the buyer, and for this reason alone it would be assur for this person to buy from the seller.)

Which Neder Will Assur Even Kaylim that are Used in the Preparation of Food?

The next part of the Mishna said:

One who makes a neder (forbidding benefit) המותר

from food מאכל

Nedarim 33a

The Mishna said that if a person makes a neder to forbid food, not only is the food assur, but all the kaylim that are used to prepare the food are assur as well.

And on this the Gemara asks:
But it was from the food **וְהָאֵלֶּיךָ מֵאֲכָלָךְ**
that he made the neder **וְנָדַר**

If a person makes a neder not to benefit from food, why is he even assur from the kaylim that are used to prepare the food? Although these kaylim have a connection to food, they are not food, and as such, they should not be included in a neder that just said that food should be assur.

The Gemara answers:

R' Shimon ben Lakish said **אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ**
(the case is one in which) he said **וְהָאֵלֶּיךָ מֵאֲכָלָךְ**
“The benefit of your food **וְהַנֶּאֱמָר מֵאֲכָלָךְ**
(should be assur) on me” **עָלַי**

Since the person did not just say that the food should be assur, but he said the benefit of the food should be assur, we understand this to mean that this comes to include even the kaylim that are used in the food's preparation.

But on this the Gemara asks:

(But) I should say **אֵימָא**
(that because of this neder) he should not **שָׁלַא**
chew wheat **וְלַעוֹס חִיטִּין**
and place it on his wound **וַיִּתֵּן עַל מַכְתּוֹ**

This person did not just say that the food should be assur but rather he said that the benefit of the food should be assur as well. The Gemara assumes that by the person adding that the benefit should also be assur, this comes to include even the kaylim used in the food's preparation. But on this the Gemara asks that seemingly there is a much better way to explain the person's intent. If a person says that he wants not only the food to be assur, but he also wants the benefit of the food to be assur, this should come to include benefit from the actual food, that is, it should forbid even non-eating benefit. The classic case of non-eating benefit of food is someone who chews wheat in order to put in on his wound. In this case the person is benefitting from the actual food without eating it. This would seem to be a better explanation of a person's intent when he assures 'the benefit of food', and if so, we will still need to find a case of a neder that will assur not only the food but even the kaylim that are used in the food's preparation.

The Gemara answers:

Rava said **אָמַר רַבָּא**
(the case is) that he said **וְהָאֵלֶּיךָ מֵאֲכָלָךְ**
(that he is assuring) the benefit **וְהַנֶּאֱמָר**
that brings to your food **וְהַמְבִיָּאָה לְיָדֶיךָ מֵאֲכָלָךְ**
is on me (should be assur) **עָלַי**

In this case, the person says explicitly that he wants to assur those things that bring to the eating of food, and if so, we understand very well why this neder assures not only the food itself but even the kaylim that are used in the food's preparation.

What is Included in the Category of those Things that Bring to the Eating of the Food?

The Mishna listed various kaylim that are considered as food-related, and the Gemara will now explore other possibilities as to which kaylim can be considered as food-related.

Rav Pappa said **אָמַר רַב פָּפָא**
a sack to bring the fruits **שַׁקֵּי לְהַבִּיא פִּירוֹת**
and a donkey **וְחֲמֹר**
to bring the fruits on it **וְלְהַבִּיא עֲלָיו פִּירוֹת**
and even **וְאֶפְּלוֹ**
a 'regular' basket **צַנָּא בְּעֵלְמָא**
(are all considered as) benefit **וְהַנֶּאֱמָר**
that brings to food **וְהַמְבִיָּאָה לְיָדֶיךָ מֵאֲכָלָךְ הוּא**

All of these kaylim are used in order to allow the person to eat the food, and therefore, they are all assur to the one who made a neder to assur benefit that leads to food.

The Gemara asks:

Rav Pappa asked **בְּעֵי רַב פָּפָא**
a horse to ride on it **סוּס לְרִכּוּב עֲלָיו**
and a ring to 'show off' with it **וְטַבַּעַת לְיִרְאוֹת בָּהּ**
what is the halacha **מֵהוּוֹ**

The Ran explains that this person wants to borrow a horse or (fancy) ring in order to go to a certain feast, and by arriving with such expensive items, the host will be impressed with him and offer him more food than he normally would have. What is the status of these items? Are they also considered as kaylim that bring to food, and as such, they should be assur? Or do we say that since these items only bring about the ability to eat this extra food in an indirect manner, they are not assur under the neder that was made.

The Gemara continues by asking with regard to another type of indirect benefit.

To cut through and go (as a shortcut) **מִפְּסֵק וּמִיִּזְל**
in his land **בְּאַרְעֵיהּ**

what (is the halacha) מאי

What is the halacha with regard to this person using his friend's property in order to go get food? Do we say that this is also included under his neder not to get any food-related benefit from him? Or do we say that the benefit of using his shortcut is only considered as being indirectly related to his getting food and is therefore not included in his neder.

The Gemara brings a proof from our Mishna.

Come and hear שָׁמַע תָּא

but he can lend him לוֹ מִשְׁאֵיל אָבַל

a shirt and tallis חֲלוּק וְטָלִית

(or) earrings and rings וְטַבְעוֹת נְזָמִים

What is the case הִכִּי דָמִי

If you say (that his objective) אֵילִמָּא

is not to show them off (in order to get more בְּהֵן שְׂלָא לִירְאוֹת בָּהֶן food) food)

does it need to be said! צְרִיכָא לְמִימַר

Rather not (are we not forced to say) אֵלָא לָאוּ

(that the case is) even אֶפְיֵלוּ

(if he borrows them) to show off with them לִירְאוֹת בְּהֵן

and we learned וְקִתְנִי

he can lend them (i.e., the other person can lend them to מִשְׁאֵילוּ the person that made the neder)

The Mishna said that if a person makes a neder to assur all food-related benefit, he can still use the person's shirt, etc. The Gemara says that it cannot be that the person just wants to borrow the shirt in order to wear it, because if this is the reason why he is borrowing it, it would be obvious that it would be mutur (as it is not food-related) and the Mishna would not have to tell us that it is mutur.

The Gemara concludes that it must be that indeed the reason the person is borrowing these items is in order to show them off in order to get more food. And yet the Mishna still says that it is mutur to borrow them. If so, we have an answer to our question if items that are used to pressure people to give more food are considered as food-related benefit or not. Our Mishna clearly says that the person is allowed to borrow these items, the neder notwithstanding.

The Gemara answers:

לֹא

really לעוֹלָם

(he borrowed them) not to be seen in them לִירְאוֹת

and since we learned the raysha וְאֵיִדִּי דְקִתְנִי רִישָׁא

that he cannot lend them לֹא יִשְׁאֵילֵנוּ

we learn in the sayfa תְּנָא סִיפָא

he can lend them מִשְׁאֵילוּ

The Gemara answers that it could very well be that the person did not borrow these items for food-related purposes (i.e., he borrowed the shirt to just wear and not that he should be seen by his potential host). And even though it is true that if this is really the case, there would be no reason the Mishna would have to tell us that this case is mutur, the reason the Mishna does mention it, is in order to contrast it with the raysha. That is, the Mishna mentions the cases of the raysha in order to teach us the halacha that even though these items are not used in the actual preparation (i.e., the cooking etc.) of the food, they are still assur. And once the Mishna mentions cases that are assur, the Mishna mentions a case in which it is mutur to borrow these items (even if intrinsically there is no need to do so).

משנה

Under Which Circumstances are Even Non-Food-related Kaylim Assur to Someone Who Cannot Get Food-related Benefit?

The previous Mishna told us that if a person is assur to get food-related benefit, he is allowed to borrow kaylim that are not used in food preparation. And on this the Mishna says:

And anything וְכֹל דְּבָר

that is not used to make food שְׁאִין עוֹשִׂין בּוֹ אוֹכֵל נֶפֶשׁ

in a location מְקוֹם

that they rent (kaylim) שְׂמִשְׁכְּרִין

similar to these כְּיוֹצֵא בְּהֵן

it will (still) be assur אַסּוּר

The Ran explains that since the Gemara said the case of the previous Mishna is one in which the person says that he wants to forbid any benefit that leads to food, this person will now be assur to borrow anything that is normally rented out, even if it is not food related.

The reason for this is that even though this particular object might not be food-related, if he would not borrow it from this person, he would have to rent it from someone else. But now that he borrows this object from this person, he saves that rental fee and he can now use the saved money to buy food. Therefore, even the borrowing of this nonfood-related item is considered as a benefit that leads to food.

גמרא

רש"י אין בין המודר פרק רביעי נדרים ר"ג רג עין משפט נר מצוה

והא מן מאכל עלמו נדר. ואמאי אסור להשאילו נפה והגי לאו מאכל
נינהו: הגאח מאכלך עלי. יאה אסור: ואימא. מאי הגאח מאכלך
שלך ליעום חייטין שלו ויתן על גבי מכרה והיינו נמי הגאח מאכלך
ואכתי אמאי לא ישאילנו נפה וכברה: המציה לדי מאכלך עלי.

אינטי אסור במודר הגאה אכל רבין דלניני עליה סברי דכל היכא
דלא אכר עליו אלא הגאח ס"ה לא מקרי הגאח דכיון דמידי דלא
קפדי בה אינטי הוא און זה קרוי נהנה מחזירו ואם תאמר דהכא
משמע דברדיתס הרגל לא קפדי אינטי שרו רבין ואילו בפ'
חוקת הביתים (ב"ב דף טז טו) אמרינן
גבי אלו דברים שאין להם חוקה
ואמרינן הכא בחלא שולפס של שותפות
עסקין דלהעמדה כדי לא קפדי
אלמא דוקא שותפין הוא דלא קפדי
הא אינטי דעלמא קפדי וכיון שכן
ליחסר אפילו לרבין. מרן הרמב"ן
ז"ל דהעמדה דלאחר החס היינו
להתעכב ולשכח בחלא רומיא דהעמדה
בהמה דתנן החס במתני' ובכי האי
גוונא הוא דלאחר דדוקא שותפין לא
קפדי הא אינטי דעלמא קפדי אכל
הכא דברדיתס הרגל בעלמא עסקין
דהיינו לעבור דרך חלרו ולא להתעכב
שם ובכה"ג אפי' אינטי דעלמא דלא
שותפין לא קפדי ומש"ה שרו רבין:
ולענין הלכה פסק הרמב"ן ז"ל כר'
אליעזר דלאחר ויתור אסור כיון דסתם
לן תנא הכא כותיה ועוד דכונין
דפ' השותפין שגדור (לקמן מה). כותיה
אזיל אכל ר"ח ז"ל כתב בפרק חוקת
הביתים [בבא] אלו דברים שאין להם
חוקה דלית הלכתא כרבי אליעזר וכן
דעת ר"ת ז"ל: והוא מן מאכל נדר.

תוספות

אימא שלא ילפוס חייטין. משום הגאח מאכל לביסטמך ואפי' מתפין של מדין עמנו: ושבועת להראות ט. כאדם עשיר בנות המשחה וט"ו כך יתנו לו מנה יפה: מאן מגא אכר כהא ר"א היא. ור"ח מק מרדא זימנא בנישא ר"א וי"ל דמכח הך דכחא מדקדק לפיל דלתי כר"א דאי לאו האי סוג מוקמין ליה בחלא ודכ"ט ולכן מדקדק כהא תסיפא:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שוקל וכו' כלום חסד וחמ"ס ז"ל סיפא גמ' ואח"כ מ"ה מדקדק וכו' בידם ממש אלמא כ"ל והדיא:

והא מן מאכל נדר אמר רשב"ל באומר הנאת מאכלך עלי **אימא** שלא ילעום חייטין ויתן על מכתו אמר רבא **באומר הנאה המביאה לירי מאכלך עלי אמר רב פפא ישק להביא פירות וחומר להביא עליו פירות ואפי' צנא בעלמא הנאה המביאה לירי מאכל הוא יבעי רב פפא סוס לרובב עליו וטבעת ליראות בה מהו מיפסק ומיזול בארעיה מאי תא שמע אבל משאיל לו חלוק ופולית נזמים וטבעות היכי דמי אילימא שלא ליראות בהן צריכא למימר אלא לאו אפילו ליראות בהן וקתני משאילו לא לעולם שלא ליראות ואידי דקתני **רישא לא ישאילנו הנא ספא משאילו: מתני' ז"כל דבר שאין עושין בו אוכל נפש מקום שמשכירין כיוצא בהן אסור: גמ' מבלל דרישא אף על פי שאין משכירין מאן תנא*** **אמר רב ארא בר אהבה ר' אליעזר היא: מתני'*** **המודר הנאה מחזירו שוקל לו את שקלו ופורע את חובו ומחזיר לו את אבידתו מקום שנושלין עליה שבר תפול הנאה להקדש: גמ' אלמא*** **אברוחי ארי בעלמא הוא ושרי מאן תנא*** **אמר רב הושעיא זו דברי****

הגאח מאכל: ואימא שלא ילעום חייטין ויתן על גבי מכרו. דהגאח מאכל לא משמע אלא שלא יכה מגוף המאכל עלמו ולא רבא אפי' הגאח המאכל אמר הגאח מאכלך ואכתי לישכרי: אמר רבא באומר הגאח המביאה לירי מאכל עלי. איכא מאן דלמר דבכה"ג אסור בין בלעיסת חטים על גבי מכרו בין בנפה בין בכברה ואין טעם לי דבכלל הגאח המביאה לירי מאכל לא משמע נהינת חטים לעשוק ט"ג מכרו אלא הכי היו פסקא דמילתא דאי נדר ממאכל איש אסור אלא באכילה בלבד ומותר בכל דבר אחר אמר הגאח מאכלך עלי אסור באכילה ואסור לנעום חטים על גבי מכרו וליהו על גבי מאכו שרי כך נראה בעיני: שיק להביא עליו פירות וכו' הגאח המביאה לירי מאכל הוא. דלא הויא לא מקריא הגאח המביאה לירי מאכל אלא לתקן המאכל בנפה וכברה אכל להביא אלו המאכל בלבד בשק וחומר שרי קמ"ל רב פפא: צנא. סל: סוס לרובב עליו וטבעת ליראות בה מיפסק ומיזול בארעיה מאי. דמי אמרינן נהי דהקדשה המאכל לירי מקרי הגאח המביאה לירי מאכל אפי' הכי בקריב עמו למאכל כחפסק ומיזול בארעיה כדי שיהיה שם מהרה לו הגאח המביאה לירי מאכל היא דשאני תסעיה במאכל אפי' הכי וכן נמי סוס לרובב עליו *ליראות בה כדי שיראה כאלם חצוב כשריטוב על סוס ויתיה מצעת על ידו ובשביל זה יתנו לו מנה יפה כי האי גוונא גרמא בעלמא הוא: **אילימא** שלא ליראות בהן לריכא למימר. דשרי במודר מאכל כיון דאין משכירין בהן כיונא בהן פשיטא אלא לאו אפילו ליראות בהן וקתני משאילו אלמא גרמא דמאכל שרי וכל האי דבעי רב פפא גרמא בעלמא נינהו: **אייד דקתני רישא לא ישאילנו**. לאשמעינן דנפה וכברה כלים ששופין בהם אוכל נפש הן וכמו שפירשתי במשנתם תנא ספא משאילו: ולענין הלכה בעיני דרב פפא לא חיפשיתו הלכך נקטין בה הכרוביא לירי מאכל עלי והכי כיון דרגילין להשקין וזה משאילו בלא שבר הגאח המביאה לירי מאכל היא שהרי ברמי השכירות שמחלו לו יקח מאכל: **גמ' מבלל דרישא**. דהיינו לא ישאילנו נפה וכברה אף על פי שאין משכירין דמאי דשרי בחלוק ופולית נזמים וטבעות אסרינן בנפה וכברה: **מתני' שוקל לו את שקלו**. המודר למודר וכן פורע לו חובו ובגמרמא מפרש טעמא: ובחזירי לו אבידתו. דלא מדי יתיב ליה אלא מידעם דנפשיה קמהדר ליה: במקום שטעוים עליה שבר. דהיינו אם היה מחזיר. בטל מן הסלע דכי האי גוונא מחייב בעל אבידה ליתן לו שכר כדאיכא באלו מילואות: **תפול הגאה להקדש**. אף און מחזיר רונה לקבל השכר יתנו מודר להקדש שאילו היה מחול לו מדיר נמלא ממנה: **גמ' אלמא אברוחי ארי בעלמא הוא ושרי**. אשוקל לו שקלו ופורע לו חובו קאי דלהכי שרי מודר להקדש מידי יתיב ליה אלא שמסלק המלוה מעליו ומש"ה נמי שוקל לו שקלו דהא לא מהי דבלחו הכי יט לו חלק בקרבותו כבוד כדתנן (כחובות קה. ב"מ גה.) תורמין על האבוד ועל הגבוי ועל העתיד לגבות מאי אמרת הא קא מהי ליה דפרע חובו אברוחי ארי הוא ושרי: **אמר ר' הושעיא** הא מני חקן היא. דס"ל שהמפרינס אשת חזירו שפורע לו חוב מוותרו הניח מעותיו על קן הצבי משום דלא תשיב מהני אלא מבריה ארי בעלמא:

היא. אכל ספא דקתני מקום שמשכירין אסור דברי הכל היא דגאה ומורה היא: **מתני' שוקל לו את שקלו**. המודר יכול ליתן בשבילו מחמת השקן שטענין לתרומה הלשכה ויכול לפורע חובו ואין מהנה לו כלום (א) מדקתני פורע חובו אלמא לא מהני ליה מנכסיו דהא לא יתיב ליה בידים ממש: **גמ' אלמא אברוחי ארי בעלמא הוא**. שמצריח חובו מעליו ושרי: מאן תנא. דאברוחי שרי:

דברי

והא מן מאכל נדר. דמשתט דוקא אוכל אימא שלא ילעום חייטין על מכתו. דרשאה למכה היא כדתנן בפרק [שני] דפסחים (ד' לטו:) לא ילעום אדם חטים ויתן על גבי מכתו משם שסם ממחיותו דהנאה מאכלך משמע שהיא הגאח מגוף המאכל בלא אכילה: הגאח המביאה לירי מאכל עלי. היינו מקון או דבר שישנו לקטת בו מאכל: שק להביא טו פירות טו. דלא הויא דוקא מקון מאכל קמ"ל דהך נמי מקרי הגאח המביאה לירי מאכל: קוס לרובב עליו. לכות המשחה: ועכשם ליראות טו. כדי שייכדורו להסיק לו שישנו: מיפסק ומיזול בארעיה. יקבל דמיזול ליתן דבית המשחה: ואידי דמנא רישא לא ישאילנו: דלא הויא דוקא שור וקדה:

[לעיל לה: וסס נסמן]

הכחוש קה.

[כ"ס מ.ב. ג"כ ע.]

[כחובות קה. ע"ש]

פי' הרא"ש

והא מן מאכל נדר. דמשתט דוקא אוכל אימא שלא ילעום חייטין על מכתו. דרשאה למכה היא כדתנן בפרק [שני] דפסחים (ד' לטו:) לא ילעום אדם חטים ויתן על גבי מכתו משם שסם ממחיותו דהנאה מאכלך משמע שהיא הגאח מגוף המאכל בלא אכילה: הגאח המביאה לירי מאכל עלי. היינו מקון או דבר שישנו לקטת בו מאכל: שק להביא טו פירות טו. דלא הויא דוקא מקון מאכל קמ"ל דהך נמי מקרי הגאח המביאה לירי מאכל: קוס לרובב עליו. לכות המשחה: ועכשם ליראות טו. כדי שייכדורו להסיק לו שישנו: מיפסק ומיזול בארעיה. יקבל דמיזול ליתן דבית המשחה: ואידי דמנא רישא לא ישאילנו: דלא הויא דוקא שור וקדה:

ב"ב דף טז טו) אמרינן גבי אלו דברים שאין להם חוקה ואמרינן הכא בחלא שולפס של שותפות עסקין דלהעמדה כדי לא קפדי אלמא דוקא שותפין הוא דלא קפדי הא אינטי דעלמא קפדי וכיון שכן ליחסר אפילו לרבין. מרן הרמב"ן ז"ל דהעמדה דלאחר החס היינו להתעכב ולשכח בחלא רומיא דהעמדה בהמה דתנן החס במתני' ובכי האי גוונא הוא דלאחר דדוקא שותפין לא קפדי הא אינטי דעלמא קפדי אכל הכא דברדיתס הרגל בעלמא עסקין דהיינו לעבור דרך חלרו ולא להתעכב שם ובכה"ג אפי' אינטי דעלמא דלא שותפין לא קפדי ומש"ה שרו רבין: ולענין הלכה פסק הרמב"ן ז"ל כר' אליעזר דלאחר ויתור אסור כיון דסתם לן תנא הכא כותיה ועוד דכונין דפ' השותפין שגדור (לקמן מה). כותיה אזיל אכל ר"ח ז"ל כתב בפרק חוקת הביתים [בבא] אלו דברים שאין להם חוקה דלית הלכתא כרבי אליעזר וכן דעת ר"ת ז"ל: והוא מן מאכל נדר.
ב"ב דף טז טו) אמרינן גבי אלו דברים שאין להם חוקה ואמרינן הכא בחלא שולפס של שותפות עסקין דלהעמדה כדי לא קפדי אלמא דוקא שותפין הוא דלא קפדי הא אינטי דעלמא קפדי וכיון שכן ליחסר אפילו לרבין. מרן הרמב"ן ז"ל דהעמדה דלאחר החס היינו להתעכב ולשכח בחלא רומיא דהעמדה בהמה דתנן החס במתני' ובכי האי גוונא הוא דלאחר דדוקא שותפין לא קפדי הא אינטי דעלמא קפדי אכל הכא דברדיתס הרגל בעלמא עסקין דהיינו לעבור דרך חלרו ולא להתעכב שם ובכה"ג אפי' אינטי דעלמא דלא שותפין לא קפדי ומש"ה שרו רבין: ולענין הלכה פסק הרמב"ן ז"ל כר' אליעזר דלאחר ויתור אסור כיון דסתם לן תנא הכא כותיה ועוד דכונין דפ' השותפין שגדור (לקמן מה). כותיה אזיל אכל ר"ח ז"ל כתב בפרק חוקת הביתים [בבא] אלו דברים שאין להם חוקה דלית הלכתא כרבי אליעזר וכן דעת ר"ת ז"ל: והוא מן מאכל נדר.
(א) רש"י ד"ה שוקל וכו' כלום חסד וחמ"ס ז"ל סיפא גמ' ואח"כ מ"ה מדקדק וכו' בידם ממש אלמא כ"ל והדיא:
[ב"ב דף טז טו) אמרינן גבי אלו דברים שאין להם חוקה ואמרינן הכא בחלא שולפס של שותפות עסקין דלהעמדה כדי לא קפדי אלמא דוקא שותפין הוא דלא קפדי הא אינטי דעלמא קפדי וכיון שכן ליחסר אפילו לרבין. מרן הרמב"ן ז"ל דהעמדה דלאחר החס היינו להתעכב ולשכח בחלא רומיא דהעמדה בהמה דתנן החס במתני' ובכי האי גוונא הוא דלאחר דדוקא שותפין לא קפדי הא אינטי דעלמא קפדי אכל הכא דברדיתס הרגל בעלמא עסקין דהיינו לעבור דרך חלרו ולא להתעכב שם ובכה"ג אפי' אינטי דעלמא דלא שותפין לא קפדי ומש"ה שרו רבין: ולענין הלכה פסק הרמב"ן ז"ל כר' אליעזר דלאחר ויתור אסור כיון דסתם לן תנא הכא כותיה ועוד דכונין דפ' השותפין שגדור (לקמן מה). כותיה אזיל אכל ר"ח ז"ל כתב בפרק חוקת הביתים [בבא] אלו דברים שאין להם חוקה דלית הלכתא כרבי אליעזר וכן דעת ר"ת ז"ל: והוא מן מאכל נדר.
ב"ב דף טז טו) אמרינן גבי אלו דברים שאין להם חוקה ואמרינן הכא בחלא שולפס של שותפות עסקין דלהעמדה כדי לא קפדי אלמא דוקא שותפין הוא דלא קפדי הא אינטי דעלמא קפדי וכיון שכן ליחסר אפילו לרבין. מרן הרמב"ן ז"ל דהעמדה דלאחר החס היינו להתעכב ולשכח בחלא רומיא דהעמדה בהמה דתנן החס במתני' ובכי האי גוונא הוא דלאחר דדוקא שותפין לא קפדי הא אינטי דעלמא קפדי אכל הכא דברדיתס הרגל בעלמא עסקין דהיינו לעבור דרך חלרו ולא להתעכב שם ובכה"ג אפי' אינטי דעלמא דלא שותפין לא קפדי ומש"ה שרו רבין: ולענין הלכה פסק הרמב"ן ז"ל כר' אליעזר דלאחר ויתור אסור כיון דסתם לן תנא הכא כותיה ועוד דכונין דפ' השותפין שגדור (לקמן מה). כותיה אזיל אכל ר"ח ז"ל כתב בפרק חוקת הביתים [בבא] אלו דברים שאין להם חוקה דלית הלכתא כרבי אליעזר וכן דעת ר"ת ז"ל: והוא מן מאכל נדר.
(א) רש"י ד"ה שוקל וכו' כלום חסד וחמ"ס ז"ל סיפא גמ' ואח"כ מ"ה מדקדק וכו' בידם ממש אלמא כ"ל והדיא:
[ב"ב דף טז טו) אמרינן גבי אלו דברים שאין להם חוקה ואמרינן הכא בחלא שולפס של שותפות עסקין דלהעמדה כדי לא קפדי אלמא דוקא שותפין הוא דלא קפדי הא אינטי דעלמא קפדי וכיון שכן ליחסר אפילו לרבין. מרן הרמב"ן ז"ל דהעמדה דלאחר החס היינו להתעכב ולשכח בחלא רומיא דהעמדה בהמה דתנן החס במתני' ובכי האי גוונא הוא דלאחר דדוקא שותפין לא קפדי הא אינטי דעלמא קפדי אכל הכא דברדיתס הרגל בעלמא עסקין דהיינו לעבור דרך חלרו ולא להתעכב שם ובכה"ג אפי' אינטי דעלמא דלא שותפין לא קפדי ומש"ה שרו רבין: ולענין הלכה פסק הרמב"ן ז"ל כר' אליעזר דלאחר ויתור אסור כיון דסתם לן תנא הכא כותיה ועוד דכונין דפ' השותפין שגדור (לקמן מה). כותיה אזיל אכל ר"ח ז"ל כתב בפרק חוקת הביתים [בבא] אלו דברים שאין להם חוקה דלית הלכתא כרבי אליעזר וכן דעת ר"ת ז"ל: והוא מן מאכל נדר.
ב"ב דף טז טו) אמרינן גבי אלו דברים שאין להם חוקה ואמרינן הכא בחלא שולפס של שותפות עסקין דלהעמדה כדי לא קפדי אלמא דוקא שותפין הוא דלא קפדי הא אינטי דעלמא קפדי וכיון שכן ליחסר אפילו לרבין. מרן הרמב"ן ז"ל דהעמדה דלאחר החס היינו להתעכב ולשכח בחלא רומיא דהעמדה בהמה דתנן החס במתני' ובכי האי גוונא הוא דלאחר דדוקא שותפין לא קפדי הא אינטי דעלמא קפדי אכל הכא דברדיתס הרגל בעלמא עסקין דהיינו לעבור דרך חלרו ולא להתעכב שם ובכה"ג אפי' אינטי דעלמא דלא שותפין לא קפדי ומש"ה שרו רבין: ולענין הלכה פסק הרמב"ן ז"ל כר' אליעזר דלאחר ויתור אסור כיון דסתם לן תנא הכא כותיה ועוד דכונין דפ' השותפין שגדור (לקמן מה). כותיה אזיל אכל ר"ח ז"ל כתב בפרק חוקת הביתים [בבא] אלו דברים שאין להם חוקה דלית הלכתא כרבי אליעזר וכן דעת ר"ת ז"ל: והוא מן מאכל נדר.
(א) רש"י ד"ה שוקל וכו' כלום חסד וחמ"ס ז"ל סיפא גמ' ואח"כ מ"ה מדקדק וכו' בידם ממש אלמא כ"ל והדיא:
[ב"ב דף טז טו) אמרינן גבי אלו דברים שאין להם חוקה ואמרינן הכא בחלא שולפס של שותפות עסקין דלהעמדה כדי לא קפדי אלמא דוקא שותפין הוא דלא קפדי הא אינטי דעלמא קפדי וכיון שכן ליחסר אפילו לרבין. מרן הרמב"ן ז"ל דהעמדה דלאחר החס היינו להתעכב ולשכח בחלא רומיא דהעמדה בהמה דתנן החס במתני' ובכי האי גוונא הוא דלאחר דדוקא שותפין לא קפדי הא אינטי דעלמא קפדי אכל הכא דברדיתס הרגל בעלמא עסקין דהיינו לעבור דרך חלרו ולא להתעכב שם ובכה"ג אפי' אינטי דעלמא דלא שותפין לא קפדי ומש"ה שרו רבין: ולענין הלכה פסק הרמב"ן ז"ל כר' אליעזר דלאחר ויתור אסור כיון דסתם לן תנא הכא כותיה ועוד דכונין דפ' השותפין שגדור (לקמן מה). כותיה אזיל אכל ר"ח ז"ל כתב בפרק חוקת הביתים [בבא] אלו דברים שאין להם חוקה דלית הלכתא כרבי אליעזר וכן דעת ר"ת ז"ל: והוא מן מאכל נדר.
ב"ב דף טז טו) אמרינן גבי אלו דברים שאין להם חוקה ואמרינן הכא בחלא שולפס של שותפות עסקין דלהעמדה כדי לא קפדי אלמא דוקא שותפין הוא דלא קפדי הא אינטי דעלמא קפדי וכיון שכן ליחסר אפילו לרבין. מרן הרמב"ן ז"ל דהעמדה דלאחר החס היינו להתעכב ולשכח בחלא רומיא דהעמדה בהמה דתנן החס במתני' ובכי האי גוונא הוא דלאחר דדוקא שותפין לא קפדי הא אינטי דעלמא קפדי אכל הכא דברדיתס הרגל בעלמא עסקין דהיינו לעבור דרך חלרו ולא להתעכב שם ובכה"ג אפי' אינטי דעלמא דלא שותפין לא קפדי ומש"ה שרו רבין: ולענין הלכה פסק הרמב"ן ז"ל כר' אליעזר דלאחר ויתור אסור כיון דסתם לן תנא הכא כותיה ועוד דכונין דפ' השותפין שגדור (לקמן מה). כותיה אזיל אכל ר"ח ז"ל כתב בפרק חוקת הביתים [בבא] אלו דברים שאין להם חוקה דלית הלכתא כרבי אליעזר וכן דעת ר"ת ז"ל: והוא מן מאכל נדר.
(א) רש"י ד"ה שוקל וכו' כלום חסד וחמ"ס ז"ל סיפא גמ' ואח"כ מ"ה מדקדק וכו' בידם ממש אלמא כ"ל והדיא:
[ב"ב דף טז טו) אמרינן גבי אלו דברים שאין להם חוקה ואמרינן הכא בחלא שולפס של שותפות עסקין דלהעמדה כדי לא קפדי אלמא דוקא שותפין הוא דלא קפדי הא אינטי דעלמא קפדי וכיון שכן ליחסר אפילו לרבין. מרן הרמב"ן ז"ל דהעמדה דלאחר החס היינו להתעכב ולשכח בחלא רומיא דהעמדה בהמה דתנן החס במתני' ובכי האי גוונא הוא דלאחר דדוקא שותפין לא קפדי הא אינטי דעלמא קפדי אכל הכא דברדיתס הרגל בעלמא עסקין דהיינו לעבור דרך חלרו ולא להתעכב שם ובכה"ג אפי' אינטי דעלמא דלא שותפין לא קפדי ומש"ה שרו רבין: ולענין הלכה פסק הרמב"ן ז"ל כר' אליעזר דלאחר ויתור אסור כיון דסתם לן תנא הכא כותיה ועוד דכונין דפ' השותפין שגדור (לקמן מה). כותיה אזיל אכל ר"ח ז"ל כתב בפרק חוקת הביתים [בבא] אלו דברים שאין להם חוקה דלית הלכתא כרבי אליעזר וכן דעת ר"ת ז"ל: והוא מן מאכל נדר.

Establishing the Tanna of Our Mishna that Holds that it is Assur to Borrow Food-Related Kaylim Even if they Are Not Rented Out

The Mishna said that one who makes a neder not to benefit from anything that brings to food is assur to use even non-food related kaylim as long as these types of kaylim are normally rented out. On this the Gemara says:

This implies **מכלל**
(that the case) of the **raysha** **דרישא**
(is true) even though **פי** **אף על פי**
they are not **שאינן**
(typically) rented out **משכירין**

Our Mishna tells us that non-food related kaylim are assur in the case that they are normally rented out. This would seem to imply that it only non-food related kaylim that need to be rented out in order to be assur, but in the case of kaylim that are used for food, these kaylim would be assur even in the case that they are not rented out (i.e., the owner of these kaylim would let other people use them for free).

And on this the Gemara asks:

מאן תנא (that learns this way) תנא

The Gemara wants to know which Tanna holds that even benefit that a person is not **מפקיד** on will be assur to someone who is assur to receive benefit.

The Gemara answers:

אמר רב אדא בר אהבה
it is R' Eliezer **היא** **רבי אליעזר**

We previously explained that R' Eliezer is the one who holds that a storekeeper cannot give 'the extra' to someone who is assur to receive benefit from him. That is, even though this 'extra' is not something that the person normally charges for, it is still considered as benefit and it is therefore assur. Rav Ada bar Ahava says that he is the Tanna of our Mishna. That is, in our Mishna as well all benefit is assur, even the benefit that people freely allow others to have without payment

משנה

The Various Actions that One is Allowed to Do for Someone Who is Forbidden to Receive Benefit from Him (paying his shekel, paying back his loan, and returning his lost object)

One who makes a neder (to forbid) **המנדיר**
benefit **הנארה**
from his friend (his friend is assur to benefit from him) **מחבירו**

he can still 'pay' his 'friend's shekel' **שוקל לו את שקלו**
and pay back his loan **ופורע את חובו**
and return to him **ומחזיר לו**
his lost object **את אבידתו**
(and in a place) **מקום**
that they take payment for it **שנותליו עליה שקר**
he should 'give' the benefit **תפול הנאה**
to hekdedsh **להקדש**

Even if a person says that his friend is assur to benefit from him, the person making the neder is still allowed to do all of the actions mentioned:

1. He is allowed to pay his shekel. During the time of the Bais Hamikdosh, once a year every Jewish man would have to pay a half-shekel to the Bais Hamikdosh. The Mishna tells us that the person who made the neder is allowed to pay this half-shekel for the other person. The Gemara will explain why this is so.
2. This person who made the neder is allowed to pay back the other person's loan (the Gemara will explain why this is so).
3. The one who made the neder is allowed to return the other person's lost object to him. And if the custom of this location was for the owner of the object to compensate the finder for the time that it took for him to return the object, the one who made the neder (i.e., the finder) must accept this payment. If the finder will refuse this payment, then it will come out that the owner of the object (the one who the neder was made against) is benefiting from the finder, something that is not allowed to happen. The Mishna concludes that if the finder refuses to accept this payment, the owner must give the money to hekdedsh (in order to ensure that he doesn't benefit from the finder). That is, although that actual returning is not considered a benefit, the waiving of the 'returning fee' is considered a benefit.

גמרא

The Sugya of אברוחי ארי (when is repaying a loan not considered a benefit?)

The Mishna said that even if one says that it should be assur for a particular person to benefit from him, the one making the neder is still allowed to pay back that person's loan (this will obviously require explanation as it would seem that the other

רש"י אין בין המודר פרק רביעי נדרים ר"ג רג עין משפט נר מצוה

ב א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט י"י י"יא י"יב י"יג י"יד י"טו י"טז י"יז י"יח י"יט י"כ י"כא י"כב י"כג י"כד י"כה י"כו י"כז י"כח י"כט י"ל

והא מן מאכל עלמו נדר. ואמאי אסור להשאיל נפה והגי לאו מאכל נינהו: הגאח מאכלך עלי. יהא אסור: ואימא. מאי הגאח מאכלך שלא ילעום חיטין שלו ויתן על גבי מכרה והיינו עמי הגאח מאכלך ואכתי אמאי לא ישאילנו נפה וכברה: המציאה לדי מאכלך עלי.

והא מן מאכל נדר אמר רשב"ל באומר הנאת מאכלך עלי "אימא שלא ילעום חיטין ויתן על מכתו אמר רבא באומר הנאה המביאה לירי מאכלך עלי אמר רב פפא ישק להביא פירות וחמור להביא עליו פירות ואפי' צנא בעלמא הנאה המביאה לירי מאכל הוא יבעי רב פפא סוס לרכוב עליו וטבעת ליראות בה מהו מיפסק ומיזול בארעיה מאי תא שמע אבל משאיל לו חלוק ופולית נזמים וטבעות היכי דמי אימימא שלא ליראות בהן צריכא למימר אלא לאו אפילו ליראות בהן וקתני משאילו לא לעולם שלא ליראות ואידי דקתני רישא לא ישאילנו הנא סיפא משאילו: מתני' ז"ל דבר שאין עושין בו אוכל נפש מקום שמשכירין כיוצא בהן אסור: גמ' מבלל דרישא אף על פי שאין משכירין מאן תנא *אמר רב ארא בר אהבה ר' אליעזר היא: מתני' *המודר הנאה מחבירו שוקל לו את שקלו ופורע את חובו ומחזיר לו את אבידתו מקום שנושלין עליה שבר תפור הנאה להקדש: גמ' אלמא *אברוחי ארי בעלמא הוא ושרי מאן תנא *אמר רב הושעיא זו דברי

חוקת הבתים (ב"ב דף טז:) אמרינן גבי אלו דברים שאין להם חוקה ואמרינן הכא בחלל שותפות של שותפות עסקין דלהעמדה כדי לא קפדי אלמא דוקא שותפין הוא דלא קפדי הא אינשי דעלמא קפדי וכיון שכן ליחסר אפילו לרבנן. תירץ הרמב"ן ז"ל דהעמדה דאמר החס היינו להתעכב ולשכח בחלל דומיא דהעמדה בהמה דתנן החס במתני' ובכי האי גוונא הוא דאמר דדוקא שותפין לא קפדי הא אינשי דעלמא קפדי אבל הכא בדריסת הרגל בעלמא עסקין דהיינו לעבור דרך חלרו ולא להתעכב שם ובכה"ג אפי' אינשי דעלמא דלא שותפין לא קפדי ומש"ה שרו רבנן: ולענין הלכה פסק הרמב"ן ז"ל כר' אליעזר דאמר ויטור אסור כיון דסתם לן תנא הכא כוותיה ועוד דכונן דפ' השותפין שגדור (לקמן מה). כוותיה אולא אבל ר"ח ז"ל כתב בפרק חוקת הבתים [גב' אלו דברים שאין להם חוקה דליה הלכתא כרבי אליעזר וכן דעת ר"ת ז"ל: והא מן מאכל נדר. וכיון שכן למה יאסר: דאמרי הגאח מאכלך עלי. דכיון שהוסף ואמר הגאח המאכל הכי אסור על עלמו כל מה שגורם אורו וקרי ליה מאכלך משום דבגרות הגאח שלו הוא ממוקן והוא סלקא דעתך הכי דאי לא מאי מיקרי

והא מן מאכל נדר אמר רשב"ל באומר הנאת מאכלך עלי "אימא שלא ילעום חיטין ויתן על מכתו אמר רבא באומר הנאה המביאה לירי מאכלך עלי אמר רב פפא ישק להביא פירות וחמור להביא עליו פירות ואפי' צנא בעלמא הנאה המביאה לירי מאכל הוא יבעי רב פפא סוס לרכוב עליו וטבעת ליראות בה מהו מיפסק ומיזול בארעיה מאי תא שמע אבל משאיל לו חלוק ופולית נזמים וטבעות היכי דמי אימימא שלא ליראות בהן צריכא למימר אלא לאו אפילו ליראות בהן וקתני משאילו לא לעולם שלא ליראות ואידי דקתני רישא לא ישאילנו הנא סיפא משאילו: מתני' ז"ל דבר שאין עושין בו אוכל נפש מקום שמשכירין כיוצא בהן אסור: גמ' מבלל דרישא אף על פי שאין משכירין מאן תנא *אמר רב ארא בר אהבה ר' אליעזר היא: מתני' *המודר הנאה מחבירו שוקל לו את שקלו ופורע את חובו ומחזיר לו את אבידתו מקום שנושלין עליה שבר תפור הנאה להקדש: גמ' אלמא *אברוחי ארי בעלמא הוא ושרי מאן תנא *אמר רב הושעיא זו דברי

תוספות
אימא שלא ילעום חיטין. משום הגאח מאכל לביסמך ואפי' מתפין של מדיר עמו: וטבעת להראות ט. כאדם עשיר בבית המשעה וע"כ קר יתנו לו מנה יפה: מאן תנא אמר רבא ר"א היא. ור"ת מק מרד זימנא בנישא ר"א וי"ל דמכח הך דבכא מדקדק לעיל דלתי כר"א דאי לאו האי סוה מוקמינן ליה בחלל דכ"ע ולכך מדקדק בכא מסיפא:

היא. אבל סיפא דקתני מקום שמשכירין אסור דגאח מותרה היא: מתני' שוקל לו את שקלו. המדיר יכול ליתן בשבילו מתנת השקל שטענין לתרומה הלשכה ויכול לפרוע חובו ואין מהנה לו כלום (ב) מדקתני פורע חובו אלמא לא מהני ליה מנכסיו דהא לא יהיב ליה בידים ממש: גמ' אלמא אברוחי ארי בעלמא הוא. שמצריח חובו מעליו ושרי: מאן תנא. דאברוחי שרי: דברי

והא מן מאכל נדר אמר רשב"ל באומר הנאת מאכלך עלי "אימא שלא ילעום חיטין ויתן על מכתו אמר רבא באומר הנאה המביאה לירי מאכלך עלי אמר רב פפא ישק להביא פירות וחמור להביא עליו פירות ואפי' צנא בעלמא הנאה המביאה לירי מאכל הוא יבעי רב פפא סוס לרכוב עליו וטבעת ליראות בה מהו מיפסק ומיזול בארעיה מאי תא שמע אבל משאיל לו חלוק ופולית נזמים וטבעות היכי דמי אימימא שלא ליראות בהן צריכא למימר אלא לאו אפילו ליראות בהן וקתני משאילו לא לעולם שלא ליראות ואידי דקתני רישא לא ישאילנו הנא סיפא משאילו: מתני' ז"ל דבר שאין עושין בו אוכל נפש מקום שמשכירין כיוצא בהן אסור: גמ' מבלל דרישא אף על פי שאין משכירין מאן תנא *אמר רב ארא בר אהבה ר' אליעזר היא: מתני' *המודר הנאה מחבירו שוקל לו את שקלו ופורע את חובו ומחזיר לו את אבידתו מקום שנושלין עליה שבר תפור הנאה להקדש: גמ' אלמא *אברוחי ארי בעלמא הוא ושרי מאן תנא *אמר רב הושעיא זו דברי

[לשיל לב: וסס נסמן]
כיוצא ק.

הגהות הב"ה
(ב) רש"י ד"ה שוקל וכו' כלום הסיד ואח"כ ז"ל סיפקא גמ' ואח"כ מ"ה מדקתני וכו' בידים ממש אלמא כ"ל והד"ה:

היא. אבל סיפא דקתני מקום שמשכירין אסור דגאח מותרה היא: מתני' שוקל לו את שקלו. המדיר יכול ליתן בשבילו מתנת השקל שטענין לתרומה הלשכה ויכול לפרוע חובו ואין מהנה לו כלום (ב) מדקתני פורע חובו אלמא לא מהני ליה מנכסיו דהא לא יהיב ליה בידים ממש: גמ' אלמא אברוחי ארי בעלמא הוא. שמצריח חובו מעליו ושרי: מאן תנא. דאברוחי שרי: דברי

והא מן מאכל נדר. ואמאי אסור להשאיל נפה והגי לאו מאכל נינהו: הגאח מאכלך עלי. יהא אסור: ואימא. מאי הגאח מאכלך שלא ילעום חיטין שלו ויתן על גבי מכרה והיינו עמי הגאח מאכלך ואכתי אמאי לא ישאילנו נפה וכברה: המציאה לדי מאכלך עלי.

[ב"ק נה. כ"ג ע.]
[כחותות קת. ע"ש]

והא מן מאכל נדר. ואמאי אסור להשאיל נפה והגי לאו מאכל נינהו: הגאח מאכלך עלי. יהא אסור: ואימא. מאי הגאח מאכלך שלא ילעום חיטין שלו ויתן על גבי מכרה והיינו עמי הגאח מאכלך ואכתי אמאי לא ישאילנו נפה וכברה: המציאה לדי מאכלך עלי.

והא מן מאכל נדר. ואמאי אסור להשאיל נפה והגי לאו מאכל נינהו: הגאח מאכלך עלי. יהא אסור: ואימא. מאי הגאח מאכלך שלא ילעום חיטין שלו ויתן על גבי מכרה והיינו עמי הגאח מאכלך ואכתי אמאי לא ישאילנו נפה וכברה: המציאה לדי מאכלך עלי.

והא מן מאכל נדר. ואמאי אסור להשאיל נפה והגי לאו מאכל נינהו: הגאח מאכלך עלי. יהא אסור: ואימא. מאי הגאח מאכלך שלא ילעום חיטין שלו ויתן על גבי מכרה והיינו עמי הגאח מאכלך ואכתי אמאי לא ישאילנו נפה וכברה: המציאה לדי מאכלך עלי.

פ"ה הרא"ש

והא מן מאכל נדר. דמשמע דוקא אוכל אימא שלא ילעום חיטין של מכתו. דרשואה למכה היא כדתנן בפרק [שני דפסחים] (ד' לט:): לא ילעום אדם חטים ויתן על גבי מכתו משם עס ממחיות דהנאה מאכלך משמע שהיא הגאח מגוף המאכל בלא אכילה: הנאה המביאה לירי מאכל עלי. היינו מקון או דבר שיכול לקטת בו מאכל: עק להביא בו סיבות ט'. דלא תימא דוקא מקון מאכל קמ"ל דהך גמי מקרי הגאח המביאה לירי מאכל: קום לרשב"ג ע"ז. לבית המשעה: ועכשת ליראות ט. כדי שיכבדוהו להסיק לו מטה: מיפסק ומיזול בארעיה. יקצר דמיז ליתן לבית המשעה: ואידי דמנא רישא לא ישאילנו: דלא תימא דוקא שפוד וקדסה:

והא מן מאכל נדר. ואמאי אסור להשאיל נפה והגי לאו מאכל נינהו: הגאח מאכלך עלי. יהא אסור: ואימא. מאי הגאח מאכלך שלא ילעום חיטין שלו ויתן על גבי מכרה והיינו עמי הגאח מאכלך ואכתי אמאי לא ישאילנו נפה וכברה: המציאה לדי מאכלך עלי.

והא מן מאכל נדר. ואמאי אסור להשאיל נפה והגי לאו מאכל נינהו: הגאח מאכלך עלי. יהא אסור: ואימא. מאי הגאח מאכלך שלא ילעום חיטין שלו ויתן על גבי מכרה והיינו עמי הגאח מאכלך ואכתי אמאי לא ישאילנו נפה וכברה: המציאה לדי מאכלך עלי.

והא מן מאכל נדר. ואמאי אסור להשאיל נפה והגי לאו מאכל נינהו: הגאח מאכלך עלי. יהא אסור: ואימא. מאי הגאח מאכלך שלא ילעום חיטין שלו ויתן על גבי מכרה והיינו עמי הגאח מאכלך ואכתי אמאי לא ישאילנו נפה וכברה: המציאה לדי מאכלך עלי.

ב"ק נה. כ"ג ע. [כחותות קת. ע"ש] רש"י ד"ה שוקל וכו' כלום הסיד ואח"כ ז"ל סיפקא גמ' ואח"כ מ"ה מדקתני וכו' בידים ממש אלמא כ"ל והד"ה: (ב) רש"י ד"ה שוקל וכו' כלום הסיד ואח"כ ז"ל סיפקא גמ' ואח"כ מ"ה מדקתני וכו' בידים ממש אלמא כ"ל והד"ה: (ג) רש"י ד"ה שוקל וכו' כלום הסיד ואח"כ ז"ל סיפקא גמ' ואח"כ מ"ה מדקתני וכו' בידים ממש אלמא כ"ל והד"ה: (ד) רש"י ד"ה שוקל וכו' כלום הסיד ואח"כ ז"ל סיפקא גמ' ואח"כ מ"ה מדקתני וכו' בידים ממש אלמא כ"ל והד"ה: (ה) רש"י ד"ה שוקל וכו' כלום הסיד ואח"כ ז"ל סיפקא גמ' ואח"כ מ"ה מדקתני וכו' בידים ממש אלמא כ"ל והד"ה:

person most certainly does benefit from having his loan paid back).

On this halacha the Gemara says:

אֵלְמָא We see (from this halacha)

הוּא בְּעֵלְמָא אָרִי אֲבָרוּחִי (this this is just considered) as ‘one just chasing away a lion’

וּשְׂרִי and is (therefore) *mutur*²¹

תַּנָּא מֵאֵן Who is this Tanna (that holds this way)

הוֹשֵׁעִיָּא רַב אָמֵר Rav Oshiya said

זֶה this is

²¹ Understanding this that Repayment of a Loan is Not Considered a Benefit

The Gemara tells us that the reason repayment of one’s loan is not considered as a benefit is because it is similar to the case of **אָרִי אֲבָרוּחִי** “the chasing away of the lion”.

The halacha is that if one goes down to his friend’s field and plants crops there (or does a different improvement to the field), he can demand payment for the amount of benefit. However, if a lion comes to attack a person’s flock and this person saves the flock, he cannot demand compensation from the owner. This is because the understanding of what happened was not that this person benefitted the owner but rather he just prevented a loss to the person. Therefore, since he only prevented him from getting a loss but did not actually benefit him, this is not considered a benefit that has to be paid for.

The chiddush of Chanan is that paying back a loan is similar to the case of chasing away a lion. When someone pays back a loan, he is not benefitting the borrower but rather he is just preventing the lender from hurting him. If so, that is why in our Mishna’s case it would be *mutur* for this person to pay back his friend’s debt, even though his friend is *assur* to benefit from this person.

The Ran continues and says that the same is true with regard to paying someone else’s shekel as well. Here too also the only benefit the other person has is that the *gizbar* (one in charge of collecting the shekel) will not come to him,

and if so, when one pays someone else’s shekel, he is not benefitting the other person but rather all he is doing is that he is preventing the other person from having a loss.

One could have thought that with regard to paying someone else’s shekel this is not true. Because with regard to paying someone else’s shekel, not only does his payment prevent the *gizbar* from collecting from him, but the payment of the shekel allows this person to have a portion in the *korbanos*. After all, the reason why Klal Yisroel was *chayiv* to give the half-shekel was in order that the *korban tzibbur* should belong to every member of Klal Yisroel. Therefore, if the person has his *chiyuv shekel* paid, not only will the *gizbar* not come to him, but he has also received a portion in the *korban tzibbur*. If so, how can we say that the payment of the shekel is not considered a benefit if the person receives his portion in the *korban tzibbur*.

The answer is that even if there will be a person who does not end up giving the half-shekel, the halacha is that the *korban* will still include this person. Therefore, since even if the other person would not pay this half-shekel on this person’s behalf, he would still have a portion in the *korban tzibbur*, the payment of the half-shekel is not considered a benefit.

רש"י אין בין המודר פרק רביעי נדרים ר"ג רג עין משפט נר מצוה

ב א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ כז כח כט

והא מן מאכל עלמנו נדר. ואמאי אסור להשאילו נפה והגי לאו מאכל ניהו: הגאח מאכלך עלי. יאה אסור: ואימא. מאי הגאח מאכלך שלא ילעום חיטין שלו ויתן על גבי מכרה ויהיינו עמי הגאח מאכלך ואכתי אמאי לא ישאילנו נפה וכברה: המציה לדי מאכלך עלי.

והא מן מאכל נדר אמר רשב"ל באומר הנאת מאכלך עלי אימא שלא ילעום חיטין ויתן על מכתו אמר רבא באומר הנאה המביאה לידי מאכלך עלי אמר רב פפא ישק להביא פירות וחמור להביא עליו פירות ואפי' צנא בעלמא הנאה המביאה לידי מאכל הוא יבעי רב פפא סוס לרכוב עליו וטבעת ליראות בה מהו מיפסק ומיזול בארעיה מאי תא שמע אבל משאילו לו חלוק ופולית נזמים וטבעות היכי דמי אימימא שלא ליראות בהן צריכא למימר אלא לאו אפילו ליראות בהן וקתני משאילו לא לעולם שלא ליראות ואידי דקתני רישא לא ישאילנו הנא סיפא משאילו: מתני' זיכל דבר שאין עושין בו אוכל נפש מקום שמשכירין כיוצא בהן אסור: גמ' מבלל דרישא אף על פי שאין משכירין מאן תנא *אמר רב ארא בר אהבה ר' אליעזר היא: מתני' *המודר הנאה מחבירו שוקל לו את שקלו ופורע את חובו ומחזיר לו את אבידתו מקום שנושלין עליה שבר תפול הנאה להקדש: גמ' אלמא *אברוחי ארי בעלמא הוא ושרי מאן תנא *אמר רב הושעיא זו דברי

חוקת הבתים (ב"ב דף טז) אמרינן גבי אלו דברים שאין להם חוקה ואמרינן הכא בחלל שנתפס על שותפות עסקין דהעמדה כדי לא קפדי אלמא דוקא שותפין הוא דלא קפדי הא אינשי דעלמא קפדי וכיון שכן ליחסר אפילו לרבנן. תירץ הרמב"ן ז"ל דהעמדה דאמר החס היינו להתעכב ולשכח בחלל דומיא דהעמדה בהמה דתנן החס במתני' ובכי האי גוונא הוא דאמר דדוקא שותפין לא קפדי הא אינשי דעלמא קפדי אבל הכא בדריסת הרגל בעלמא עסקין דהיינו לעבור דרך חלרו ולא להתעכב שם ובכה"ג אפי' אינשי דעלמא דלא שותפין לא קפדי ומש"ה שרו רבנן: ולענין הלכה פסק הרמב"ן ז"ל כר' אליעזר דאמר ויטור אסור כיון דסתם לן תנא הכא כוותיה ועוד דכונין דפ' השותפין שגדור (לקמן מה). כוותיה אולא אבל ר"ח ז"ל כתב בפרק חוקת הבתים [גב' אלו דברים שאין להם חוקה דליה הלכתא כרבי אליעזר וכן דעת ר"ת ז"ל: והא מן מאכל נדר. וכיון שכן למה יאסר: דאמר הגאח מאכלך עלי. דכיון שהוסף ואמר הגאח המאכל הרי אסור על עלמנו כל מה שגורם אורו וקרי ליה מאכלך משום דבגרות הגאח שלו הוא ממוקן והוא סלקא דעתך הכי דאי לא מאי מיקרי

הא. אבל סיפא דקתני מקום שמשכירין אסור דברי הכל היא דגאח ומהרה היא: מתני' שוקל לו את שקלו. המדיר יכול ליתן בשבילו מתנת השקל שטענין לתרומה הלשכה ויכול לפרוע חובו ואין מהנה לו כלום (ב) מדקתני פורע חובו אלמא לא מהני ליה מנכסיו דהא לא יהיב ליה בידים ממש: גמ' אלמא אברוחי ארי בעלמא הוא. שמצריח חובו מעליו ושרי: מאן תנא. דאברוחי ארי: דברי

הא. אבל סיפא דקתני מקום שמשכירין אסור דברי הכל היא דגאח ומהרה היא: מתני' שוקל לו את שקלו. המדיר יכול ליתן בשבילו מתנת השקל שטענין לתרומה הלשכה ויכול לפרוע חובו ואין מהנה לו כלום (ב) מדקתני פורע חובו אלמא לא מהני ליה מנכסיו דהא לא יהיב ליה בידים ממש: גמ' אלמא אברוחי ארי בעלמא הוא. שמצריח חובו מעליו ושרי: מאן תנא. דאברוחי ארי: דברי

[לשיל לב: וסס נסמך] כוונת קו.

[כ"ק נח. ב"ב ע.] [כוונת קת. ע"ש]

תוספות אימא שלא ילעום חיטין. משום הגאח מאכל לביסמך ואפי' מתפין של מדיר עמו: וטבעת להראות ט. כאדם עשיר בבית המשעה וע"י כך יתנו לו מנה יפה: מאן תנא אמר רבא ר"א היא. ור"ת מקן מהו זימנא בנישא ר"א וי"ל דמכח הך דהכא מדקדק לעיל דלתי כר"א דאי לאו האי סוה מוקמינן ליה בחלל דכ"ע ולכך מדקדק הכא מסיפא:

הגהות הב"ח (ב) רש"י ד"ה שוקל וכו' כלום הס"ד ואח"כ ז"ל סיפא גמ' ואח"כ מ"ה מדקתני וכו' בידים ממש אלמא כ"ל והד"א:

הגאח מאכל: ואימא שלא ילעום חיטין ויתן על גבי מכרה. דהגאח מאכל לא משמע אלא שלא יבנה מגוף המאכל עלמו ולא רבא אפי' הגאח המאכל אמר הגאח מאכלך ואכתי לישחרי: אמר רבא באומר הגאח המביאה לידי מאכל עלי. איכא מאן דאמר דבכה"ג אסור בין בלעיסת חטים על גבי מכרה בין בנפה בין בכברה ואין טעם לי דבכלל הגאח המביאה לידי מאכל לא משמע נתינת חטים לעשור ט"ג מכרה אלא הכי הוי פסקא דמילתא דאי נדר ממאכל איש אסור אלא באכילה בלבד ומותר בכל דבר אחר אמר הגאח מאכלך עלי אסור באכילה ואסור ללעום חטים על גבי מכרה שרי כך נראה בעיני: ישק להביא עליו פירות וכו' הגאח המביאה לידי מאכל הוא. דלא תימא לא מקריא הגאח המביאה לידי מאכל אלא להקן המאכל בנפה וכברה אבל להביא אלו המאכל בלבד בשק וחמור שרי קמ"ל רב פפא: צנא. סל: סוס לרכוב עליו וטבעת ליראות בה מהו מיפסק ומיזול בארעיה מאי תא שמע אבל משאילו לו חלוק ופולית נזמים וטבעות היכי דמי אימימא שלא ליראות בהן צריכא למימר אלא לאו אפילו ליראות בהן וקתני משאילו לא לעולם שלא ליראות ואידי דקתני רישא לא ישאילנו הנא סיפא משאילו: מתני' זיכל דבר שאין עושין בו אוכל נפש מקום שמשכירין כיוצא בהן אסור: גמ' מבלל דרישא אף על פי שאין משכירין מאן תנא *אמר רב ארא בר אהבה ר' אליעזר היא: מתני' *המודר הנאה מחבירו שוקל לו את שקלו ופורע את חובו ומחזיר לו את אבידתו מקום שנושלין עליה שבר תפול הנאה להקדש: גמ' אלמא *אברוחי ארי בעלמא הוא ושרי מאן תנא *אמר רב הושעיא זו דברי

הא. אבל סיפא דקתני מקום שמשכירין אסור דברי הכל היא דגאח ומהרה היא: מתני' שוקל לו את שקלו. המדיר יכול ליתן בשבילו מתנת השקל שטענין לתרומה הלשכה ויכול לפרוע חובו ואין מהנה לו כלום (ב) מדקתני פורע חובו אלמא לא מהני ליה מנכסיו דהא לא יהיב ליה בידים ממש: גמ' אלמא אברוחי ארי בעלמא הוא. שמצריח חובו מעליו ושרי: מאן תנא. דאברוחי ארי: דברי

הא. אבל סיפא דקתני מקום שמשכירין אסור דברי הכל היא דגאח ומהרה היא: מתני' שוקל לו את שקלו. המדיר יכול ליתן בשבילו מתנת השקל שטענין לתרומה הלשכה ויכול לפרוע חובו ואין מהנה לו כלום (ב) מדקתני פורע חובו אלמא לא מהני ליה מנכסיו דהא לא יהיב ליה בידים ממש: גמ' אלמא אברוחי ארי בעלמא הוא. שמצריח חובו מעליו ושרי: מאן תנא. דאברוחי ארי: דברי

הא. אבל סיפא דקתני מקום שמשכירין אסור דברי הכל היא דגאח ומהרה היא: מתני' שוקל לו את שקלו. המדיר יכול ליתן בשבילו מתנת השקל שטענין לתרומה הלשכה ויכול לפרוע חובו ואין מהנה לו כלום (ב) מדקתני פורע חובו אלמא לא מהני ליה מנכסיו דהא לא יהיב ליה בידים ממש: גמ' אלמא אברוחי ארי בעלמא הוא. שמצריח חובו מעליו ושרי: מאן תנא. דאברוחי ארי: דברי

מקן (א) ז"ל ומדיר

הא. אבל סיפא דקתני מקום שמשכירין אסור דברי הכל היא דגאח ומהרה היא: מתני' שוקל לו את שקלו. המדיר יכול ליתן בשבילו מתנת השקל שטענין לתרומה הלשכה ויכול לפרוע חובו ואין מהנה לו כלום (ב) מדקתני פורע חובו אלמא לא מהני ליה מנכסיו דהא לא יהיב ליה בידים ממש: גמ' אלמא אברוחי ארי בעלמא הוא. שמצריח חובו מעליו ושרי: מאן תנא. דאברוחי ארי: דברי

הא. אבל סיפא דקתני מקום שמשכירין אסור דברי הכל היא דגאח ומהרה היא: מתני' שוקל לו את שקלו. המדיר יכול ליתן בשבילו מתנת השקל שטענין לתרומה הלשכה ויכול לפרוע חובו ואין מהנה לו כלום (ב) מדקתני פורע חובו אלמא לא מהני ליה מנכסיו דהא לא יהיב ליה בידים ממש: גמ' אלמא אברוחי ארי בעלמא הוא. שמצריח חובו מעליו ושרי: מאן תנא. דאברוחי ארי: דברי

פ"ה הרא"ש

והא מן מאכל נדר. דמשמע דוקא אוכל אימא שלא ילעום חיטין של מכרה. דרשואה למכה היא כדתנן בפרק [שני דפסחים] (ד' לט): לא ילעום אדם חטים ויתן על גבי מכרה משם טעם ממחיות דהגאח מאכלך משמע שהא הגאח מגוף המאכל בלא אכילה: הגאח המביאה לידי מאכל עלי. היינו מקון או דבר שיכול לקטת בו מאכל: עק להביא טו שיות ט'. דלא תימא דוקא מקון מאכל קמ"ל דהך גמי מקרי הגאח המביאה לידי מאכל: קום לרכוב עליו. לבית המשעה: וטבעת ליראות ט. כתי שכיכודו להסיק לו מטה: מיפסק ומיזול בארעיה. יקצר דמי ליתן לבית המשעה: ואידי דמנא רישא לא ישאילנו: דלא תימא דוקא שוד וקדעה:

מקום שמשכירין כיוצא בהן אסור. כלים שטענין טעם אוכל נפש למודר ממש [מאכל]: בורג"מ (ז'): עמרה מפרש לה: ומחזיר לו אברוחי. בעמרה מפרש לה: תפול הגאח להקדש. שאין יכול ללעום שאי היה להקדש לפי שאסור עליו הגאח להקדש בלא האם הבאה לידו ממש קדשה הוא ולא תני לטוביה לים המלח דלא כל כמיהו להקדש להקדש והיינו דדוק מבא בעמרה דש ממילה בקומת: גמ' אלמא אברוחי ארי בעלמא הוא. השרט מוה על חבירו משבו כמנתי ארי מפרד חבירו שאיט מיז יתן לו של זש שבר כדתימא בפרק טענים נאן לדי (ב"ב נח). שורט חשב עמי איש מיזי לשלם ומחיל לו דאי לא נמנא מהנהו: (א) ז"ל ומדיר

²³הַחֹרֶן הַצֵּבִי קָרָן עַל the horn of a deer

R' Dosa ben Harkinas holds that the halacha is like the Chachamim and the person can demand his money back. R' Yochanan ben Zakkai, however, holds that the halacha is like Chanan that the person cannot recoup the money he spent to support his friend's wife. R' Yochanan ben Zakkai compares this person to someone who places his money on the horn of a deer. The same way that someone who places his money on the horn of a deer will not get it back, so too this person as well. Although he paid to support his friend's wife, he cannot expect to get his money returned to him.

Why Did Rava Not Want to Say Like Rav Oshiya and Why Did Rav Oshiya Not Want to Say Like Rava?

With regard to the question of who the author of our Mishna is, Rava and Rav Oshiya disagreed. Rav Oshiya had said that the Mishna is only in accordance with the shita of Chanan. Rava, however, said that in reality the Mishna could even be in accordance with the shita of the Chachamim as well. The Gemara now explains why each one of them held the way they did.

רַבָּא

²³ When Does the Halacha of Chanan Apply?

The Ran quotes the Rashba as saying that this that Chanan holds that the person cannot demand payment from the husband is only in the case in which the person said explicitly that the reason he is giving the woman the money is in order to satisfy the husband's chiyuv to her. But if the man would just give her the money without specifying why he is doing so, then it would be considered as if the man is lending money to the woman (i.e., and not that he is giving her a gift), and the woman would have to repay the money to the man. The woman, however, would be able to then go ahead and demand the money back from her husband.

The Rashba then brings proof to this point, that when a person gives someone money without saying why he is doing so, we do not assume that he is giving the person a gift. And therefore, this is what we say in our case as well. When the man gave the woman the money without specifying why, we do not assume that it is meant as a gift and that is why he has the right to demand it back.

The Ran argues and says that while it is true that when a person gives someone else money, the assumed intent is not that it should be a gift but that will not be relevant in our case. In our case as well, we do not assume that he meant to give the woman a gift, but rather we assume that the reason that he did not say anything to her is because he plans on demanding the money back from the husband.

And if this is true, that he plans to demand the money back from the husband, we understand why he did not say anything to her. He knows that she doesn't have anything, and as such he does not say anything to her. His plan all along is to demand the money from the husband, and as such, according to Chanan it is as if he placed his money on the horn of the deer as he does not have the right to demand the money back from the husband.

Is there a Difference if the Lender is Demanding his Money Back?

The Ran brings that there are those that explain that the reason why the person who pays back the borrower's debt cannot not demand the borrower to pay him back is because the borrower can always say that if he would have been there, he would have been able to convince the lender to forgive the debt. Therefore, even though this person did pay back his debt, this is not considered a benefit.

לֹא אָמַר כְּרַב הוֹשְׁעִיָא

for he establishes לֵה דְקָא מוֹקִיָּים

our Mishna לְמִתְנִיתִין

like everyone כְּדָבָרֵי הַכֹּל

Rava did not want to say like Rav Oshiya for the simple reason that Rava wanted to establish our Mishna in accordance with everyone and not as Rav Oshiya said that our Mishna is only like Chanan.

(And) Rav Oshiya רַב הוֹשְׁעִיָא

לֹא אָמַר כְּרַבָּא

for there is a gezirah (degree) גְּזִירָה

(of the case) that he does not have to pay לְפָרַע

because (of the case) that he has to pay לְפָרַע

Rav Oshiya holds that even in the case in which the borrower does not have to pay back the loan, it would still be assur for the other person to pay it back. This is because although in theory in this case it is not considered a benefit to have the loan paid, we are concerned that being maykil in this case will lead people to be maykil even in the case in which the loan does have to be repaid. Therefore, since in the case in which the loan has to be repaid it is assur, so too in the case in which the loan does not have to be repaid, it would be assur to for the third-party to repay the loan if it is assur for the borrower to benefit from this third party.²⁴

If this would be true, there would be a difference with regard to halacha l'maaseh (practical halacha). If the lender would be demanding his money back, then if the third-party would then go ahead and pay the debt back, this would be a debt that the borrower would have to compensate the third-party for (as the previous shevara would not apply).

The Ran says that this cannot be the correct pshat in Chanan's shita because if this would be the correct explanation, then there would be no way to explain the Mishna. The Mishna said that the paying back of another's person's chiyuv shekel is also not considered a benefit. But why not? In the case of paying the shekel, the person whose obligation was paid for can obviously not claim that he could have gotten out of this chiyuv to pay! Even though it is true that we find that a lender might forgive the money owed to him, the gizbar (one in charge of collecting the half-shekels) does not have that ability. Therefore, the previous shevara cannot apply to the case of paying someone else's chiyuv shekel, and yet the Mishna still says that the paying of the chiyuv shekel is not considered a benefit.

The Ran says that the explanation for Chanan's shita must be as he explained previously. That Chanan holds that paying back a debt is not considered as a benefit but rather it is only considered as preventing a loss. And if so, it would not make a difference if the lender is demanding the money back or not. In either case, the repayment of the loan is not considered a benefit and is therefore mutur even to the person to whom it is assur to benefit from.

²⁴ Another Reason to Explain Why Our Mishna Cannot be Explained to be in Accordance with the Rabbanan

Our Gemara explains why our Mishna cannot be in accordance with those who argue with Chanan. The Ran points out that the Gemara in meseches Kesubos gives a different reason why one cannot answer that the case of the Mishna is one in which the lender said that the borrower does not have to pay back. The Gemara there explains that even if there is no chiyuv for the borrower to pay back the loan, it is certainly beneficial for him to do so. It is embarrassing not to pay back one's loan, and therefore even if there would be no chiyuv to

**When is One Allowed to Return a Lost Object to Someone
that He is Assur to Benefit from (the machlokes R' Ami and
R' Asi?)**

The Mishna said:

You can return his lost object **מְחִזֵּר לוֹ אֶת אֲבִידָתוֹ**
they argue in this (i.e., with regard to this halacha) **בִּה**
R' Ami and R' Asi **רַבִּי אָמִי וְרַבִּי אֲסִי**
one says **חַד אָמַר**
we did not learn (that it is mutur) **לֹא שָׁנוּ**
only **אֶלֶּא**
when the returner's property **בְּשִׁנְכֶסִּי מְחִזֵּר**
are assur **אֲסוּרִין**
on the owner of the lost object **עַל בְּעַל אֲבִידָה**
for when he returns it **דְּכִי מְהַדֵּר לִיה**
his own thing **מִיָּדָעִים דְּנִפְשִׁיה**
he is returning to him **קָא מְהַדֵּר לִיה**
but **אֲבָל**
(if) the property **נְכֶסֶי**
of the owner of the lost object **בְּעַל אֲבִידָה**
is assur on the returner **אֲסוּרִין עַל מְחִזֵּר**
he cannot return it **לֹא קָא מְהַדֵּר לִיה**
for he is benefiting him **דְּקָא מְהַנִּי לִיה**
with the perutah of Rav Yosef **בְּרוּטָה דְּרַב יוֹסֵף**
And one said **וְחַד אָמַר**
even if **אֲפִילוּ**
the property of **נְכֶסִי**
the owner of the lost object **בְּעַל אֲבִידָה**
is assur on the returner **אֲסוּרִין עַל מְחִזֵּר**
he can (still) return it **מְהַדֵּר לִיה**
(and with regard to forbidding it) because **וּמִשּׁוּם**
(of) the perutah of Rav Yosef **בְּרוּטָה דְּרַב יוֹסֵף**
it is not common **לֹא שְׂכִיחַ**

The Mishna told us that even if a person makes a neder with regard to his friend, he can still return his friend's aveida (his lost object). What exactly is the case that this is permitted? The

Gemara brings that this was the subject of a machlokes between Rav Ami and Rav Asi.

One of them said that it is mutur in the case in which the owner of the lost object is the one who is assur to get benefit. The reason why in this case it would be mutur for the returner to give the aveida to the owner is because the returner is not giving the owner of the object anything that was not already his. As the Ran explains, even though the owner of the aveida now has his object back, it is only considered as if the returner just prevented a loss to the owner but not that the returner actually benefitted him.

But in the case in which it is the returner who is assur to benefit from the owner, then we say that the returner cannot give back the object. This is because the actual returning of the object is considered as benefit to the returner. This is based on what is called 'Perutah D'Rav Yosef'. Rav Yosef holds that every person who returns an aveida is considered as a **שׂוֹמֵר שְׂכָר** – a paid watchman. This is because even though he is not being paid, he still benefits from this that he is returning the object, and because he has this benefit, it is considered as if he is being paid. The benefit that he gets while returning the lost object is this that he does not have to give tzeddakah to a poor person who would ask him for tzeddakah at that time. This is based on the rule that when a person is busy doing one mitzvah, he is patur from doing other mitzvahs (**הַעוֹסֵק בְּמִצְוָה פְּטוּר מִן הַמִּצְוָה**). Since this person is busy doing the mitzvah of hashavas aveida, he saves himself a perutah that he would otherwise have to give the poor person.

Therefore, one of the previous Amoraim hold that in the case that the returner is assur to benefit, he will not be able to return the object. If he returns the object, it would be considered that he has benefited from the owner, and it is therefore assur to do so.

The other Amora holds that even if the returner is the one who is assur to benefit, he would still be allowed to return the object as the chance that he will end of benefiting from this returning is very small as it is unlikely that a poor person would come at the same time that he is returning the object).

See footnote where we discuss the question of why the fact that the 'Perutah D'Rav Yosef' is unlikely only says that the benefit is not considered as a benefit with regard to allowing the returner to return the object, but it does not say that returner is only an unpaid watchman (why do we differentiate between the halachos of someone who is assur to benefit from someone and the halachos of who is considered a paid or unpaid watchman).²⁵

pay it back, if someone else does pay back the loan, that would certainly be considered as a benefit to the borrower.

The Ran points out that even though our Gemara is saying that since the benefit of Perutah D'Rav Yosef is uncommon, since there is a possibility that the returner will receive this benefit, this is enough to make him a paid watchman.

But the Ran does not explain the difference. Why is it that with regard to a person making a neder to ban benefit from someone, this is not considered a benefit but with regard to determining what type of watchman he is, this is

25 If the 'Perutah D'Rav Yosef' is Uncommon, Why is Shomer Aveida Considered a Shomer Shachor (the answer of the Mishna L' melech and R' Leib Malin)?

To Summarize: The Mishna said that even if a neder is made to assur benefit one from the other, it is mutur to return a lost object. R' Ami and R' Asi argue when this halacha applies.

1. One of them holds that this is only true if it is the owner that is assur to benefit from the returner but if the return is assur, he cannot return it because he will be getting the benefit of 'Perutah D'Rav Yosef.

2. The second opinion holds even if the returner is assur to benefit he will still be allowed to return the lost object as the case of 'Perutah D'Rav Yosef' is not considered a benefit as it is not common.

Based on these two shitos, the Gemara will try to understand the next case of the Mishna.

considered a benefit? The Ran just states that there is a difference between the two halachos, but he does not say what it is. ויש לפלפל ואכמ"ל.

The Mishna L'Melech (Nedarim 7:1) explains with a practical answer, that our case is one in which the person finds that lost object and now wants to return it, something that does not take a long time (as the finder knows who the owner is). Therefore, since the returning does not take a long time, it is not likely that a poor person will come at that exact moment and ask for tzedakah. Therefore, since the likelihood of a poor person coming then is small, the benefit that he gets is not considered as a 'significant' benefit.

However, in the typical case of a person finding an object, the finder does not know who the owner is, and as such, the finder has to bring to the object to his home and wait until the owner can be located. This process takes time and therefore we say that since there is a significant enough possibility that a poor person will come during that time, the benefit of being exempt from giving tzedakah is great enough to make him a paid watchman.

However, the notes on the Ritva (Mossad Rav Kook) asks that seemingly this is not like the shita of most Rishonim that hold that this that a person is patur from giving a poor person tzedakah is only at the time that the finder is 'busy' with the lost object. But if the object is just resting in the finder's house, then the finder would not be patur. Therefore, according to this logic we should say that since the possibility of a poor person coming at the time that he is "busy" with the lost object is small, the benefit of being patur from tzedakah should not be considered a significant benefit.

A second question that is asked is that according to the Mishna L'Melech in a case in which the finder is forbidden to receive benefit from the owner, if the finder knows that it will take a long time to return the object (for ex. if the owner

is out of town), then it should be assur for the returner to return the object as it will take a long time to do so (and therefore it will be likely that a poor person will come during that time). Seemingly the question can be asked in reverse as well. According to the Mishna L'Melech, it should come out that if a person finds an object and know who the owner is (i.e., and as such he will be able to return it within a short time) the finder should not be considered as a paid watchman (and seemingly this is not the halacha).

Reb Leib Malin (סוף סימן ע"ח) gives a fascinating explanation, that the difference between our case and the regular case of determining if a finder is a paid watchman or not, is not a partial difference but rather it is a 'lomdishe' difference.

He explains that when it comes to determining if this person is allowed to return the object to the one that he is forbidden to get benefit from, we have to judge each one of his actions separately (i.e., is he allowed to pick it up, is he then allowed to walk with it, is he then allowed to put it down in his house, etc.). And since with regard to each one of these actions there is only a small chance that a poor person would come then, the benefit for being patur for that small time period is not considered a benefit and therefore that action is mutur for him to do.

However, when it comes to determining whether to consider a returner as a paid watchman or an unpaid watchman, we have to look at 'the entire job' at once. That is, when he picks up the object in order to return it, at that point we look at what the person will be doing (the entire job of returning it) and since over the entire time that he will be involved with this object there is a significant chance that a poor person would come, that is enough to say that he should be considered as a paid watchman ויש לפלפל ואכמ"ל.

Nedarim 34a

Understanding When and Why a “Returner’s Fee” Has to be Given to Hekdesh

We learned in a Mishna תנן
in a place that they take for it מקום שנוטלין עליה
payment (for the returning) שכר
'give' the benefit to hekdesh תפול הנאה להקדש

The Mishna said that even though it is mutur to return the lost object, if in this location it is the custom for the owner to give a 'finder's fee' i.e., compensation for the income the returner lost as a result of spending the time returning the object, this 'finder fee' has to be given to hekdesh (i.e., even if the returner declines to take it, the owner has to give it to hekdesh, because if he doesn't, it will come out that the owner has benefitted from the returner).

The Gemara now tries to figure out the case in which this halacha is true. The Gemara says:

It is good בשלמא
according to the one who says למאן דאמר
(that) even (in the case that) אפילו
the property of בשנכסי
the owner of the aveida is assur בעל אבידה אסורים
on the returner על מחזיר
it can also be returned נמי מהדר
this is (understandable) what is taught היינו דקתני
(that) in a location מקום
that they take payment שנוטלין עליה שכר
you “give” it to hekdesh תפול הנאה להקדש

The Mishna stated that one is allowed to return the lost object, and with regard to this there was a machlokes with regard to which case the Mishna is referring to. According to one opinion, the heter of the Mishna applies both in the case that the owner is assur to benefit and in the case that the returner is the one who can't benefit. If so, we can say that the case in which the fee has to be given to hekdesh is the case in which both the owner and the returner are assur to benefit from each other. And in this case we understand very well why in both these cases the 'returner's fee' has to be given to hekdesh. If the owner gives the returner the fee, the returner has benefitted. And if he does not give the fee, the owner has benefitted (as he got his object back without having to pay for it). Therefore, the only option is to give the fee to hekdesh, and by doing so, no one benefits, and we understand the Mishna very well.

The Gemara continues and asks:

But according to the one who holds אלא למאן דאמר
that when the property of בשנכסי
the owner of the lost object בעל אבידה
is assur on the returner אסורים על מחזיר
he cannot return it לא מהדר
why אמאי
should you 'give' the benefit תפול הנאה
to hekdesh להקדש

According to the opinion that holds that if the returner is the one who is assur to benefit, the object cannot be returned, the Mishna is obviously not referring to such a case as the Mishna clearly says that the object can be returned. If so, according to this opinion, the Mishna must only be referring to a case in which the owner is the one who is assur to benefit from the returner. But if so, why does the 'finder fee' not be given to the returner. He is not the one who is assur to benefit, and if so, there should be nothing wrong with him taking the fee.

The Gemara answers:

On one of them it was learned אחדא קתני

The Gemara answers that this halacha that the 'finder's fee' must be given to hekdesh was only said in reference to one of the two parties involved, that is, it was said with reference to the owner but not the returner. If the owner wants to give the fee to the returner, he is allowed to do so (that is the returner is allowed to benefit from this fee). However, if the returner declines to take it (and by doing so he benefits the owner), in this case the owner must give the fee to hekdesh in order to prevent himself from benefitting from the returner.

Another Version of the Machlokes R' Ami and R' Asi (when is one allowed to return a lost object to someone that he is assur to benefit from)?

The Gemara now brings the opposite version of the machlokes between Rav Ami and Rav Asi.

There are those that learn איכא דמתני לה

'this way' בהאי לישנא

(that) they argue in this regard פליגי בה

R' Ami and R' Asi רבי אמי ורבי אסי

one said חד אמר

we didn't learn (the heter of the Mishna) לא שנו

only אלא

when the property of בשנכסי

the owner of the aveida בעל אבידה

is assur to the returner **אֲסוּרִין עַל מַחְזִיר**
 (and the reason that it is mutur) is because **מִשּׁוּם**
 the 'perutah of Rav Yosef' **פְּרוּטָה דְּרַב יוֹסֵף**
 is not common **לֹא שְׂכִיחַ**
 but when the property of the returner **אֲבָל נִכְסֵי מַחְזִיר**
 is assur to the owner of the aveida **אֲסוּרִים עַל בְּעַל אֲבֵידָה**
 he cannot return it **לֹא מֵהֵדָר לִיה**
 because he is giving him benefit²⁶ **מִשּׁוּם דְּקָא מְהַנֵּי לִיה**

And one says **וְחַד אָמַר**
 even **אֲפִילוּ**
 when the property of the returner **נִכְסֵי מַחְזִיר**
 is assur **אֲסוּרִים**
 to the owner of the aveida **עַל בְּעַל אֲבֵידָה**
 it (will still be) mutur **מִתָּר**
 for when he returns it **דְּכִי מֵהֵדָר לִיה**
 his own thing he is returning **מִיָּדֵי דְנִפְשֵׂיהּ קִמְהֵדָר לִיה**

To Summarize: In this version of the machlokes, everyone agrees that if the returner is assur to benefit, he can return the object. This is because even though in theory the returner benefits because of the 'Perutah D'Rav Yosef', this is not common and is therefore it is not considered a benefit (that is assur as a result of the neder).

But in the case that the owner is forbidden to get benefit, this is the machlokes. One shita holds that in this case it assur to return the object, as by returning the object the owner benefits as he gets his object back. The second shita holds that even in this case the object can be returned, and it is not considered as if the owner is benefiting as the owner is just getting his own object back.

The Gemara now asks a similar question to what it asked previously on the first version of the machlokes.

We learned in the Mishna תָּנוּ

²⁶ **Why Can the Person Pay Back the Other Person's Debt but not Return His Object?**

Although the Ran explains why paying back a debt is different than returning a lost object, it is not entirely clear as to Ran's intent. We will explain the Ran as we understand it, but the readers are urged to see the Ran inside for themselves

Seemingly the Ran is saying that the reason why you cannot return the lost object is because be doing do, you are directly benefiting the person (as the Ran writes, you are putting the object in the person's hand), as opposed to paying back the debt where you are only indirectly giving him benefit. Another way of explaining the difference is that with regard to paying back the debt you are just preventing a loss to him as opposed where you actually give him something.

The Ran then continues and according to our understanding he is just coming to answer a different question but is not explaining why the act of paying back a loan is not considered a benefit as opposed to returning the object which is considered a benefit (although there are those who learn that the Ran is giving two distinct answers to explain the difference between paying back a debt and returning a lost object).

in a place **מְקוֹם**
 that they take payment for it **שְׁנוּטְלִין עָלֶיהָ שְׂכָר**
 you should 'give' it to hekdesch **תַּפּוּל הַנָּאָה לְהַקְדִּישׁ**

The Gemara now asks:

It is good **בְּשֵׁלְמָא**
 according to the one who holds **לְמֵאן דְּאָמַר**
 that even **אֲפִילוּ**
 when the property of the returner **בְּשִׁנְכֵי מַחְזִיר**
 is assur **אֲסוּרִים**
 to the owner of the aveida **עַל בְּעַל אֲבֵידָה**
 he can return it **מֵהֵדָר**
 this is how **הֵינּוּ**
 we can answer (the halacha) of 'place' **דְּמִתְרַץ מְקוֹם**
 But according to the one who says **אֲלֵא לְמֵאן דְּאָמַר**
 that when the property of the returner **בְּשִׁנְכֵי מַחְזִיר**
 is assur (to the owner) **אֲסוּרִין**
 he cannot return (the aveida) **וְלֹא מֵהֵדָר**
 how can it be answered **הֵיכִי מִתְרַץ**
 (the halacha of) 'place' **מְקוֹם**
 (indeed) it is difficult) **קִשְׁיָא**

The Gemara asks a similar question to the one that was asked previously but in a different manner. The Mishna said that the 'returner's fee' has to be given to hekdesch. The Gemara now tries to find the case for this halacha. The Gemara starts by saying that according to the one that holds that the Mishna is discussing both a case in which the owner is assur and a case in which the returner is assur, we can understand the halacha of 'place' very well. (When the Gemara refers to the halacha of 'place' it is referring to the halacha that says that in a place that the custom is to give a 'finder's fee', this 'finder's fee must be given to hekdesch.)

If the Mishna is discussing a case in which the owner is forbidden to get benefit, then if the returner forgoes this fee, the owner will benefit as he got his object back without the need to

The question that the Ran is coming to answer is what do to with the reasoning of the one who allows the returning the lost object. The first shita in our sugya holds that he is allowed to return the lost object as this is not considered as a benefit to the owner as the person is just returning something that already belonged to him. If so, what does the shita that holds that it is assur to return the object do with this line of reasoning?

This is the question that the Ran is coming to answer, and he says that it is still considered a benefit because if this person had not returned , it is quite possible that it would have been lost forever. Therefore, despite the fact that the object already belongs to owner, it is considered a benefit when it is returned to him. (ע' היטב בדברי הרשב"א כאן, ויש לדון בכבונת דבריו, ואפשר שכר"ן כיון לדבריו, אבל.) (כנראה שאינו כן, ע"י שם)

pay this fee. Therefore, the Mishna tells us that in this case the owner must give the fee to hekdesch (in order that he should not benefit from the returner).

But according to the one that holds that the heter of the Mishna is only in a case in which the returner is assur to benefit but not the owner, why does the owner have to give the fee to hekdesch? Why can he not just keep it for himself? Even though

this is a benefit to the owner, this is not a problem at all as according to this shita it is the returner who is assur to benefit and not the owner.

The Gemara concludes that indeed this is a valid question on this shita.²⁷

27 Understanding why the Gemara Could Not Answer as it Did Previously that the Mishna is Referring to a Particular Case

In the first version of the machlokes there was a shita that held that the case of the Mishna is only if it is the owner who was not allowed to benefit. And on this the Gemara asked that why does the finder's fee have to go to hekdesch? If the case is one in which it is the owner who is not allowed to benefit but the returner could benefit, why would the owner not be allowed to give the finder's fee to the returner? To which the Gemara answered that the Mishna is discussing a case in which the returner is not willing to accept the fee, and this causes the owner to benefit as he now got his lost object back without having to pay the usual fee. Therefore, we understand very well why the owner has to give the fee to hekdesch. This is done in order to prevent him from benefiting from the returning.

But according to version of the machlokes that the Gemara is now discussing, there is a shita that holds that the Mishna is only discussing when it is the returner that is assur to benefit and not the owner and on this the Gemara has its 'unanswerable' question of why the finder's fee has to be given to hekdesch. The Gemara's question is based on the fact that if the owner is allowed to benefit from the returner, then there is no circumstance that would force the owner to give the finder's fee to hekdesch. That is, we understand very well why the owner cannot give the fee to the returner as the returner is not allowed to benefit from the owner. But if so, why cannot the owner just keep the fee for himself? Even though this would cause the owner to benefit from the returner, this would not be a problem as there is no issur on the owner according to this version of the machlokes. And yet the Mishna says that the fee must be given to hekdesch, and this is why the Gemara concludes that it is difficult to understand why this is true according to this version of the machlokes.

Nedarim 34b

The Halachos of Using an Object of Hefker that One Made Hekdesh

Rava said **אמר רבא**
if there was before him **היתה לפניו**
a loaf of hefker²⁸ (i.e., an ownerless loaf) **כפר של הפקר**
and he says **ואמר**
“This loaf is hekdesh” **כפר זו הקדש**
if he takes it to eat **נטלה לאוכלה**
he is ma'al according to the whole thing **מעל לפי כולה**
(but if he take it in order) to ‘give it’ as an inheritance **להוריש**
to his sons **לבניו**
he is ma'al **מעל**
according to **לפי**
the ‘benefit’ that is in it **טובת הנאה שבה**

A person finds a loaf of bread that is hefker and makes it hekdesh. If the person then goes ahead and eats the loaf, he is ma'al on the entire value of the loaf as he is taking the loaf out of the reshus (domain) of hekdesh (it is forbidden for a private person to benefit from things that belong to hekdesh (see footnote for further explanation).

However, if he takes it, not to be koneh for himself but rather just to eventually give it over to his sons as an inheritance, in this case he will only be ma'al according to the value of the benefit that he gets with this that his children appreciate what he did (this type of benefit is referred to as טובת הנאה – that is, benefit from this that others have feelings of gratitude towards you).

He is not ma'al according to the actual value of the loaf as he did not have in mind to be koneh the loaf, and as such, he did not remove it from the reshus of hekdesh. But he is ma'al according to the value of the טובת הנאה that he received from this that he promised his sons this loaf (i.e., he is ma'al according to the value of the benefit that he got from the bread which is the value of the טובת הנאה).

²⁸ Why Does the Gemara Specifically Choose a Case of Hefker?

The Ran explains that the Gemara specifically chose a case in which the loaf was hefker and not that the loaf belonged to him. The Ran explains that if the loaf originally belonged to him and afterward, he ate it, the person would not be ma'al. The reason for this is that even though he ate what belonged to hekdesh, the loaf did not change from being in one reshus (domain) to being in another reshus. That is, before he made the loaf hekdesh, the loaf was in this person's reshus and even after he made it hekdesh it is still in hekdesh's reshus. This is because even after the person made the loaf hekdesh, he becomes like the gizbar (i.e., the one in charge of hekdesh) on the loaf. And the rule is that the only way a person can be ma'al is if he takes it from one reshus to a different reshus, but in this case since the object did not change reshus with his eating he will not be ma'al.

Although this previous halacha seems unrelated to our Gemara, the Ran explains that the reason that the Gemara brings this halacha is because it is similar to the Gemara's next question.

If a Person Forbids an Object from His Friend, Can He then Give it to His Friend as a Gift?

He asked from him **בעא מיניה**
Rav Chiya bar Avin from Rava **רב חייא בר אבין מרבא**
(if a person says) “My loaf **כפרי**
should be (assur) to you” **עליך**
and he then gave it to him **ונתנה לו**
as a present **במתנה**
what is the halacha **מהו**

The Gemara now explains its sofek.

“My loaf” he said to him **כפרי אמר לו**
(and therefore he means to say that) when **כי**
it is in his reshus **איתיה בך שותיה**
that is when it is assur **הוא דאסור**
or maybe **או דלמא**
“On you” he said to him **עליך אמר ליה**
(and therefore we say that) he meant to make **עילויה שותיה הקדש**
it hekdesh on him

This person said, “my bread should be onto you”, and on this the Gemara has its sofek of which part of this statement is the main part. That is, when he said the word “my loaf” do we say that his intention was to limit the neder to only that time that the loaf is actually his, and if so, if he would then give the loaf to this person, it will no longer be his and therefore it would then be mutur.

Or do we say that since this person said the words “on you” his intent is to say that this loaf should be onto you like a korban, and if so, just like a korban is assur forever, so too this loaf should be assur forever as well.

The Gemara answers:

He said to them **אמר ליה**

However, in the Gemara's case the person is ma'al when he eats it. The Ran explains as follows. When the person said that the object of hefker should become hekdesh, it becomes hekdesh as a person has the ability to be koneh (acquire) things that are in his daled amos. Therefore, since this loaf was in his daled amos, he has the ability to make it hekdesh, and it comes out that this person was never koneh the loaf. And therefore, when he ends up eating it, he is now ma'al as his eating takes it out of the reshus of hekdesh.

The Ran points out that even though normally we say that a person is koneh objects that are within his daled amos, this case is different as since he said that he wants the loaf to be hekdesh, he is also saying that he does not want to be koneh it (as he wants it to be hekdesh). Therefore, since it was never his, he cannot be considered as a gizbar and that is why he is ma'al on the entire loaf when he eats it.

ר"ג אין בין המודר פרק רביעי נדרים רש"י

אמר רבא היתה לפניו כבר של הפקר ואמר כבר זו הקדש נטלה
לאכלה מעל לפי כולה - האי דנקיט לה בככר של הפקר ולא נקט ליה
בככר שלו שהיה עומדת בחלרו והקדישה משום דכבי האי גוונא נטלה
לאכלה לא מעל דכיון דמקמי הקדש שלו היתה ולאחר הקדש ג"כ ברשותו
עומדת ה"ל כגזבר של הקדש דאמר

בכוף פ"ק דחגיגה (דף י"א.) שאם נטל
דבר של הקדש לזכות בו לא מעל משום
דמטיקרא נמי ברשותיה קאי והשתא
נמי ברשותיה ואין מעילה בהקדש אלא
בזולתו מרשות הקדש לרשות אחר
ומה לו בחלרו מעל לי בידו הכא והכא
לא נפיק מרשותיה להכי נקט ליה
בככר של הפקר שהיה עומדת תוך
ד' אמותיו שקונית לו בכל מקום ומשה'
כי אמר כבר זו הקדש חייב ומקדש זה
לא זכה בו מעולם דאע"ג דאמר בפ"ק
דב"מ(דף י.) ד' אמות של אדם קונית
לו אפי' כי לא אמר אקנה הכא שאני

תוספות

דויתה לפניו כבר של
הקדש וכו' - מימה אי
יורי בהקדש מאי
שייך כח מלוא דדבא
גבי מתני' דמייכי
בקינמות ובראה דבא
מיידי בקינמות ובהקדש
דנקט לאו דוקא אלא
כקדש קאמר ואי'
אמאי נקט מלוא
בקינמות כיון דבהקדש
מאי נמינקט וי"ל
דהקדש נטלה אלא
מעל לו טובת האדם
שנה אם אין לו שיה
פדויה דלוי מוטב
בהקדש פדויה מוטב
פדויה אכל בקינמות
בגל דכו איכא איסור
הגאה: ואמר כבר זו
הקדש: בשנון זה אמר
אפי' שלא אמר
לשארזה בה אפי' כי
זכה בה הוי אדם
והואיל ודעתו לזכות
בה ואי' הוא און אדם
מקדש דגב"ל זכור
דמי לאומר הכי פסק
קדושה לאחר ששם
היה קדושה הכא
כיון להקדש מיד אכל
הכא לאו כיון להקדש
מיד לבי' שפלה וזה
בה ואל"כ הקדושה
וגא דאם אחר ונטלה
ואכלה הוי הוא עמו
חלואה וזה עכ"ל
נטלה לאוכלה זכור
בטולה והלכה קדושה נמי
הל פל כולה וכן מעל
לפי כולה ואם מתמנה
נפילה לזכות בה
בטולה להורי' לבניו
לחלוף להם או לימנה
נמי שפלה ואין לו בה
אלא טובת הגאה אבל
גוף הדבר אינו שלו
והקדש כנוי קדושה

משום דכיון דאמר כבר זו הקדש גלי אדעתיה דלהקדש יחיא ליה
דליקני לדידיה לא יחיא וגילויי דעתא כי האי מהני כדמוכח סוגיין
דהתם ומאי למעבד הכי דה"ל כמגביה מליאה לחבירו דקנה חבירו
ולא הוא הבא נמי הקדש קני ואיזו מעולם לא קנה זה ל"ל ומש"ה
נטלה לאכלה מעל לפי כולה שכיין שלא זכה בו מעולם אינו כגזבר
עליה ונפיק כשנטלה האיזה מרשות הקדש ומשום אינו מעל
לדוריישה לבניו מעל לפי טובת הגאה שבה - דכיון דלא הגביה
אלא להורישה לבניו ולא שיקנו אותה עכשיו לא נפקא לחלוין אבל מ"מ
מחזר להורישם ובניו מועלין לכשילויאו והא דריתיה הכא הך מימריה דרבא
דהבא הקדש הככר ואח"כ נטלה לאכלה בדבר חיובי בר אבין נמי אכר
עליך ונתנה לו במתנה מהו ככרי ח"ל כי יחייה ברשותיה אכור - דככרי
בעוד שהככר שלו משמע אבל לאחר שנתנה כיון דלא הוי שלו מותר
בה או דלמא עליך ח"ל ועליוה שיהי הקדש דה"ק ליה זו שהיא עכשיו ככרי
אכורה עליך לעולם ובראי פשיטא ליה לרב חייה דהיכא שנתן
מדיר כבר זה לאדם אחר מותר המודר בו ודכהן לקמן בפרק השותפין
(דף י"ג.) ביקר שאני נכנס שוך שני לוקח מה או שמכר לאחר
מותר אלמא כל היכא דאפסקיה אחר שרי אלא הייט טעמא דמבעיה הכא
משום דלא אפסקיה אחר דממיר למודר קאחי וכו' תפשוט מההיא
דפ' השותפין לחיסורא מדקחני מכרן לאחר מותר משמע הא מכרן למודר
אכור ליתא דאיכא למימר דמשום דבעי למתנא סיפא ביתך זה שאני
נכנס שוך זה שאני לוקח מה או שמכרן לאחר אכור דמסת' נקט אחר
לבריאתא מש"ה איכא למימר דנקט רישא נמי לומר ולאו דוקא דה"ה
ולא ויהי' רשב"ס ז"ל מאי קמבעיה לרב חייה בר אבין דהתן בפירקין
(לקמן דף ג'.) המודר הגאה מחבירו ואין לו מה יוכל הולך אלא
חלוני הגריג' אלו ואומר לו פלוגי מודר הגאה ממני ואיני יודע מה
לאעשה לו הרי זו גזולתו ובה וטעם מזה היה מהך במדבר עתן
לחלוק וכו' אם אין עממה אחר גמיה על הסלע וכו' והתם ודאי לא
בזאומ' נכסי עליך ואפ"ה טעמא דאיכא אחר הא מידו של מדיר למודר
אכור וי"ל דהתם במדירו מהגאחו וכיון שכן אם עתן מתנה בשעת
מתנה הרי הוא נגדה ממנו אבל הכא דאמר ככרי איכא למימר דשרי
משום דבשעה שנתנה מן הככר אינו של מדיר: אמר ליה פשיטא דאף
על גב דיבהה נגליה במתנה אכור דאי לא עליך לאפוקי מאי לאפוקי
דאי גבחה מיגבג' הרי ככרי עליך ענין אכורה עליו ומאי נפקא ליה מן
אכורו הרי ככרי עליך ענין אכורה עליו ומאי נפקא ליה מן אכורו
ועומד הוא לו וליכא למימר דמש"ה אכורו עליו משום דאי מגבג' מתנה
שלא יפירי בו שיתנה לו ובין שכן על כרחיך אפילו לאחר מתנה
אכורה עליה: אמר ליה לאפוקי דאי אומניה עליה - כלומר לעולם
אימא לך דאי יהיב ליה במתנה שריא ליה וכי קאמר ליה עליו

ככר של הפקר - וכ"ש אי דנפשיה אלא רבותא קמ"ל דלמי זכי בהפקר
לחלה קדושה עליונה: נטלה על מנת לאוכלה - דכיון שהחזיקו (א) בו
קנאה ואם אכלה מעל לפי כולה ומשלה להקדש לפי כולה וחומש
שהרי האליאה לחלוין: אבל נטלה על מנת להוריש לבניו - ואמר כך

אמר רבא היתה לפניו כבר של הפקר ואמר
כבר זו הקדש נטלה לאוכלה מעל לפי כולה
להורישה לבניו מעל לפי טובת הגאה שבה
בעא מיניה רב חייה בר אבין ככרי
עליך ונתנה לו במתנה מהו ככרי
אמר ליה עילוייה שותיה הקדש א"ל בפשיטא
עליך לאפוקי מאי לאו לאפוקי דאי נגבה מיניה
מיגבג א"ל לא לאפוקי דאי אומניה עליה
איחיבה

הקדישה עסקין דקודם לכן לא יטל
להקדישה: לא מעל אלא לפי טובת
הגאה שבה - שאינו משלם להקדש אלא
כפי חזקת טובה שנתן לאביו אחד מן
הבנים בשביל שמרשה לו והייט טובת
הגאה: ככרי היא אכור עליך וחזר
ונתן למודר במתנה מהו: כי יחייה
ברשותיה - כלומר כל זמן שהוא של
מדיר הוא דאכור דהכי משמע ככרי
כל זמן שהוא שלי: או דלמא עליך
א"ל ועליוה שיתיה לזכות כבר הקדש
ואפ"ה שנתן לו במתנה אכור: אלא -
הא קמבעיה (ב) ליה האי דאמר ככרי
עליך אי אמר"ל וכל זמן שהוא ברשותיה
דאי חמי לדיה מיניה דליה קאמר ליה: ולאפוקי דאי גבחה מיגבג -
לזכות כבר ונתנה לו הגבג במתנה שאינו אכור בה הואיל והוא עצמו לא
נתנה לו או דלמא אע"ג דאי גבחה ליה מיגבג אכורה ליה: לא לאפוקי
דאי אומניה עליה - למיכל מהאכור ככרי מעיקרא והדר א"ל ככרי עליך
דהתם כיון דאומניה עליה קנה חלקו כמה שהוא יכול לגבול הימנה
ואינו יכול לאכורה עליו דלמי כוליה דעתן שהא אלא גם דמומין:
ה"פ

דאי חמי לדיה מיניה דליה קאמר ליה: ולאפוקי דאי גבחה מיגבג -
לזכות כבר ונתנה לו הגבג במתנה שאינו אכור בה הואיל והוא עצמו לא
נתנה לו או דלמא אע"ג דאי גבחה ליה מיגבג אכורה ליה: לא לאפוקי
דאי אומניה עליה - למיכל מהאכור ככרי מעיקרא והדר א"ל ככרי עליך
דהתם כיון דאומניה עליה קנה חלקו כמה שהוא יכול לגבול הימנה
ואינו יכול לאכורה עליו דלמי כוליה דעתן שהא אלא גם דמומין:
ה"פ

דאי חמי לדיה מיניה דליה קאמר ליה: ולאפוקי דאי גבחה מיגבג -
לזכות כבר ונתנה לו הגבג במתנה שאינו אכור בה הואיל והוא עצמו לא
נתנה לו או דלמא אע"ג דאי גבחה ליה מיגבג אכורה ליה: לא לאפוקי
דאי אומניה עליה - למיכל מהאכור ככרי מעיקרא והדר א"ל ככרי עליך
דהתם כיון דאומניה עליה קנה חלקו כמה שהוא יכול לגבול הימנה
ואינו יכול לאכורה עליו דלמי כוליה דעתן שהא אלא גם דמומין:
ה"פ

דאי חמי לדיה מיניה דליה קאמר ליה: ולאפוקי דאי גבחה מיגבג -
לזכות כבר ונתנה לו הגבג במתנה שאינו אכור בה הואיל והוא עצמו לא
נתנה לו או דלמא אע"ג דאי גבחה ליה מיגבג אכורה ליה: לא לאפוקי
דאי אומניה עליה - למיכל מהאכור ככרי מעיקרא והדר א"ל ככרי עליך
דהתם כיון דאומניה עליה קנה חלקו כמה שהוא יכול לגבול הימנה
ואינו יכול לאכורה עליו דלמי כוליה דעתן שהא אלא גם דמומין:
ה"פ

מחלוין לו שובע שפלה לזכות בה - ככרי עליך ונתנה לו במתנה
מחו' - אי אמר כבר זה אפילו אי יהבה לאחר אכורה לו דכתבן לקמן בפרק השותפין (דף מו.) לביט
שאי נכנס מת או שמכרו לאחר אכור וכיון דלא אמר זה אם נטל לאחר שפישא שחזר דכתבן לקמן
לביטך שאני נכנס מת או שמכרו לאחר מותר ומיבעיה ליה אם נתן למודר בעמלו אי הוי כאלתר דכיון
דאמר ככרי ולא אמר זו דוקא כי יחייה ברשותיה אכור: או עליך ח"ל ועליוה עליה כהקדש - לפולם
אפילו לאחר שנתנה לו: ח"ל פשיטא אפ"ה דיהיבה ליה במתנה אכור דעליך לעולם תשבע: אלא
ככרי לאפוקי מאי - כיון דאפילו נכנס במתנה אכור - גשון ככרי דמתשת כל זמן שהוא שלי דוקא:
לאפוקי דאי גבחה מיגבג - במתנה שאם נכנסה מתשת ונתנה לו לפי שיתנה מרשותו ולא נתנה לו במתנה
ומש"ה ויהאיהו שפלה דערית נגבדה אית לך למשירי מני מתנה כי פישא ח"ל אליגור ממז"ל
ולא נראה דאי לא נתיישא מתנו אכרי לא נפיק מרשותיה ואכורה לו ואי נתיישא מתנו הוי כמו נתנה
לאחר אלא הכי קאמר ח"ל לאפוקי דאגבגה מיגבג שיהיה מותר במתנה הא לא נפיק מרשותיה מן זמן
שלא נתיישא מתנה אלא ח"ל כ"כ לתשובת נתנה לו במתנה וואת חמי לגבוי למשוי' או נתנה לאחר: אחר
ליה לאפוקי דאומניה עליונה: כל שחמי חמיטו לזכות עמו והוי ככר מונח לפנייה הא דאמר ככרי דדוקא ככר
ככרי עליך ואם אחר כבר הוי משמע כל הככרות שצביט אהני הא דאמר ככרי דדוקא ככר
שפליטה אכר עליו ויש פסריס גורסיס אי נמי דאומניה עליונה לאפוקי דאגבגה מיגבג שפישא
הוי ובגון שפתייהם היינתן חי נמי לאפוקי דאומניה וקסא לי אפואי נקט דאומניה ליתא בגון
שהיה ככר מונח לפנייה ואמר ככרי לאפוקי שאר ככרות ופוד מה שפשיט לו לאפוקי שאר ככרות
במתנה אכור הייט דוקא כשהככר מונח לפנייה דאיכא למימר דככרי אמי לאפוקי שאר ככרות
וגרסא כפודים ככר כבי יונה ז"ל ובגויקטו שפישא דאי יהייה במתנה אכור דאי לא ככרי עליך
לאפוקי מאי דאי שרית ליה אם נתנה לו במתנה סיכי משכחת לה שאפוקי עליו דקתם כבר אין
עליו כל זמן שגבחה ליה ונתנה לו במתנה אלא כן יתנגד לו המדיר ומתני דאי גבחה
נגבג שאם שכן הוי הככר אכור המודר לזכות אלא אי נמי דאומניה עליונה שפתיס דאי גבחה
נתנה שיהא מכבדו ורואה להכילו אף על פי שפדיון לא אכיל:

הגרות הב"ב (א) רש"י ד"ה נטלה וכו' שהחזיק בה קנאה ואח"כ קדישה עסקין דקודם לכן לא יוכל להקדישה ואם אכלה מעל וכו' ע"מ להורישה לבניו לא מעל אלא לפי טובת הגאה (ב) ד"ה אלא הא קמבעיה וכו' פי אמרנו כי האמר ליה ולאפוקי כ"ל וכו' ד"ה אלא הא קמבעיה

it is obviously פְּשִׁיטָא
 that even though דָּאף עַל גַּב
 he gave him a present דִּי הִבֵּה לֵיהּ בְּמַתְנָה
 it is (still) assur אַסור
 rather (if you don't say that it is assur) אֶלָּא
 (this that he said) "my loaf on you" כְּכָרִי עָלֶיךָ
 what is it coming to exclude לְאַפּוֹקֵי מֵאֵי
 is it not (impossible to say that that it is coming) לֹא
 to exclude לְאַפּוֹקֵי
 that if he steals it is (considered) stealing דָּאֵי גִנְבָה מִיְיָהּ מִיְגָב

The Ran explains that the Gemara is asking a rhetorical question. That the Gemara is saying that it cannot be that the person made this neder in order to prevent the other person from stealing the bread because this is not a plausible possibility, as will be explained.

This person made a neder to assur the bread from his friend. But why did he do so? If the neder will only be in effect as long as this person owns the bread, then the neder will be unnecessary. Even without the neder the bread belongs to this person, and as such, the other person will not be allowed to eat it as a person is not allowed to take something that does not belong to him. This being the case, there would be no reason that this person would have to make a neder in order to stop the other person from eating the bread. The Ran continues and says that it cannot be that the person made the neder in order to prevent the person from stealing it as people do not normally think in these terms. That is, one could have thought to say that even though the bread belongs to this person, he still made a neder in order to add to the severity of the avayra of stealing from him. And to this the Gemara says that this is not a plausible possibility as people don't normally think that people will steal from them.

If so, that the neder is not coming to forbid the bread to the other person while it belongs to him (as the bread is already forbidden to the other person as the result of the bread not belonging to him) and it was not to prevent the other person from stealing it (as people don't typically think that people will steal from them), why did the person make the neder? The only conclusion that Rava says is plausible is that the person made the neder to forbid the bread for the time that he will no longer own it, that is, he made the neder to be in effect for even after he gives it away to the other person.

The Ran explains that this person is concerned that the other person will pressure him into giving his bread as a gift to him, and therefore to prevent this from happening, this person makes a neder to forbid the bread forever, that is, to forbid the bread for even after the time that he gives it to the other person as a gift.

But now that this person made the neder, the other person will not pressure him to give him the bread, because even if this person would cave into the other person's pressure, it will not make a difference as the object will be assur even after he gives it to the other person.

The Gemara answer that this point is not necessarily true.

He said to him אָמַר לֵיהּ
 no (it is not as you said) לֹא
 (it could be that it is) to exclude לְאַפּוֹקֵי
 if he invites him דָּאֵי אֲזַמְנִיָּה עֲלֵהּ

Rava had said that it must be that the one making the neder meant to forbid the other person even after the object was given to him, because if he meant to assur the bread for the time before the object was given as a gift, the object would anyway be assur as one is not allowed to steal.

To which the Gemara now answers that this is not necessarily true. It could be that the point of the neder is to forbid the other person from going to this person's home as a guest. That is, when a person invites someone to come and eat in his home and gives his guest food, when the guest eats the food, the food still belongs to the host, not the guest. If so, it could be that the reason that this person made this neder was to forbid the possibility of the other person from eating in his home. That is, typically when a person invites his friend to eat to his home, this invitation includes the right to eat. Therefore, in order to prevent this from happening, the person makes a neder that the other person will not be allowed to eat his bread, even if he is invited to his home. (That is, although normally a neder is not needed to prevent another person from using someone else's object, in this case a neder was necessary as the invitation implied permission to eat.)

And if this is true, it could very well be that the person making the neder never had intent to assur the object for the time period after he gives away the object to the other person as a gift.

(Although we have explained the Gemara according to the shita of the Ran, there are other pshatim in the Rishonim, ע"י שם.)

Nedarim 35a

They asked a question (from a Baraisa) אִיתִיבִיהּ
(in the case) that he said to him לוֹ אָמַר
“Lend me your cow” הִשְׁאִילֵנִי פְּרִתֶּךָ
(and the other person) said to him לוֹ אָמַר
“Konam this cow that I own שְׂאֵנִי קִנִּי
to (on) you לָךְ
(or if he says) my property נִכְסֵי
(should be assur) on you עָלֶיךָ
if a I have a cow אִם יֵשׁ לִי פֶּרֶה
'besides' for this one זֶה אֲלֵא

A person asks his friend to lend him a cow. His friend responds that he can't lend him a cow as he only has one. And then to prove that he is telling the truth, the friend makes a neder that all of his property should be assur to this person if he does have another cow.

The Baraisa brings another similar case.

(If a person says to his friend) “Lend me” הִשְׁאִילֵנִי
your ax” קַרְדּוּמֶךָ
(and in response his friend) says to him לוֹ אָמַר
“Konam this ax that I have לִי שְׂיֵשׁ לִי
that I acquired קָנִי שְׂאֵנִי קִנִּי
my property should (be a konam) on you עָלֶי
if I have an ax אִם יֵשׁ לִי קַרְדּוּם
'besides' for this (one) זֶה אֲלֵא

The Baraisa continues and that the halacha in both these cases is as follows.

(If) it is found נִמְצָא
that he has (another cow or another ax) לוֹ שְׂיֵשׁ
during his lifetime בְּחַיָּו
(then) it is assur אָסוּר
(but if) he dies מֵת
or if he gives it to him as a gift אוֹ שֶׁנִּתְּנָה לוֹ בְּמַתָּנָה
this is mutur הָרִי זֶה מוֹתֵר

The Baraisa clearly says that even though the neder is chal (as he did have another cow or ax) this will only make the cow or ax as long as he is alive, but if the one who made the neder dies, or if the one who made the neder gives the cow or ax to this friend, then since the object is no longer in the one who made the neder's reshus, the object is going to be mutur. This is in direct contradiction to what Rava said, that in such a case the object will still be assur even after it is given away to him as a gift.

The Gemara answers:

Rav Acha the son of Rav Ika said דָּרַב אִיקָא
שְׁנִיתְנָה לוֹ
it was given to him
עַל יְדֵי אַחֵר
through someone else

The Gemara answers that in the Baraisa's case, the person who made the neder at first gave the object to someone else and then that person gave the object to the person that the neder was made against. In this case, since the object at first leaves the reshus of the one making the neder, it will no longer be assur (as the neder can be in effect on an object that does not belong to the one who made the neder).

However, for the person who made the neder himself to give it to the subject of the neder, that would not be allowed.

The Gemara continues and says that not only is this a valid explanation of the Mishna's case, but the implication of the Mishna is like this as well.

Rav Ashi said אָמַר רַב אֲשִׁי
it is 'm'du'yik' also דִּיקָא נָמִי
as the Baraisa said דִּקְתָּנִי
that it was given to him לוֹ שְׁנִיתְנָה
and it does not say וְלֹא קִתְּנִי
that he gave to him לוֹ שֶׁנִּתְּנָה

The Baraisa says that it was given to him and not that he gave it to him. This would seem to indicate that indeed it was someone else who gave it to him and not that it was the one who made the neder himself that gave it to him.

Is There a Parsha of Meilah with Regard to Konamos?

They asked a question בָּעָא מִיגִיהּ
Rava from Rav Nachman רַבָּא מִרַב נַחְמָן
is there meilah וְשׁ מֵעִילָה
with regard to konamos בְּקוֹנָמוֹת
or not אִם לֹא

Do we say that since the term 'konam' is used to compare the object to hekdesch, the same way if a person uses an object of hekdesch he transgresses the issur of me'ilah and has to bring a korban asham, so too this person who uses an object that became assur through this type of neder transgresses this issur and has to bring a korban?

Or do we say that since at the end of the day that object is not hekdedsh, there is no issur me'ilah with regard to it?²⁹

אָמַר לֵיהֶם
תָּנִיתִיהָ
מְקוֹם
שֶׁנוֹטְלִין עָלֶיהָ שְׂכָר
תִּפּוֹל הַנָּאָה
הֶקְדָּשׁ

The Mishna said that in a situation in which the owner is not allowed to keep the 'finder's fee', it must be given to hekdedsh. And on this the Gemara points out:

לְמִימְרָא
כִּי הֶקְדָּשׁ
מִה הֶקְדָּשׁ יֵשׁ בּוֹ מַעִילָה
אִף קוֹנָמוֹס
יֵשׁ בָּהֶן מַעִילָה

The point of the Mishna's halacha is to say that the owner cannot just keep the benefit for himself. But if so, why did the Mishna not just say that he should throw the 'finder's fee' into the Yam Hamelech (the dead sea)? This is the standard expression that the Gemara uses to describe money that has to be 'thrown away' and if so, why does the Mishna not use the same terminology?

The Gemara answers that the reason the Mishna says to give it to hekdedsh is because in a sense it is already hekdedsh, as the halacha is as Rav Nachman said, that there is an issur of meilah with regard to konamos (i.e., things that become assur with a neder).

The Gemara now explains that although it might be true that from our Mishna we have a proof that there is me'ilah with regard to konamos, it reality this question of me'ilah with regard to konamos is a machlokes Tannaim.

כִּתְנָאֵי
קוֹנָמוֹס
כִּכְרֵז הֶקְדָּשׁ
וְאֶכְלָה
בֵּין הוּא

וְבֵין חֲבִירוֹ
מַעַל
לְפִיכָךְ
יֵשׁ לָהּ
פִּדְיוֹן

But if the person said:

כִּכְרֵז זֶה עָלַי לְהֶקְדָּשׁ
וְאֶכְלָה
הוּא מַעַל
חֲבִירוֹ לֹא מַעַל
לְפִיכָךְ
אֵין לָהּ פִּדְיוֹן
דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר
וְחֻכְמִים אוֹמְרִים
בֵּין כֵּן וְבֵין כֵּן
לֹא מַעַל
לְפִי שֶׁאֵין מַעִילָה
בְּקוֹנָמוֹס

In the first case, since the person simply said that the loaf should be hekdedsh, it is assur to everyone, and as such, no matter who eats it, that person will be ma'al. And since the issur to eat it applies to everyone, it is similar to hekdedsh and that is why it has the ability to be redeemed (i.e., it has pidyon).

The halacha with regard to objects that are hekdedsh is that one has the ability to redeem them, and therefore, since this object is similar to hekdedsh, it is able to be redeemed as well.

However, in the second case the person said that the loaf should only be considered as hekdedsh with regard to him, i.e., only he should be assur to eat the bread. This is not similar to hekdedsh and therefore it will not have pidyon but the person who made the neder will still be ma'al if he eats it.

The Baraisa concludes with the shita of the Chachamim who hold that no matter who the person includes in his neder, the object will not be subject to the halachos of me'ilah (as it is not 'really' hekdedsh)..

And this is the answer to the Gemara's question with regard to if there is or if there is not me'ilah with regard to konamos. As

²⁹ Why Does the Ran Not Discuss the Chiyuv to Pay an Extra Fifth (קור וחומש)?

When a person is ma'al with hekdedsh, not only does he have to bring a korban asham, but he has to pay back the value of the object plus a chomesh (extra fifth). And yet when the Ran explains the sofek of the Gemara if there is me'ilah or not with regard to konamos he only discusses the question if there is a chiyuv korban but he does not mention the chiyuv to pay a chomesh. The question is why. If we treat the object as hekdedsh with regard to me'ilah, why would we not say that it has all of the halachos of me'ilah? And indeed, other Rishonim do hold that if we say that the object is subject to me'ilah, if the person uses it, he will have to the extra amount in addition to bringing the korban asham.

The Birchav Avrohom gives a beautiful explanation into the shita of the Ran. He explains that the reason that a person pays a chomesh when he is ma'al is because by being ma'al the person is stealing from hekdedsh, as by using the object he takes it out of hekdedsh and makes it chullin (i.e., a mundane non-hekdedsh object).

This obviously will not apply to an object that became assur with a neder. Even if the object will have certain halachos of hekdedsh, at that end of the day it is not hekdedsh and when he uses it, he does not cause hekdedsh a loss, and if so, there should be no reason why he would ever have to pay this extra fifth.

we see from this Baraisa, the answer is that it is a machlokes Tannaim, R' Meir holds that there is meilah by konamos and the Chachamim hold that there is not.³⁰

If a Person Makes a Loaf Assur with a “Konam Neder” to a Particular Person and then Gives the Loaf to that Person, Who is Ma’al, the Recipient or the Giver?

He said (asked) to him אָמַר לִיה
Rav Acha the son of Rav Avya אָחָא בְרִיה דְרַב אַבְיָא
to Rav Ashi לְרַב אָשִׁי
(If a person says) “My loaf כִּכְרִי
is (konam) to you עָלֶיךָ
and (then this person) gives it to him לוֹ
as a present בְּמַתָּנָה
who is ma’al מִי מַעַל
(to say) that the giver is ma’al לְמַעוֹל נוֹתֵן
but he did not assur it on him(self) הָא לֹא אֶסְיָרָא עָלֵיהּ³¹
(to say that) the recipient is ma’al לְמַעוֹל מְקַבֵּל
he can say כּוֹל דְאָמַר
something mutur I wanted הִיתִירָא בְעֵיתִי
(but) something that is assur I did not want אִיסוּרָא לֹא בְעֵיתִי

The Ran explains that when one causes an object of hekdesch to leave the reshus of hekdesch, the person is ma’al. That is, the very fact that the object left hekdesch requires that someone should be responsible for it. If so, the Gemara is asking that in our case as well this should also be true. The very fact that the object left the reshus of the one making the neder and entered the reshus of the one who received it should cause that someone should be ma’al, the question is just who that is going to be.

And this is where the Gemara runs into its problem. It would seem to be impossible that the one who made the neder should

be ma’al. This is because even though it is true that he is the one who handed over the object to the other person, but how can he be ma’al on an object that is mutur to him!

But it would also seem impossible that the one who received the object should be ma’al. If he would have known that this object was assur, he would never have received it, and therefore this action of receiving the object was done under false pretense and as such he should not be held responsible for it.

The Ran explains that although it is true that if someone mistakenly takes an object out of the reshus of hekdesch he is ma’al despite his lack of intent to ‘steal’ from hekdesch, this case is different. In this case the receiver was not the one who removed the object from hekdesch (i.e., the reshus of the giver) but rather it was the giver who took the object out of his reshus and gave it to the receiver, and all the receiver did was to receive the object (i.e., he agreed to accept the object). Therefore, since it has now been determined that his acceptance was done under false pretense, his acceptance of the object should not be ‘counted’ as an acceptance, and as such, he should not be ma’al.

But if all this is true, we are left with the question of who should be ma’al? It can’t be the one who made the neder and it can’t be the one who received it!

The Gemara answers:

He said to him אָמַר לִיה
the receiver is ma’al מְקַבֵּל מַעַל
when he ‘uses it’ (lit. takes it out) לְכַשְׂיוּצִיא
for anyone who takes out שְׂכַל הַמוּצִיא
the money of hekdesch to chullin לְמַעוֹת הַקֹּדֶשׁ לְחוּלִין
and thinks that it is chullin הוּא חוּלִין
he is (still) ma’al מוֹעַל
so to this (person) אַף זֶה
is (also) ma’al מוֹעַל

30 If an Object Becomes Assur with a ‘Konam Neder’, Does it Become Mutur After it is Used?

The Ran concludes this sugya by saying that the halacha is like R' Meir that there is me’ilah with regard to konamos and asks the following question. According to the one that holds that there is me’ilah with regard to konamos, what happens when the person uses that object? Do we say that just like with regard to an object that is hekdesch, after the person uses it and is ma’al, the object loses its hekdesch status and is allowed to be used, does the same apply by konamos as well? That is, do we say that after the person violates the neder the object becomes mutur just like hekdesch or do we say that the object retains its issur?

31 The Rambam’s Shita with Regard to Who One Makes a Food Assur with a ‘Konam Neder’ and then Forces the Subject of the Neder to Eat it

The Ran quotes the Rambam that holds that if someone made a food assur with a neder to someone and then forces that person to eat the food, the one who made the neder will receive malkus for his actions. And on this the Ran says that from our sugya we see not this way. Our sugya clearly says that in the case

that the loaf of bread is not assur on the one who made the neder, the one who made the neder is not ma’al. After all, how could he be ma’al if the food the food was not assur to him? The Ran concludes that our Gemara is a proof against the Rambam’s shita.

However, the Machneh Efraim answers that our Gemara has no relevance to what the Rambam said. All the Rambam meant to say was that if the person forces the other person to violate the neder, then he transgresses the lav of bal t’yachel (do not desecrate your words). The reasoning of the Rambam is that even though the lav is mutur to him, if he causes his neder to be violated then he has caused his words to ‘be desecrated’. However, our Gemara is discussing a different question, it is discussing the question of who is ma’al. Being ma’al is defined as using hekdesch (or something that is assur like hekdesch) for your own purposes. Therefore, since the person who made the neder is not forbidden to eat this loaf of bread, there is no way he can be ma’al with it. But he most certainly can still be held accountable for causing the neder he made to be violated.

ה"ג קונם פרה שאני הגאה לך - והכי משמע קונם יהו עלך שאני פרות שיש לי שאני מהנה לך כלומר שאני לי פרה אחרת וזו שיש לי איני משאליך שכן לא רצה להשאילו והאחרות אכרות עליו בדרך או שאמר לו נכסי אסורין עלך או יש לי פרה אחרת אלא זו ומנאל שיש לו פרה אחרת אסור לשאל (ג) ליהטת: קונם

קודום שיש לי שאני קטי' כלומר שלא קטיני קודום אחר זה איני משאליך שאני לך'ך לו או שאמר לו קונם נכסי יהו אסורים עלי אם יש לי קודום אחר אלא זה ומנאל שיש לו קודום אחר: בחייו אסור - בעל הקודום אסור ליהנות ממכסו כל ימי חייו או נמי בחייו ומדיד אסורין נכסיו על המודר: מה - האשאל: או שנתנה לו במתנה: למודר אחר לן המורה האי דקתי מת לא קתי אסופא כלל דהכי מלי קתי אסופא [דהא] קתי נכסי עלי מת או שנתנה לו במתנה הרי זה מותר מי מותר הרי אסופא קאמר אלא אישא קתי השאילני פרתך שאם מת המודר מותר בפרה או בנכסיו מדיד דהא אחר נכסי (ז) ומאחר שמת לאו נכסיה דידה ארזון והכא נמי אם ימית לו במתנה ואמר לן המורה דה"ג שאני הגאה שאני קתי כינוי לשון בני אדם [הו] (ח) דהכי היו עתדים ביבוסלים ובגדרים (ט) ואחר כך נכון בני אדם קתי שניתנו לו במתנה הרי זה מותר וקשיא לרבא דאמר אט"פ דהייב ליה במתנה אסור: אחר לך רבא הכא בחייו אסורין בגון שניתנה לו על ידי אחר - שבעל הפרה נתנו לאחר ואחרת אחר נתנו לשאל והכי מותר שכבר הולית ממשל מרשותו שנתנה לאחר כאלו הוה דאמר ליה ככרי עלך ולא נתנה לו על ידי אחר הוילין ולא דמי לרבא דאמר ע"פ שנתנה לו ממשל מרשותו כעוה שדזי דמי ואסור אכל היכא שנתנה לו במתנה על ידי אחר וילאה מרשותו מדעתו: ולא קתי שנתנה לו - דמשמע שהוא עלמו נתנו לו: ים מעילה בקוגמות - היכא דאמר קונם ככר זה ואלכו מי הוה כהקדש מעילוי דיש בו מעילה ומעל או לא: [תניהו מקום] שגועלין ככר זה הקדש - שאמר בלשון הקדש ובלשון קונם והוה דרין נמי לא אמרה אלא בלשון קונם: בין הוא בין חבירו מעל - שהרי הקדישה סתם אטוילי עלמא: לפיכך - הוילוי ים בה מעילה ים בה פדיון וילאה לחולין דהו ככאר הקדש: אחר זו עלי הקדש - חייב דאחר עלי עליה דידה שוויה הקדש והוה מעל אם אכל חייב לשלמי: חבירו לא מעל - דלא אסרה אלא על עלמו ובגין חבירו הוה חלוין: לפיכך חייב לה פדיון - שהוא עלמו חייב יסול לפדותה לעולם שהרי אחר עלי ולא על אחר ואחר אין יכול למעול בה: בין כך ובין כך - בין אחר סתם בין אחר עלי לא מעל בין הוא ובין חבירו חף על פי שאמר הקדש כיון דאחר נמי קונם שאין מעילה בקוגמות: מי מעל - חליבה דמאן דאמר ים מעילה בקוגמות מקמי: הא לא אסירא עליה: דטון: תסירא ויחא לי דתיבין לי אסירא לא בעיתיה: כלומר דתורתה הוה קבלתיה ממך ולא בתורת אסור: וכסבור של חולין לן (ה) מעל - אט"פ הכי נמי חף זה המקבל אט"פ שכסבור זה המקבל שהוה הוא כי כלה מעל: למאנו מוני מעל לכשוילאי:

שנתיב כב. ע"פ ובחום דכס ודום ידועות פת ד"ח אי קטלי

פירוש הר"א ש קונם פרה שאני קטני כקונם יחא עלך אם יש לו פרה אלא זו ולו אני נכיר ויש לו פרות אחרות והכסו נכסיו על המודר: או שנתנה לו במתנה הכי ודומתי וסוגיאה דכ"ה: שנתנה לו על ידי אחר: שנתנה לאחרו ואמר למודר: דיקא נמי דקט' כי שניתנה ולא קט' כי שנתנה לו - כל שם היה הברכה שנתנה לו פ"ס: למימלה כהקדש - כדפ"ה בל' בחייו אסורין דדוקא להקדש לר"ל יסולן הכרי וילוי ל כל להשליט לחבר אלמא כל הגאה הוה לו מתנה הרי הוא הקדש ויש לו פס מעילה: ככר זה הקדש פורוס הקדש ג"ה ר' ומיליה דפסיקא היא ולא איצטריך לך בנא בנא אלא אנב יוסא נקמי: הוא מעל: דקטני ים מעילה בקוגמות: אין לה פדיון: לחין בו מעילה לכל כמו הקדש דלא אלים לתפס פדיוניה: והכל אחר זה ואחר זה לא מעל בין הוא בין חבירו לא מעל לחין ים מעל בקוגמות: ים מעילה למאן דאמר ים מעילה בקוגמות: למעול בנכסיה כמו סתמן הקדש שנתנו לחבירו דמעל: הא לא אקטי פילוח: ולא

פירוש הר"א ש קונם פרה שאני קטני כקונם יחא עלך אם יש לו פרה אלא זו ולו אני נכיר ויש לו פרות אחרות והכסו נכסיו על המודר: או שנתנה לו במתנה הכי ודומתי וסוגיאה דכ"ה: שנתנה לו על ידי אחר: שנתנה לאחרו ואמר למודר: דיקא נמי דקט' כי שניתנה ולא קט' כי שנתנה לו - כל שם היה הברכה שנתנה לו פ"ס: למימלה כהקדש - כדפ"ה בל' בחייו אסורין דדוקא להקדש לר"ל יסולן הכרי וילוי ל כל להשליט לחבר אלמא כל הגאה הוה לו מתנה הרי הוא הקדש ויש לו פס מעילה: ככר זה הקדש פורוס הקדש ג"ה ר' ומיליה דפסיקא היא ולא איצטריך לך בנא בנא אלא אנב יוסא נקמי: הוא מעל: דקטני ים מעילה בקוגמות: אין לה פדיון: לחין בו מעילה לכל כמו הקדש דלא אלים לתפס פדיוניה: והכל אחר זה ואחר זה לא מעל בין הוא בין חבירו לא מעל לחין ים מעל בקוגמות: ים מעילה למאן דאמר ים מעילה בקוגמות: למעול בנכסיה כמו סתמן הקדש שנתנו לחבירו דמעל: הא לא אקטי פילוח: ולא

הגדרות הבי' (ה) ג' קונם קדוש לי כליל ויחיה שם נתקח: (ב) שם ככר זו עלי הקדש כליל ואות לי נתקח: (ג) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי: (ד) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי: (ה) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי: (ו) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי: (ז) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי: (ח) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי: (ט) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי:

איתיביה וכו' השאילני פרתך הקטיה פרה המונחת בפניהם: קונם פרה שאני קתי עלך - קונם עלך פרתו זו אם אני קיניתי אלא פרה זו אף שאסר עליו כל נכסיו אם יש לו פרה אלא זו: בחייו אסור - אם נמנאל שיש לו פרה אחרת או קודום אחר: ברת או שנתנה לו במתנה הרי זה מותר: משום דמי מת או שנתנה לו במתנה לא פרתו ולא קודומו ולא נכסיו הן וקט"ד שהמדיד נתן למודר ופ"ה שרי 'קשיא לרבא דאמר: שנתנה לו על ידי אחר - שנתנו מדיר לחייו דעלמא ואח"כ נתנו זה לעמוד: דיקא נמי דקתי שניתנו לו - כלומר שכן היתה קבלה בידם לקרות נתנו במירק חף על פי שאינן נכסיה שום הפרש: ולענין הלכה קיימא לן אט"פ דיהיביה גיהליה במתנה אסור דהכי פסטי ליה רבא ואסיקא דיקא נמי דקתי ס' וכבז הרשב"א ז"ל דכי הוה דיהבנה במתנה אסור ה"ה אם לקחו מודר ממנו דחד טעמא הוא: יש מעילה בקוגמות - האסור דבר עליו בקונם וגבה ממונו מי מחייב מעילה או לא מי אמרינן דשאלו קברין וחיוב עליו אשם מעילה כגנה מן הקדשים: תפול הגאה להקדש למימלא כהקדש - דלי לא דמי קוגמות להקדש הוה ליה למימר וילך האלה לים המלט כדקתי בכל דוכתא אלא משום דבקוגמות ים בהן מעילה כהקדש כיון דבהקדש עסיק תגא תפול הגאה להקדש: קונם ככר זו הקדש - שאסרה בקונם לכל כהקדש שהוא אסור לכל אדם: אבלה בין הוא בין חבירו מעל - יש מעילה בקוגמות: לפיכך יש לה פדיון - לכיון דמותר אטוילי עלמא כהקדש תפיס פדיון: ככר זו עלי הקדש אכלה הוא מעל - דמי דלא מיתכרה אלא עליה כי מתגייה אויה מעל: חבירו לא מעל לפיכך חייב לה פדיון - לכיון דחבירו לא מעל לא אלים כהקדש לתפס פדיונה: והב"א בין כך ובין כך יש מעילה בקוגמות - כללי שאסר לכל בין קוגמות פרתו: ולענין הלכה קי"ל כר"מ דיש מעילה בקוגמות דהא רב נחמן פסיק ליה לרבא ממתניתין שיש מעילה ופ"ה שבעות שתיס בחרא (ד' ע"ד) נמי מפסיק ומסתפקא לי מאן דמעל בקוגמות אי משתרי הוא קונם לכתב דמעיל כהקדש שילא לחולין ע"י מעילה: בכרי ז"ל ונמה לו בבתר מי מעל - כלומר מי מעל בנתניה זו לכיון דיש מעילה כי היכי דאמר בהקדש "דעל אכן או קורה של הקדש מעל אט"פ שלא הולית הא נמי מכיון שזכה בה שייא מעילה שילאה מרשות אסור ונכסה לרבות מקבל: למעול וסוף הא לא אסרה עליה - ומאן שחבה להרמב"ם ז"ל שחבז (בפרק) המדיר את חבירו והאכלו לוקח משום לא יכל דברו כמו שכתבתי וימעלה בפי' וחלו מוקדשים": למעול מקבל יסול דאחר הוה יסול חבורה לא בעינא - שאלו היה יודע שהוא של אסור לא היה רוצה לזכות בה ומנאל זכיה בעטות וחילה זכיה ואט"פ דבמוילא מרשות הקדש חפשי דאפי' בעטות מעל שאני הא הכא הוא לא הוילאה אלא חבירו הוילאה וזה לא עשה אלא שקבלה: אמר ליה מקבל מעל לכשוילאי - כלומר מהשתא חף אחד מהם מעל מאן דעמי דאמרתי אלא מיהו לכשוילא מעל נתי' דגבי זכיה אמרינן דכיה בעטות היא לכשוילא לא אמרינן הכי מידי דהוה אכל מוילא משעת הקדש לחולין: ירשעלמי נר' מן הככר מהו לתמס בו את ידיו. ולא איפשיאי:

איתיביה אמר לו השאילני פרתך אמר לו קונם פרה שאני קתי לך נכסי ע"יך אם יש לי פרה אלא זו השאילני קרובוך אמר לו קונם קדום (ה) שיש לי שאני קתי נכסי עלי אם יש לי קדום אלא זה ונמנאל שיש לו "בחייו אסור מת או שנתנה לו במתנה הרי זה מותר א"ד אהא בריה דרב איקא "שניתנה לו על ידי אחר א"ד אשי דיקא נמי דקתי שניתנה לו ולא קתי שנתנה לו בעא מיניה רבא מרב נחמן יש מעילה בקוגמות או לא אמר ליה חניתה מקום שנושטין עליה שבר תיפול הנאה להקדש למימלא כי הקדש מה הקדש יש בו מעילה אף קונמות יש בהן מעילה בתנאי *קונם ככר זו הקדש ואכלה בין הוא ובין חבירו מעל לפיכך יש לה פדיון ככר זו עליה הקדש ואכלה הוא מעל חבירו לא מעל לפיכך אין לה פדיון דברי ר' מאיר והב"א בין כך ובין כך לא מעל לפי שאין מעילה בקוגמות א"ל רב ארא בריה דרב אויב רב אשי ככרי עלך ונתנה לו במתנה מי מעל למעול נותן הא לא אסירא עליה למעול מקבל יסול דאמר היתירא בעיתי איסורא לא בעיתי אמר ליה 'מקבל מעל לכשוילאי "שכל המוציא מעות הקדש לחולין כסבור של חולין הוא מועל זה מועל: מתני'

דמי לרבא דאמר ע"פ שנתנה לו ממשל מרשותו כעוה שדזי דמי ואסור אכל היכא שנתנה לו במתנה על ידי אחר וילאה מרשותו מדעתו: ולא קתי שנתנה לו - דמשמע שהוא עלמו נתנו לו: ים מעילה בקוגמות - היכא דאמר קונם ככר זה ואלכו מי הוה כהקדש מעילוי דיש בו מעילה ומעל או לא: [תניהו מקום] שגועלין ככר זה הקדש - שאמר בלשון הקדש ובלשון קונם והוה דרין נמי לא אמרה אלא בלשון קונם: בין הוא בין חבירו מעל - שהרי הקדישה סתם אטוילי עלמא: לפיכך - הוילוי ים בה מעילה ים בה פדיון וילאה לחולין דהו ככאר הקדש: אחר זו עלי הקדש - חייב דאחר עלי עליה דידה שוויה הקדש והוה מעל אם אכל חייב לשלמי: חבירו לא מעל - דלא אסרה אלא על עלמו ובגין חבירו הוה חלוין: לפיכך חייב לה פדיון - שהוא עלמו חייב יסול לפדותה לעולם שהרי אחר עלי ולא על אחר ואחר אין יכול למעול בה: בין כך ובין כך - בין אחר סתם בין אחר עלי לא מעל בין הוא ובין חבירו חף על פי שאמר הקדש כיון דאחר נמי קונם שאין מעילה בקוגמות: מי מעל - חליבה דמאן דאמר ים מעילה בקוגמות מקמי: הא לא אסירא עליה: דטון: תסירא ויחא לי דתיבין לי אסירא לא בעיתיה: כלומר דתורתה הוה קבלתיה ממך ולא בתורת אסור: וכסבור של חולין לן (ה) מעל - אט"פ הכי נמי חף זה המקבל אט"פ שכסבור זה המקבל שהוה הוא כי כלה מעל: למאנו מוני מעל לכשוילאי:

דמי לרבא דאמר ע"פ שנתנה לו ממשל מרשותו כעוה שדזי דמי ואסור אכל היכא שנתנה לו במתנה על ידי אחר וילאה מרשותו מדעתו: ולא קתי שנתנה לו - דמשמע שהוא עלמו נתנו לו: ים מעילה בקוגמות - היכא דאמר קונם ככר זה ואלכו מי הוה כהקדש מעילוי דיש בו מעילה ומעל או לא: [תניהו מקום] שגועלין ככר זה הקדש - שאמר בלשון הקדש ובלשון קונם והוה דרין נמי לא אמרה אלא בלשון קונם: בין הוא בין חבירו מעל - שהרי הקדישה סתם אטוילי עלמא: לפיכך - הוילוי ים בה מעילה ים בה פדיון וילאה לחולין דהו ככאר הקדש: אחר זו עלי הקדש - חייב דאחר עלי עליה דידה שוויה הקדש והוה מעל אם אכל חייב לשלמי: חבירו לא מעל - דלא אסרה אלא על עלמו ובגין חבירו הוה חלוין: לפיכך חייב לה פדיון - שהוא עלמו חייב יסול לפדותה לעולם שהרי אחר עלי ולא על אחר ואחר אין יכול למעול בה: בין כך ובין כך - בין אחר סתם בין אחר עלי לא מעל בין הוא ובין חבירו חף על פי שאמר הקדש כיון דאחר נמי קונם שאין מעילה בקוגמות: מי מעל - חליבה דמאן דאמר ים מעילה בקוגמות מקמי: הא לא אסירא עליה: דטון: תסירא ויחא לי דתיבין לי אסירא לא בעיתיה: כלומר דתורתה הוה קבלתיה ממך ולא בתורת אסור: וכסבור של חולין לן (ה) מעל - אט"פ הכי נמי חף זה המקבל אט"פ שכסבור זה המקבל שהוה הוא כי כלה מעל: למאנו מוני מעל לכשוילאי:

איתיביה וכו' השאילני פרתך הקטיה פרה המונחת בפניהם: קונם פרה שאני קתי עלך - קונם עלך פרתו זו אם אני קיניתי אלא פרה זו אף שאסר עליו כל נכסיו אם יש לו פרה אלא זו: בחייו אסור - אם נמנאל שיש לו פרה אחרת או קודום אחר: ברת או שנתנה לו במתנה הרי זה מותר: משום דמי מת או שנתנה לו במתנה לא פרתו ולא קודומו ולא נכסיו הן וקט"ד שהמדיד נתן למודר ופ"ה שרי 'קשיא לרבא דאמר: שנתנה לו על ידי אחר - שנתנו מדיר לחייו דעלמא ואח"כ נתנו זה לעמוד: דיקא נמי דקתי שניתנו לו - כלומר שכן היתה קבלה בידם לקרות נתנו במירק חף על פי שאינן נכסיה שום הפרש: ולענין הלכה קיימא לן אט"פ דיהיביה גיהליה במתנה אסור דהכי פסטי ליה רבא ואסיקא דיקא נמי דקתי ס' וכבז הרשב"א ז"ל דכי הוה דיהבנה במתנה אסור ה"ה אם לקחו מודר ממנו דחד טעמא הוא: יש מעילה בקוגמות - האסור דבר עליו בקונם וגבה ממונו מי מחייב מעילה או לא מי אמרינן דשאלו קברין וחיוב עליו אשם מעילה כגנה מן הקדשים: תפול הגאה להקדש למימלא כהקדש - דלי לא דמי קוגמות להקדש הוה ליה למימר וילך האלה לים המלט כדקתי בכל דוכתא אלא משום דבקוגמות ים בהן מעילה כהקדש כיון דבהקדש עסיק תגא תפול הגאה להקדש: קונם ככר זו הקדש - שאסרה בקונם לכל כהקדש שהוא אסור לכל אדם: אבלה בין הוא בין חבירו מעל - יש מעילה בקוגמות: לפיכך יש לה פדיון - לכיון דמותר אטוילי עלמא כהקדש תפיס פדיון: ככר זו עלי הקדש אכלה הוא מעל - דמי דלא מיתכרה אלא עליה כי מתגייה אויה מעל: חבירו לא מעל לפיכך חייב לה פדיון - לכיון דחבירו לא מעל לא אלים כהקדש לתפס פדיונה: והב"א בין כך ובין כך יש מעילה בקוגמות - כללי שאסר לכל בין קוגמות פרתו: ולענין הלכה קי"ל כר"מ דיש מעילה בקוגמות דהא רב נחמן פסיק ליה לרבא ממתניתין שיש מעילה ופ"ה שבעות שתיס בחרא (ד' ע"ד) נמי מפסיק ומסתפקא לי מאן דמעל בקוגמות אי משתרי הוא קונם לכתב דמעיל כהקדש שילא לחולין ע"י מעילה: בכרי ז"ל ונמה לו בבתר מי מעל - כלומר מי מעל בנתניה זו לכיון דיש מעילה כי היכי דאמר בהקדש "דעל אכן או קורה של הקדש מעל אט"פ שלא הולית הא נמי מכיון שזכה בה שייא מעילה שילאה מרשות אסור ונכסה לרבות מקבל: למעול וסוף הא לא אסרה עליה - ומאן שחבה להרמב"ם ז"ל שחבז (בפרק) המדיר את חבירו והאכלו לוקח משום לא יכל דברו כמו שכתבתי וימעלה בפי' וחלו מוקדשים": למעול מקבל יסול דאחר הוה יסול חבורה לא בעינא - שאלו היה יודע שהוא של אסור לא היה רוצה לזכות בה ומנאל זכיה בעטות וחילה זכיה ואט"פ דבמוילא מרשות הקדש חפשי דאפי' בעטות מעל שאני הא הכא הוא לא הוילאה אלא חבירו הוילאה וזה לא עשה אלא שקבלה: אמר ליה מקבל מעל לכשוילאי - כלומר מהשתא חף אחד מהם מעל מאן דעמי דאמרתי אלא מיהו לכשוילא מעל נתי' דגבי זכיה אמרינן דכיה בעטות היא לכשוילא לא אמרינן הכי מידי דהוה אכל מוילא משעת הקדש לחולין: ירשעלמי נר' מן הככר מהו לתמס בו את ידיו. ולא איפשיאי:

איתיביה אמר לו השאילני פרתך אמר לו קונם פרה שאני קתי לך נכסי ע"יך אם יש לי פרה אלא זו השאילני קרובוך אמר לו קונם קדום (ה) שיש לי שאני קתי נכסי עלי אם יש לי קדום אלא זה ונמנאל שיש לו "בחייו אסור מת או שנתנה לו במתנה הרי זה מותר א"ד אהא בריה דרב איקא "שניתנה לו על ידי אחר א"ד אשי דיקא נמי דקתי שניתנה לו ולא קתי שנתנה לו בעא מיניה רבא מרב נחמן יש מעילה בקוגמות או לא אמר ליה חניתה מקום שנושטין עליה שבר תיפול הנאה להקדש למימלא כי הקדש מה הקדש יש בו מעילה אף קונמות יש בהן מעילה בתנאי *קונם ככר זו הקדש ואכלה בין הוא ובין חבירו מעל לפיכך יש לה פדיון ככר זו עליה הקדש ואכלה הוא מעל חבירו לא מעל לפיכך אין לה פדיון דברי ר' מאיר והב"א בין כך ובין כך לא מעל לפי שאין מעילה בקוגמות א"ל רב ארא בריה דרב אויב רב אשי ככרי עלך ונתנה לו במתנה מי מעל למעול נותן הא לא אסירא עליה למעול מקבל יסול דאמר היתירא בעיתי איסורא לא בעיתי אמר ליה 'מקבל מעל לכשוילאי "שכל המוציא מעות הקדש לחולין כסבור של חולין הוא מועל זה מועל: מתני'

דמי לרבא דאמר ע"פ שנתנה לו ממשל מרשותו כעוה שדזי דמי ואסור אכל היכא שנתנה לו במתנה על ידי אחר וילאה מרשותו מדעתו: ולא קתי שנתנה לו - דמשמע שהוא עלמו נתנו לו: ים מעילה בקוגמות - היכא דאמר קונם ככר זה ואלכו מי הוה כהקדש מעילוי דיש בו מעילה ומעל או לא: [תניהו מקום] שגועלין ככר זה הקדש - שאמר בלשון הקדש ובלשון קונם והוה דרין נמי לא אמרה אלא בלשון קונם: בין הוא בין חבירו מעל - שהרי הקדישה סתם אטוילי עלמא: לפיכך - הוילוי ים בה מעילה ים בה פדיון וילאה לחולין דהו ככאר הקדש: אחר זו עלי הקדש - חייב דאחר עלי עליה דידה שוויה הקדש והוה מעל אם אכל חייב לשלמי: חבירו לא מעל - דלא אסרה אלא על עלמו ובגין חבירו הוה חלוין: לפיכך חייב לה פדיון - שהוא עלמו חייב יסול לפדותה לעולם שהרי אחר עלי ולא על אחר ואחר אין יכול למעול בה: בין כך ובין כך - בין אחר סתם בין אחר עלי לא מעל בין הוא ובין חבירו חף על פי שאמר הקדש כיון דאחר נמי קונם שאין מעילה בקוגמות: מי מעל - חליבה דמאן דאמר ים מעילה בקוגמות מקמי: הא לא אסירא עליה: דטון: תסירא ויחא לי דתיבין לי אסירא לא בעיתיה: כלומר דתורתה הוה קבלתיה ממך ולא בתורת אסור: וכסבור של חולין לן (ה) מעל - אט"פ הכי נמי חף זה המקבל אט"פ שכסבור זה המקבל שהוה הוא כי כלה מעל: למאנו מוני מעל לכשוילאי:

הגדרות הבי' (ה) ג' קונם קדוש לי כליל ויחיה שם נתקח: (ב) שם ככר זו עלי הקדש כליל ואות לי נתקח: (ג) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי: (ד) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי: (ה) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי: (ו) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי: (ז) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי: (ח) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי: (ט) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי:

ג' קונם קדוש לי כליל ויחיה שם נתקח: (ב) שם ככר זו עלי הקדש כליל ואות לי נתקח: (ג) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי: (ד) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי: (ה) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי: (ו) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי: (ז) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי: (ח) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי: (ט) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי:

ג' קונם קדוש לי כליל ויחיה שם נתקח: (ב) שם ככר זו עלי הקדש כליל ואות לי נתקח: (ג) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי: (ד) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי: (ה) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי: (ו) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי: (ז) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי: (ח) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי: (ט) ר"ה אסור על חולין ק"ל אט"פ מעל הכל נמי:

The halacha is that any time a person uses something that belongs to hekdesch, his usage removes the object from hekdesch and the person is ma'al. If so, in this case as well this will be the halacha. That although it is true that this person's mere receiving

of the object will not cause him to be ma'al (as this receiving was done under false pretense), if the receiver then goes ahead and uses the object, he will be ma'al even if he did not realize that it belonged to hekdesch.

משנה

Additional Actions that Are Not Considered as ‘Actions of Benefit’

And he can take off his terumah **וְתוֹרֵם אֶת תְּרוּמָתוֹ**
and his maasros **וּמַעֲשָׂרוֹתָיו**
with his knowledge **לְדַעְתּוֹ**

If Reuven is assur to get benefit from Shimon, Shimon can still take off terumah and maaser for Reuven (the exact case that the Mishna is referring to will be discussed in the Gemara) and this is not considered that Reuven is benefitting from Shimon.

And he can bring for him **וּמְקַרֵּיב עָלָיו**
the bird-korbanos for zavim **קִינֵי זָבִיּוֹן**
(or) the bird-korbanos for zavos **קִינֵי זָבוֹת**
(or) the bird-korbanos **קִינֵי**
for a woman who gave birth **יֹלְדוֹת**
(Or this person can bring) a (korban) chatas **חֲטָאוֹת**
(or a korban) asham (for this other person) **אֲשָׁמוֹת**

A zav (a man who sees a certain type of tuman), a zavah (a woman who sees a certain type of tumah), or a woman who gives birth (if she is poor) brings birds as their korban. Our Mishna tells us that Shimon can bring all of these and a korban chatas and a korban asham for Reuven (Reuven is the one who is forbidden to receive benefit from Shimon). The reason why this is permitted will be explained in the Gemara.

The Mishna continues:

And he can teach him Medrash **וּמְלַמְדוֹ מִדְּרָשׁ**
halachos **הַלְכוֹת**
and Aggados **אֲגָדוֹת**
but he cannot teach him **אָבֵל לֹא יְלַמְדֵנוּ**
Mikra (i.e., Chumash) **מִקְרָא**

The Mishna says that Shimon is allowed to teach Reuven everything except for Mikra. The Ran explains that even though one could have thought that it should be assur for Shimon to

³² Why is the Teaching of One’s Son Not Considered a Forbidden Benefit?

The Rosh explains that any time that the person who is forbidden to receive benefit, benefits as a result of someone else benefitting, any reason (even a weak one) can be used to explain why this benefit is not considered a benefit, as we see in our case.

In our case, Reuven benefits when Shimon teaches his son, and yet we say that it is mutur as it is possible that Reuven could have found someone else to teach him.

Now this argument that it is not considered a benefit because he could have found someone else is a weak one, because at the end of the day because of

teach Reuven, as Reuven gains from this new knowledge, this is not considered as a benefit for Reuven because of the rule of **מִצְוֹת נִתְּנָן לְאוֹ לִיהְנוֹת נִתְּנָן** - that mitzvohs were not given in order to benefit from them. That is, the benefit of doing a mitzvah is not considered as a benefit and therefore in our case as well this rule would apply. That even though there is a mitzvah to learn Torah, when a person does learn Torah, it is not considered as a benefit to him. Therefore, there is no problem with Shimon teaching Reuven because even though it is assur for Reuven to benefit from Shimon, this is not considered a benefit and is therefore mutur. The Gemara will explain why teaching Mikra is different and is assur in this case.

The Mishna concludes that even though it is assur to teach this person Mikra:

But he can he can teach **אָבֵל מְלַמֵּד הוּא**
his sons **אֶת בָּנָיו**
and daughters **וְאֶת בָּנוֹתָיו** Mikra **מִקְרָא**

The Rosh explains that even though there is a mitzvah to teach one’s son (and one would have to pay someone to teach his son if he couldn’t do it himself), Shimon can still teach Reuven’s son. This is true because even though Reuven benefits from Shimon teaching his son, it is possible that Reuven could have found someone else to teach him (see footnote).³²

גמרא

הֲנֵי פְּהֵינִי שְׁלוּחֵי דִידָן הוּוּ אוֹ שְׁלוּחֵי דְשָׁמַיָא
(are the Kohanim in the Bais Hamikdosh our S’luchim or Hashem’s S’luchim)?

They asked a question **אִיבַעֲיָא לְהוּ**
these Kohanim (that serve in the Bais Hamikdosh) **הֲנֵי פְּהֵינִי**
are they our messengers **אוֹ שְׁלוּחֵי דִידָן הוּוּ**
or (are they) messengers of Shamayim **אוֹ שְׁלוּחֵי דְשָׁמַיָא**
‘What halachic difference does it make’ **לְמַאי נִפְקָא מִינָהּ**

The Gemara answers that the answer to this question makes a difference:

For someone who is under a neder **לְמוֹדֵר**

Shimon, Reuven did not have to get someone to teach his son, and yet the Mishna says that this argument is sufficient to say why it is mutur.

The Rosh explains that this is true because Reuven is not benefitting directly from Shimon and therefore any argument will be sufficient to explain why it is not considered a benefit that is assur as a result to the neder.

(forbidding) benefit (from a particular Kohen) הנאה

If you say אי אמרת
they are our messengers דשליחי דידן הו
he is benefiting him הא מהני ליה
and (would therefore be) assur ואסור
and if you say ואי אמרת
they are messengers שליחי
of Shamayim (Hashem) דשמייא
it will be mutur שרי

A regular Jew is not allowed to bring a korban in the Bais Hamikdosh and he must give it to the Kohanim to do so. But how do you view these Kohanim? Do we understand that they are 'working' on behalf of Hashem, or is the understanding that they are working on behalf of the people who are bringing their korbanos?

The halachic difference between these two possibilities is the case in which the person bringing the korban is assur to benefit from a particular Kohen. If that Kohen is viewed as 'working' for Hashem, then it will be mutur for him to bring this person's korban. The Ran explains that even though by the Kohen bringing this korban, this person will now be allowed to eat kodshim, i.e., this person benefits by this Kohen bringing his korban, this is only considered as an incidental benefit (דרך גרמא), as the main objective of this Kohen is not to benefit this person but rather it is 'to do his job'.

But if we view the Kohanim as 'working for us, that is, since we cannot bring korbanos ourselves, we have the Kohanim bring them on our behalf, then when the Kohen does bring this person's korban, it will be considered as if the Kohen is directly benefiting the person and it will therefore be assur for the Kohen to bring this person's korban.³³

What (is the halacha) מאי
Come and hear תא שמע
as we learned in the Mishna דתנן
he can bring for him מקריב עליו
'the bird-korban' etc. קיני זבין כו'
(but) if you say אי אמרת
they are our s'luchim שליחי דידן

he is benefiting him! לקא מהני ליה

The Mishna clearly says that if a person is assur to benefit from a particular Kohen, that Kohen is still allowed to bring this person 'bird-korbanos'. But why? By this Kohen bringing this person's korbanos, this person benefits from the Kohen? It must be that the reason that it is mutur is because we understand that the Kohen is not the shliach of the person bringing the korban but rather he is the shliach of Hashem.

But on this proof the Gemara asks:

And according to your reason וליטעמיך

let the Mishna say ליתני

he brings for him מקריב עליו

his korbanos (i.e., all his korbanos) קרבנות

If it is really true that the Kohanim are the s'luchim of Hashem and that is why a Kohen is allowed to bring the korban of someone that is not allowed to benefit from him, why does the Mishna limit this to just specific korbanos? The Mishna should say a blanket rule that a Kohen is allowed to bring all of this person's korbanos. And yet it doesn't, and from the fact that the Mishna does not give a blanket rule for all korbanos leads the Gemara to conclude:

Rather (you must say) אלא

the 'mi'chusrei kapparah' מוחסרי כפרה

are different שאני

as R' Yochanan said רבי יוחנן

all (korbanos) הכל

need knowledge (i.e., consent) צריכין דעת

except חוץ

for the 'mi'chusrei kapparah' ממוחסרי כפרה

for a person שהרי אדם

can bring a korban מביא קרבן

for his sons and daughters ועל בנותיו

who are minors (and cannot give consent) הקטנים

as it says שנאמר

this is the law of the zav זאת תורת הזב

(the word zos implies) whether he is an adult בין גדול

or a minor בין קטן

³³ Why Does Our Gemara Ask this Question if this Question Has Already Been Resolved Elsewhere?

The Ran in points out that the Gemara in meseches Yoma and in meseches Kiddushin already answer this question. There is a rule that the only time one person can act on behalf of another person (i.e., as his messenger שליח) is when the person can do the act that he wants his messenger to do. But if this person cannot do a certain act, then he cannot make a messenger to the act instead of him. But if so, how can a Kohen act on our behalf and bring our korbanos? If we can't bring the korban, how can we ask the Kohen to do so for us? The Gemara

there concludes that indeed it must be that the Kohanim are not acting on our behalf as in reality they are 'working for Hashem' and not for us (i.e., they are the s'luchim of shamayim and not our s'luchim).

But if so, why is our Gemara asking a question that was already resolved by a different Gemara? The Ran answers that although it is true that the Gemara over there has already proved why logically we must say that the Kohanim are not our s'luchim, our Gemara wants to prove this point from either a Mishna or Baraisa.

The Gemara points out that the Mishna only allows certain types of korbanos to be brought by this Kohen. Why are only these allowed?

The Gemara answers that it must be that in reality a Kohen cannot bring a person's 'regular' korban (see footnote) and these korbanos are an exception. That is, we see from the Mishna that the Kohanim are our s'luchim, and as such, if a person is forbidden to get benefit from a particular Kohen, that Kohen will not be allowed to bring this person's korbanos. But although this would be true that the Kohen would not be allowed to bring this person's korbanos, there would be exceptions, the mi'chusrei kapparah.

All of the korbanos listed in the Mishna are what are known as mi'chusrei kapparah, lit. those missing a kapparah. That is, these people are missing a kapparah (i.e., the bringing of the korban) and as such they are not allowed to enter the mikdosh or eat kodshim (the parts of the korbanos that are mutur to a Yisroel). That is, these korbanos are not brought to bring forgiveness for the person, rather the purpose of the korban is just to allow the person to eat kodshim and to enter the mikdosh.

With regard to all of these korbanos (the mi'chusrei kapparah) the posuk uses the term תּוֹרַת – the law, and R' Yochanan says that the word תּוֹרַת teaches us that a person can even bring one of these korbanos for a minor, i.e., for a person who cannot give consent.

The Gemara concludes that if we see that we can bring one of these korbanos for a minor, even though he cannot give his consent, it must be that in reality we never need a person's consent in order to bring one of the mi'chusrei kapparah on his behalf.

The Ran explains that since the mi'chusrei kapparah are not coming to bring forgiveness for the person, this is why they can be brought without the person's knowledge or consent. But if the korban is being brought in order to get forgiveness, then this will obviously require the knowledge and consent of the person (as asking for forgiveness for another person without that person's knowledge is meaningless).

And if so, perhaps this is why the Kohen can bring these korbanos for this person. That is, the Gemara understands that if the Kohanim are viewed as being our s'luchim, then it would be impossible for the Kohen to bring this person's korban. And yet, although the Kohen would not be able to bring this person's

korbanos, the mi'chusrei kapparah would be an exception. Since they do not need the person's consent, when the Kohen would bring them, it would not be considered as if he is doing so on behalf of this person, and as such, it would not be considered as if he is benefitting him.³⁴

**Applying R' Yochanan's Drasha that the Word 'Toras'
Comes to Include Even Children**

R' Yochanan said that since the posuk says the word תּוֹרַת – 'Toras' this comes to teach us that a person can bring this korban on behalf of a katon (minor). And on this the Gemara asks:

But now אֲלֵא מַעֲתָה
according to R' Yochanan לְרַבִּי יוֹחָנָן
(this that the posuk says) "זֶאת
is the law of the yoledes (woman who gave birth) וְגו' תּוֹרַת הַיִּלְדָּת
(does this mean) whether she is a minor בֵּין קְטָנָה
or an adult! וּבֵין גְּדוּלָה

The Gemara quoted R' Yochanan as saying that since the posuk used the word 'toras' with regard to the mi'chusrei kapparah, this means to include that these korbanos can be brought on behalf of even minors. And on this the Gemara asks that if so, when the posuk uses the word 'toras' with regard to the korbanos that a yoledes has to bring, this should come to include a minor-girl as well. And on this the Gemara asks:

(Can you really say that) a minor קְטָנָה
is someone who can give birth! בַּת לֵידָה הִיא
But Rav Bivi taught וְהָא תַנִּי רַב בִּיבִי
in front of Rav Nachman קַמֵּיה דְּרַב נַחֲמָן
three woman שְׁלֹשׁ נָשִׁים
'do the marriage act' מַשְׁמָשׂוֹת
with a moch (a cloth) בְּמוֹךְ
a minor קְטָנָה
and pregnant woman וּמַעֲוֵבָת
and a nursing woman וּמְנִיקָה

Rav Bivi taught that when any one of these women live with their husbands, they must use a cloth. Using a cloth prevents

34 Does Our Mishna Prove that the Kohanim are Our S'luchim?

Seemingly the conclusion of our Gemara is that the Kohanim are our s'luchim and not the s'luchim of Hashem. This is seen from our Mishna that allows the Kohanim to bring the mi'chusrei kapparah, i.e., and nothing else. Now if it would be true the Kohanim are viewed as the s'luchim of shamayim, why can the Kohanim not bring all of the korbanos? It must be that indeed the mi'chusrei kapparah are the exception.

However, the Ran says that this is not necessarily true. It could be that in reality the Kohanim are the s'luchim of shamayim, and they would be allowed to

bring any korban of this person. And the reason why the Mishna specifically chose to list the mi'chusrei kapparah is because this includes a bigger chiddush. One could have thought that it is the mi'chusrei kapparah that the Kohen is not allowed to bring for this person, as the mi'chusrei kapparah offer the tangible benefit of being able to eat kodshim and enter the mikdosh. Therefore, the Mishna listed the mi'chusrei kapparah specifically in order to teach us the chiddush that the Kohen is allowed to bring even these. As such, we are left without a proof to our question.

them from becoming pregnant. The Gemara now explains why a minor has to do this.

A minor (has to use a cloth) קטנה
(because if not) maybe שָׁמָא
she will become pregnant תתעבר
and die ותמות

Rav Bivi taught that a minor has to use a cloth in order to prevent her from becoming pregnant. Because if she would become pregnant, her pregnancy would cause her to die.

From here we see that a minor does not have the ability to become pregnant and deliver a baby (as her pregnancy will kill her first). If so, how does R' Yochanan explain the posuk using the term 'toras'? It can't be as he explained previously that the term comes to include a minor, as a minor can never give birth.³⁵

The Gemara answers:

This (posuk of) ההיא
"This is the 'Torah' of the yoledes" זאת תורת הילדת
(is referring to) whether she is sane בין פקחת
(or) whether she is insane בין שוטה
for a person שכן אדם
can bring a korban מביא קרבן
for his insane wife על אשתו שוטה
(and this is) like the words of R' Yehuda כדברי רבי יהודה
as we learned in a Baraisa דתניא
R' Yehuda said רבי יהודה אומר
a person אדם
brings a 'rich man's korban מביא קרבן עשיר
for his wife על אשתו
and (the husband brings) all korbanos וכל קרבנות

35 What is the Status of a Minor Who Gives Birth (is it really true that every child that gives birth will die?)

The Ran points out that the Gemara in meseches Yevamos just says that a child has to use a cloth because if not she might become pregnant and the pregnancy might end up killing her. That is, the Gemara in Yevamos does not say that the pregnancy will certainly kill her but rather it says that the pregnancy might kill her. Therefore, even though she has to use a moch (cloth) in order not to put herself in a danger, since the Gemara does leave open the possibility of a minor giving birth, why can that not be the subject of the posuk. That is, the posuk will be referring to a case that the minor survived, and the word 'toras' will be needed to include this case.

she is obligated in שחייבת
for so he wrote to her (in the kesubah) שָׁכַךְ כּוֹתֵב לָהּ
"And the responsibility ואחריות
that you have on me עלי לך דאית
from before" מן קדמת דנא

When a person gets married, he has to give his wife a kesubah. This is a document that outlines the various obligations that he has to her. One of the things that the husband agrees to, is to pay for any korban that she is obligated in. Therefore, when the wife gives birth, the husband is obligated to bring a korban on her behalf. And since it is the husband's responsibility to bring this korban, the korban is determined by his financial status and not hers. That is, if he is rich, he will have to bring a 'rich man's korban', even though in theory his wife is a poor person (since she has nothing as everything she has goes to her husband).

And we now have the answer as to what R' Yochanan does with the word 'Toras'. R' Yochanan had learned that the word 'Toras' comes to include the bringing of a korban on behalf of someone the does not have daas (i.e., a person who does not have the ability to give consent to the korban). But the example that R' Yochanan previously used of such a person was a katana, and as the Gemara asked, this would not be applicable with regard to a katana that is a yoledes as a katana cannot give birth to a child.

To which the Gemara answers, that now that R' Yehuda tells us that a husband can bring a korban on behalf of his wife, R' Yochanan will learn the word 'toras' in the parsha of a yoledes' korban to include an insane woman (i.e., a woman that does not have the ability to give consent to having a korban being brought on her behalf).

The Ran answers that the very fact that she bore children will tell us that although we thought that this girl was a minor, in fact she is really an adult. And if so, we return to the Gemara's question. What is the word 'toras' coming to teach us? It cannot be that it is teaching us that one can bring a korban for a minor who has a child, because there would be no reason why you would not have to bring a korban for her. The moment that she gives birth, we will be able to determine that she is an adult, and as such, she will need a korban like every other adult.

Nedarim 36A

Rav Simi bar Abba asked **מתיב רב שימי בר אבא**
אם היה כהן if he was a Kohen
זרוק עליו he can 'throw' for him
דם חטאתו the blood of his chatas
דם אשמו and the blood of his asham

The Baraisa tells us that even if the person who is assur to give benefit to this person is a Kohen, that Kohen can still 'throw the blood' of this person's korban chatas or korban asham. The 'throwing of the blood' is one of the parts of bringing a korban and the Baraisa tells us that the Kohen can do this for this person. That is, from here we see that not only can the Kohen bring this person's mi'chusrei kapparah, but the Kohen can even bring other korbanos as well (i.e., the chatas and asham). And if so, we have a proof from this Baraisa that the Kohanim are the s'luchim of shamayim and not our s'luchim (because if they would be our s'luchim, they would not be allowed to do this).³⁶

The Gemara answers:

(The Baraisa is discussing the) blood **דם**
of the chatas of a metzora **שֶׁל מְצוּרָע**
and the blood **דם**
of the asham of a metzora **שֶׁל מְצוּרָע**
as it is written (Vayikra 14:2) **דַּכְתִּיב**
"This should be **זאת תהיה**
the halacha of the metzora" **תורת המצרע**
whether he is **גדול** gadol
or whether he is a katan **קטן**

The Gemara answers that the Baraisa is only discussing the chatas and asham of a metzora. And the chatas and asham of the metzora are considered mi'chusrei kapparah and therefore a person can bring them on behalf of this friend even without that friend's knowledge. If so, even if the Kohanim would be our s'luchim, a Kohen who is forbidden to give benefit to a particular Yisroel, would still be allowed to bring these korbanos for this

³⁶ Why Does the Gemara Not Ask from Our Mishna?

Seemingly the Gemara could have asked the same question from our Mishna. Our Mishna clearly says that the Kohen can even bring the person's chatas and asham. If so, why does the Gemara have to ask from the Baraisa if it could have asked the very same question from our Mishna?

The Ran brings that as a result of this question, there were those that said that this proves that the correct girsa (version) of our Mishna does not include the words 'chatas and asham'. And if so, we understand why the Gemara's question was only from the Baraisa and not the Mishna.

However, the Ran says that it is not necessary to change the girsa of the Mishna. That even if the Mishna would include these words, there would still be no question, as follows.

The Gemara answers that there is no proof from the Baraisa because we can say that the Baraisa is only dealing with a case of mi'chusrei kapparah.

person. That is, since the Kohen can bring these korbanos even without this person's consent, when the Kohen does bring it, it is not considered that he is doing it on behalf of this person, and as such, it is not considered a benefit for him.

The Gemara then proves that the chatas and asham of the metzora can be brought even without the person's consent as we see that even a katon has to bring these korbanos. That is, a person would have to bring these korbanos for a katon who is a metzora even though the katon does not have the ability to give consent for the korbanos, and if so, we see that these korbanos do not need a person's consent.

When is a Kohen Chayiv to Pay for a Korban that He Made Pigul?

The Gemara continues to try and determine if the Kohanim in the Bais Hamikdosh are our s'luchim or the s'luchim of shamayim.

We learned in a Mishna **תנן**
הכהנים שפיגלו Kohanim that make a korban pigul
במקדש in the Bais Hamikdosh
מזידין if they did it on purpose
חייבין they are chayiv (to pay for the korban)
הא (this implies) but
שוגגין if they would have done it by mistake
פטורין they would be patur (from paying)
אלא שפיגולן but their act of making it pigul
פיגול (will still) make the korban pigul

If while bringing a korban in the Bais Hamikdosh, a Kohen has in mind to bring it during the 'wrong' time (i.e., he has in mind to bring the korban in a time that he is not allowed to), the halacha is that the korban becomes what is called 'pigul'. This korban is now pasul and must be burned.

The Mishna tells us that if the Kohen made the korban pigul purposely, then the Kohen would have to pay the owner of the animal for ruining the korban.

The Ran points out that this answer would be obvious in the Mishna, and this is why the Gemara does not bother to ask from the Mishna.

The Mishna lists cases of mi'chusrei kapparah and immediately afterwards lists the case of a chatas and asham. If so, this would seem to indicate that the chatas and asham are also part of this category of korbanos, and as such, there would be no question from the Mishna.

It is only from the Baraisa that there is a question. The Baraisa just mentions the case of chatas and asham, and this would seem to indicate that the Baraisa is discussing the regular case of chatas and asham (and as such we would have a question).

And the Gemara answers that even in the Baraisa we can say that the reason the Kohen can bring the chatas and asham is because they are the chatas and asham of a metzora, i.e., they are also mi'chusrei kapparah, and perhaps this is the reason that they can be brought by even this Kohen (who is assur to benefit the person).

This halacha would seem to imply that if the Kohen made the korban pigul by mistake, then although the Kohen would not have to pay for the owner's loss, the act of making the korban pigul would still be effective and the animal would have to be burned (that is, the difference between the two cases is only with regard to payment but not with regard to actually making the korban pigul).

And on this the Gemara asks:

אי אמרת בשלמא אי אמרת בשלמא
 (that) they are s'luchim of shamayim הווי
 this is (how we understand) הנינו
 (this that) their pigul is pigul שפיגולן פיגול
 but if you say אלא אי אמרת
 they are our s'luchim הווי דידן הווי
 why is their pigul, pigul פיגולן פיגול
 let him say to him (the person to the Kohen) לימא ליה
 "I made you a shliach שויתיך
 'for my benefit' (lit. to fix for me) לתקוני
 ולא לעוותי ולא לעוותי

The Ran explains as follows. Even if we say that the Kohanim are our s'luchim, we understand why the Kohen can purposely make the korban pigul. That is, if the Kohen did it purposely, then although it would be true that he can no longer be considered the person's shliach but that would not make a difference. The rule is that *אדם אוסר דבר שאינו* – A person has the ability to assure something that does not belong to him with an action. Therefore, we understand very well why this Kohen has the ability to purposely make the korban pigul. But in the case that the Kohen made the korban pigul accidentally, if we say that the Kohen is our shliach (and not the shliach of Hashem), why should the korban become pigul?

In the case that the Kohen makes it pigul accidentally, if we say that the Kohanim are our s'luchim, why is the pigul, pigul? Since this Kohen only made it pigul accidentally, we understand that he was not acting on his own but rather he was only acting as the shliach of the owner of the animal. But if so, why can't the owner say, "For this I never made you my shliach". The owner only gave the Kohen the power to act upon his behalf if the Kohen's action benefits the owner. Therefore, in the case that the Kohen made the korban pigul, the owner should be able to say, "I only made you a shliach to benefit me and not to hurt me", and if so, the pigul should not be pigul.

In other words, if the Kohanim are the s'luchim of shamayim, then we understand why the owner's protests will not make a difference and the animal will become pigul. But if the Kohen is

acting as the owner's shliach, then he should not have the ability to accidentally make the animal pigul.

The Gemara answers:

They said אמרי
 it is different with regard to pigul שאני גבי פיגול
 for the posuk says דאמר קרא
 "He may not think it' לא יחשב לו
 in any instance (lit. place) מכל מקום

The Gemara answers that while it is true that logically if the Kohanim are our s'luchim then they should not have the power to accidentally make a korban pigul, there is a drasha that says otherwise. The posuk says that the Kohen may not think to bring the korban in the wrong time. The Gemara learns from the words of the posuk that this applies in all circumstances, i.e., even if the Kohen does it mistakenly.

Therefore, since there is a special drasha to include this case, the fact that the Kohen can accidentally make the korban pigul does not indicate whether they are our s'luchim or the s'luchim of Shamayim.

According to R' Yochanan, Which Korbanos Can be Brought Without the Owner's Consent and Which Cannot be Brought Without the Owner's Consent?

(With regard to the actual halacha) גופא
 אמר רבי יוחנן
 הכל (korbanos)
 need (the owner's) דעת
 חוץ ממחוסר כפרה
 שיהרי אדם מביא קרבן
 על בניו ועל בנותיו
 (that are still) הקטנים

The Ran explains that R' Yochanan holds that one can be דנין
 אפטר משאי אפטר – Learn something that is possible from something that is impossible.

That is, R' Yochanan holds that one can bring the 'mi'chusrei kapparah' for a person even if that person did not give his consent for it. R' Yochanan learns this from the fact that a father can bring the 'mi'chusrei kapparah' for his children, even though his children are not old enough to give their consent. That is, R' Yochanan holds that the same way a father can bring the 'mi'chusrei kapparah' for his children without their consent, so too a regular person can bring the 'mi'chusrei kapparah' for his friend, even though that friend never gave his consent for this.

This is a chiddush as one could have said that there is a big difference between the two cases. The case of a person's children

is a case of אִי אֶפְשֶׁר, that is, it is impossible for the father to bring the 'mi'chusrei kapparah' for them with their consent because they do not have the ability to give their consent. If so, perhaps the reason why the father has to ability to bring these korbanos for his children without their consent is because there is no other possibility (as they do not have the ability to give their consent).

But if so, what is the proof to a regular case of one adult bringing the 'mi'chusrei kapparah' for a different adult? Perhaps since an adult has the ability to give his consent, a different person cannot bring these korbanos for him unless he gets that consent.

R' Yochanan holds not this way. He holds that one can learn the case of אֶפְשֶׁר (i.e., the case of one adult bringing them for a different adult) from the case of מִשְׁאֵי אֶפְשֶׁר (the case of bringing the 'mi'chusrei kapparah' for children who do not have the ability to give their consent).

And on this the Gemara asks:

But now אֵלָא מַעֲתָה
 a person (should be able) to bring בְּיָמָא אָדָם
 the 'chatas chaylev' for his friend עַל חֲבִירוֹ
 for a person brings (a chatas chaylev) מִבֵּיָא
 for his insane wife אֶשְׁתּוֹ שׁוֹטָה
 like the (shita of) R' Yehuda כְּרַבִּי יְהוּדָה
 (and yet) we see אֲלֵמָה
 that R' Elazar said אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר
 one who separates הַפְרִיֵשׁ
 a chatas chaylev for his friend עַל חֲבִירוֹ
 as not done anything לֹא עָשָׂה כְּלוּם

The Mefaraish explains the Gemara as follows. Previously the Gemara quoted the shita of R' Yehuda that says that a husband brings all of his wife's korbanos, even if she is now insane. From the fact that R' Yehuda said that he brings all of her korbanos, this would seem to imply that he brings her korban chatas, even though she is now a soteh (an insane woman who does not have the ability to give consent).

But if so, based on this R' Yochanan should hold that a person can bring his friend's chatas chaylev (the korban that one brings when he eats chaylev, the forbidden fats of an animal). That is, he should hold that the same way a person can bring his wife's korban chatas without her consent (in the case that she is a soteh), so too he should be able to bring his friend's chatas chaylev without his friend's consent. And yet, R' Elazar says that a person cannot do so, and if a person does bring his friend's chatas chaylev, what he has done will have no effect.

The Gemara answers:

(The case of) his wife being a soteh אֶשְׁתּוֹ שׁוֹטָה
 how is it הִיכִי דָמִי

if she ate it (i.e., the chaylev) אִי דְאָכְלָה

while she was a soteh כְּשֶׁהִיא שׁוֹטָה

but she is not a 'bas korban' (i.e., someone with לאוּ בַת קָרְבָן הִיא

the ability to bring a korban)

A soteh (insane person) is not held accountable for his actions and therefore if his wife ate the chaylev while she was a soteh, she will not be chayiv to bring a korban.

And if she ate it וְאִי דְאָכְלָה

when she was a sane person כְּשֶׁהִיא פְּקֻחָת

and then became a soteh וְנִשְׁתַּטְּיַת

But R' Yirmiyah said הָא אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה

(that) R' Avahu said אָמַר רַבִּי אַבְהוּ

(that) R' Yochanan said אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן

one who ate chaylev אָכַל חַלֵּב

and separated a korban וְהִפְרִיֵשׁ קָרְבָן

and (then) became a soteh וְנִשְׁתַּטְּה

and he then 'returned' וְחָזַר

and he regained his sanity וְנִשְׁתַּפְּה

it (the korban) is pasul פָּסוּל

since it was 'pushed off' הוֹאֵיל וְנִדְחָה

'it is pushed off' דְּחָה

The Gemara asked that according to R' Yochanan we should say that the same way a person has the ability to bring a chatas chaylev for his insane wife without her consent, so too a person should have the ability to bring a chatas chaylev for his friend without his consent. And yet R' Elazar said that a person cannot bring a chatas chaylev for his friend. If so, we need to understand why a person cannot do so according to R' Yochanan.

To which the Gemara answers that in reality there is no case of a man bringing a chatas chaylev for his wife. And once we know that this is true, we no longer have a case in which a person can bring a chatas chaylev for someone without their consent and that is why a person cannot bring a chatas chaylev for his friend.

The reason why we cannot find a case of a husband bringing a chatas chaylev for his insane wife is because a husband only brings his wife's korbanos if she is chayiv to bring the korban, but in the case that she is not chayiv, then the husband is not chayiv as well. Based on this the Gemara tells us that there is simply no case in which an insane woman will be chayiv in a chatas chaylev. The Gemara explains that if she ate the chaylev when she was a soteh then there is no obligation to bring the chatas as an insane person is never responsible for his/her actions. And even if she ate it while she was sane (and as such she became chayiv in the korban), once she becomes insane, she is then patur from the korban (as an insane person is patur from bringing korbanos).

And even if she later becomes sane again, she will still not be chayiv. The halacha is that once a chiyuv korban is ‘pushed off’ (i.e., the person becomes patur from the korban), the chiyuv cannot come back. Therefore, even if she ate the chaylev when she was sane, and now she is sane, if at any time she was not sane, she will not be chayiv to bring this korban. Therefore, since she is not chayiv to bring the korban, the husband will not be chayiv either, and as such, we no longer have a case in which a husband can bring a chatas chaylev for his wife without her consent.

Separating a Korban Pesach for Someone Without their Consent (with regard to one’s friend and with regard to one’s children – the chiyuv שָׁה לְבֵית אָבֶת with regard to children)

The Gemara continues to ask on R' Yochanan.

But now (acc. To R' Yochanan) אֵלֶּא מַעֲתָה
 a person (should be able) to bring זְבִיא אָדָם
 a (korban) pesach for his friend פָּסַח עַל חֲבִירוֹ
 for a person שָׁכַן אָדָם
 brings (a korban pesach) מְבִיא
 for his sons and daughters עַל בְּנָיו וְעַל בְּנוֹתָיו
 who are minors הַקָּטָנִים
 (and if so) why אֵלֶּמָּה
 (did) R' Elazar say אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר
 one who separated הִפְרִישׁ
 a (korban) pesach for his friend פָּסַח עַל חֲבִירוֹ
 has not done anything לֹא עָשָׂה כְּלוּם

The halacha is that one is able to bring a korban pesach for his children, even though they cannot give their consent to it. But if so, according to R' Yochanan we should say that the same way you can bring it for them without their consent, you should be able to bring it for your friend without his consent as well, and yet, R' Elazar said not that way. According to R' Elazar one cannot separate a korban Pesach for his friend.

The Gemara answers:

R' Zayra said אָמַר רַבִּי זֵירָא
 (the chiyuv of) “Seh L'Bais Avos’ שָׁה לְבֵית אָבֶת
 (with regard to children) is not לֹא
 M'Dorayisa דְּאוֹרַיִסָא

The posuk of “Seh L'Bais Avos” tells us that a person can only eat from a korban pesach if he was appointed to the group (chaburah) before the person shected the korban pesach. R' Zayra now tells us that while it is true that there is such a chiyuv,

this chiyuv does not apply to children. Children can eat from the korban pesach even if they were not appointed to that particular group. The Ran explains that although there is a chiyuv to be appointed to a particular group, this only applies to someone who is able to be appointed, i.e., someone who has the daas (intelligence) to be appointed to a group. This comes to exclude minors who do not have this capability.

With this the Gemara answers its question on R' Yochanan. The Gemara asked that according to R' Yochanan, once we find that a father can separate a korban pesach for his children without their consent, so too a person should be able to do so for his friend as well.

To which the Gemara now answers that there is no proof. The reason why a father can include his children in the chaburah without their consent is only because in reality they do not have to be included at all and that is why he can do so without his children’s consent.

If so, we never find a case in which someone has a chiyuv to be included in a chaburah, and someone else has the ability to include that person without that person’s consent. And this is why even R' Yochanan agrees that a person cannot separate a korban pesach for his friend without that person’s consent.

The Gemara now shows how we know that minors do not need to be included in a chaburah in order to be allowed to eat from the korban pesach.

And from what (how do we know this) וּמֵמַאי
 (we know it) from this that we learned in the Mishna מִדַּתָּנָן
 one who says to his sons הָאוֹמֵר לְבָנָיו
 “I am shechting שׁוֹחֵט
 אֶת הַפֶּסַח
 the pesach
 for the one עַל מִי
 that will go up from you first שְׂעִיגְלָה מִכֶּם רִאשׁוֹן
 לִירוּשָׁלַיִם”

After the father makes this declaration, the following halacha applies:

Since כִּיּוֹן
 the first one entered שְׁהַכְנִיס רִאשׁוֹן
 his head and the majority (of his body into וְרִבּוֹ
 Yerusalayim)
 (at that moment) he is zocheh זָכָה
 in his portion בְּחֻלְקוֹ
 and he is zocheh (he acquires for) וּמְזַכֵּה
 his brother with him אֶת אָחָיו עִמּוֹ

The father tells his children that he is shechting (slaughtering) the korban pesach for the one of them that will reach Yerusalayim

first. And yet the Mishna tells us that when the first one enters, that first child is zocheh in the korban pesach and at that point the other brothers are zocheh as well (why the other brothers are zocheh will be explained shortly).

And on this the Gemara asks:

And if you say **ואי אמרת**
(that the chiyuv) of 'Seh L'Bayis' **שה לבית**
is M'Dorayisa **דאורייתא**
(can a person) stand next to the basar (i.e., the flesh **על בישרא קאי**
of the shechted korban pesach)
and be zocheh for them **ומזכי להו**

The Ran in his first explanation explains that the Gemara understands that what happened was that the first son was zocheh in the korban pesach because he was first and afterwards the father was zocheh in the korban pesach for the other brothers.

The Ran in his second explanation says that the Gemara understood that it was that first brother who was at first zocheh in the korban pesach for himself as he 'won the race', and afterwards he was zocheh for his other brothers.

Either way we understand the case of the Mishna, the question is the same. How can either the father or the first brother be zocheh for the other brothers? Once the korban is shechted, people cannot be added to the chaburah.

That is, we understand very well why the 'winning' son is zocheh. When the father shechted the korban, he said that he is including the one who will get to Yerusalayim first. Therefore, now that we know who that 'winning' son is, this tells us that retroactively this was the son that the father had in mind, and therefore that is why this son is zocheh in the korban.

But what about the other sons? How are they zocheh in the korban? If they were not included at the time of the shechita, how can the father/brother be zocheh for them afterwards?

The Gemara concludes that indeed it must be true that in reality there is no chiyuv of **שה לבית אבות** with regard to children, and therefore there is no problem with adding them afterwards.

But on this the Gemara asks:

But **אלא**
why did he say this to them **למה להו דאמר להו אבוהון**

If the father all along had in mind to include all of his children in the korban pesach, why would he make this 'contest' in the first place?

The Gemara answers that he did it:

in order to 'push' them' **כדי לזרזו**
(in their doing) of mitzvohs **במצות**

The Gemara answers that in reality there was no need to announce to them that only the first one will be zocheh in the korban pesach. However, the father made this announcement in order to train his children to do mitzvohs in the best manner possible. That is, they should not 'shlep' themselves up to Yerusalayim but rather they should run there in order to show their love for the mitzvah by demonstrating how they want to do it at the soonest time possible.

The Gemara brings another case in which a father made the same announcement as this father.

We learned like this in a Baraisa as **תניא נמי הכי**
there was a story (that the father said this) **מעשה היה**
and the daughters came before the sons **וקדמו בנות לבנים**
and it found to be **ונמצא**
that the daughters were 'zerizim' **בנות זריזות**
and the sons were 'lazy' **ובנים שפלים**

In this case as well the father made an announcement that he was going to shecht the korban pesach for the one who came first. And it came out that his daughters were shown to be zerizim and the sons were shown to be lazy, as the daughters beat the sons to Yerusalayim.

Although the Baraisa says that the daughters were found to be zerizim and the sons were found to be lazy, the Baraisa does not say that the daughters were zocheh in the korban pesach and the sons were not. The Gemara says that indeed this was not the case as the only reason why the father made this 'contest' was not to actually decide who will and who will not be included in the korban pesach but rather it was done just to encourage them to be zerizim in the doing of mitzvohs.

Taking Off Terumah for Someone Whom He is Forbidden to Give Benefit To

The Mishna said:

And he can take off his terumah **כי תרומתו כי**

The Mishna said that even if a person is assur to get benefit from his friend, his friend can still take off terumah for this person and it is not considered that his friend has given him benefit.

אם היה כהן - המדיר : זרוק עליו דם חטאתו ודם אשמו . קמתי סתם
דמשמע כל חטאות ואשמות ואט"ג דלא מחוסרי כפרה נינהו : ולא
לעולם שלמי דיון נינהו ומאי דם חטאתו ודם אשמו דקמתי חטאתו
של מטרע ט' . דהיינו מחוסרי כפרה וכו' וה"ה לגדול : מזידין חייבין
לשלם קרבן לבעלים : לתקוני שויתוך - תורה אור

מתיב רב שימי בר אבא אם היה כהן יזרוק
עליו דם חטאתו ודם אשמו של מצורע דכתיב ואת
תהיה תורת המצורע בין גדול ובין קטן
תגן *הכהנים שפיגלו במקדש מזידין חייבין
הא שוגגין פטורין *אלא שפיגולין פיגול אי
אמרת בשלמא שלוחי דשמיא הוא היינו
שפיגולין פיגול אלא אי אמרת שלוחי דיהן
הו אמאי פיגולין פיגול לימא ליה שלוחא
שויתוך *לתקוני ולא לעוותי אמרי שאני גבי
פיגול דאמר קרא *לא יחשב לו מבל מקום :
גופא א"ר יוחנן הבל צדיקין דעת דיון ממחוסר
כפרה שהדרי אדם מביא קרבן על בניו ועל
בנותיו הקטנים אלא מעתה יביא אדם חטאת
חלב על חבירו *שכן אדם מביא על אשתו
שומה ט' יהודה ארמיה א"ר אלעזר ה'פריש
חטאת חלב על חבירו לא עשה כלום אשתו
שומה היכי דמי אי דאבלה כשהיא שומה
לאו בת קרבן היא ואי דאבלה כשהיא פקחת
ונשחטת הא *א"ר ירמיה אמר ר' אבהו אמר
רבי יוחנן *אבל חלב והפריש קרבן ונשחטה
וחזר ונשחטה פסול הואיל ונדחה ידחה אלא
מעתה יביא אדם פסח על חבירו שכן אדם
מביא על בניו ועל בנותיו הקטנים אלמא אמר
ר' אלעזר ה'פריש פסח על חבירו לא עשה
כלום אמר רבי יורא *שה לבית אבות לאו
דאורייתא ובמאי מדרגת *האומר לבניו הריני
שורח את הפסח על מי שיעלה מכס ראשון
לירושלים כיון שהבנים ראשון ראשו ורובו
זכה בחלקו ומוכה את אחיו עמו ואי
אמרת שה לבית (6) דאורייתא על בישרא
קאי ומוכי להו אלא למה להו דאמר להו
אבודוקבדי לזרון במצות *תניא נמי הכי מעשה
היה וקדמו בנות לבנים ונמצאו בנות זריות
ובנים שפלים : ותורם את תרומותיו בו' :
איבעיא

כ א מ"י פ"ט מסכת
תמאת רמב"ם ט"ו א'
ב א ב מ"י פ"ו מס'ג'
מוגל ומיק טל"ד :

בב ד מ"י פ"ט מס'ג'
פסולי המוקדשין
טל"ד (פ"ט מס'ג' ע"ג)
הכ"ז :

בב ה מ"י פ"ט מס'ג'
שמיטת הלכה ח [פסק]
שחזר ונראה פ"ט ב"מ :

בב ו מ"י פ"ט מס'ג'
קרבן פסח הלכה ח
וע"ז :

גיטין ג. מד: מנחה
מט.
[ל' רבני עליהך אחא
במנחה מט.]

[קחשין מכ: גיטין]

יב: כרישות .
סנהדרין מז. [אריות יא.]

[פסחים פ. גיטין כה.]

פסחים פ. גיטין פה.

תוספות
אם היה כהן - ארסו
סמדר ממנו זרוק
חטאתו ואשמו דמשמע
ליה דמתיב בחטאת חלב
ודם אשמו שלוחי
דלמנחה נינהו וה"ה
דמי לזמורי מתמני'
פסחים ו' אשמות :
אמאי פיגולין פיגול
לימא לתקוני שויתוך
ולא לפסולי : ארמיה
אמר ר' אלעזר הפריש
חטאת חלב וכו' ומה
מדמי יוחנן גומיה
חוקי דלביבין
דמי ולי"ט ולי"ט דלמנין
למימר ד' יוחנן מיירי
ככה התקייב שניך
דפת בעלים : שוטה
לאו בת קרבן היא -
והא דלמח לטיל זאת
מורת היולדת בין
שיקח בין שופה מיהו
איח לא תני מימי :
יביא אדם פסח על

אלא מעתה יביא אדם פסח על חבירו .
א"ר יורא שה לבית אבות לאו דאורייתא .
ההורה אין התקנים לריבין להמטת בשה עם בני חבורה אלא זוכלין ממט אף על פי שלא נמט עליו דאף על גב דלין פסח נאכל
אלא למטיו ה"מ בראויין להמטת אכל קמתי דלאו בני הכי לית לן בה : הריני שוחט את הפסח על מי שיעלה מכס ראשון
לירושלים . אמר לבניו הריני עולה לירושלים ולאחר שאהיה שם אשחוט את הפסח על מי שיעלה מכס ראשון . על בשרא קאי .
כשעלה זה כבר נשחט ואם כן היאך נמנה עליו והכתיב מהיות משה ודרשין מחויתא דשה (פסחים פ.) : ומכזי להו . בתמיה
היאך האב מוכה לאחר מנניו אחר שחטו ח"ל היא ומוכה להם אהווא בן שעולה לראשון קאי היאך מוכה לאחר דבשלמא חיהו וכו'
דאיכא למימר כיון שעלה לראשון הוצרך שכשנשחט הפסח עליו נשחטו אכל היאך מוכה לאחר וכו' מוכה סוגיין דפרק כל הגט
(גיטין דף כה.) : כדי לזרון . שיהו רגילין להזדרו במטות : ונמצאו בנות זריות . ולא קמתי בטת זכו אלמא לא נהבין אלא לזר בלבד :
איבעיא

מכיו שכן אדם מביא קרבן על בניו כשון קמתי וכו' אמר רבי יורא שה לבית לאו דאורייתא הוא . כלומר
דקמתי אינם כריבים למטת דאם אובלין מן הפסח לא היו נאכלים עלה למטיו דלא לכר רמנחא אלא
למטת דלמנחה נמטת חטאו אכל אותם דלא שייך בהו לא מיירי מידי דהוא אשמי דקשות כן שפליש אף
מיביות פסח מותרות לחטול ממנו ואישי נקרה עלה למטיו וכן בקמתי : על בשרא קאי ואמתי
לכון . בתמיה כלומר לאכר שמיספ יטל להמטותם והא מני (פסחים דף פ.) מושכין ידיון עד
שישחטו אכל לאחר שמיספ לא אלמא דהמנחת קמתי לאו דאורייתא ובניו דקמתי מיירי :
בקמתיים למי לי למימר להו' כיון דלא המט . לזר :

ותורם
אלא מעתה יביא אדם פסח על חבירו וכו' וה"ה ימח חבירו על פסחו בלא דעמו : שה לבית לאו דאורייתא
קחשו ו פסח כדכתיב דעם לבית אבות וכן למה דעמו : על בשרא קאי ומחכא להו' . הא מני נמנין ומשכין את זייבוס דמי יביבוס דמיסחמ דכתיב ואם ימנעו היות מתיסחמ מתיסחמ
על שה יטלין להתמטע ולהמנכות פליו ולא אחר שפליש : בטת זריות ובני שפלים : ולא קמתי בטת שחט ובני אין שכן :

אלא מעתה יביא אדם פסח על חבירו . לידך דדתי אפטר משאי אפטר : לא עשה כלום . שגריך שימנה מעמם חטאתו :
א"ר יורא שה לבית אבות לאו דאורייתא . לפולם ככי האי דנין ומינהו מפסח לא מני לזיודק דשה לבית אבות לאו דאורייתא דמן
ההורה אין התקנים לריבין להמטת בשה עם בני חבורה אלא זוכלין ממט אף על פי שלא נמט עליו דאף על גב דלין פסח נאכל
אלא למטיו ה"מ בראויין להמטת אכל קמתי דלאו בני הכי לית לן בה : הריני שוחט את הפסח על מי שיעלה מכס ראשון
לירושלים . אמר לבניו הריני עולה לירושלים ולאחר שאהיה שם אשחוט את הפסח על מי שיעלה מכס ראשון . על בשרא קאי .
כשעלה זה כבר נשחט ואם כן היאך נמנה עליו והכתיב מהיות משה ודרשין מחויתא דשה (פסחים פ.) : ומכזי להו . בתמיה
היאך האב מוכה לאחר מנניו אחר שחטו ח"ל היא ומוכה להם אהווא בן שעולה לראשון קאי היאך מוכה לאחר דבשלמא חיהו וכו'
דאיכא למימר כיון שעלה לראשון הוצרך שכשנשחט הפסח עליו נשחטו אכל היאך מוכה לאחר וכו' מוכה סוגיין דפרק כל הגט
(גיטין דף כה.) : כדי לזרון . שיהו רגילין להזדרו במטות : ונמצאו בנות זריות . ולא קמתי בטת זכו אלמא לא נהבין אלא לזר בלבד :
איבעיא

בגרות הב"ח (6) גמ' שה לבית אבות דאורייתא על בשרא קאי ומכזי . רב ור' דהרי בגיטין פ"ל הגט דף קמ"ד מוקמין ליה משום קחשו ו דאורייתא הוא . כלומר
קחשו ו פסח כדכתיב דעם לבית אבות : (ב) רש"י ד"ס ומתוך אשמו שגם ל' יוחנן הכי דמי : ר"ה לאו דאורייתא והכי :
קחשו ו פסח כדכתיב דעם לבית אבות : (ב) רש"י ד"ס ומתוך אשמו שגם ל' יוחנן הכי דמי : ר"ה לאו דאורייתא והכי :
גלין דהשרם גבי שכן אכל נאכל דלא חייב תורת ליהא נביא ונאמח אף מביא על אשמו שוקה כיון לזר דעם ונלע"ז :

Nedarim 36b

**Is One Allowed to Take Off Terumah for Another Person
Without that Person's Knowledge?**

They asked a question **אֵיבְעִינָא לְהוּ**
 one who takes off terumah **הַתּוֹרֵם**
 from his own for his friend **עַל שֶׁל חֲבֵירוֹ**
 does he need his knowledge (consent) **צָרִיךְ דְּעֵתּוֹ**
 or not **לָא אִי**
 Do we say **מִי אָמְרִינן**
 since it is a zechus for him **לוֹ הוּא לֹ**
 it does not need **לָא צָרִיךְ**
 his daas (knowledge/consent) **דְּעֵת**
 or maybe **אִו דְּלָמָּא**
 it is his mitzvah **הִיא דִּילְיָהּ**
 and he agreeable (i.e., desirous) **וְנִיחָא לֵיהּ**
 to do it (himself) **לְמִיעֲבָדֵיהּ**

The Ran explains that the Gemara's sofek is based on the rule of **זְכִין לְאֲדָם־שְׂלָא בְּפָנָיו** – that one has the ability to do something for his friend's benefit even while not in front of him (i.e., without his friend's knowledge). The classic application of this rule is when a person makes a kinyan on an object with the intent to acquire the object for this friend. This rule tells us that the person has the ability to acquire the object for this friend even though his friend is unaware of what he is doing.

If so, in our case as well we should be able to say the same thing. That this person should be able to take off his grain in order to make his friend's grain patur from terumah. As the Ran explains, we can assume that the other person would be agreeable to allow this person to be his shliach to take off terumah, and as such, this person should be able to do so without the other person's knowledge.

The other side of the question says that perhaps a person does not have the power to do this. This that a person can act on behalf of his friend is only if the friend would be agreeable to this action. But in this case, since there is a mitzvah to take off terumah, perhaps the other person would specifically want to take off terumah himself in order to get this mitzvah, and therefore it would not be a zechus (benefit) for him for someone else to take off terumah for him.

The Gemara tries to answer its question from our Mishna:

Come and hear **תָּא שָׁמַע**
 he can take off his terumah **תּוֹרֵם אֶת תְּרוּמוֹתָיו**
 and his maasros **וְאֶת מַעֲשָׂרוֹתָיו**

The Mishna told us that even if this person cannot give benefit to the other person, this person can take off the other person's terumos and maasros with his knowledge. The Gemara will now determine the exact case of the Mishna and based on this the Gemara will come to his proof for the previous question.

In order to understand the exact case, the Gemara will have to determine two things:

1. Whose grain is being used to make the other person's grain be patur from terumah?
2. Whose knowledge is needed to make this happen?

For sake of simplicity, in the next Gemara we will say that Reuven is assur to receive benefit from Shimon, and Shimon is now trying to take off terumos and maasros for Reuven.

The Gemara starts:

With what are we dealing with **בְּמַאי עֲסָקִינן**
 if you say **אִילִימָא**
 (that Shimon is taking off) from **מן**
 the owner of the pile (i.e., from Reuven) **בְּעַל הַכְּרִי**
 על שֶׁל בְּעַל הַכְּרִי **עַל שֶׁל בְּעַל הַכְּרִי**
 and with the knowledge of whom **וּלְדַעְתּוֹ דְּמֵאן**
 if you say **אִילִימָא**
 with his (i.e., Shimon's) knowledge **לְדַעְתּוֹ דִּילְיָהּ**
 who made him a shliach **מֵאן שְׂוִיָּהּ שְׁלִיחַ**

The first possibility to explain the Mishna is to say that Shimon is using Reuven's (i.e., the owner of the pile) grain to take off terumos and maasros for Reuven's pile, and when the Mishna says that it has to be done with his knowledge, this means it has to be done with Shimon's knowledge.

But the Gemara asks that this cannot be the case of this Mishna, because if it is really the case, how would Shimon just be able to go over to Reuven's pile and use Reuven's grain to take off Reuven's terumos and maasros?

As the Ran explains, the drasha of **גַּם אַתֶּם - מֵה אַתֶּם לְדַעְתֶּם** tells us that just like when a person takes off terumos and maasros, it is done with his knowledge (as he is the one doing it), so too when a shliach takes off terumos and maasros for him, the shliach must be with the person's knowledge.

If so, when the Mishna says that 'it must be done with his knowledge' this has to be referring to Reuven and not Shimon, because if not, there would be no way that Shimon could act as a shliach on his own.

(The one exception that might be is when Shimon uses his own grain to patur Reuven's pile. In this case (i.e., the case of the Gemara's question), since Shimon is benefiting Reuven, we might say that it works because we assume that Reuven would

make Shimon a shliach. But in this case, that Shimon is using Reuven's grain, Reuven has no benefit from what Shimon is doing, and as such there is no reason to assume that Reuven would want Shimon to be his shliach).

The Gemara therefore says:

Rather (the Mishna must mean) אלא
with the knowledge לדעתו
of the owner of the pile (i.e., Reuven) דבעל הקרי

The Gemara tells us that if the case of the Mishna is when Shimon uses Reuven's grain to patur Reuven's pile, then it must be done with Reuven's knowledge.

But on this the Gemara asks:

But he is benefitting him הא קמהני ליה
as he is doing his shlichus (i.e., job) דקעביד שליחותיה

The Gemara asks that if Reuven knows what Shimon is doing, i.e., Reuven gives Shimon his consent to take of the terumah and maasros, what this essentially means is that Shimon is doing the job that Reuven wants him to do. But if so, why is this not considered as if Shimon is giving Reuven benefit? The very act of fulfilling Reuven's desire should be considered a benefit to Reuven, and as such it should be assur, as Reuven is not allowed to benefit from Reuven.

The Gemara therefore says:

Rather (the case of the Mishna must be) אלא
(that Shimon took) from his own משלו
for the pile (of Reuven) על של הקרי

The Gemara determines that the case of the Mishna must be one in which Shimon used his own grain to patur the pile of Reuven.

And with regard to this that the Mishna said that it has to be done with his knowledge, the Gemara asks:

And with the knowledge of who ולדעתו דמאן
if you say אילימא
with the knowledge לדעתו

37 Why is the Fact that Reuven's Pile is Now Patur Not Considered a Benefit?

What emerges from this entire Gemara is that the fact that although Shimon is using his own grain to patur Reuven, this is not considered a benefit for Shimon. That is, even though Shimon's actions directly save Reuven money as Reuven will now not have to use his own grain to patur his pile from terumos and maasros, this is not considered a benefit for Reuven. The way that Shimon's taking off of terumos and maasros is considered a benefit for Reuven, is when Shimon does it with Reuven's knowledge, but without this factor, the very fact itself that Shimon saved Reuven money is not considered a benefit. And of course, the question will be why this is so.

The Ran gives two answers for this question. At first, he quotes the Rashba that explains that our Gemara is in accordance with the shita of Chanan. We previously quoted the machlokes if Shimon would be allowed to pay back Reuven's loan. Chanan holds that one is allowed to pay back the loan as this is not considered as if Shimon is giving Reuven anything but rather all Shimon is doing is preventing Reuven from suffering a future loss when Reuven's creditors

of the owner of the pile (i.e., Reuven) דבעל הקרי

but he has benefitted him הא קמהני ליה

As we said before, if Shimon is fulfilling Reuven's expressed desire, then this itself should be considered a benefit to Reuven.

(Therefore) is it not אלא לאו
(that the Mishna is referring) to his own דנפשיה דנפשיה
knowledge (with Shimon's knowledge)
and from his own ומשלו
he is taking off terumah תורם
for his friend על של חברו

The Gemara has determined that the case of the Mishna must be one in which one person (Shimon) is taking off terumah for his friend (Reuven), and now the Gemara comes to its proof and says:

And if you say ואי אמרת
it needs (the) knowledge (of his friend) צריך דעת
but he has benefitted him הא קמהני ליה

As the Gemara said previously, if Shimon's taking off of the terumah is done with Reuven's knowledge, then that very act of fulfilling Reuven's desire should be considered a benefit, something that is assur for Shimon to give Reuven, and yet the Mishna said that it is mutur for Shimon to take terumah for Reuven. And if so, the Gemara now comes to the point that it was trying to prove.

(Therefore) is it not (i.e., aren't we forced to say) אלא לאו
it does not need knowledge אין צריך דעת

After all of this back and forth, the Gemara comes to its conclusion that the case of the Mishna must be one in which Shimon uses his own grain to take off terumah for Reuven, and it must be that Shimon does so without Reuven's knowledge.

And from this we see that indeed that a person is allowed to use his own grain to take off terumah for his friend, even if his friend is unaware of what this person is doing.³⁷

would come collecting. This case is similar. What Shimon did was not to give something to Reuven but rather Shimon just prevented the loss that Reuven would suffer when he would have to take off the terumos and maasros.

The Ran argues and he holds that our Gemara can even be in accordance with the shita of the Rabbanan who argue on Chanan. The Rabbanan hold that the paying back of a debt is considered a benefit, and as such, Shimon would not be allowed to pay back Reuven's loans loan.

And yet the Ran holds that even according to the Rabbanan, Shimon will be able to use his own grain to patur Reuven's grain. This is because when Shimon gives his own grain to the Kohen and Lavi, Shimon gets the benefit know as טובת הנאה (lit. the good of the benefit). This refers to the benefit that comes from giving something to someone. That is, if you give something to someone, that person will now have gratitude to you, something that is beneficial (as he might reciprocate that good that you did for him one day). Therefore, it is beneficial to have the right to be the one to determine who will get the terumah and maasros. As such, therefore when Shimon uses his own grain to patur Reuven, it is considered as if Shimon is benefiting from this giving, as he is the one who gets

בר א מיי פד מהל'
 הדמות הלכה ב
 סגן שכן קרי טור יד
 סמן טלג :

[כ"ח כג]

כ ב מיי פד מהל'
 מרים הלכה ו סגן
 לאון רמז :

כ ב מיי פד מהלסח
 מרבין הלכה ד :

כח ד מיי פד מהל'
 תמורה הלכה ד :

כח א מיי פד מהל'
 תמורות הלכה ב :

תוספות

ותרומה
 מומתו
 נדמנו: בנה'
 מפרש לפתח תול: ב'
 אמרין כיון דזכות
 הוא לא לך דעת
 דכין נלמד על פניו
 זכותה ממסע שלימות
 שפיר הוא שלימותא
 והא דאמרין ככל
 דזכות דביניה ממסע
 שלימות מהכא תנא
 ליה: באן שוייה שלי.
 ומהא תוס: אלא
 לדמיו דעכל בבתי
 קא מהני ליה דעביד
 שלימותיה: כיון דלא
 ידע ביה כמו ששלימות
 ואכא אכסורא דלא אר
 לאו בדמיו לא ליה
 אכסורא דעביד מהכא
 כר לל דעביד
 [בבין] ידע דיה בוי
 כן כהנא דיה עיניה: שלימות
 אלא לאו אין לך
 דעת: והא דאמרין
 (כ"ח כג) מה לא תע
 לדעתיה אף עמוסם
 דעתיה אף עיניו
 כ ס ו ר י
 כס ו ר י
 כס ו ר י
 כס ו ר י
 כס ו ר י
 כס ו ר י
 כס ו ר י

איבעיא להו הוורס משלו על של חברו לך דעמו או לא מי
 אמרין כיון דזכות הוא לו לא לך דעת • דוכן לזכור של
 בפניו ומסתמא הו' ליה כעלומיה: **אילימא** לדעמיה שיקיים הוא חלל המנהל לעקר לך
 חורס מאן שוייה שליח דהא רשי"ה מה חסע לדעתיה דליק שלוחם

לדעתיה: אלא לדעתיה דבעל הכרי
 הא מהני ליה דעביד שלימותיה • וכל
 שפשה שלימותיה הרי מהני: אלא
 ארעא דנפשיה • דתורם ולא חשבינן
 ליה מנהגיה כיון דמעמיה עביד ולא
 יהיב ליה מידי למודר ואחיה מהני'
 כהן דלרבנן חזי אפשר דלא גרע
 מפרוע חובו דאסור לרבנן דהש"ס
 ז' ו' ו' ג' נראה אפי' לרבנן שרי דכיון
 דאסיק לקמן דתורם משלו על של
 חברו טובט הגלה של תורם חכא
 למימר דתורם ליה לאוהו כהן שהוא
 רזה מתכוון ואדעתא דנפשיה קא
 עביד ובעל הכרי דברמא דמדיר
 בעלמא מתהני: אלא לאו אין לך
 דעת: ומאי דכבד במקנה נחמי וחי
 אמרת לך דעת הא קמהני ליה
 ליגחא יתרע הוא דכבר אמרין
 אילימא לדעתיה על בעל הכרי ליה
 קמהני ליה: כראמר רבא באומר כל
 הרולה וכו' • כצנאי ד' ירמיה כסמוך
 אמר הכי: הבא נמי באומר כל הרולה
 לתורם יבא ויתורם: וכי הו' גוואל
 מהני לגבי תרומה דבגלו דעת
 בלמוד דניחא ליה כגי ולגבי מודר
 הבה לא חשיב מהני כיון דלא חשי
 ליה לך חשיב שליח בהדיא ומיהו דוקא
 באומר כל הרולה לתורם יבא ויתורם
 אבל אי חמר כל השומע קולי יתורם
 שלימות משלו הוא ואסור במודר
 הבה דהא אמרין בפ' המדיר (כתובות
 דף ע"ג) כל השומע קולי זיון שלימותיה
 עביד דעמוסין ליה מדרעא בפ' התקבל
 (גיטין דף סו.) דגבי גט מהני אש חמר
 כל השומע קולי יכתוב גט לאשתיה
 יבא ויתורם דלאו שלימות גמור הוא
 ומיהו כי אמרין לגדלמה מיהא מהני
 דוקא דאמריה ביהאי ליגחא דהא ליגחא
 מעינתא היה ומש"ה הו' דלגבי מודר
 לא הו' שלימות לתרומה מיהא מהני
 אבל אי חמר כל התורם אינו מפקיד
 אפשר דאפילו לגבי תרומה לא מהני
 כשיבא ויתורם והכי נמי מוכה דהא האומר כל הזון אינו מפקיד
 והך אחד זון אינו חייב לשלם דלא שוייה שליח כלל: התורם
 משלו על של חברו טובט הגלה של מ' • כלומר מ' זכאי בבניה
 תרומה זו תורם או בעל הכרי שתהא טובט הגלה שלו טובט
 הגלה שיקון לו ישראל דבר עובד עשית ארעה הדימה לן ביה
 כהן דאילו כהן אסור ליה למיתב מידי לישראל כדי שיקון לו תרומתו
 דאפילו כהן המשיע בבית הגרועת (בכורות סו.) קיינן ביה כהן
 בבית הלוי: אי לאו פירי דהדין של תורם: תבואתא זרעך ונתת: הנה
 גרתיה דבעל הורס דהייט בעל הכרי ואי אמריתוהו הגלה לבעל הכרי הא קמהני ליה חסודיהו
 ופקל מניה טובט הגלה ומסתמא מהני: הבקרי יש חסודיהו שמיך ויתורם • דהמכירה ויתורם
 לענין שלירי להוכיח חומש שהבעלים בלבד מוסיפין חומש כשפדוין את קדשיהם: הביתכפר עושה תמורה • כלומר אבל לענין תמורה הווכה בה
 לגורין קרבן קרוי בעלים ומתפסים תמורה בה אבל מקדיש לא ובתמורה יליץ לה מקראי [ש"ס בתמורה יוד. י"ז]: שובת הגולה שויה ליה תורם ולפי
 זה קרא דכתיב עשר תעשר את כל תבואתא זרעך ונתת תעשר קאי וס' עשר תעשר ונתת דמעשר זכאי בבניהו והכי מפרש ליה במס'
 תמורה: במקרא מאי עממא לא ילמדת משום דקא מהני ליה • כשאית טבל ממנו סכר: בדרש נמי קא מהני ליה • מהאי עממא גופיה: והא

כיון דזכות הוא לו שמימיה שחורס עליו משלו ולא לך לך ליה לו כלום: אל
 לך דעת • דכין לזכור שלא בפניו: או דלמא: כיון דמלתא דליה היא •
 דבעל הכרי ינאה ליה למיעבדיה שיקיים הוא חלל המנהל לעקר לך לך
 שויעמא: אילימא משל בעל הכרי על בעל הכרי: אילימא לדעתיה דליה •
 תורה אור לדעתיה של תורם שלא הורישו לבעל הכרי
 שהו' תורם עליו: מאן שוייה שליח הא
 קיימא לן מהא חסע לדעתיה אף שלוחם
 לדעתיה: הא קא מהני ליה דעביד
 שלימותיה • ואיחא היירו: הא קא
 מהני ליה: הא שחורס עליו: אלא לאו
 לדעתיה דנפשיה • שלא הודיע לבעל
 הכרי שהוא רזה לתורם עליו: וא"ל
 לך דעת הא קמהני ליה: כיון שחורס
 עליו בדיעתיה הא קמהני ליה: אלא
 לאו אין לך דעת • ולגבי תורם עליו
 דכין שחורס עליו שלא מדעתו לא
 מהני ליה כלל: לעולם משל בעל הכרי •
 מיירו ולדעתיה דבעל הכרי ודקאמרית הא
 קמהני ליה דעביד שלימותיה ותרם:
 (ד) באומר כל הרולה לתורם יבא ויתורם:
 דכין דלא שוייה שלימותיה ממסעיהו
 ואחריתי נמי יטוין לתורם כמותו לא
 מהני ליה כלל דלא לא תרם ליה הא
 תרם ליה אינטי אחריתא ומהכא ליכא
 למשמע מניה כלל: טובט הגלה משל
 מ' ארעה פרושה שייכול לקבל משראל
 אחר כדי לימנה לכן ביה כהן משל
 מ' הו': אי לאו פירי דהאי • דתורם
 לא מתקן כריא דהוא וסיחיה ארעה
 פרושה דתורם: או ללמא (ה) לא
 וכו' • ודבעל הכרי הו' טובט הגלה:
 את כל תבואתא זרעך ונתת וכו' • שמש
 מינה דבעל הכרי הו' טובט הגלה
 מדכתיב זרעך ונתת: תורם את
 תרומותיו ומעשרותיו לדעתיה • של
 חורס וקס"ד דמשלו על של בעל הכרי
 הא קא מהני ליה דקיימא טובט הגלה:
 אלא • מדזכורם לו שמש מינה דטובט
 הגלה של תורם הו': אמרי • לעולם
 מהא ליכא למשמע מניה טובט הגלה
 של מ' דהכא לא מיירי אלא בשל בעל
 הכרי ולדעתיה דבעל הכרי ולגבי טובט
 הגלה שלו ואפילו הכי לא קא מהני
 ליה: באומר כל הרולה כו' • דאוקיימונה
 לעיל: המקדיש • שפורה את הקדשו
 מוסקף חומש ולא חסד אחר כדכתיב
 ואת מקדישי יגאל את ביהו
 המפרש קרבן לפטור חובתו של חברו המתכפר עושה תמורה
 בזהו קרבן דהספא הו' דידיה ולא המפרשו דמאחר שהפרש
 לגוריו קראו המתכפר: והתורם וכו' טובט הגלה של מ' תורם:
 שטענין סכר על למוד המקרא וכו' • ולגבי לא ילמדו מקרא בתנס לזה
 דקמהני ליה השכר שהיה לו ליתן אבל מלמדו הלכות בתנס ללא קא
 מהני ליה כלל: מהאי פסקא • בדמנהגא תליא מילתא ולא איסורא אלא
 אפי' למשקל סכר של המקרא תריץ לא דורא לאו שפיר עבד דשקל כלל:
 והא
 מ' • יוקילן סלם משראל כדי שיהנה לכן כנו כהן: את כל מעשר תבואתא ונתת • מי שיהטובא שלו
 קרי ביה ונתת: והו' אמתת טובט הגלה דבעל הכרי וכו' • קדי"ל דלירי תורם משלו על של חברו:
 המתקדש מוסקף חומש • כשפורה הקדשו אכל אש פדלו אינו מוסקף חומש דכתיב ואת המקדיש
 יגאל ויסק ממיטתו סכף ערבך: ומתכפר עושה תמורה: אם כתיבן הפרש קרבן להכבדו על משקו חס
 סכר בו משקו מומר כגן לא ראובן: טובט הגלה שלו • את התורם דכתיב מעשר תבואתא ונתת מי
 עשיר משלו קרי ביה ונתת [וכי ליתא בתמורה יוד.] * • (ברבי"ג) מעלמדו דרעה: ספולא וכפרי שהוא חרע
 הפסוקים: ה' לטות: אלכה למעלה מקדו: ואלמות דבני מקדיש שהמיוסם לו: הפסוקים: אלא ילמדו מקראי
 גג"ג תפסך עממא חאלא: ממד הוא הוא אלא כנו מקראי דמלתא עקביר ואפי' עממא של מ' האל ללמד את כנו שמאכיה
 ועל אחר שהיה מלמדו: ככל מיני דלא עביד לפשע: מדור בשפמא כל דהא אחר דלא מיקרי הגלה:
 (סעיף לה):

[ל' תבואתא וכן אהא
 כפי' הר"ש דהכא דע
 דרביי ס"ג ד"ס טובט
 גלה עשר חמש וכו'
 ז"ט טובט דענין עשר
 חמש לא כתיב ומה כי
 אם כאמין וכו' דכא פמך
 סדוק ומהה ככסף וכו'
 ע"ל]

וימא כ: זכחם ו'
 תמורה [כ]: י'

פ' הרא"ש

כיון דזכות הוא לו •
 שהוא פופר כיון
 בנבואתו לא לך דעת
 דאין סהדי דלימא ליה
 ואי כאילו עמא שליח:
 או דלמא מיה דיניה
 הוא וימא למעבדי •
 ויזכר הוא ספק הנפסון
 מחוס מתה שפשה
 אחר מלמדו הלכך טוב
 הוא ולא הו' שליח:
 מאן שוייה שליח •
 הא א כ ר י ג מה
 חסע לדעתיה אף
 עמוסם: ולגבי הא
 עמוסם לדעתיה: אלא
 לאו אין לך דעת •
 דאפי' דזכות הוא לו
 הו' כאילו שוייה שליח
 מ' ל' כיון עבד דעמו
 היה יטול לפסות לא
 מיקרי הגולה: כולה
 הערס יבא ויתורם •
 דעתא איכא שלימות
 ליכא: טובט הגלה של
 נבואתא עבד ויזכר נמי
 מ' • יוקילן סלם משראל כדי שיהנה לכן כנו כהן: את כל מעשר תבואתא ונתת • מי שיהטובא שלו
 קרי ביה ונתת: והו' אמתת טובט הגלה דבעל הכרי וכו' • קדי"ל דלירי תורם משלו על של חברו:
 המתקדש מוסקף חומש • כשפורה הקדשו אכל אש פדלו אינו מוסקף חומש דכתיב ואת המקדיש
 יגאל ויסק ממיטתו סכף ערבך: ומתכפר עושה תמורה: אם כתיבן הפרש קרבן להכבדו על משקו חס
 סכר בו משקו מומר כגן לא ראובן: טובט הגלה שלו • את התורם דכתיב מעשר תבואתא ונתת מי
 עשיר משלו קרי ביה ונתת [וכי ליתא בתמורה יוד.] * • (ברבי"ג) מעלמדו דרעה: ספולא וכפרי שהוא חרע
 הפסוקים: ה' לטות: אלכה למעלה מקדו: ואלמות דבני מקדיש שהמיוסם לו: הפסוקים: אלא ילמדו מקראי
 גג"ג תפסך עממא חאלא: ממד הוא הוא אלא כנו מקראי דמלתא עקביר ואפי' עממא של מ' האל ללמד את כנו שמאכיה
 ועל אחר שהיה מלמדו: ככל מיני דלא עביד לפשע: מדור בשפמא כל דהא אחר דלא מיקרי הגלה:
 (סעיף לה):

הא

The Gemara answers that it is not a proof because we can say that:

Really לעולם
(he took off) from the owner of the pile בעל הקרי משל
for the owner of the pile על בעל הקרי
as Rava said כדאמר רבא
(the case is one in which) he (the owner) says באומר
“Whoever wants to take of terumah כל הרוצה לתרום
should come and take off terumah” ובא ויתרום
here to also הכא נמי
(the case is one in which) he says etc. באומר וכו’

In order to answer a different question, Rava said that the discussed case was one in which the owner of the pile said that whoever wants can come and take off terumah from his pile. If so, we can say that this is the case of our Mishna as well.

The Gemara previously said that the case of the Mishna cannot be one in which Shimon is using Reuven’s grain to patur Reuven. The Gemara said that this cannot be the case as there would be no case in which Shimon would have the ability to take off the terumah and not be considered as a benefit to Reuven. This is true because if Shimon took off the terumah without Reuven’s knowledge, then the terumah would not be chal (effective). And if Shimon took off the terumah with Reuven’s knowledge, then this that Shimon is fulfilling Reuven’s desire would be considered as a benefit that is assur for Reuven to receive from Shimon.

The Gemara now answers that the Mishna’s case can be one in which Reuven said that whoever wants can come and take off my terumah. The Ran explains that since he gave permission for anyone to take off the terumah, this allows Shimon to do so. And since Reuven did not explicitly make Shimon his shliach, when Shimon does take off the terumah, this is not considered a benefit for Reuven.

That is, in this case Reuven is giving permission but not expressing desire for someone to take off his terumah. And we now understand very well why Shimon can use Reuven’s grain to take off terumah for Reuven. With his declaration, Reuven gave permission for Shimon to take off his terumah but since Reuven has no desire for the terumah to be taken off, when Shimon does

take it off, it is not considered that Shimon has fulfilled Reuven’s desire and that is why it is not assur.

If One Takes Off Terumah for His Friend, Who Gets the טובת הנאה?

He asked from him בעא מיניה
R' Yirmiyah from R' Zayra רבי ירמיה מרבי זינא
one who takes off terumah from his own משלו התרום
for that of his friend על של חבירו
the ‘tovas hana’ goes to who טובת הנאה של מי
מי אמרינן Do we say
אי לא פירי דהאיך if not for the produce of this one
מי מתקנא פריא דההוא would that pile be ‘fixed’
או דלמא or maybe (we should say)
אי לא פריא דההוא if not for that pile
לא הויין פירי דהדין this produce would not be
תרומה terumah

As we previously said, one person has the ability to use his own grain to patur the pile of his friend from terumos and maasros. The question that our Gemara deals with is who gets to decide which Kohen gets it. That is, we previously mentioned the concept of tovas hana. This refers to the right to decide which Kohen will get the terumos. This ability has value as there are times that people will pay for this right.

As the Ran explains, if there is a Yisroel who has a grandson who is a Kohen (i.e., his daughter married a Kohen), then this Yisroel would be willing to pay a person who is taking off terumah a small amount to have this person give his terumah to his grandson and not to a different Kohen.

If so, we now have the Gemara’s question. If one person takes off terumah for his friend, who gets this tovas hana’, the owner of the pile or the one who is actually taking off the terumah?

Do we say that the owner of the pile gets it as if not for him, this tovas hana’ would not exist (as one cannot take off terumah from nothing)? Or do we say that the person who is actually giving his produce as terumah should be the one to get the tovas hana, as if not for him, the owner’s pile would not be patur?³⁸

to decide which Kohen will get the terumah. Therefore, even though Reuven is also benefiting as his pile is now patur, since Shimon is benefiting too, Reuven’s benefit is only considered incidental (גרמא בעלמא) and that is why it is mutur.

³⁸ Understanding the Gemara’s Question

Seemingly the Gemara’s question is hard to understand. If we are dealing with the question of who has the right to decide which Kohen gets the terumah, seemingly this should have to be settled among themselves and there can’t be a definitive answer.

That is, when this person takes off terumah for his friend, he is doing this on his own volition. That is, there is no chiyuv for him to do so. If so, why can’t he simply say that he refuses to take off terumah for his friend unless he has the right to decide which Kohen gets it.

And this is true for the owner of the pile as well. In order for the other person to take off terumah for this pile, the owner of the pile has to give his consent. And if so, he should be able to say that he only gives his consent on condition that he gets to decide who gets the terumah.

The Gemara answers:

He said to him (R' Zayra to R' Yirmiyah) **אָמַר לִיה**
the posuk (Devarim 14:22,25) says **אָמַר קָרָא**
.. “And all the grain you planted...**אֶת כָּל תְּבוּאֹת זְרַעְךָ**
and you should give” **וְנָתַתָּ**

The posuk describe someone planting his grain and then two pesukim later it describes the person giving that terumah. From this we see that the right to give the terumah, i.e., the tovas hana, belongs to the one who planted the grain (the owner of the pile) and not the one who ends up giving the terumah.

But on this the Gemara asks that seemingly we see from our Mishna not this way.

They asked (from our Mishna that says) **אֵי תִּבְיָהּ**
he can take off his terumah **אֶת תְּרוּמוֹתָיו**
and his maasros **וְאֶת מַעֲשָׂרוֹתָיו**
with his knowledge **לְדַעְתּוֹ**

Our Mishna told us that even if Shimon is assur to give Reuven benefit, Shimon can still take off terumos and maasros for Reuven. And on this the Gemara asks:

And if you say **וְאִי אָמַרְתָּ**
that the tovas hana **הַנְּאֻהָ**
belongs to the owner of the pile (Reuven) **דְּבַעַל הַכְּרִי**
but he is benefitting him **הָא קָא מְהַיְנִי לִיה**
rather see from here **אֶלָּא שְׂמַע מִינָהּ**
that the tovas hana is his (Shimon's) **טוֹבַת הַנְּאֻהָ דִּילֵיהּ**

The Gemara assumes that Shimon is using his own produce to patur (exempt) Reuven's pile, and yet the Mishna says that this is still mutur. But how could that be? The Gemara just told us that in the case in which one person takes off terumah for his friend, the tovas hana goes to the owner of the pile and not the one who took off the terumah. But if so, by Shimon using his own produce to patur Reuven's pile, Shimon has benefitted Reuven with the tovas hana that Reuven now gets (Reuven gets the tovas hana as Reuven is the owner of the pile). If so, how can the Mishna say that this is mutur?

The Gemara answers:

Say **אָמַרִי**
it is not (a case in which Shimon used his own) **לֹא**
(But rather the case is where) it belonged **מִשָּׁל**
to the owner of the pile (Reuven) **בְּעַל הַכְּרִי**
(and is given) for (the pile of) of **עַל שָׁל**

Seemingly the case is one in which this person already gave the terumah for payment (from a different Yisroel) and now the question is who gets this money; the one who owns the pile or the one who actually took off the terumah.

the owner of the pile **בְּעַל הַכְּרִי**

with the knowledge **וְלְדַעְתּוֹ**

of the owner of the pile **דְּבַעַל הַכְּרִי**

in (case that) he says **בְּאוֹמַר**

“Whoever wants to take off terumah **כָּל הַרוֹצֶה לְתַרוֹם**

he should come and take off terumah” **יָבֵא וְיִתְרוֹם**

The Gemara answers that in reality the case of our Mishna is one in which Reuven (the owner of the pile) said that whoever wants can come and take terumah, from his pile and the Mishna tells us that in this case, Shimon can come and take off terumah from Reuven's pile.

In this case, the reason Reuven gets the tovas hana is not because Shimon causes him to get it, but rather Reuven has it because it is his grain that is being given as the terumah for his pile, and if so, there is no problem with Reuven getting the tovas hana.

The Halachas of One Who Gives an Animal to Hekdesh on Behalf of His Friend – R' Yochanan's Shita with Regard to Who Gets the Tovas Hana in the Gemara's Case

The next Gemara will discuss the halachos of person who has a chiyuv to bring a korban and his friend made an animal hekdedesh on his behalf (i.e., his friend designated an animal with which this person can now bring as a korban in order to satisfy his chiyuv).

Come and here **תָּא שְׂמַע**

for R' Abahu said **דְּאָמַר רַבִּי אֲבָהוּ**

that R' Yochanan said **אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן**

the one who makes it hekdedesh **הַמְקַדִּישׁ**

he adds the 'fifth' **מוֹסִיף חֹמֶשׁ**

and the one who gets the kapparah **וּמִתְכַּפֵּר**

makes it temurah **עוֹשֶׂה תְּמוּרָה**

The halacha is that if a person makes an animal hekdedesh and it gets a mum (a blemish that disqualifies it from being a korban), the animal is redeemed and the money is used to buy another animal. However, if the owner of the animal wants to redeem the animal, he has to add an additional fifth (a **חֹמֶשׁ**, i.e., he has to give the value of the animal plus an additional fifth of that value).

R' Yochanan holds us that with regard to this halacha, it is the one who actually made the animal hekdedesh who is considered the owner, and as such, if he is the one who is redeeming the animal, he would have to add a fifth (as opposed to the person for whom the animal is being offered for, if this person (or any other

Alternately, it could be that both the owner and the one taking off the terumah agree that they want this terumah to be taken off, no matter who gets the tovas hana, and they just want to know who intrinsically deserves the tovas hana.

person redeems the animal, only the actual value of the animal has to be paid.)

However, with regard to the halachos of תמורה - Temurah, the other person is considered the owner. That is, the halacha of temurah says that if a person makes an animal a korban and then he says this other animal should be instead of this original animal, his designation is effective as far as making the second animal hekdesch but it is ineffective with regard to making the first animal not hekdesch. That is, both animals become hekdesch. The Baraisa tells us that with regard to this halacha, the one for whom the animal was designated for is considered the owner, and as such, only he can make the other animal temurah.

The Baraisa ends off by saying:

והתורם מן שולו
מִשְׁלוֹ
על שאינו שלו
טובת הנאה שלו
And one who takes off terumah
from his own
on what is not his own
the tovas hana is his

This Baraisa clearly tells us that when a person takes off from his own produce in order to patur the pile of this friend, the tovas hana belongs to him and not to the owner of the pile.

The Ran points out that this is not like we said before. Previously, the Gemara made a drasha to say that the tovas hana goes to the one who did the planting, i.e., to the owner of the pile.

R' Yochanan, however, holds that the tovas hana does not go to the owner of the pile but rather he holds it goes to the one who actually takes off the terumah, and if so, he will have to learn the posuk differently.

The Ran explains that R' Yochanan holds that when the posuk says עֲשֵׂר תַעֲשֶׂר אֶת כָּל תְּבוּאֹת זְרַעַד הַיָּצֵא הַשָּׂדֶה שָׁנָה שָׁנָה וְנָתַתָּה, וכי וְנָתַתָּה, the word וְנָתַתָּה – and he will give, is not referring to the words כָּל תְּבוּאֹת זְרַעַד “all the grain that you planted” (i.e., the owner of the grain) but rather it refers to the beginning of the posuk that says עֲשֵׂר תַעֲשֶׂר “you should give maaser”, that is, the person who actually takes off the maaser should be the one who has the right to give it, i.e., he should be the one to get the tovas hana.

The Difference Between Teaching Mikra and Between Teaching Medrash, Halachos, and Aggadahs

The Mishna said that even if Shimon is not allowed to give Reuven benefit:

He can (still) teach him
מִדְרָשׁ
הַלְכוֹת
and Aggadahs

אבל לא למדנו

Mikra (the Torah) מִקְרָא

And on this this the Gemara asks:

(With regard to) mikra מִקְרָא

what is the reason מאי טעמא

he can't teach him לא למדנו

(it is) because he is benefiting him משום דקמהני ליה

(but if so, with regard to) Medrash מִדְרָשׁ

he is also benefiting him נמי קמהני ליה

The Ran explains that the Gemara assumes that the reason why Shimon cannot teach Reuven Mikra is because Shimon is teaching him for free, and by doing so, Shimon is benefitting Reuven with this that Reuven is being taught for free. But if that is really true, then the same should apply to the teaching Medrash etc., as well. If the teaching is being done for free, this teaching should also be considered a benefit that should be assur for Shimon to give Reuven.

To which the Gemara answers:

אמר שמואל

(the Mishna refers to) a place in which במקום

they take payment for שנוטלין שכר

(the teaching) of Mikra על המקרא

and they do not take payment ואין נוטלין שכר

for (the teaching of) Medrash על המדרש

The Mishna refers to a place that the custom is only to charge for teaching mikra. Therefore, it is only with regard to Mikra that Shimon's teaching of Reuven for free would be considered as a benefit.

And on this the Gemara asks:

מאי פסקא (Why (did the Mishna) 'set' this case

According to Shmuel there is no intrinsic difference between the teaching of Mikra and the teaching of anything else. The only reason the Mishna says that Shimon cannot teach Reuven Mikra is because it happens to be that in that particular location, it was the custom to only charge for the teaching of Mikra and not for the teaching of Medrash, etc. But if so, why did the Mishna pick this particular case? The Mishna could have just as easily picked a case in which the custom was to teach Mikra for free and to charge for the teaching of Medrash. And in this case, the halacha would be the opposite, that Shimon would only be allowed to teach Reuven Mikra and not Medrash. If so, the Gemara will have to explain why the Mishna picked its particular case if seemingly there was no reason to do so.

Nedarim 37a

Why Is One Allowed to Charge for Teaching Mikra But is Not Allowed to Charge for Teaching Medrash Etc.

The Gemara established that our Mishna is discussing a case in which the custom was to charge for teaching Mikra but not for teaching Medrash etc. And on this the Gemara asked why the Mishna choose to pick this particular case.

The Gemara now answers

הא קא משמע לן דאפילו במקום שנוטלין שכר על המקרא (but) for (teaching) Mikra לא שרי למשקל (but) for (teaching) Medrash it is not permitted to take³⁹

The Ran explains that the entire question with regard to if Shimon is allowed to teach Reuven or not is only relevant to the question if Shimon is saving Reuven the teacher's fee or not.

However, the actual learning that Reuven is doing as a result of Shimon's teaching is not considered a benefit. That is, although one certainly benefits when he is taught Torah (as he gets the mitzvah of learning), with regard to the halachos of one who is assur to receive benefit, the learning of Torah is not considered a benefit as we have the rule of מציאת לאו ליהנות ניתנו, that the benefit that comes from a mitzvah is not considered as a benefit.

Therefore, the only reason it would be assur for Shimon to teach Reuven is as a result of the money that Shimon is saving Reuven, and if so, we understand the difference between the teaching of Mikra and the teaching of Medrash. The Gemara tells us that one is only allowed to charge for the teaching of

Mikra and therefore in a town that they charge for the teaching of Mikra, Shimon would not be allowed to teach Reuven Mikra for free. Doing so will be considered as a benefit for Reuven as he is being taught without the need to pay the teacher's fee that is normally charged for this teaching.

However, although one is allowed to charge for the teaching of Mikra, one is not allowed to charge for the teaching of Medrash and therefore Shimon will be allowed to teach Medrash to Reuven in any location. Since one is not allowed to charge for this teaching, when Shimon teaches Reuven, Shimon is not saving Reuven money and therefore it is not considered as he is benefitting him.

The Gemara asks now asks why this distinction is true. If one is not allowed to charge for teaching Medrash, why is he allowed to charge for teaching Mikra?

What is the difference מאי שניא (with regard to) Medrash מדרש that no (i.e., he can't take payment) דלא as it is written (Devarim 4:14) דקתיב "ואתני צוה ה' ואתי צוה ה' בעת ההיא ללמד אתכם at that time to teach you" וכתוב (ibid. 5) "ראה למדתי אתכם ראה למדתי אתכם חקים (halachos that are not understood) וּמִשְׁפָּטִים (halachos that are understood) כַּאֲשֶׁר צִוִּי ה' as Hashem commanded me"

Based on these two pesukim the Gemara makes the drasha and says that Moshe was saying:

מה אני בחנם נמי בחנם
so too you should be for free

That is, Moshe was telling Klal Yisroel that just like he taught Klal Yisroel for free, so too every person is obligated to teach Torah for free (see footnote for how this is seen from the posuk).⁴⁰

³⁹ The Case of the Gemara (if the 'real' difference between the cases is if one is teaching Mikra or if one is teaching Medrash, why did the Mishna not just say this difference and not mention the locations at all?)

The Ran explains the case of the Gemara as follows. As the Gemara said, it is assur to charge for teaching Medrash but not for Mikra. However, there were places in which they were machmir to not charge even for teaching Mikra. They had this chumrah because they were afraid that if people would charge for teaching Mikra, they might come to charge for teaching Medrash as well.

As such, in these places, Shimon would be allowed to teach Reuven Mikra, because by doing so, Shimon would not be saving Reuven any money.

The chiddush of the Mishna is that in a place that they would charge for teaching Mikra, Shimon would then not be allowed to teach Reuven (because by doing so, Shimon would be saving Reuven money). However, although Shimon would not be allowed to teach Reuven Mikra in this location, Shimon would be allowed to teach Reuven Medrash. And this is what Shmuel meant when he said that even in a place that takes payment for Mikra, you are only allowed to take payment for Mikra and not Medrash

Seemingly the Ran was bothered with this that Shmuel mentioned the word 'locations'. That is, if the difference between teaching Mikra and teaching Medrash is that for Mikra you are allowed to charge but for Medrash you are not, Shmuel should have just said so. He should have said that the Mishna is teaching us this halacha, that one can charge for Mikra but not Medrash. But Shmuel does not just do this, and he also mentions 'locations'. Therefore, the Ran explains that indeed the halacha of the Mishna will depend on the custom of each location as he explained.

⁴⁰ Understanding the Gemara's Drasha (how do we know that Moshe taught for free?)

The Ran explains that this is learned out from the last posuk that says that Moshe says that he taught Klal Yisroel the way that Hashem commanded him. What does it mean that he taught the way Hashem commanded him? What do the words 'as Hashem commanded him' add? The Gemara learns that it must be that Hashem commanded him to teach for free. The Ran points out that one cannot say that it means that Hashem commanded Moshe to teach them for

But on this, the Gemara asks the obvious question.

(But) Mikra should also be for free מִקְרָא נְמִי בְּחִנָּם

If it is really true that the previous posuk teaches us that the Torah must be taught for free, why would the teaching of Mikra be different? After all, that very posuk is describing Moshe teaching Klal Yisroel all of the Torah, Mikra included.

The Gemara answers that when we say that one is allowed to charge for the teaching of Torah, this is not referring to the actual teaching of the Torah but rather to the other things that the act of teaching entails, as will be explained.

Rav said רַב אָמַר

(he received) payment for watching שְׂכַר שִׁמּוֹר

and R' Yochanan said רַבֵּי יוֹחָנָן אָמַר

(he receives) payment שְׂכַר

for (teaching) the 'trop' פִּיּוּק טְעָמִים

The Ran explains that Rav is answering that typically a person who is teaching Mikra, is teaching children. Therefore, the teacher is allowed to accept payment because although he cannot take payment for the actual learning itself, he is allowed to take payment for this that he watches the children as he teaches them.

R' Yochanan answers that the Mishna is referring to accepting payment for the teaching of the trop. R' Yochanan holds that the trop is not M'Dorayisa and is therefore not included in the issur of teaching Torah.⁴¹

The Ran points out that a practical halacha difference between Rav and R' Yochanan is if one is allowed to accept payment for teaching an adult trop. According to Rav it will be assur as Rav holds that the trop is M'Dorayisa, and as such, he holds that one can't accept payment for it. And in this case, we cannot say that the teacher is accepting the payment for the watching that he is doing because an adult does not need to be watched.

However, according to R' Yochanan it will be mutur to teach an adult trop. R' Yochanan holds that since trop is not M'Dorayisa, there is no issur to accept payment for teaching it, and it will not make a difference if he is teaching and child or if he is teaching an adult.

payment because we never find such a chiyuv that Moshe had to accept payment for teaching. After all, could it really be that if Moshe would not want to accept payment he would be forced to do so? This would seem to be non-sensical. How could it be that Moshe would be forced to accept payment if he wouldn't want to?

The Ran continues and says that it cannot be that the point of saying that it was "as Hashem commanded" was to assure Klal Yisroel that Moshe was really saying the word of Hashem as opposed to Moshe just saying what he wanted to. At that time, Klal Yisroel trusted Moshe and if Moshe would teach them Torah, they would believe that it was obviously from Hashem and Moshe would not have to 'certify' his words by saying 'as Hashem commanded me'.

The Gemara will now bring a proof from our Mishna to one of the two previous shitos.

We learned in a the Mishna תָּנַן

you cannot teach him Mikra לֹא לְמַדְּנוּ מִקְרָא

The Mishna told us that if it is assur for Shimon to give benefit to Reuven, Shimon is not allowed to teach Mikra to Reuven. And on this the Gemara asks:

It is good בְּשֵׁלְמָא

(according) to the one who said לְמֵאן דְּאָמַר

the payment (is for teaching) שְׂכַר

'the trop' פִּיּוּק טְעָמִים

this is (what it means) הֵיִינוּ

that he cannot teach him לֹא לְמַדְּנוּ

but (according) to the one who says אֶלְמָן דְּאָמַר

it is the payment שְׂכַר

for watching (that one is allowed to charge) שִׁמּוֹר

an adult גְּדוּל

is someone who needs watching?! בְּרַ שִׁמּוֹר הוּא

The Mishna says that Shimon is not allowed to teach Reuven Mikra because normally one is allowed to charge for teaching Mikra, and therefore, when Shimon teaches Reuven Mikra for free, Reuven is saving the normal fee that he would be charged for being taught.

But if it is true that the only reason that you are ever allowed to charge for teaching Mikra, is because when you charge for the teaching of Mikra you are really charging for the watching of the one being taught, this would obviously not apply in the case of an adult.

Therefore, why would Shimon not be allowed to teach Reuven Mikra. Since Shimon is not allowed to charge for the teaching Reuven Mikra (as Reuven as an adult does not need watching), when Shimon does teach Reuven Mikra, Shimon is not saving Reuven any money.

However, according to R' Yochanan we understand the Mishna very well. According to R' Yochanan the reason why one is allowed to charge for teaching Mikra is because he is charging for the teaching of the trop. If so, this would certainly apply to an

Left with no alternative, the Gemara says that the words "as Hashem commanded me" must be coming to say that Hashem commanded him to teach the Torah for free, and once we know that Moshe taught Klal Yisroel for free, this tells us that we must teach for free as well.

⁴¹ What is the 'Trop' that the Gemara is referring to?

Seemingly what we refer to as 'trop' includes two things, the way to 'sing' the Torah, and the way to punctuate the Torah. That is, the Torah obviously does not have punctuation marks, and as such, we will need to know how to punctuate the Torah. That is, where phrases start, end, etc.

בבבבבב

ב"מ נח (תוספתא דשבת
פ"ח תוספתא ב"מ פ"ח)

והא' קא משמע נן. מהג' דאפי' במקום שנטולין שבר וכו'. ולהכי לא ילמד מקרא דהאילו ושרי למשקל שבר אם מלמדו בחנם מאי ליה מן השכר שהיה לו יוסן: רב אמר. מאי טעמא התייר למשקל שבר מן המקרא מפני שאין טולין שבר אלא על שבר שימור שמשמרין התיטקות שאין מניחין אותן ללאת תורה אור

ולנטוק בדברים צטלים ולא שבר לימוד המקרא וקטנים דלריכין שימור למזין מקרא ולא גדולים ולהכי לא ילמדט מקרא לקטנים בגמס דהאילו ושרי למשקל עליהו שבר קמהי (ג) השכר שהיה לו יוסן אבל מלמדו מדרש דקטנים אין למדים מדרש אלא לגדולים וגדולים לית לה שבר שימור ולא קמהי לה כלל ולהכי שרי: ורבי יוחנן אומר שבר פיסוק טעמים. שקיל מנייה שמלמדט ניקוד וטעמים והוא שבר מני למשקל ופיסוק טעמים איט אלא במקרא ולהכי לא ילמדט מקרא: (ד) בקמן. (משום דקא מהי ליה שמניח לו את השכר) (ה) ארין מהני דקתי לאילמדט מקרא בקמן משום דקא מהי ליה שמניח לו את השכר שהיה לו יוסן: והכי קתי לא ילמדט מקרא לקטן. בחנם משום דקא מהי ליה שבר השימור אבל אם היה גדול מלמדו לו ולבניו מקרא גדול משום דליה לא לריך שימור ולא קמהי ליה לבניו נמי הואיל ואזכין עמהם הוא משמרו וליכא שבר שימור: לא קורין בתחילה בשבת. אין מתחילין ללמדו בתחילה בשבת דבר צטל למדו מעולם אבל שוני ברשאון כלומר בדבר שלמדוהו כבר פעם ראשונה לומדים אותן פעם שניה בשבת ולהכי קתי ברשאון דרבותא קמ"ל אפי' שלא למדוהו התיטקות אלא פעם אחת שוני: בשלמא למאן דאמר שבר פיסוק טעמים. שרי למשקל: הייט דאין קורין בתחילה בשבת. דהאילו ומעולם לא למדו דבר זה אלא עכשיו ליה מלמדו אלא בשכר ואחי למשקל שבר בשבת אבל שוני עכשיו ליה בלא שבר: אחי שוני ברשאון. אפילו שוני לא דהא איכא שבר שימור דשבת ואחי למשקל שבר בשבת: הבלעה היא. (1) דקתי ומישרי שרי: דתייא האוכר את הפועל. שטתן לו שכרו של כל יום: לשמור את הטיטוק. מתומאה: לשמור את הזרעים. לנורך העומר: אם

אמר ששאל במקום שנטולין שבר על המקרא ואין טולין שבר על המדרש על המדרש לא שרי ליה למשקל. נראה בעיני דה"פ מדינא מותר לייסול שבר על המקרא ולא על האדרש כדמפרש ואילו מיהו יש מקומות שמחמירין על עולם שלא לייסול שבר אפי' על המקרא כדי שלא יבא לייסול מן המדרש

וזכרתן מקומות אפילו מקרא יוכל ללמדו שרי מכיון שהחמירו על עולם למטה אין רשאין לייסול שבר והוא ליה מקרא כמדרש לכל המקומות אלא דמתיי' מחוקמא במקום שנטולין שבר על המקרא כלומר שלא החמירו על עולם ואפילו בלאו מקום על המקרא דוקא הוא דשרי למשקל ומש"ה לא ילמדט דכיון שנטולין עליה שבר אם מלמדו בחנם מלא מאהו אכל על המדרש לא שרי למשקל דמדינא אכור כדמפרש ואילו הלכך כי מלמדו מדרש בחנם לא מהי ליה ולא מידי דאגרא לא מחייב ביה ולימוד גופיה נמי לאו האהה הוא דמעות לא ליהיטע נהטו: ולענין הלכה קיימא לן הכי דעל המדרש לא שרי למשקל מיהו ה"מ שבר ימוד אבל אגר בטלה שרי והכי איכא ביירוטאמי דגריסין החס יוכל אף על מקרא ותרנוס כח' חוקים ומשפטים חוקים ומשפטים אהם מלמדים בחנם ואי אהם מלמדים בחנם מקרא ותרנוס וכן חמי מהניא נסבין אגריהו אמר ר' יודן בר' ישמעאל שבר בטלן הם טולין: מאי טעם מדרש דלא דכתיב ואחי ליה' צפת הוה: האי קרא מייתי לנאשמעין דמשה נטווה ללמדו תורה לשראל: ובתיב ראה למדי אחכם חוקים ומשפטים כאשר לוי ה'. כלומר שטני ללמדו בחנם דאי לא כאשר לוי אחי קאי דליכא למימר בשבר דהכי לימא כאשר לוי וכו' ליה צדק לא סגי' דלא לישקול אגרא וליכא למימר נמי דכאשר לוי הכי קאמר כאשר לוי ולא מעלמי אתי אומר דודאי ישראל לא היו מתקפין צדק דהא כתיב צד יחמיט לעולם אלא דודאי ה"ק כאשר לוי ללמד בחנם: במקרא נמי בחנם. מהאי קרא גופיה: רב אמר שבר שימור. דמסתמא לומדי מקרא קטנים ולריכין שימור ומש"ה נהי דאגר לימוד אכור שבר שימור שרי: ורבי יוחנן אמר שבר פיסוק טעמים. שמלמדין להם טעמים דלאו מדארייתא נינהו הלכך לא הו כלל חוקים ומשפטים ואיכא צד רב לרבי יוחנן ללמד חוקים ומשפטים שרי מהם שבר פיסוק טעמים הלכך לענין הלכה כיון דקיי"ל דרב ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן נקטינן דאפי' מגדול שרי לייסול שבר על המקרא וכן דברי הרמב"ם ז"ל בפ"ו מהלכות נדרים: רבן לא ילמדט מקרא וכו' אלא למאן דאמר שבר שימור [גדול שרי שימור] הוא: והא איכא נטר נפשיה: בקמן. דאי האי מודר קאן דאף על גב דבין אובל לביתא אין צ"ד מנזין דפרישו אפילו הכי לא ספיקין ליה בידים וכשמלמדו הרי הוא מהנהו: ואם לאו גדול מלמד לו ולבניו מקרא. לו דלא בעי שימור לבניו נמי אפי' בעי שימור לא מחסר טפי מן את ביה בעיתו: בתיביב טיטקות לא קורין בתחילה בשבת. מה שלא קראו מימיהם אלא שוני ברשאון אפי' שהיה חזרה ראשונה בשלמא למ"ד שבר פיסוק טעמים הייט דאין קורין בתחילה בשבת. לפי שיעקר השכר איט אלא על קריאה ראשונה שערחה מרובה ומש"ה אין קורין בתחילה בשבת דשכר שבת אכור אבל שוני ברשאון משום דחזרה לא שקלי אגרא: אלא למאן דאמר שבר שימור אחי אין קורין וכו'. כלומר מאי איכא בין פעם ראשונה לשניה הכי אלא על השימור וכו' הכי דאיכא שימור בתחילה הכי נמי איכא שימור כששוני: הבלעה היא. שמבליע שכר יום השבת בכלל שכר שאר הימים: לשמור את הטיטוק. שהיו מגדלין טיטקות בחצרות הבטיות על גבי הסלע מפני קבר התחום כדי שימלאו מים מן האעין לקדם אפר הפרה: לשמור הפרה. פרה אדומה: את הרעיש. לנורך עומר היא שממרין אותם קודם הבאת העומר הכי מפרש לה רש"י ז"ל בפרק הזהב (ב"מ דף טז מ"ג): לפיכך אם אבדו איט חייב בחצרותיו.

אם

לא כאשר לוי אחי קאי דליכא למימר בשבר דהכי לימא כאשר לוי וכו' ליה צדק לא סגי' דלא לישקול אגרא וליכא למימר נמי דכאשר לוי הכי קאמר כאשר לוי ולא מעלמי אתי אומר דודאי ישראל לא היו מתקפין צדק דהא כתיב צד יחמיט לעולם אלא דודאי ה"ק כאשר לוי ללמד בחנם: במקרא נמי בחנם. מהאי קרא גופיה: רב אמר שבר שימור. דמסתמא לומדי מקרא קטנים ולריכין שימור ומש"ה נהי דאגר לימוד אכור שבר שימור שרי: ורבי יוחנן אמר שבר פיסוק טעמים. שמלמדין להם טעמים דלאו מדארייתא נינהו הלכך לא הו כלל חוקים ומשפטים ואיכא צד רב לרבי יוחנן ללמד חוקים ומשפטים שרי מהם שבר פיסוק טעמים הלכך לענין הלכה כיון דקיי"ל דרב ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן נקטינן דאפי' מגדול שרי לייסול שבר על המקרא וכן דברי הרמב"ם ז"ל בפ"ו מהלכות נדרים: רבן לא ילמדט מקרא וכו' אלא למאן דאמר שבר שימור [גדול שרי שימור] הוא: והא איכא נטר נפשיה: בקמן. דאי האי מודר קאן דאף על גב דבין אובל לביתא אין צ"ד מנזין דפרישו אפילו הכי לא ספיקין ליה בידים וכשמלמדו הרי הוא מהנהו: ואם לאו גדול מלמד לו ולבניו מקרא. לו דלא בעי שימור לבניו נמי אפי' בעי שימור לא מחסר טפי מן את ביה בעיתו: בתיביב טיטקות לא קורין בתחילה בשבת. מה שלא קראו מימיהם אלא שוני ברשאון אפי' שהיה חזרה ראשונה בשלמא למ"ד שבר פיסוק טעמים הייט דאין קורין בתחילה בשבת. לפי שיעקר השכר איט אלא על קריאה ראשונה שערחה מרובה ומש"ה אין קורין בתחילה בשבת דשכר שבת אכור אבל שוני ברשאון משום דחזרה לא שקלי אגרא: אלא למאן דאמר שבר שימור אחי אין קורין וכו'. כלומר מאי איכא בין פעם ראשונה לשניה הכי אלא על השימור וכו' הכי דאיכא שימור בתחילה הכי נמי איכא שימור כששוני: הבלעה היא. שמבליע שכר יום השבת בכלל שכר שאר הימים: לשמור את הטיטוק. שהיו מגדלין טיטקות בחצרות הבטיות על גבי הסלע מפני קבר התחום כדי שימלאו מים מן האעין לקדם אפר הפרה: לשמור הפרה. פרה אדומה: את הרעיש. לנורך עומר היא שממרין אותם קודם הבאת העומר הכי מפרש לה רש"י ז"ל בפרק הזהב (ב"מ דף טז מ"ג): לפיכך אם אבדו איט חייב בחצרותיו.

דסייב קאן אכל מלמד הוא גניו מקרא אם ראי' לבנים: אין קורין בתחילה בשבת. מפני טעם שבת: אבל שוני ברשאון פירוט יטולין למדור חזרה ראשונה בשבת: דיינין דאין קורין בתחילה. מפני שמתקבב בשבת ומתחייב מתקם וממכר אכל שוני ברשאון אכל שוני ברשאון דלימדתו וזו מפרש שבת ודמיון אומר מעבד שבת: דאי מתוס שבר שימור אחי שוני ברשאון. כא' איכא שבר שימור: הבלעה היא. ששכר שבת נבלע ולא מיחייב מתקם וממכר ששכר לו כך לחיי שכה: לשמור את הטיטוק. לנורך מי מקאמל לשמור הרעיש: לנורך עומר ושמי הלחם שבעיפית אם שוכר לוימי אין ומנין לו שכר דמיחייב מתקם וממכר אם היה טול: שכר

ל א מיי' פ"ח מה' תחלה ופ"ו מהלכות נדרים הל' וסגמ פסין ו' וסגמ לאין רבי עוב"ע י"ד ט' רכא סעף ב' וס' רמא סעף ו':
ל א ב מיי' פ"ב מה' תח' הל' ב' טו"ע י"ב י"ד פסין רמא סעף י"ה:
ל ב ג מיי' פ"ז מה' שבת הל' כה סעף ג' לאין סה ישי"ע ח"ט סמן ש סעף ד':

תוספות
הא קמ"ל דאפילו במקום שנטולין שבר על המקרא וכו' - מפרש ואילו טעמא דמה אני בחנם דכתיב ראה למדי אחכם ומסתמא חסא לא נכל שבר מיעכרא שפסיר היה: שבר שימור. ש מ ט ר מלמד מיטקות שלא ליכא אהה ואה אכל מדרש אינו צריך ללמדו כ"ל לגדול שבר שאיט לריך שימור כגן שבר למשה: שבר פיסוק טעמים. וקבר דפיסוק איט לריך אלא מדרבנן ולא שייך לומר מה אני בחנם אף אהם בחנם: גדול גי שימור הוא משמע על דממתיין מיי' אף גנדולים: אחרי מימסרל וכו' קתי וה"פ לא ילמדט מקרא נגדיל ללמדו מקרא

גדוהות הוב"ח (ה) ג' ככא זני ס' אהה ס' א' (ג) שם בתחילה בשבת אכל שוני ברשאון: (ג) רש"י ד"ה רב אמר וכו' קאמי (ד) ד"ה ר' רבן וד'ם בקמן משום דקא חסי פ"ח השכר ס"ד ותינת בקמן נמקט: (ה) ד"ה כיון וכו' בקמן קתי משום: (ו) ד"ה הבלעה היא ומישרי שרי כ"ל ותינת דקתי נמקט:

adult as well, and therefore we understand this that our Mishna says that Shimon cannot teach Reuven Mikra.

The Gemara answers:

The Mishna is dealing with a katon (child) בְּקָטָן קֵתָנִי

The Gemara answers that when our Mishna says that Shimon is not allowed to teach Reuven Mikra, it is referring to a case in which Reuven is a katon, and if so, normally Shimon would be allowed to charge for this, and therefore when he teaches Reuven, he will be benefiting Reuven, something that he is not allowed to do.⁴²

But on this the Gemara asks:

If (the Mishna is dealing) with a katon אִי בְּקָטָן

say the sayfa אֵימָא סִיפָא

(the sayfa says) but you can teach אָבָל מְלַמֵּד

his sons Mikra אֶת בְּנָיו מִקְרָא

The sayfa of the Mishna says that although Shimon cannot teach Reuven Mikra, he can teach Reuven's sons Mikra. And on this the Gemara asks the obvious question:

(But is) a katon קָטָן

בְּרֵב בְּנִים הוּא? someone who can have sons?! הוּא

The Gemara points out that the person being discussed in the Mishna cannot be a katon because the sayfa of the Mishna discusses this person having children, something that a katon cannot do.

The Gemara answers:

It (the Mishna) is missing (words) חֲסוּרֵי מַחֲסָרָא

and this is how it should be learned וְהֵכִי קֵתָנִי

and he cannot teach Mikra לֹא יִלְמְדֵנוּ מִקְרָא

to a katon בְּקָטָן

(but) if he is a gadol אִם הֵיָה גָדוֹל

he can teach him מְלַמְדוֹ לוֹ

and his children Mikra וְלְבָנָיו מִקְרָא

The Gemara answers that the correct way to learn the Mishna is that the Mishna is saying that Shimon is not allowed to teach Reuven if Reuven is a katon, and if Reuven is a gadol, then not only can Shimon teach Reuven, but Reuven can even teach Reuven's children.

The Ran explains that Shimon is allowed to teach Reuven if Reuven is an adult, as an adult does not need watching. And

⁴² **Why Can't Shimon Cause Reuven (the katon) to Benefit from Him?**

The Ran explains that even though if we see a katon doing something that is assur we are not obligated to stop the katon, we are not allowed to be the cause of this katon doing the issur. Therefore, since it is assur for Reuven to benefit from Shimon, Shimon is not allowed to teach him Mikra, because by doing so, Shimon is causing Reuven to do an avayra (i.e., he is causing Reuven to benefit from him, something that Reuven is not allowed to do).

One might still be able to ask why this is considered as a benefit for Reuven. If Reuven is really a katon, then he would never pay for someone to teach him,

Shimon is even allowed to teach Reuven's children. The Ran explains that even though in the case that Shimon will teach Reuven's children, Reuven benefits from the fact that he does not have to hire a teacher for his children, this is not considered a forbidden benefit, similar to this that the Mishna will teach us that Shimon would be allowed to give food to Reuven's children.

Even though when Shimon gives food to Reuven's children, Shimon saves Reuven the money that he would have otherwise needed to have spent to pay food for his children, this is only considered as an indirect benefit.

As the Ran will explain later on (Daf 38), since the intent of Shimon is to fulfill the mitzvah of feeding the children and not to pay up Reuven's debt, the benefit that Reuven does get is only considered incidental benefit and is therefore not assur.

If so, in our case as well, the benefit that Reuven receives from not having to hire a teacher for his children is only considered as incidental benefit as Shimon's intent is to do the mitzvah of teaching Reuven's children, and not to pay for Reuven's obligation.

TO SUMMARIZE: The Gemara answers that there are three halachos with regard to Shimon teaching Reuven Mikra.

1. If Reuven is an adult, Shimon is allowed to teach him.
2. If Reuven is a child, Shimon is not allowed to teach him.
3. Shimon is allowed to teach Reuven's children Mikra.
- 4.

What Can Children Be Taught on Shabbos?

They asked from a Baraisa מִיתִיבֵי

children תִּינוּקוֹת

cannot read for the first time לֹא קוֹרִין בְּתַחֲלִילָה

on Shabbos בַּשַּׁבָּת

but they can review אָלֵא שׁוֹנִין

for the first time (on Shabbos) בְּרֵאשׁוֹן

The Baraisa tells us that children cannot be taught new material (i.e., material that they have never learned before) on Shabbos, but they are allowed to review for the first time on Shabbos. And on this the Gemara asks:

It is good בְּשִׁלְמָא

(according) to the one who says לְמֵאן דְאָמַר

and if so, why is it considered as if Shimon is saving him money by teaching him for free? Granted Shimon might want to demand money from Reuven's father, but can he really demand money from Reuven himself?

Perhaps one can answer that even if practically Shimon cannot get money from Reuven, since the service that Shimon gave Reuven is 'chargeable' this is enough to give the teaching value, and as such, that is why it would be assur for Shimon to teach Reuven, וַיִּשׁ לְפַלְפֵּל.

בבבבבב

ב"מ נח (תוספתא דשבת
פ"ח תוספתא ב"מ פ"ח)

והא' קא משמע נן . מהני' דאפי' במקום שטולין שר וכו' . ולהכי לא ילמד מקרא דהאילו ושרי למשקל שר אם מלמדו בחנם מהני ליה מן השכר שהיה לו יוסן : רב אמר . מאי טעמא הוהו למשקל שר מן המקרא מפני שאין טולין שר אלא על שר שימור משממין הוהו טולין שאין מניחין אותו ללכת תורה אור

ולטוב דבדרים בטולין ולא שר לימוד המקרא לקטנים דלריכין שימור למזין מקרא ולא גדולים ולהכי לא ילמדו מקרא לקטנים כגם דהאילו ושרי למשקל עליהו שר קמהי (ג) השכר שהיה לו יוסן אבל מלמדו מדרש לקטנים אין למדים מדרש אלא לגדולים וגדולים לית לה שר שימור ולא קמהי לה כלל ולהכי שרי : ורבי יוחנן אומר שר פיסוק טעמים . שקיל מנייה שמלמדו ניקוד וטעמים והוא שר מני למשקל ופיסוק טעמים איט אלא במקרא ולהכי לא ילמדו מקרא : (ד) בקמן . (משום דקא מהני ליה שמניח לו את השכר) (ה) אריז' מהני' דקתי לאילמדו מקרא בקמן משום דקא מהני ליה שמניח לו את השכר שהיה לו יוסן : והכי קתי לא ילמדו מקרא לקטן . בחנם משום דקא מהני ליה שר השימור אבל אם היה גדול מלמדו לו ולבניו מקרא גדול משום דליה לא נריך שימור ולא קמהי ליה לבניו נמי האילו ואיכין עמהם הוא משממין וליכא שר שימור : לא קורין בתחילה בשבת . אין מתחילין ללמדו בתחילה בשבת בדבר שר שלא למד מעולם אבל שוני ברשאון כלומר בדבר שלמדוהו כבר פעם ראשונה לומדים אותו פעם שניה בשבת ולהכי קתי ברשאון דרבנן קמ"ל אפי' שלא למדוהו הוהו טולין אלא פעם אחת שוני : בשלמא למאן דאמר שר פיסוק טעמים . שרי למשקל : הייט דאין קורין בתחילה בשבת . דהאילו ומעולם לא למדו דבר זה אלא עכשיו ליה מלמדו אלא בשכר ואי למשקל שר בשבת אבל שוני עכשיו ליה בלא שר : אמאי שוני ברשאון אפילו שוני לא דהא איכא שר שימור דשבת ואי למשקל שר בשבת : הבלעה היא . (1) דקתי ומישרי שרי : דתיא האוכר את הפועל . שטון לו שכרו של כל יום : לשמור את הטיק . מטומאה : לשמור את הזרעים . לנרדך העומר : אם

אמר שמאל במקום שטולין שר על המקרא ואין טולין שר על המדרש על המדרש לא שרי ליה למשקל . נראה בעיני דה"פ מדינא מותר ליתול שר על המקרא ולא על המדרש כדמפרש ואילו מהו יש מקומות שמחמירין על עולם שלא ליתול שר אפי' על המקרא כדי שלא יבא ליתול מן המדרש

וזכרונן מקומות אפילו מקרא יוכל ללמדו שרי מכיון שהחמירו על עולם למטה אין רשאין ליתול שר והוא ליה מקרא כמדרש לכל המקומות אלא דמחני' מחוקמא במקום שטולין שר על המקרא כלומר שלא למדוהו על עולם ואפילו שר פיסוק טעמים האקרא דוקא הוא דשרי למשקל ומש"ה לא ילמדו דכיון שטולין עליה שר אם מלמדו בחנם מלא מראהו אבל על המדרש לא שרי למשקל דמדינא אכור כדמפרש ואילו הלכך כי מלמדו מדרש בחנם לא מהני ליה ולא מידי דאגרא לא מחייב ביה ולמוד גופיה נמי לאו האהה הוא דמטות לא ליהטע נהטו : ולענין הלכה קיימא לן הכי דעל המדרש לא שרי למשקל מיהו ה"מ שר ליתול אבל אגר בטולה שרי והכי איכא בירושלמי דגריסין החס יוכל אף על מקרא ותרנוס כן"ל חוקים ומשפטים חוקים ומשפטים אהם מלמדים בחנם ואי אהם מלמדים בחנם מקרא ותרנוס וכן חמי מהניא נסבין אגריהו אמר ר' יודן בר' ישמעאל שר בטולן הם טולין : מאי טעם מדרש דלא דכתיב ואוהי ליה ל' צבת היא . האי קרא מיידי לאשמעין דמשה נטווה ללמדו תורה לשראל : ובתיב ראה למדתי אחכם חוקים ומשפטים כאשר לוגי ה' . כלומר שטני ללמדו בחנם דאי לא כאשר לוגי אחי קאי דליכא למימר בשכר דהכי ליתא כאשר לוגי וכו' לוגי בך לא סגי דלא לישקול אגרא וליכא למימר נמי דכאשר לוגי הכי קאמר כאשר לוגי ולא מעלמי אתי אומר דודאי ישראל לא היו מתקפין בך דהא כתיב כך יאמתי לעולם אלא דודאי ה"ק כאשר לוגי ללמד בחנם : במקרא נמי בחנם . מהאי קרא גופיה : רב אמר שר שימור . דמשממין לומדי מקרא קטנים ולריכין שימור ומש"ה נהי דאגר לימוד אכור שר שימור שרי : ורבי יוחנן אמר שר פיסוק טעמים . שמלמדין להם טעמים דלאו מדאורייתא נינהו הלכך לא הוה בכלל חוקים ומשפטים ואיכא בין רב לרבי יוחנן ללמד חוקים ומשפטים שרי ממש שר פיסוק טעמים הלכך לענין הלכה כיון דקיי"ל דרב ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן נקטינן דאפי' מגדול שרי ליתול שר על המקרא וכן דברי הרמב"ם ז"ל בפ"ו מהלכות נדרים : רבן לא ילמדו מקרא וכו' אלא למאן דאמר שר שימור [גדול שר שימור] הוא . והא איכא נטר נפשיה : בקמן . דאי האי מדרש קאן דאף על גב דכתיב אוכל ליתול אין ב"ד מניין דפרישו אפילו הכי לא ספיקין ליה בידים וכשמלמדו הרי הוא מהנהו : ואם לאו גדול מלמד לו ולבניו מקרא . לו דלא בעי שימור לבניו נמי אפי' שר שימור לא שרי : לומדין אהם קראו פעם ראשונה לפני השבת שוני אותו בשבת אפי' שהיא חזרה ראשונה : בשלמא למ"ד שר פיסוק טעמים הייט דאין קורין בתחילה בשבת . לפי שיעקר השכר איט אלא על קריאה ראשונה שערחה מרובה ומש"ה אין קורין בתחילה בשבת דשכר שבת אכור אבל שוני ברשאון משום דלחזרה לא שקלי אגרא : אלא למאן דאמר שר שימור אחי אין קורין וכו' . כלומר מאי איכא בין פעם ראשונה לשניה הכי על השימור וכו' הכי דאיכא שימור בתחילה הכי נמי איכא שימור כששונין : הבלעה היא . שמבליע שכר יום השבת בכלל שכר שאר הימים : לשמור את הטיק . שהיו מגדלין טיטוקות בחצרות הבטיות על גבי הסלע מפני קבר התחום כדי שימלאו מים מן האעין לקדם אפר הפרה : לשמור הפרה . פרה אדומה : את הזרעים . לנרדך עומר היא משממין אותם קודם הבאת העומר הכי מפרש לה רש"י ז"ל בפרק הזהב (ב"מ דף ת"ז) : לפיכך אם אכדו איט חייב באחריותן . אם

ל א מיי' פ"א מהל' תחלה ופ"ו מהלכות דריס הלא' וסגמ פסיין וסגמ לאוין רבי עובד' י"ד ט"י רבא ספי' ב וסי' רמא ספי' ו :
לא ב מיי' פ"ב מהל' תחלה ב' ב' ט"ז י"ד פיסין רמא ספי' י"ה
לב ג מיי' פ"ג מהל' שבת הלכי כה סגמ לאוין סה ישיב' א"ת ספי' ש ספי' ד :

לא כאשר לוגי אחי קאי דליכא למימר בשכר דהכי ליתא כאשר לוגי וכו' לוגי בך לא סגי דלא לישקול אגרא וליכא למימר נמי דכאשר לוגי הכי קאמר כאשר לוגי ולא מעלמי אתי אומר דודאי ישראל לא היו מתקפין בך דהא כתיב כך יאמתי לעולם אלא דודאי ה"ק כאשר לוגי ללמד בחנם : במקרא נמי בחנם . מהאי קרא גופיה : רב אמר שר שימור . דמשממין לומדי מקרא קטנים ולריכין שימור ומש"ה נהי דאגר לימוד אכור שר שימור שרי : ורבי יוחנן אמר שר פיסוק טעמים . שמלמדין להם טעמים דלאו מדאורייתא נינהו הלכך לא הוה בכלל חוקים ומשפטים ואיכא בין רב לרבי יוחנן ללמד חוקים ומשפטים שרי ממש שר פיסוק טעמים הלכך לענין הלכה כיון דקיי"ל דרב ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן נקטינן דאפי' מגדול שרי ליתול שר על המקרא וכן דברי הרמב"ם ז"ל בפ"ו מהלכות נדרים : רבן לא ילמדו מקרא וכו' אלא למאן דאמר שר שימור [גדול שר שימור] הוא . והא איכא נטר נפשיה : בקמן . דאי האי מדרש קאן דאף על גב דכתיב אוכל ליתול אין ב"ד מניין דפרישו אפילו הכי לא ספיקין ליה בידים וכשמלמדו הרי הוא מהנהו : ואם לאו גדול מלמד לו ולבניו מקרא . לו דלא בעי שימור לבניו נמי אפי' שר שימור לא שרי : לומדין אהם קראו פעם ראשונה לפני השבת שוני אותו בשבת אפי' שהיא חזרה ראשונה : בשלמא למ"ד שר פיסוק טעמים הייט דאין קורין בתחילה בשבת . לפי שיעקר השכר איט אלא על קריאה ראשונה שערחה מרובה ומש"ה אין קורין בתחילה בשבת דשכר שבת אכור אבל שוני ברשאון משום דלחזרה לא שקלי אגרא : אלא למאן דאמר שר שימור אחי אין קורין וכו' . כלומר מאי איכא בין פעם ראשונה לשניה הכי על השימור וכו' הכי דאיכא שימור בתחילה הכי נמי איכא שימור כששונין : הבלעה היא . שמבליע שכר יום השבת בכלל שכר שאר הימים : לשמור את הטיק . שהיו מגדלין טיטוקות בחצרות הבטיות על גבי הסלע מפני קבר התחום כדי שימלאו מים מן האעין לקדם אפר הפרה : לשמור הפרה . פרה אדומה : את הזרעים . לנרדך עומר היא משממין אותם קודם הבאת העומר הכי מפרש לה רש"י ז"ל בפרק הזהב (ב"מ דף ת"ז) : לפיכך אם אכדו איט חייב באחריותן . אם

לומדין אהם קראו פעם ראשונה לפני השבת שוני אותו בשבת אפי' שהיא חזרה ראשונה : בשלמא למ"ד שר פיסוק טעמים הייט דאין קורין בתחילה בשבת . לפי שיעקר השכר איט אלא על קריאה ראשונה שערחה מרובה ומש"ה אין קורין בתחילה בשבת דשכר שבת אכור אבל שוני ברשאון משום דלחזרה לא שקלי אגרא : אלא למאן דאמר שר שימור אחי אין קורין וכו' . כלומר מאי איכא בין פעם ראשונה לשניה הכי על השימור וכו' הכי דאיכא שימור בתחילה הכי נמי איכא שימור כששונין : הבלעה היא . שמבליע שכר יום השבת בכלל שכר שאר הימים : לשמור את הטיק . שהיו מגדלין טיטוקות בחצרות הבטיות על גבי הסלע מפני קבר התחום כדי שימלאו מים מן האעין לקדם אפר הפרה : לשמור הפרה . פרה אדומה : את הזרעים . לנרדך עומר היא משממין אותם קודם הבאת העומר הכי מפרש לה רש"י ז"ל בפרק הזהב (ב"מ דף ת"ז) : לפיכך אם אכדו איט חייב באחריותן . אם

דברות הוב' (ה) ב"ב כאשר לוגי כ"ה א"י : (ג) שם בתחילה בשבת אבל שוני ברשאון : (ד) רש"י ד"ה רב אמר וכו' וקטי' וד"ס נקטן משום דקא הכי פ"א ותיבת דקתי נמקא : (ה) ד"ה כיון וכו' נקטן קתי משום : (ו) ד"ה הבלעה היא ומישרי שרי כ"ל ותיבת דקתי נמקא :

(that it is) payment שְׂכָר
 (for teaching) 'trop' (that one is allowed to take) פִּיּוּק טְעָמִים
 this is (what the Baraisa tells us) הִינוּ
 that one cannot read (learn) דָּאֵין קוֹרֵין
 for the first time בְּתַחִילָה
 on Shabbos בְּשַׁבָּת
 but (according) to the one that says אֵלָא לְמַאן דְּאָמַר
 (it is the) payment שְׂכָר
 for watching (that one is allowed to take) שִׁמּוֹר
 why אַמַּאי
 can one not read אֵין קוֹרֵין
 for the first time on Shabbos בְּתַחִילָה בְּשַׁבָּת
 and why אַמַּאי
 can one review שׁוֹנֵין
 for the first time (on Shabbos) בְּרֵאשׁוֹן
 but there is הָאֵיכָא
 the payment for the watching שְׂכָר שִׁמּוֹר
 on Shabbos בְּשַׁבָּת

The Ran explains the Gemara's question as follows. When one teaches trop, he mainly takes payment for the first time that he teaches it but he does not charge for the review. This is because the main work that a teacher must do is to teach the student the trop for the first time. However, once the student learns the trop it is relatively easy to review it.

If so, we can understand why one is not allowed to teach Mikra for the first time on Shabbos but one is allowed to review it. This is because if he teaches it for the first time, it comes out that the teacher is taking payment for work that he is doing on Shabbos, something that he is not allowed to do. And the teacher is allowed to review with the student on Shabbos, as the teacher does not take payment for the review.

But according to Rav, the reason a teacher of Mikra is allowed to take payment is only for the watching that he is doing. But if so, what is the difference between the first time the Mikra is being learned and between the time that it is being reviewed? In both cases the child needs to be watched, and if so, both cases should be assur on Shabbos.

But on this question the Gemara asks:

But according to your reasoning וְלִיטְעָמִיךָ
 the payment שְׂכָר
 (for teaching) trop (for the first time) פִּיּוּק
 on Shabbos בְּשַׁבָּת
 is it assur מִי אָסוּר
 (but) it is 'havlahah' הִיא הַבְּלָעָה
 and 'havlahah' is mutur וְהַבְּלָעָה מִיִּשְׂרָאֵל שְׂרִי

The root of the word 'havlahah' comes from the word to swallow and refers to the concept that one is allowed to pay for work that is to be done over many days even if one of those days is Shabbos. That is, we don't look at it as if the person is being paid for Shabbos, rather he is being paid for the complete job and the fact that one of those days happens to be Shabbos is incidental.

If so, here too as well we should say the same. This teacher is being paid for teaching this student the trop over the course of many days. If so, why can he not teach him the trop for the first time on Shabbos? Granted one is not allowed to pay someone to work for him on Shabbos, but this should be considered a case of 'halva' as he is paying him for other days as well. If so, this Baraisa is not only a question on Rav but it is a question on R' Yochanan as well.

Before the Gemara answers its question, it brings a source that 'havlahah' is indeed mutur.

The next Baraisa describes the payment of those who would guard three things: the parah adumah, the children who would draw the water in which the ashes of the parah adumah would be placed, and the grain that would be brought for the korban omer.

The Baraisa tells us:

As we learned in a Baraisa דִּתְנִינָא
 one who hires a worker הַשׂוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל
 to watch the child לְשִׁמּוֹר אֶת הַתֵּינוּקָא
 to watch the cow לְשִׁמּוֹר אֶת הַפָּרָה
 (or) to watch the plantings לְשִׁמּוֹר אֶת הַזְּרָעִים
 we do not give him אֵין נוֹתְנִין לוֹ
 payment for Shabbos שְׂכָר שַׁבָּת
 therefore לְכִיכָד

Nedarim 37b

if it gets lost (on Shabbos) **אם אבדו**
he is not obligated **אינו חייב**
for its responsibility (i.e., he does not have to pay for it) **באחריותו**
But if he was hired for the week **ואם היה שכיר שבת**
(or if) he was hired for the month **שכיר חדש**
(or if) he was hired for the year **שכיר שנה**
(or if) he was hired for a 'shavua' (a seven-year period) **שכיר שבע**
(then) we give him **נותן לו**
payment for Shabbos **שכר שבת**
therefore **לפיכך**
if it gets lost (on Shabbos) **אם אבדו**
he is chayiv in its responsibility (i.e., he has to pay **חייב באחריותו**
for it)

The Baraisa tells us that if a watchman is hired on a day-by-day basis to watch one of these three items, he cannot be paid for Shabbos, as it is assur to be paid for working on Shabbos. Therefore, since this watchman is not being paid for Shabbos, he is only considered as a **שומר חנם** – an unpaid watchman, and as such, he will not be responsible if the thing that he is watching gets lost on Shabbos (i.e., damaged or destroyed) due to anything other than his own negligence.

The Baraisa continues and says that if this person is not being hired per day but rather he is hired either to guard the object for a week, a month, a year, or for a seven-year period, in all of these cases, he can be paid for Shabbos. For example, if the going rate for a watchman is ten dollars per day, he is allowed to be paid seventy dollars for the week. That is, even though he is being paid for Shabbos, since this payment for Shabbos is not explicit but rather it is 'swallowed up' in the general payment, he is allowed to take it.

The Baraisa concludes that since he is being paid for Shabbos, he is now considered as a **שומר שכר** – a paid watchman, and as such, if the item gets lost he will be responsible for it.

We see from this Baraisa what the Gemara is trying to prove, that any time one is being paid for working on Shabbos through 'havlah' the payment for Shabbos is permitted. If so, why can this person not teach Mikra to children on Shabbos? Granted he is being paid for his watching the children on Shabbos, but this should be mutur with the concept of 'havlah'. The teacher is certainly not just teaching the child on Shabbos, and if so, he should be able to be paid for his 'working on Shabbos' with the payment for all of his teaching.

If so, the reason he cannot teach the children for the first time on Shabbos cannot be because he is being paid for his teaching

but rather this must be another reason why he cannot be taught for the first time of Shabbos.

Various Reasons Why One Cannot Teach Mikra to Children for the First Time on Shabbos

Rather with regard to Shabbos **אלא גבי שבת**
this is the reason **היינו טעמא**
that they can't read **דאין קוראין**
for the first (time) **בתחילה**
(this is) 'so that' (lit. because) **משום**
the fathers of the children should 'turn' **דיפנו אבהתהון דינוקי**
to the mitzvah of Shabbos **למצותא דשבתא**

The Ran explains that the reason why children cannot learn Mikra for the first time on Shabbos is in order to allow the fathers to be involved with the mitzvahs of Shabbos and to enjoy Shabbos together with their children. If children will be taught Mikra for the first time on Shabbos, their fathers will not be willing to stop them from their learning, and as such, they will not be able to spend quality time with them (however the fathers will be willing to interrupt their children if they are just reviewing old material, presumably because the review is not as important or as difficult).

Tosefos explains that one cannot teach children for the first time on Shabbos because learning new material takes a long time and by the child learning this new material the father to have to wait for him in order to start the seudah. Reviewing old material takes much less time, and as such, this would not be a concern.

And if you want I can say **ואיבעית אימא**
because on Shabbos **משום דבשבתא**
(one) eats and drinks (more than usual) **אכלין ושתין**
(and therefore) "the world will be heavy on **עליהון עלמא**
them" (i.e., they will be tired)
as Shmuel said **כדאמר שמואל**
the change of the 'vest' (i.e., usual way of doing things) **שינוי וסת**
is the beginning of stomach illness **תחילת חולי מעיים**

Since we eat and drink more than usual on Shabbos, this will cause the children to become tired and therefore they will not be able to put in the effort that is needed to learn new material.

The Two Reasons Why One is Allowed to Charge for Teaching Mikra – Why Did Each Shita Not Want to Learn Like the Other?

Previously we brought the machlokes between Rav and R' Yochanan as to why one is allowed to charge for teaching Mikra. Rav said that one is allowed to charge for teaching Mikra as typically when one is teaching Mikra he is teaching children, and as such, the teacher needs to be paid, not for the actual teaching but for the watching of the children.

R' Yochanan held that when we say that one is allowed to charge for teaching Mikra, this is referring to charging for the teaching of the 'trop' but not for the teaching of the actual Mikra.

The Gemara now explains why each shita did not hold like the other one.

And (according) to the one that said **וְלִמְאֵן דְּאָמַר**
 (it is) payment of **שְׂכָר**
 (the teaching of) 'trop' **פִּיּוּק טַעְמִים**
 what is the reason **מֵאִי טַעְמָא**
 he did not say **לָא אָמַר**
 (it is) payment for watching (the children) **שְׂכָר שִׁימור**

The Gemara answers:

He holds **קָסְבַּר**
 daughters **בְּנוֹת**
 do they need watching?!⁴³ **מִי קָא בְּעֵינֵי שִׁימור**

R' Yochanan did not what to says that the payment is for the watching because one is allowed to pay someone to teach his daughters as well, and daughters do not need watching. If so, the payment has to be for something else.

And (according) to the one that said **וְלִמְאֵן דְּאָמַר**
 (it is) payment for watching **שְׂכָר שִׁימור**
 what is the reason **מֵאִי טַעְמָא**
 he did not say **לָא אָמַר**
 (that it is) payment **שְׂכָר**
 (for the teaching of the) 'trop' **פִּיּוּק טַעְמִים**

The Gemara answers:

He holds that the 'trop' **שְׂכָר פִּיּוּק טַעְמִים**
 is M'Dorayisa **הוּא דְּאוּרֵי תַּתָּא הוּא**

The Gemara answers that Rav holds that trop is also M'Dorayisa (i.e., it is part of Torah), and as such, it is included in the **חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים** that must be taught for free.

⁴³ The Ran's Girsas of the Gemara's Question

The Ran has a different girsa in the Gemara. In the Ran's girsa the Gemara asks "And does an adult need watching?!". The Mishna said one is not allowed to teach an adult Mikra (in the case of a neder) and the sayfa of the Mishna

The Source that Trop is M'Dorayisa

The Gemara now brings the source that trop is M'Dorayisa . The posuk that the Gemara quotes is a posuk that describes Ezra reading the Torah to Klal Yisroel. The Gemara will first quote the entire posuk and then explain what specifically each phrase of the posuk is referring to.

As Rav Ika bar Avin said **דְּאָמַר רַב אִיקָא בְּרַ אֲבִין**
 that Rav Chananel said **אָמַר רַב חֲנַנְיָא**
 that Rav said **אָמַר רַב**
 what (it the meaning) **מֵאִי**
 of this that is written (Nechemia 8:8) **דְּכָתִיב**
 "They read in the sefer **וַיִּקְרְאוּ בְּסֵפֶר**
 in Hashem's Torah **בְּתוֹרַת הָאֱלֹקִים**
 explained **מְפָרֵשׁ**
 and with paying attention to intelligence **וְשׂוּם שְׂקָל**
 and they understood the reading" **וַיְבִינּוּ בְּמִקְרָא**

The Gemara now explains each phrase of the posuk.
 'And they read in the sefer, in the **וַיִּקְרְאוּ בְּסֵפֶר בְּתוֹרַת הָאֱלֹקִים**
 Torah of Hashem'

this refers to **זָה**
 the (actual) Mikra (i.e., the pesukim) **מִקְרָא**

The next part of the posuk:

'Explained' **מְפָרֵשׁ**
 this refers to **זָה**

the Targum (i.e., Targum Unkelos) **תַּרְגוּם**

The next part of the posuk:

And with paying attention to intelligence **וְשׂוּם שְׂקָל**
 these are the pesukim **אֵלּוּ הַפְּסוּקִים**

The Ran explains that this refers to the dots that would separate the words into individual pesukim, i.e., the colon that we find in between the pesukim. This is referred to as 'שְׂקָל' as by separating the words into pesukim we understand their meaning.

And the last part of the posuk:

'And they understood the Mikra' **וַיְבִינּוּ בְּמִקְרָא**
 this refers to the trop **זָה פִּיּוּק טַעְמִים**
 and some say **וְאָמְרֵי לָהּ**
 these are the Mesoros **אֵלּוּ הַמְּסוּרוֹת**

describes this person's children. If so, it must be that the raysha is discussing a gadol, and on this the Gemara asks "Does a gadol need watching?" An adult does not need to be watched, and if so, why would one be allowed to teach him Mikra (if not for the neder)?

According to the first explanation of the words **בְּמִקְרָא**, וְיָבִיטוּ, this phrase refers to the trop, and as such, we have a source that the trop is M'Dorayisa.

According to the second explanation the words refer to the mesorah. This is the tradition of how to spell certain words. Certain words in the Torah are at times spelled 'fully' i.e., with all of their letters, and at times they can be spelled without all of their letters (i.e., certain letters only represent nekudos (vowels), for example the letter 'vov', and as such, they do not need to be included in the word.) Mesoros refers to the tradition that tells us when we do write all the words letters and when we do not use all of a word's letters.

Four Example of Ways to Read/Write the Pesukim That Are Only Known Through a Halacha L'Moshe M'Sinai

R' Yitzchok now brings four things that are only known from a halacha L'Moshe M'Sinai. We will first state them and then explain what each one refers to.

אמר רבי יצחק

מקרא

of the Sofrim (i.e. how to read the Torah) סופרים

And the adding (beatification) ועיטור

of the Sofrim סופרים

And (those words) that are read וקרין

and not written ולא כתיבן

And (those) words that are written וכתיבן

but not read ולא קרין

(All of them are) a halacha הלכה

L'Moshe M'Sinai למשה מסיני

The four things are as follows:

1. **מקרא סופרים** – The Ran explains that this refers to the correct way to pronounce the words. This was something that the Sofrim passed down as a mesorah from the earlier Rishonim (early sages). Hence the term **מקרא סופרים** – the reading of the Sofrim.
2. **עיטור סופרים** – The Ran explains that this refers to those extra words that were added in order to beautify the expressions of the Torah, i.e., they are not necessary in

order to understand the pesukim but rather they were added just to add to the beauty of the language of the Torah. The Ran explains that this is the meaning of the term **עיטור סופרים**, the adoration/crowning of the Sofrim. Indeed, these words were written to crown the language of the Torah.

3. **קרין ולא כתיבן** – Read but not written. This refers to those words that are read but not written, as will be explained.
4. **כתיבן ולא קרין** – Written and not read. This refers to those words that are written but not read, as will be explained.

The Gemara now gives example for each one of these.

The reading of the Sofrim **מקרא סופרים**

(refers to the words) **ערץ** ארץ

שמם מצרים shamayim (and) Mitzrayim

Tosefos explains that the words **ארץ שמם מצרים** can be pronounced in one of two ways. If they have an **אתנהתא** under them, or if they are at the end of a posuk, they are pronounced as **ארץ־שמם מצרים**. And if not, they are pronounced as **ארץ־שמם מצרים**. This difference in pronunciation is what the Sofrim taught as a halacha L'Moshe M'Sinai. (See footnote for the Ran's explanation of the Gemara).⁴⁴

The Gemara continues:

(The term) the adding/beatification **עיטור**

of the Sofrim (refers to the phrases) **סופרים**

(The posuk Bereisis 18:5) says “after **אחר**

תעברו” you should pass on”

This posuk is referring to Avrohom Avinu asking the malachim to please take food from him. He tells them that after they have eaten and become satisfied, they will then be able to pass on to the rest of their journey. The posuk says **וְסַעְדוּ לְבַבְכֶם** וְאַחַר תַּעֲבְרוּ - and you will be satisfied and afterwards you will pass on (i.e., you will continue on your journey). The posuk did not have to say the word **אחר**, because if the posuk would have just said **וְסַעְדוּ לְבַבְכֶם וְתַעֲבְרוּ** - you will be satisfied and pass on, the understanding of the posuk would stay the same. As such, this is an example of what the Gemara means that certain words were

⁴⁴ **The Ran's explanation of the what the Sofrim Taught us with Regard to How to Read the Words ארץ שמם מצרים**

The Ran explains the word **ארץ** as Tosefos does, but with regard to the words **שמם מצרים**, he explains that the Sofrim taught that they should be pronounced as if they have the letter 'alef' even though they do not.

That is, the letter 'yud' can either be used just as a nekuda or it can be used a letter as well. (similar to the letter 'vov' that can either be used as an actual letter or it can be used just as a way to have the nekuda cholom).

If the letter 'yud' in the words **ארץ שמם מצרים** is just being used as a nekuda, then the words would be pronounced as “sha'mim” and “Mitz'rim”.

But now that the Sofrim tell us that these words should be read as if there is an 'aleph' before the 'yud' this means that the cheirek is on the 'alef' and the letter 'yud' will be read as a letter, and if so, the words **ארץ שמם מצרים** are pronounced as we pronounce them, sha'ma'yim and Mitz'ra'yim.

added just to beautify the wording of the pesukim, even though they were not strictly needed from an information standpoint.

The Gemara brings four more examples of this. For the sake of simplicity, we will just translate these examples and will only explain them in the footnotes.

”Then she will go” אַחַר תֵּלֶךְ
 “Then she will be gathered in” אַחַר תֵּאַסֵּף
 “The singers went first
 and then those playing instruments” אַחַר נִגְנִים
 “Their tziddkus (righteousness)
 are like mountains of Hashem” אַחַר קַל

In the first three examples the word אַחַר is unnecessary as even if the posuk would not say the word אַחַר, we would know the meaning of the posuk is that the ‘next thing’ will happen afterwards. In the last example, the letter ‘כ’ is unnecessary as even without the posuk writing it, we would still know that the posuk is comparing the malachim to the mountains, see footnote for further explanation of these four examples.⁴⁵

Words of the Tanach that Are Read Even Though they Are Not Written in the Pesukim

The Gemara now brings the examples of words that are read even though they are not written in the pesukim. When these

45 The Next Four Examples of the Gemara in which Words Are Used Not Because they are Needed but Rather they Are Used to Beautify the Language of the Pesukim

In the first example, the posuk is describing how Lavan is asking Eliezer not to take Rivka right away. Rather she should stay with them for an amount of time and only afterwards should she go to marry Yitzchok. The point of the Gemara is that even without the posuk writing the word אַחַר, we would know that this was their intent.

The next posuk describes how Miriam was sent out of the camp for seven days when she contracted tzaras for speaking lashon hara against Moshe. The posuk is saying that after the seven days she will be able to come back. Once again, the point of the Gemara is that even without the word אַחַר we would know the intent of the posuk.

The next posuk is describing those singing shira to Hashem and the posuk says that first the singers went and then the musicians, something that we would have known from the posuk even if the posuk would not have used the word אַחַר.

The last example is the posuk that compares the malachim to the mighty mountains. The Ran explains that even if the posuk would not have used the letter ‘כ’, we would still know that this was the intent of the posuk. And indeed, the very next posuk makes a similar comparison without using the letter ‘כ’. The posuk says משִׁפְטֵיךָ תְהוֹם רָבָה – your judgements are like the great depths. That is, the posuk compares Hashem’s judgements to the great depths without using a ‘כ’, and if so, we see that the comparison can be made even without a ‘כ’ and if a ‘כ’ is used, it is not because it is needed but rather it is just to enhance the flow of the words.

pesukim are read, they are read as if these words are written there, even though they aren’t.

Once again, we will just translate the words of the Gemara and only explain the various examples in the footnotes.⁴⁶

(The examples of those words) that are read קָרְיִין
 but not written וְלֹא כְתוּבִין
 (the word) ‘Paras’ פָּרַת
 (from the posuk) of ‘that he went’ דְּבָלְתוּ
 (The word) ‘Man’ אִישׁ
 (from the posuk of) “Like דְּכֹאֲשֵׁר
 the ‘man’ that might ask יִשְׁאַל אִישׁ
 for the word of Hashem” בְּדִבְרֵי הָאֱלֹקִים
 (The word) “are coming” בָּאִים
 (from the posuk of) “it will be built” דְּנִבְנֶתָהּ
 (The word) “of her” לָהּ
 (from the posuk of) “leftover” דְּפְלִיטָהּ
 (The word) “es” אֶת
 (from the posuk of) “it will be told” דְּהִגֵּד הִגֵּד
 (The word) “to me” אֵלַי
 (from the posuk of) “the threshing floor” דְּהִגְרוֹן
 (The word) “to me” אֵלַי
 (from the posuk of) “of barely” דְּהַשְׁעָרִים
 these are read and not written הֵלִין קָרְיִין וְלֹא כְתוּבִין⁴⁷

1. The posuk in Shmuel Bais (8:3) says [פָּרַת קָרִי וְלֹא כְתוּבִין] – that is, the posuk is read as if it was saying that Dovid Hamelech was stretching his hand over the river P’ras, even though the posuk does not say the word P’ras.
2. The posuk later on in Sefer Shmuel (ibid. 16:23) says [וַעֲצַת אַחִיתּוֹפֵל אֲשֶׁר יַעַץ בְּיָמִים הָהֵם כְּאֲשֶׁר יִשְׁאַל אִישׁ קָרִי וְלֹא כְתוּבִין] דְּבָרָה אֱלֹקִים Achitofal asking in those days as a man that asks with regard to the word of Hashem. This is how the posuk is read even the word ‘man’ does not appear in the posuk.
3. The posuk in Sefer Yirmiyah (31:37) says [בָּאִים קָרִי וְלֹא כְתוּבִין] בָּאִים הֵנָּה יָמִים. This posuk is read as “Behold days are coming said Hashem etc.”, even though the words ‘are coming’ do not appear in the posuk.
4. The posuk later on in Sefer Yirmiyah (ibid. 50:29) describes how the enemies of Bavel came to destroy the city and in midst of their battle cry they said [פְּלִיטָהּ לָהּ] אֵלַי וְהִי-לָהּ קָרִי וְלֹא כְתוּבִין. This posuk is read as if it said, “And let there be no remains from her”, even though the words ‘from her’ are not written in the posuk.
5. The next posuk is the posuk in Megillas Rus (2:11) that describes how Boaz tells Rus that he had heard about everything that she had done for her mother-in-law. The posuk says [אֶת] בְּלִ אֲשֶׁר-עָשִׂית [אֶת] חֲמוּתְךָ. The Rishonim argue which ‘es’ the Gemara is referring to. The Rosh and Tosefos say that it is the first ‘es’ that is added, and the Ran says that it is the second ‘es’.
6. The next example is also from Megillas Rus (ibid. 3:5-6) when the posuk describes how Rus told her mother-in-law that she would do all that she had commanded her, and then Rus went to the threshing floor to do as her mother-in-law said. The pesukim there say [אֵלַי] אֶעֱשֶׂה: וַתֵּרַד. The pesukim are read as if Rus said, “I will do as you commanded to me etc.”, even though the words ‘to me’ are not written in the pesukim.
7. The last example is also from Megillas Rus (ibid. 17) when the posuk says [אֵלַי] אֵלַי תְּבוֹאִי יָרִיקִם אֶל-חֲמוּתְךָ. This posuk is read as if it says “And she said ‘He gave me these six (measures) of barely, as he said to me ‘Do not come empty (handed) to your mother-in-law’ “. The posuk is read this way even though the words ‘to me’ to not appear in the posuk.

**Words of Tanach that Are Written in the Pesukim Even
Though they Are Not Read**

The Gemara now brings examples of words that are not read even though they are written in the pesukim. Once again, we will

only bring the examples in the translation, and we will save the explanations for the footnotes.

(And the example of words that are) written וכתבן

and are not read ולא קריין

(the word) 'please' נא

(from the posuk) of 'vaislach' ויסלח

- (The word) 'את' 'this'
 - (of the posuk) 'hamitzvah' דְּהַמִּצְוָה
 - (The word) 'יִדְרֹךְ' 'he will draw in'
 - (of the posuk) 'hadoraich' דְּהִדְרִיךְ
 - (The word) 'חֲמֵשׁ' 'five'
 - (of the posuk) 'ד'פאס נגב' 'd'pas hanegev'
 - (The word) 'אם' 'if'
 - (of the posuk) 'ד'כי גאל' 'd'chi go'el'
- these are examples הלִּין
of (words) that are written
and are not read⁴⁸ קְרִיין

A Posuk that Was Divided Into Three Pesukim

⁴⁸ The Words that Are Written but Not Read

1. The posuk in Melachim (2 5:18) describes how Naaman comes to Elisha to cure him of his leprosy. During this episode, Naaman starts to believe in Hashem but explains to Elisha that when he goes back home he will have to help his master, the king, serve the avodah zarah in the temple, and for this he is now asking for forgiveness, as the posuk quotes him as saying 'בְּהַשְׁתַּחֲוִייתִי בֵּית רַמֹּן יִסְלַח [בא כתיב ולא קרי] נא ה' לעבדך בְּדָבַר הַזֶּה לְעַבְדְּךָ בְּדָבַר הַזֶּה – for my bowing down in the temple of Rimmon, Hashem should forgive me for this thing. Although the posuk includes the word 'נא - please', this word is not read.
2. The Ran quotes the posuk in V'eshchanan (6: 1) that says וְזֹאת הַמִּצְוָה הַחֲקִים וְהַמְשַׁפְּטִים. But as the Ran points out we do not find that the word זֹאת is not read. Later on, the Ran brings that there is mesorah that the posuk that is being referenced it the posuk in sefer Yirmiyah (38: 16) that says [את כתיב ולא קרי] את אֲשֶׁר עָשָׂה לְנוּ אֶת הַנִּפְשׁ הַזֹּאת הַזֶּה. It is not entirely clear what the Ran means with this. Does he mean to say that the זֹאת of our Gemara is not the one in V'eshchanan but rather it is the one in sefer Yirmiyah (but if so, the same problem applies that we don't see that this word is not read). The second possibility is that the Ran means to change our Gemara from the word זֹאת to the word אֶת. The advantage of this that indeed the posuk in Yirmiyah does have a word אֶת that we don't read.
3. The next posuk (Yirmiyah 51: 3) describes the destruction of Bavel and tells the archer not to have mercy on those that he is shooting at. The posuk says וְיָדְרֹךְ [את כתיב ולא קרי] יִדְרֹךְ קִשְׁתּוֹ וְיָדְרֹךְ יִדְרֹךְ – "To the archer who pulls back his bow". Although the word יִדְרֹךְ is repeated twice, it is read only once.
4. The posuk in sefer Yechezkel (48:16) describes the portion in Eretz Yisroel that was given to the Kohanim in which the Bais Hamikdosh would be placed. While describing the dimensions of this portion, the posuk says וְאֵלֶּה מְדוּתֵיהֶם פֶּאֶת צִפּוֹן חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים וּפֶאֶת נֶגֶב חֲמֵשׁ וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים [את כתיב ולא קרי] חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים – "These are it dimensions, the northern side four thousand five hundred, the southern side four thousand five hundred four thousand etc.". Although the word חֲמֵשׁ is written once, it is only read once.
5. The posuk in Megillas Rus (3: 12) quotes Boaz as telling Rus, that while it might be true that I am a גֹּאֵל (redeemer, i.e., a relative that should marry you after your husband has died), there is a גֹּאֵל that is closer than me, there is a relative that is more closely related to you. The posuk says וְעַתָּה כִּי אֲמַנֶּכֶּם כִּי אִם גֹּאֵל אֲנִי וְגַם יֵשׁ גֹּאֵל קְרוֹב מִמֶּנִּי – "For if I am a redeemer, there is a redeemer that is closer than I. Although the posuk is written with the word אם, this word is not read.

⁴⁹ How Can the Gemara Say that the Way We Know that these Words Are Written but Not Said is From a Halacha L'Moshe M'Sinai if the Neviim and Kesuvim Were Not in Existence at the Time of Har Sinai?

Many of the Mefarshim asks on this that the Gemara says that these words are written and not read as a result of a Halacha L'Moshe M'Sinai. How can the

in the West (i.e., Eretz Yisroel) בְּמַעְרָבָא
divided this posuk (Shemos 19:9) פְּסָקִין לְהַדִּין פְּסִיקָא
into three pesukim לְתַלְתָּא פְּסִיקִין
"And Hashem said וַיֹּאמֶר ה'
to Moshe אֶל מֹשֶׁה
Behold I come to you הִנֵּה אֲנִי בָא אֵלֶיךָ
in the thickness of the cloud" בְּעַב הָעָנָן

The full posuk reads:

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה הִנֵּה אֲנִי בָא אֵלֶיךָ בְּעַב הָעָנָן בְּעֵינֵי יְשׁוּעָה וְיִדְבְּרִי עִמָּךְ וְגַם בְּדֵבַר נְאֻמֵּי לְעוֹלָם וַיִּגַּד מֹשֶׁה אֶת־דְּבָרֵי הָעָם אֶל ה':
"And Hashem said to Moshe 'Behold I come before you in the thickness of the cloud so that people may hear when I speak to you and they will also trust in you forever, Moshe spoke the words of the people to Hashem.

In Eretz Yisroel they divided this posuk into three pesukim as follows (see footnote⁵⁰ for explanation as why they did this):

Gemara say that if the words that the Gemara quotes are from Nach and not the Chamisha Chumshei Torah, and if so, they were not around at the time of Har Sinai?

The Maharal (Tiferes Yisroel 66) explains that the halacha was not said with regard to particular words, but rather the halacha was said with regard to the future when the seforim of Tanach will be written down.

The halacha says they should be written down in this manner. That is, there are words that are meant to be written and read, there are words that should be read even though they are not written, and there are the words that should be written without being read. The halacha L'Moshe M'Sinai tells us that all of these should be written in this manner.

That is, the halacha L'Moshe M'Sinai tells us that there is such a concept of words that are read although they are not written and there is a concept of words that are written although they are not read. And once we have such a concept, the Neviim apply it according to their understand of which words belong in which category.

The Raadvaz (3 1020) quoted in the notes on the Maharal answers, that indeed, everything was given on Sinai, even those things that would only be learned in the future.

The footnotes on the Maharal points out an interesting observation. When the Maharal asks his question, he asks how the Gemara could say that it is an Halacha L'Moshe M'Sinai if **most** of the words discussed in the Gemara are from Nach and not the Torah.

When the Radvaz and others asks that question, they ask in a slightly different manner. They ask how the Gemara could say that it is an Halacha L'Moshe M'Sinai, if **all** of the examples of the Gemara are from Nach. That is, the Maharal asks that most of them are from Nach and the Radvaz asks that all of them are from Nach.

The footnote there answers beautifully. As we previously discussed, the first example (the 'zos' found in the parshas V'eshchanan) of the Gemara is questionable. The example is not easily understood and indeed there are those who do not have that example in their Gemara.

If so, we can understand the difference in how to ask the question beautifully. The Maharal had that example in his girsra (version) and therefore he only asked that most of the examples are from Nach. As opposed to the Radvaz that did not have that example in his girsra, and therefore he can ask, that indeed, all of the examples are from Nach and not the Torah.

⁵⁰ Why Did They Split this Posuk Into Three Pesukim?

The Maharsha in Meseches Kiddushin (30.) explains that they divided the posuk in order to avoid the following mistake. The word בְּעֵינֵי means 'in order that', and as such, one could have read the posuk to mean that Hashem told Moshe that he will appear in the cloud in order that the people should listen to him. That is, why will people listen to Moshe, because Hashem appeared to him.

- (א) ויאמר ה' אל משה הנה הנני בא אליך בעב הענין:
 (ב) בעבור ישמע העם בך ברי עמך וגם בך יאמינו לעולם:
 (ג) ויגד משה את דברי העם אל ה' :

How Did Moshe Become Rich?

R' Chama bar R' Chanina אמר רבי חמא ברבי חנינא
 Moshe did not become rich לא העשיר משה
 only from the 'leftovers' אלא מפסולתן
 of the Luchos של לוחות
 as it says (Shemos 34:1) שנאמר
 "Carve for yourself פסל לך
 two stone Luchos שני לוח אבנים
 like the first ones" כראשונים
 (this means to say that) the 'leftovers' פסולתן
 should be yours יהא שלך

Moshe was told to carve the Luchos for himself and the Gemara understands this to mean that while the actual Luchos themselves would not belong to Moshe, the leftover shards that would remain after they have been carved would belong to Moshe and this is how Moshe became wealthy.

The Maharsha explains that previously we learned how Moshe taught Klal Yisroel for free. If so, the way Moshe became wealthy was not from his teaching. But if so, how did he get his money? It was this question that R' Chanan was coming to answer.

Was the Torah Originally Only Given to Moshe Rabbinu?

R' Yosie bar R' Chanina said אמר רבי יוסי ברבי חנינא
 the Torah was not (originally) given לתורה תורה
 אלא except
 to Moshe and his descendants למשה ולזרעו
 as is says שנאמר
 "Write for yourself" (Shemos 34:27) כתב לך
 "Carve for yourself" (ibid. 34:1) פסל לך
 just like מה
 the 'leftover' (carvings) are yours פסולתן שלך

However, this is a mistake. The word בַּעֲבוּר is not going on the beginning of the posuk but rather it explains the continuation of the posuk. The posuk is saying that because the people will hear Hashem talking to Moshe, they will believe in Moshe forever. Therefore, the posuk was split.

The Maharsha continues and says that the reason that the end of the posuk is divided into a separate posuk is because we do not find that in a singular posuk Hashem will talk to Moshe and Moshe will talk to Klal Yisroel.

also the writing should be yours אף כתבו שלך
 (and) Moshe acted with it משה נהג בה
 with a good eye טובת עין
 and gave it to (Klal) Yisroel ונתנה לישראל
 and on him ועליו
 the posuk says (Mishlei 22:9) הכתוב אומר
 ("The one who has) a good eye טוב עין
 הוא יברך וגו'." he will be blessed etc.

R' Yosie makes a drasha to say that not only were the leftover carvings supposed to go to Moshe, but the writing itself, i.e., the actual Torah should have belonged to Moshe as well. However, Moshe acted with an ayin tova (a giving nature) and gave it to Klal Yisroel.

But on this the Gemara asks:

Rav Chisda asked מתיב רב חסדא
 (The posuk Devarim 4:14 says) "And אותי צוה ה' בעת ההיא
 Hashem commanded me at the time
 to teach you" ללמד אתכם

From this posuk we see that Hashem commanded Moshe to teach the Torah to Klal Yisroel, if so, how could R' Yosie say that originally the Torah was only meant for Moshe?

The Gemara answers that the posuk could be understood to mean:

I was commanded (at that time) אותי צוה
 and I (decided later to teach them) ואני
 to you לכם

The Gemara answers that one can learn the posuk to mean that Hashem commanded Moshe in the mitzvohs but it was Moshe himself who decided to teach the Torah to Klal Yisroel.

The Gemara asks a similar question from a different posuk. The posuk (ibid 4:5) says:

"See ראה
 that I have taught you למדתי אתכם
 חקים ומשפטים chukim and mispatim
 as Hashem my G-d commanded כאשר צוני ה' אלקה

The posuk seems to say explicitly that Hashem commanded Moshe to teach Klal Yisroel, and once again that Gemara will answer as it did previously, that the posuk can be understood to mean:

The Shita M'kubetzes explains that the reason the posuk was split into three was because in Eretz Yisroel they would read the Torah once every three years and therefore they had to shorten the pesukim (שם).

However, our Gemara seems to indicate that it was only this posuk that was divided into three, and if so, it is hard to understand how this would affect the Krias HaTorah in Eretz Yisroel.

I was commanded **אֶתִּי צִוָּה**
(but) I (gave it) to you **וְאֲנִי לָכֶם**

The Gemara asks one more question on R' Yosie. The posuk (ibid. 31:19) says:

“And now **וְעַתָּה**
write for yourselves **כְּתוּבוּ לָכֶם**
this song **אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת**

We see that this shira was supposed to be taught to Klal Yisroel, as the continuation of the posuk says that this shira should be taught to Klal Yisroel and it should be ‘put in their mouths’ (**וְלִמְדָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁמָּה בְּפִיהֶם**). If so, we have a proof that the Torah was not just given to Moshe, but it was given to Klal Yisroel as well.

To which the Gemara answers that from this posuk we do not have a proof that the entire Torah was given to Klal Yisroel because maybe the posuk refers to:

הַשִּׁירָה לְחֻדָּה
The shira alone

That is, all we see from the posuk is that the shira (i.e., parshas Ha'zinu) was given to Klal Yisroel but we don't see anything with regard to the rest of the Torah.

The Gemara continues and says that it must be that the entire Torah was given to Klal Yisroel because the posuk continues and says that you should teach the shira to Klal Yisroel:

“In order **לְמַעַן**
that it should be for me **תְּהִיָּה לִי הַשִּׁירָה הַזֹּאת**
as a witness in Klal Yisroel” **לְעֵד בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל**

The Ran explains that if the shira is supposed to be a witness to this that Klal Yisroel should keep the mitzvohs, it can't be that the shira is referring to just the actual shira itself. The shira does not have any of the mitzvohs, and if so, how could it serve as a witness that Klal Yisroel has to keep all the mitzvohs? Rather it must be that the posuk is indeed referring to the entire Torah, and if so, we see not as R' Yosie said. R' Yosie said that that the

Torah was only given to Moshe and from this posuk we see otherwise

The Gemara answers that the intent of R' Yosie when he said that the Torah was originally only given to Moshe was:

אֶלָּא (with reference)
(to) general **פִּלְפּוּל בְּעֵלְמָא**

That is, everyone agrees that the Torah was always meant to be given to Klal Yisroel, and this that R' Yosie said that originally it was only going to be given to Moshe, this refers to pilpul. Pilpul is the area of the Torah in which one understands the logic and reasoning of what lies behind the Torah and uses this understanding to determine the halacha of cases that are not written explicitly in the Torah (**להבין דבר מתוך דבר**).⁵¹

Hashem Only Rests His Shechinah on Those People Who Are Strong, Rich, Smart, and Humble (the Limud from Moshe Rabbinu)

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן
Hashem does not **אֵין הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא**
rest His Shechinah (Heavenly Presence) **מְשַׁרָּה שְׂכִינָתוֹ**
only on (someone who is a) strong person **אֶלָּא עַל גְּבוּר**
a rich person **וְעֵשֶׁר**
a smart person **וְחָכָם**
and a humble person⁵² **וְעֲנִי**
and all of them (i.e., all these attributes) **וְכוּלָן**
(are learned) from Moshe **מִמּוֹשֶׁה**

We find that Hashem rested his Shechinah on Moshe and Moshe had these four attributes. If so, we see that these are the attributes that a person needs in order for the Shechinah to rest on him.

The Maharsha explains that we know that all of these characteristics were needed for the Shechinah to rest on Moshe as the posuk in Devarim (18:15) says **נָבִיא מִקִּרְבְּךָ מֵאַחֶיךָ כָּמֹנִי יָקִים**

not written (i.e., the deep understanding of the Torah) was originally only given to Moshe.

How Do We See from the Pesukim that it was Pilpul that was Given to Moshe?

The Maharsha explains that pilpul is that area of the Torah that lies beyond that actual Torah itself. If so, this is what the posuk is saying. Just like Moshe did not receive the actual Luchos but rather he revived the leftover shards of the Luchos, so too with regard to Torah it was this way as well. Moshe did not receive the actual Torah (by himself) but rather he received what lies beyond the Torah).

52 Why Would a Navi Need to be Strong, Rich, etc.?

The Ein Yaakov and other Achronim explain that in order for the Shechinah to rest on a person, all he really needs is to be a humble person. However, in order for his humbleness to be recognizable he needs all of these other attributes. That is, if a person has all of these attributes and is still a humble person, that person is truly humble, and is fit to have the Shechinah rest on him.

⁵¹ **The Shita of the Maharsha in the Sugya (the Gemara never entertained the possibility that Klal Yisroel was originally not supposed to get the mitzvohs of the Torah)**

The Maharsha points out that even in the beginning of the Gemara, R' Yosie never meant to say that the mitzvohs of the Torah were meant to be given only to Moshe, rather the Gemara at this point understands that R' Yosie was saying that the learning of the Torah was only given to Moshe.

As such, all of the questions that the Gemara will now ask on R' Yosie will be with regard to Moshe being commanded to teach the Torah to Klal Yisroel.

The Gemara concludes by proving that it must be that even the learning was given to Klal Yisroel. This is seen from the fact that the posuk says that one should ‘teach’ the shira, and therefore we say that if the shira which is only in order to give testimony has to be learned, then certainly the mitzvohs themselves should have to be learned as well.

If so, the intent of R' Yosie must be to say that although it is true that the ‘basic’ learning of the mitzvohs, i.e., the learning that is done from what is written, was given to Klal Yisroel, the learning of pilpul, i.e., the learning that is

וזאת המנוחה כפי דעה אחרת: ידורן דהדוך כתיב (ג) וקרתי לה גרם לה ידורן דכתיב ולא קריין: דכי גואל אחיה ברות: ממש דפלת גב: וטומיה לא מפרש ליה: ולמד דחכמי - אלמא הקב"ה ליה ליתנה לישראל: כתיב לכה - אלמא שתינה נמי להן לישראל: למטן תהיה לי לעד - שילמדו כל תורה אור

וזאת המנוחה - בסדר ומתקן קד מלאתי כתיב ולא נמלתי כספרים שלט: ידורן דהדוך - כפי רימיה ידורן דהדוך את קשתו ידורן שני כתיב ולא קרי: חמש דפלת גב: כפי יחזקאל (והנה) [ואלה] מדויה וגו' חמש חמש מלאות וארבעת אלפים חמש שני כתיב ולא קרי: אמ דכי גואל - ברות ועתה כי אמנס

קידוש

התורה וילמדו וזהו אלמא לישראל לבריהו[א] וזאת המנוחה - חמשה דפאת נמי ניתנה: פלפולא בעלמא - להביין נגב אם דכי גואל הלין כתבין ולא קריין דבר מתוך דבר הוא דיתקן למשה ויבא כפי כתיב עין ונתנה לישראל: פירשו - מכלל דגבור (ד) הוא וגוף גדול: ואימא דלרין היה וקטין - שלא היה גופני ולא היה בעל כח: ועובין שלם - ואפי' הכי שביבן: ותסבירוהו מעט: וזו היא אחת שאותה אחת היה הקב"ה יסירה עליו: אי בלא אגרא - מאי רבותיה: לאפוקי ממאן דשקל בלא אגרא - כל מי שהוא רוצה מתורו של תבירו בלא שבר ומאי מעליותא היא דלא היה גוף כ"ע נמי (ה) לא גחיליני: דלמא - האי דלא שקיליני מכי: ואותי דלמא - אפי' באגרא לאו משום עושר דלמא משום דעני היה ולא היה ממשותף ולהכי לא היה לרין: אלא מהכא - שמיטן דשפיר מה מפסל לך: ביהו עמו - כלי תשמישו וזה היה מרוב עושר: לא חסד אחד מהם נשאתי - בעל כרחו אפי' בסקר הא ברעון בעלים היה שוכרו וילוי גבי שמואל וכו' לא עשקתו ולא רעותו שלא היה שוכר לא במוסר ולא ברעון: **מתני'** וזו את אשתו ואת בניו של מודר: אה"פ - שהמודר חייב במוסרין כיון דלאו לפטומו עבידן ודי לכן כמאי שאו מפרסין לאו הגאה מרובה עביד ליה: ולא יוון את בנותיו כו' - הואיל ולפטומו עבידן עביד ליה הגאה מרובה: נפקה לשמים וגופה שלו - לאכילה משום הכי לא יוון אותה לפטומו שמהנה הגאה מרובה: נפשה

יורדן דהדוך - חמשה דפאת נגב אם דכי גואל הלין כתבין ולא קריין *אמר רב אחא בר אדא במערבא פסקין להדין פסוקא לחלמא פסוקין *ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן אמר רבי חמא בר' חנינא לא העשיר משה אלא לימפולתן של לוחות שנאמר *פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים פסולתן שלך היא אמר רבי יוסי בר' חנינא לא ניתנה תורה אלא למשה ולרעו שנאמר *כתב לך פסל לך מה פסולתן שלך אף בתבן שלך (ה) משה נהג מה טובת עין ונתנה לישראל ועליו הכתיב אומר *טוב עין הוא יבורך וגו' מתיב רב חסדא דרביס ואותי צוה ה' בעת ההיא ללמד אתכם ואותי צוה ואני לכם *ראה למדתי אתכם חוקים ומשפטים כאשר צונו ה' אלהי אותי צוה ואני לכם *ועתה כתבו לכם את השירה הזאת השירה לרודה למען תהיה לי השירה הזאת לעד בכני ישראל אלא פילפולא בעלמא *אמר ר' יוחנן *אין הקב"ה משרה שכינתו אלא על גבור ועשיר וחכם ועניו וכולן משרה שכינתו בגבור דכתיב *ויפרישו את האהל על המשכן כיואמר מר *משה רבינו פרסו וכתבו *עשר אמות ארך הקרש וגו' אימא אריך וקטין ואלא דכתיב *הדין קרא דכתיב *ואתפוש בשני הלוחות *ואשליכם מעל שתי ידי ואשברם ותניא *הלוחות ארכן ששה ורחבן ששה ועביבן שלשה עשיר פסל לך פסולתן שלך יהא חכם רב ושמואל *ראמי תרזיהו חמישים שערי בינה נבראו בעולם וכולם נתנו למשה הסר אחת שנאמר *ותחסרהו מעט מאלהים עניו דכתיב *והאיש משה עניו מאד אמר ר' יוחנן כל הנביאים עשירים היו מנלן ממושה ומשמואל מעמם ומיונה משה דכתיב *לא חמד אחד מהם נשאתי אי בלא אגרא לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

דכתיב *הנני ענו בי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמור מי לקחתי אי בחנם לאפוקי מאן דשקל בחנם אלא דאפילו בשכר דלמא דעני היה אלא מהכא *ותשבוטו הרמתה כי שם יביתו *ואמר רבא כל מקום שהלך ברתו עמו אמר רבא גדול מה שנאמר בשמואל יותר משנאמר במשה דאילו במשה רבינו כתיב לא חמד אחד מהם נשאתי דאפי' בשכר ואילו נגבי שמואל אפי' בלא אגרא שברו דכתיב *ויאמרו לא עשקתנו ולא רצונתנו וגו' עמוס דכתיב *ויען עמוס ויאמר אל אמציה לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי כי בוקר אנכי וכולם שקמים כדמתרגם רב יוסף ארי מרי גיתאי אגא ושקמין לי בשפלתא וגו' יונה דכתיב *ויתן שברה וירד בה וא"ר יוחנן שנתן שברה של ספינה כולה אמר ר' רומנוס שברה של ספינה הוויא ד' אלפים דינרי דהבא וא"ר יוחנן בתחלה היה משה למד תורה ומשכחה עד שניתנה לו בכתבה שנאמר *ויתן משה ככלתו דלרבר אתו: **מתני'** *זו את אשתו ואת בניו אה"פ שהוא חייב במונותה ולא יוון את בהמתו בין טמאה בין טהורה אמר ר' יוחנן וזאת הטמאה ואינו יוון את הטמאה למתורה אמר להו שהטמאה נפשה לשמי' וגופה שלו וטמאה

נפשה ישראל אומי טה ואני לכם: לבען תהיה השירה הזאת לעד בני ישראל: ואי בשירה למד מאי פדוה ארבה: אלמא פלפולא בעלמא: פיקת חריפות וביטוי נחמק לכתוב דכתיב ויבא מונח עין: וזמנא מהו טי: [כתב] עשר חמשה חוקים ארוך טיה וכיון דיהו חוק נכתיב טיה: עובין ג' *ויאמר רבא להבין בקרקע בעת גדול: אי בלא אגרא: מי הוא דשקל בלא אגרא ומאי כתיבא בלא אגרא: ביינו ממו: בלי פתמישו שקל דעסיר טיה: דלמא משום דעני טיה: ולא היה נולד לעסור מהם: ביינו ממו: בלי פתמישו ממו ואינו ביהו משל חמשה: דאילו נמשא כתיב לך חמור אחד מהם נפתי: בעל כרחיהו מכלל דכתיבן שברה ותמלא לאו היו רזיסי וביסי לכתב מהלכיה וילעו בשמואל כתיב לרתי משמע לא בקמיש לכתוב מתנו ואפילו כתיבי: וזן את אשתו ובניו: אי אשתו כתיב יוון את בהמתו בין טמאה בין טהורה אמר ר' יוחנן שנתן שברה של ספינה הוויא ד' אלפים דינרי דהבא וא"ר יוחנן בתחלה היה משה למד תורה ומשכחה עד שניתנה לו בכתבה שנאמר *ויתן משה ככלתו דלרבר אתו: **מתני'** *זו את אשתו ואת בניו אה"פ שהוא חייב במונותה ולא יוון את בהמתו בין טמאה בין טמאה ואינו יוון את הטמאה למתורה אמר להו שהטמאה נפשה לשמי' וגופה שלו וטמאה

נפשה ישראל אומי טה ואני לכם: לבען תהיה השירה הזאת לעד בני ישראל: ואי בשירה למד מאי פדוה ארבה: אלמא פלפולא בעלמא: פיקת חריפות וביטוי נחמק לכתוב דכתיב ויבא מונח עין: וזמנא מהו טי: [כתב] עשר חמשה חוקים ארוך טיה וכיון דיהו חוק נכתיב טיה: עובין ג' *ויאמר רבא להבין בקרקע בעת גדול: אי בלא אגרא: מי הוא דשקל בלא אגרא ומאי כתיבא בלא אגרא: ביינו ממו: בלי פתמישו שקל דעסיר טיה: דלמא משום דעני טיה: ולא היה נולד לעסור מהם: ביינו ממו: בלי פתמישו ממו ואינו ביהו משל חמשה: דאילו נמשא כתיב לך חמור אחד מהם נפתי: בעל כרחיהו מכלל דכתיבן שברה ותמלא לאו היו רזיסי וביסי לכתב מהלכיה וילעו בשמואל כתיב לרתי משמע לא בקמיש לכתוב מתנו ואפילו כתיבי: וזן את אשתו ובניו: אי אשתו כתיב יוון את בהמתו בין טמאה בין טהורה אמר ר' יוחנן שנתן שברה של ספינה הוויא ד' אלפים דינרי דהבא וא"ר יוחנן בתחלה היה משה למד תורה ומשכחה עד שניתנה לו בכתבה שנאמר *ויתן משה ככלתו דלרבר אתו: **מתני'** *זו את אשתו ואת בניו אה"פ שהוא חייב במונותה ולא יוון את בהמתו בין טמאה בין טמאה ואינו יוון את הטמאה למתורה אמר להו שהטמאה נפשה לשמי' וגופה שלו וטמאה

הגרות הבר' (ה) גב' כחוק שלח וזמס: (ג) רש"י דה המנוחה: (ג) רש"י דה ידורן טי' כתיב דתיב קרא ולא קריי' להו ידורן שני דכתיב: (ד) ר"ה דה ידורן טי' דגטר טיה: (ה) ר"ה לאפוקי וכו' כתיב נמי לאו נגלתי טמאה: הגרות הבר' [א] גב' וזאת המנוחה - מתקן וזאת המנוחה - כתיב ברמיה (לח ט"ז) ועי' פ"ה כ"ג ד"ס דכי גואל: הגרות סדרי לנרא [א] רש"י ד"ס וזאת המנוחה - כתיב ברמיה (לח ט"ז) ועי' פ"ה כ"ג ד"ס דכי גואל:

ל"א מ"י מ"ו מ"ז מ"ח מ"ט יסודי חסודי ט"ל ט"ז מ"ו מ"ז מ"ח מ"ט מ"י מ"א מ"ב מ"ג מ"ד מ"ה מ"ו מ"ז מ"ח מ"ט מ"י מ"א מ"ב מ"ג מ"ד מ"ה מ"ו מ"ז מ"ח מ"ט מ"י מ"א מ"ב מ"ג מ"ד מ"ה

[ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת]

שנת ג' [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת]

[ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת]

[ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת] [ט"ז וזאת]

ברכות ט"ז

תוספות וזאת המנוחה - פנשה וזאת המנוחה כן כיום מונח: ידורן דהדוך - בינמימי: צדקתך כהניו אל: ולא קרי כהניו אל: זקנתך וי"ל הו"ו: מודקתך * שאתי אהנו וזקנתך: [אותי] ט"ז]: הכי אמר טסה

ישראל אומי טה ואני לכם: לבען תהיה השירה הזאת לעד בני ישראל: ואי בשירה למד מאי פדוה ארבה: אלמא פלפולא בעלמא: פיקת חריפות וביטוי נחמק לכתוב דכתיב ויבא מונח עין: וזמנא מהו טי: [כתב] עשר חמשה חוקים ארוך טיה וכיון דיהו חוק נכתיב טיה: עובין ג' *ויאמר רבא להבין בקרקע בעת גדול: אי בלא אגרא: מי הוא דשקל בלא אגרא ומאי כתיבא בלא אגרא: ביינו ממו: בלי פתמישו שקל דעסיר טיה: דלמא משום דעני טיה: ולא היה נולד לעסור מהם: ביינו ממו: בלי פתמישו ממו ואינו ביהו משל חמשה: דאילו נמשא כתיב לך חמור אחד מהם נפתי: בעל כרחיהו מכלל דכתיבן שברה ותמלא לאו היו רזיסי וביסי לכתב מהלכיה וילעו בשמואל כתיב לרתי משמע לא בקמיש לכתוב מתנו ואפילו כתיבי: וזן את אשתו ובניו: אי אשתו כתיב יוון את בהמתו בין טמאה בין טהורה אמר ר' יוחנן שנתן שברה של ספינה הוויא ד' אלפים דינרי דהבא וא"ר יוחנן בתחלה היה משה למד תורה ומשכחה עד שניתנה לו בכתבה שנאמר *ויתן משה ככלתו דלרבר אתו: **מתני'** *זו את אשתו ואת בניו אה"פ שהוא חייב במונותה ולא יוון את בהמתו בין טמאה בין טמאה ואינו יוון את הטמאה למתורה אמר להו שהטמאה נפשה לשמי' וגופה שלו וטמאה

ישראל אומי טה ואני לכם: לבען תהיה השירה הזאת לעד בני ישראל: ואי בשירה למד מאי פדוה ארבה: אלמא פלפולא בעלמא: פיקת חריפות וביטוי נחמק לכתוב דכתיב ויבא מונח עין: וזמנא מהו טי: [כתב] עשר חמשה חוקים ארוך טיה וכיון דיהו חוק נכתיב טיה: עובין ג' *ויאמר רבא להבין בקרקע בעת גדול: אי בלא אגרא: מי הוא דשקל בלא אגרא ומאי כתיבא בלא אגרא: ביינו ממו: בלי פתמישו שקל דעסיר טיה: דלמא משום דעני טיה: ולא היה נולד לעסור מהם: ביינו ממו: בלי פתמישו ממו ואינו ביהו משל חמשה: דאילו נמשא כתיב לך חמור אחד מהם נפתי: בעל כרחיהו מכלל דכתיבן שברה ותמלא לאו היו רזיסי וביסי לכתב מהלכיה וילעו בשמואל כתיב לרתי משמע לא בקמיש לכתוב מתנו ואפילו כתיבי: וזן את אשתו ובניו: אי אשתו כתיב יוון את בהמתו בין טמאה בין טהורה אמר ר' יוחנן שנתן שברה של ספינה הוויא ד' אלפים דינרי דהבא וא"ר יוחנן בתחלה היה משה למד תורה ומשכחה עד שניתנה לו בכתבה שנאמר *ויתן משה ככלתו דלרבר אתו: **מתני'** *זו את אשתו ואת בניו אה"פ שהוא חייב במונותה ולא יוון את בהמתו בין טמאה בין טמאה ואינו יוון את הטמאה למתורה אמר להו שהטמאה נפשה לשמי' וגופה שלו וטמאה

ישראל אומי טה ואני לכם: לבען תהיה השירה הזאת לעד בני ישראל: ואי בשירה למד מאי פדוה ארבה: אלמא פלפולא בעלמא: פיקת חריפות וביטוי נחמק לכתוב דכתיב ויבא מונח עין: וזמנא מהו טי: [כתב] עשר חמשה חוקים ארוך טיה וכיון דיהו חוק נכתיב טיה: עובין ג' *ויאמר רבא להבין בקרקע בעת גדול: אי בלא אגרא: מי הוא דשקל בלא אגרא ומאי כתיבא בלא אגרא: ביינו ממו: בלי פתמישו שקל דעסיר טיה: דלמא משום דעני טיה: ולא היה נולד לעסור מהם: ביינו ממו: בלי פתמישו ממו ואינו ביהו משל חמשה: דאילו נמשא כתיב לך חמור אחד מהם נפתי: בעל כרחיהו מכלל דכתיבן שברה ותמלא לאו היו רזיסי וביסי לכתב מהלכיה וילעו בשמואל כתיב לרתי משמע לא בקמיש לכתוב מתנו ואפילו כתיבי: וזן את אשתו ובניו: אי אשתו כתיב יוון את בהמתו בין טמאה בין טהורה אמר ר' יוחנן שנתן שברה של ספינה הוויא ד' אלפים דינרי דהבא וא"ר יוחנן בתחלה היה משה למד תורה ומשכחה עד שניתנה לו בכתבה שנאמר *ויתן משה ככלתו דלרבר אתו: **מתני'** *זו את אשתו ואת בניו אה"פ שהוא חייב במונותה ולא יוון את בהמתו בין טמאה בין טמאה ואינו יוון את הטמאה למתורה אמר להו שהטמאה נפשה לשמי' וגופה שלו וטמאה

ישראל אומי טה ואני לכם: לבען תהיה השירה הזאת לעד בני ישראל: ואי בשירה למד מאי פדוה ארבה: אלמא פלפולא בעלמא: פיקת חריפות וביטוי נחמק לכתוב דכתיב ויבא מונח עין: וזמנא מהו טי: [כתב] עשר חמשה חוקים ארוך טיה וכיון דיהו חוק נכתיב טיה: עובין ג' *ויאמר רבא להבין בקרקע בעת גדול: אי בלא אגרא: מי הוא דשקל בלא אגרא ומאי כתיבא בלא אגרא: ביינו ממו: בלי פתמישו שקל דעסיר טיה: דלמא משום דעני טיה: ולא היה נולד לעסור מהם: ביינו ממו: בלי פתמישו ממו ואינו ביהו משל חמשה: דאילו נמשא כתיב לך חמור אחד מהם נפתי: בעל כרחיהו מכלל דכתיבן שברה ותמלא לאו היו רזיסי וביסי לכתב מהלכיה וילעו בשמואל כתיב לרתי משמע לא בקמיש לכתוב מתנו ואפילו כתיבי: וזן את אשתו ובניו: אי אשתו כתיב יוון את בהמתו בין טמאה בין טהורה אמר ר' יוחנן שנתן שברה של ספינה הוויא ד' אלפים דינרי דהבא וא"ר יוחנן בתחלה היה משה למד תורה ומשכחה עד שניתנה לו בכתבה שנאמר *ויתן משה ככלתו דלרבר אתו: **מתני'** *זו את אשתו ואת בניו אה"פ שהוא חייב במונותה ולא יוון את בהמתו בין טמאה בין טמאה ואינו יוון את הטמאה למתורה אמר להו שהטמאה נפשה לשמי' וגופה שלו וטמאה

ישראל אומי טה ואני לכם: לבען תהיה השירה הזאת לעד בני ישראל: ואי בשירה למד מאי פדוה ארבה: אלמא פלפולא בעלמא: פיקת חריפות וביטוי נחמק לכתוב דכתיב ויבא מונח עין: וזמנא מהו טי: [כתב] עשר חמשה חוקים ארוך טיה וכיון דיהו חוק נכתיב טיה: עובין ג' *ויאמר רבא להבין בקרקע בעת גדול: אי בלא אגרא: מי הוא דשקל בלא אגרא ומאי כתיבא בלא אגרא: ביינו ממו: בלי פתמישו שקל דעסיר טיה: דלמא משום דעני טיה: ולא היה נולד לעסור מהם: ביינו ממו: בלי פתמישו ממו ואינו ביהו משל חמשה: דאילו נמשא כתיב לך חמור אחד מהם נפתי: בעל כרחיהו מכלל דכתיבן שברה ותמלא לאו היו רזיסי וביסי לכתב מהלכיה וילעו בשמואל כתיב לרתי משמע לא בקמיש לכתוב מתנו ואפילו כתיבי: וזן את אשתו ובניו: אי אשתו כתיב יוון את בהמתו בין טמאה בין טהורה אמר ר' יוחנן שנתן שברה של ספינה הוויא ד' אלפים דינרי דהבא וא"ר יוחנן בתחלה היה משה למד תורה ומשכחה עד שניתנה לו בכתבה שנאמר *ויתן משה ככלתו דלרבר אתו: **מתני'** *זו את אשתו ואת בניו אה"פ שהוא חייב במונותה ולא יוון את בהמתו בין טמאה בין טמאה ואינו יוון את הטמאה למתורה אמר להו שהטמאה נפשה לשמי' וגופה שלו וטמאה

לָדָהּ ה' וכו' – A Navi from among you, from among your brothers like me Hashem will rise up etc. From this posuk we see that in order to be a Navi (i.e., have the Shechinah rest on you), you must be similar to Moshe, that is, you must have these four characteristics.

The Gemara will now show where we see that Moshe had each of these characteristics.

(The fact that Moshe was) a strong person **גבור**
 as it is written (Shemos 40:19) **דִּכְתִּיב**
 “He spread out the tent (the curtains) **וַיִּפְרֹשׂ אֶת הָאֹהֶל**
 on the Mishkan **עַל הַמִּשְׁכָּן**
 And Mar said **מַר**
 Moshe Rabbinu (by himself) **רַבִּינוּ**
 spread them **פָּרְסוּ**
 and it is written (ibid. 26:16) **וְכָתִיב**
 “Ten amos **עֶשְׂרֵת אַמּוֹת**
 was the length of the board etc.” **אֶרְךְ הַקֶּרֶשׁ וְגו'**

The length of the boards that made up the walls of the Mishkan were ten amos long. Therefore, when they were stood up (to from the wall of the Mishkan) they were ten amos tall. And yet Moshe was still able to spread the curtains over them. If so, we see that Moshe was very tall, and the Ran explains that if he was so tall, we can assume that he was strong as well.

To which the Gemara questions and says:

But say (that maybe) **אֵימָא**
 he was tall **דְּאַרְיָךְ**
 and small (i.e., small in strength) **וְקָטִין**

All we see from the posuk is that Moshe must have been very tall and that is how he was able to spread the curtains over the Mishkan but that does not necessarily mean that he was strong as well. The Gemara will therefore bring another posuk to show that indeed Moshe was incredibly strong.

Rather **אַלָּא**
 from this posuk (we know it) **מִן הַדִּין קָרָא**
 as it is written (Devarim 9:17) **דִּכְתִּיב**
 “And I grabbed the two Luchos **וַאֲתַפֵּשׂ בְּשְׁנֵי הַלְּחָת**
 and I threw them **וַאֲשַׁלְּכֵם**
 from my two hands **מֵעַל שְׁתֵּי יָדַי**
 and I broke them” **וַאֲשַׁבְּרֵם**
 And we learned in a Baraisa **וְתַנִּיָּא**

⁵³ How Can We Say that Moshe Became Rich from the Luchos if Hashem Talked to Him Even Before Moshe Carved Out the Luchos?

The Gemara says that the Shechinah only rests on a rich person and the Gemara also says that Moshe became rich from the leftover carvings of the Luchos. And on this the Mefarshim ask that we find many times that Hashem spoke to Moshe even before the breaking of the Luchos, i.e., Hashem spoke to

the Luchos **הַלּוּחוֹת**
 their length was six (tefachim) **אֶרְכּוֹ שֵׁשָׁה**
 and their width was six (tefachim) **וְרֵחְבּוֹ שֵׁשָׁה**
 and its thickness was three (tefachim) **וְעֵבְיֵין שְׁלֹשָׁה**

The Luchos were made of stone and were these measurements. If so, the Luchos must have weighed a tremendous amount and yet Moshe was still able to throw and break them. From this we see that indeed Moshe must have been very strong.

(How do we know that Moshe was a) rich man **עָשִׂיר**
 (we learn it from the posuk that says) carve for yourself **פָּסַל לָךְ**
 (that is) the ‘leftover carvings’ **פְּסוּלֹתָן**
 should be yours **יְהֵא שְׁלָךְ**

As we learned previously, Moshe was the one who got the leftover carvings from the Luchos and as a result of acquiring these precious stones, he became a wealthy man.⁵³

(How do we know that he was a) smart man **חָכָם**
 (from) Rav and Shmuel **רַב וְשְׂמוּאֵל**
 that they both said **דְּאַמְרֵי תְרוּוִיהוּ**
 fifty measures of understanding **חֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי בִינָה**
 were created in the world **נִבְרְאוּ בְעוֹלָם**
 and all of them were given to Moshe **וְכוּלָם נִתְּנוּ לְמֹשֶׁה**
 missing (i.e., except) for one **חִסְרָא אַחַת**
 as it says (Tehillim 8:6) **שְׁנֵאמַר**
 “And you made missing from him **וַתַּחְסְרוּהוּ**
 a little from Hashem” **מֵעַט מֵאַלְקִים**

The Rosh explains that we know that Moshe was given forty-nine measures of understanding from the posuk in Tehillim (12:7) that says that the wisdom of Hashem was revealed to the world and was **מְזֻקָק שְׁבַע־עֶתָיִם** - “refined with ‘two sevens’”. These words are understood to mean seven times seven, or forty-nine, to indicate that there were forty-nine measures of wisdom that were given to the world.

The Ran explains that although forty-nine measures of understanding were given to the Moshe, one measure of understanding was not given to him, and that was the understanding of Hashem. This is the meaning of the posuk that says that a little of Hashem was missing from him. Moshe was missing that measure of understanding that includes understanding Hashem.

Moshe before he became rich. But if Moshe was not rich at that time, how was Hashem able to speak to him?

The Maharsha in Baba Basra (12.) answers that our Gemara just refers to Hashem speaking to a person **בְּקִבְעוֹת** – in a set manner. However, Hashem would speak to a person from time to time, even if that person is not a rich person.

(How do we know that he was) a humble person עניי
 as it is written (Bamidbar 12:3) דַּכְתִּיב
 “And the man Moshe והַאִישׁ מֹשֶׁה
 was very humble” עָנוּ מְאֹד

The Many Neviim that Were Wealthy

R' Yochanan said אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן
 all the Neviim כָּל הַנְּבִיאִים
 were wealthy people הָיוּ עֲשִׁירִים

How do we know this מִנֵּל
 from Moshe and from Shmuel מִמֹּשֶׁה וּמִשְׁמוּאֵל
 from Amos and Yona מִעַמּוֹס וּמִיוֹנָה

R' Yochanan tells us that all of the Neviim were wealthy, as we see from Moshe, Shmuel, Amos, and Yonah (see footnote).⁵⁴ The Gemara now shows us how we know that each one of these four were rich.

Moshe (we know was rich) מֹשֶׁה
 as it is written (Bamidbar 16:15) דַּכְתִּיב

“Not one donkey did I take from them” לֹא חֲמֹר אֶחָד מֵהֶם נִשְׂאתִי

In response to Korach’s attack on Moshe, Moshe responds that he had not even taken one donkey from Klal Yisroel (that is Moshe was saying that even though he was in power, he had no financial benefit from his position).

And on this the Gemara asks:

If (the intent of Moshe was to say) אִי
 (that he did not take a donkey) without בְּלֹא
 payment אַגְרָא
 (but can this really be) to exclude לְאַפּוֹקֵי
 one who takes without payment מֵאֵן דְּשָׁקֵל בְּלֹא אַגְרָא

A person who takes something without payment is a thief. If so, how could Moshe be saying that he never took even a donkey without payment? Of course, he never did so. Moshe was certainly not a thief, and if so, it would seem unnecessary to say that Moshe would not steal.

Rather אֲלֵא
 (it must be that he was saying) that even דְּאַפִּילוּ
 with payment (he never took) בְּאַגְרָא

The Gemara proves that it must have been that Moshe was saying that he never even took a donkey for payment. But how

could this be? If Moshe would never rent out a donkey, how would he get from place to place? The Gemara assumes that the answer must be that Moshe did not need to rent a donkey because Moshe already had plenty of donkeys to ride, i.e., it must be that Moshe was wealthy and could afford his own donkeys.

The Gemara points out:

(But) maybe דִּילְמָא
 because he was poor הָוָה מְשׁוּם דְּעֵנִי הָוָה

The Gemara points out that it could be that the reason why Moshe never rented donkeys to ride was not because he was wealthy but rather the opposite was true. Moshe never rented donkeys because he was too poor to do so. If so, since this is a possible explanation as to why Moshe never rented a donkey to ride, we do not have a proof that Moshe was rich.

The Gemara answers:

Rather אֲלֵא
 (we know Moshe was rich) from מִן
 (the posuk that says) ‘carve’ for yourself פָּסַל לָךְ
 (which means that) the leftover carvings פְּסוּלֵתָן
 should be yours דְּשֵׁלְדָךְ

The Gemara says that we know Moshe was rich from the drasha that the Gemara brought previously. Moshe became rich from the leftover carvings of the Luchos.

(And we know) Shmuel (became rich) שְׁמוּאֵל
 as it is written (Shmuel 1 12:3) דַּכְתִּיב

“Behold here I am answering about me הִנְנִי עֹנֶה בִּי
 ‘in front of Hashem ’הַ נִּגְדָה
 and in front of his anointed וְנִגְדָה מִשִּׁיחוֹ
 the ox did I take אֶת שׁוֹר מִי לְקַחְתִּי
 and the donkey did I take” וְחֲמֹר מִי לְקַחְתִּי

Shmuel asks rhetorically, “The ox did I take and the donkey did I take”? Shmuel is praising himself that he did not even take an ox or donkey from Klal Yisroel. And once again, the Gemara asks as it did in the last Gemara.

If for free אִי בְּחִנָּם
 (but was Shmuel really) coming to exclude לְאַפּוֹקֵי
 one who take it for free מֵאֵן דְּשָׁקֵל בְּחִנָּם
 rather (it must be that he meant to exclude) אֲלֵא
 that even for payment (he didn’t take) דְּאַפִּילוּ בְּשָׂכָר

Shmuel was saying that he didn’t even take an ox or donkey from Klal Yisroel. And the Gemara again points out that it must

⁵⁴ Maybe Just these Four Neviim Were Wealthy but the Others Were Not

Seemingly, R' Yochanan is saying that if we find that these four were wealthy, then we can assume that all Neviim were wealthy. But how does he know this? Perhaps these four Neviim were wealthy but the others were not. A certain talmid chacham suggested that perhaps the fact that the pesukim go out

of their way to show us that they were wealthy, shows us that they had to be wealthy in order to be a Navi, because if not, why would the pesukim tell us this.

וזאת (ג) המלוכה כפי צדקה ידון דהדוך. כתיב (ג) וקרתי לה גרם לה ידון דכתיב ולא קרין: דכי גואל אחי: ברות: ממש דפאת גב: וטמיהא לא מפרש ליה: ולמד דתבס: אלמא הקב"ה ליה ליתנה לישראל: כתיב לכם - אלמא שניתנה נמי לה לישראל: למטן תהיה לי לעד - שילמדו כל תורה אור

וזאת המלוכה - בסדר וחסתן קד מלאתי כתיב ולא נמלא בספרים שלט: ידון דהדוך - כתיב ירמיה ידון דהדוך את קטנו ידון שני כתיב ולא קרי: חמש דפאת גב: כתיב יחזקאל (והנה) [אלה] מדויה וגו' חמש חמש מלוח וחריבעת אלפים חמש שני כתיב ולא קרי: אם דכי גואל - ברות ועתה כי אמנס

המורה וילמדו וזהו אלמא לישראל ליה: ואת דהמצוה ידון דהדוך חמש דפאת נמי ניתנה: פלפולא בעלמא - להבין דמי⁶⁷ נגב אם דכי גואל הלין כתבין ולא קרין דבר מתוך דבר הוא דיתן למשה

ויבא כפי כוננה עין ונתנה לישראל: פירשו - מכלל דגבור (ד) הוא וגוף גדול: ואימא דלרין היה וקטין - שלא היה גופני ולא היה בעל כח: ועובין שלם - ואפי' הכי שביבן: ותסבחהו⁶⁸ מעט - וזו היא אחת שאלותיה אחת היה הקב"ה יסירה עליו: אי בלא אגרא - מאי רבוסיה: לאפוקי ממחן דשקל בלא אגרא - כל מי שהוא רוצה תמורה של תבירו בלא שבר ומאי מעלותא היא דלא היה גוף כ"ע נמי (ס) לא גחין ניתנה: דלמא - האי דלא שקיל⁶⁹ חפ' באגרא לוא משום עושר דלמא משום דעני היה ולא היה משהו וזהו ולכתי לא היה לרין: אלא מהכא - שמטין דשפיר היה מפסל לך: ביהו עמו - כלי תשמישו וזה היה מרוב עושר: לא חסר אחד מהם נשאתי - בעל כרחי חפ' בשקר הא ברטון בעלים היה שוכרו וילוי גבי שמואל וכו' לא עשקתו ולא לריתו שלא היה

מתני' וזו את אשתו ולא בניו של מודר: חט"פ - שהמודר חייב במוטותיו כיון דלאו לפטומו עבידן ודי לכן כמאי שאו מפרנסן לאו הגאה מרובה עביד ליה: ולא יוון את בנתו כו' - הואיל ולפטומו עבידן עביד ליה הגאה מרובה: נפשה לשמים וגופה שלו - לאכילה משום הכי לא יוון אותה לפטומו שהגהה הגאה מרובה: נפשה

כל הנביאים עשירים היו מגלן ממושה ומשמואל מעמים ומיונה משה דכתיב ולא חמוד אחד מהם נשאתי אי בלא אגרא לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

דכתיב והני ענו בי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמוד מי לקחתי אי בחנם לאפוקי מאן דשקל בחנם אלא דאפילו בשכר דלמא דעני היה אלא מהכא ותשבוטו כמשה דאילו כמשה רבינו כתיב לא חמוד אחד מהם נשאתי דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

כל הנביאים עשירים היו מגלן ממושה ומשמואל מעמים ומיונה משה דכתיב ולא חמוד אחד מהם נשאתי אי בלא אגרא לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

דכתיב והני ענו בי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמוד מי לקחתי אי בחנם לאפוקי מאן דשקל בחנם אלא דאפילו בשכר דלמא דעני היה אלא מהכא ותשבוטו כמשה דאילו כמשה רבינו כתיב לא חמוד אחד מהם נשאתי דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

כל הנביאים עשירים היו מגלן ממושה ומשמואל מעמים ומיונה משה דכתיב ולא חמוד אחד מהם נשאתי אי בלא אגרא לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

דכתיב והני ענו בי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמוד מי לקחתי אי בחנם לאפוקי מאן דשקל בחנם אלא דאפילו בשכר דלמא דעני היה אלא מהכא ותשבוטו כמשה דאילו כמשה רבינו כתיב לא חמוד אחד מהם נשאתי דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

כל הנביאים עשירים היו מגלן ממושה ומשמואל מעמים ומיונה משה דכתיב ולא חמוד אחד מהם נשאתי אי בלא אגרא לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

דכתיב והני ענו בי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמוד מי לקחתי אי בחנם לאפוקי מאן דשקל בחנם אלא דאפילו בשכר דלמא דעני היה אלא מהכא ותשבוטו כמשה דאילו כמשה רבינו כתיב לא חמוד אחד מהם נשאתי דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

כל הנביאים עשירים היו מגלן ממושה ומשמואל מעמים ומיונה משה דכתיב ולא חמוד אחד מהם נשאתי אי בלא אגרא לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

דכתיב והני ענו בי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמוד מי לקחתי אי בחנם לאפוקי מאן דשקל בחנם אלא דאפילו בשכר דלמא דעני היה אלא מהכא ותשבוטו כמשה דאילו כמשה רבינו כתיב לא חמוד אחד מהם נשאתי דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

כל הנביאים עשירים היו מגלן ממושה ומשמואל מעמים ומיונה משה דכתיב ולא חמוד אחד מהם נשאתי אי בלא אגרא לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

דכתיב והני ענו בי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמוד מי לקחתי אי בחנם לאפוקי מאן דשקל בחנם אלא דאפילו בשכר דלמא דעני היה אלא מהכא ותשבוטו כמשה דאילו כמשה רבינו כתיב לא חמוד אחד מהם נשאתי דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

כל הנביאים עשירים היו מגלן ממושה ומשמואל מעמים ומיונה משה דכתיב ולא חמוד אחד מהם נשאתי אי בלא אגרא לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

דכתיב והני ענו בי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמוד מי לקחתי אי בחנם לאפוקי מאן דשקל בחנם אלא דאפילו בשכר דלמא דעני היה אלא מהכא ותשבוטו כמשה דאילו כמשה רבינו כתיב לא חמוד אחד מהם נשאתי דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

כל הנביאים עשירים היו מגלן ממושה ומשמואל מעמים ומיונה משה דכתיב ולא חמוד אחד מהם נשאתי אי בלא אגרא לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

דכתיב והני ענו בי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמוד מי לקחתי אי בחנם לאפוקי מאן דשקל בחנם אלא דאפילו בשכר דלמא דעני היה אלא מהכא ותשבוטו כמשה דאילו כמשה רבינו כתיב לא חמוד אחד מהם נשאתי דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

כל הנביאים עשירים היו מגלן ממושה ומשמואל מעמים ומיונה משה דכתיב ולא חמוד אחד מהם נשאתי אי בלא אגרא לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

דכתיב והני ענו בי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמוד מי לקחתי אי בחנם לאפוקי מאן דשקל בחנם אלא דאפילו בשכר דלמא דעני היה אלא מהכא ותשבוטו כמשה דאילו כמשה רבינו כתיב לא חמוד אחד מהם נשאתי דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

כל הנביאים עשירים היו מגלן ממושה ומשמואל מעמים ומיונה משה דכתיב ולא חמוד אחד מהם נשאתי אי בלא אגרא לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

דכתיב והני ענו בי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמוד מי לקחתי אי בחנם לאפוקי מאן דשקל בחנם אלא דאפילו בשכר דלמא דעני היה אלא מהכא ותשבוטו כמשה דאילו כמשה רבינו כתיב לא חמוד אחד מהם נשאתי דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

כל הנביאים עשירים היו מגלן ממושה ומשמואל מעמים ומיונה משה דכתיב ולא חמוד אחד מהם נשאתי אי בלא אגרא לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

דכתיב והני ענו בי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמוד מי לקחתי אי בחנם לאפוקי מאן דשקל בחנם אלא דאפילו בשכר דלמא דעני היה אלא מהכא ותשבוטו כמשה דאילו כמשה רבינו כתיב לא חמוד אחד מהם נשאתי דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

כל הנביאים עשירים היו מגלן ממושה ומשמואל מעמים ומיונה משה דכתיב ולא חמוד אחד מהם נשאתי אי בלא אגרא לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

דכתיב והני ענו בי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמוד מי לקחתי אי בחנם לאפוקי מאן דשקל בחנם אלא דאפילו בשכר דלמא דעני היה אלא מהכא ותשבוטו כמשה דאילו כמשה רבינו כתיב לא חמוד אחד מהם נשאתי דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

כל הנביאים עשירים היו מגלן ממושה ומשמואל מעמים ומיונה משה דכתיב ולא חמוד אחד מהם נשאתי אי בלא אגרא לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

דכתיב והני ענו בי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמוד מי לקחתי אי בחנם לאפוקי מאן דשקל בחנם אלא דאפילו בשכר דלמא דעני היה אלא מהכא ותשבוטו כמשה דאילו כמשה רבינו כתיב לא חמוד אחד מהם נשאתי דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

כל הנביאים עשירים היו מגלן ממושה ומשמואל מעמים ומיונה משה דכתיב ולא חמוד אחד מהם נשאתי אי בלא אגרא לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

דכתיב והני ענו בי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמוד מי לקחתי אי בחנם לאפוקי מאן דשקל בחנם אלא דאפילו בשכר דלמא דעני היה אלא מהכא ותשבוטו כמשה דאילו כמשה רבינו כתיב לא חמוד אחד מהם נשאתי דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

כל הנביאים עשירים היו מגלן ממושה ומשמואל מעמים ומיונה משה דכתיב ולא חמוד אחד מהם נשאתי אי בלא אגרא לאפוקי מאן דשקל בלא אגרא אלא דאפי' באגרא דילמא משום דעני הוא אלא מןפסל לך פסולתן יהא שלך שמואל

לך א מיי' ס"ו מהל' יסודי תפורה ס"ג לך ב מיי' ס"ד מהל' דברים ס"ד ד סמו' לאון רבנ' פושע י"ד סיון רבא ספיק' ג :

[ס"ג] לח ספוק סו פ"ט
[ס"ג] לח

[ס"ג] לח ספוק סו פ"ט
[ס"ג] לח

[ס"ג] לח ספוק סו פ"ט
[ס"ג] לח

[ס"ג] לח ספוק סו פ"ט
[ס"ג] לח

[ס"ג] לח ספוק סו פ"ט
[ס"ג] לח

[ס"ג] לח ספוק סו פ"ט
[ס"ג] לח

[ס"ג] לח ספוק סו פ"ט
[ס"ג] לח

[ס"ג] לח ספוק סו פ"ט
[ס"ג] לח

[ס"ג] לח ספוק סו פ"ט
[ס"ג] לח

[ס"ג] לח ספוק סו פ"ט
[ס"ג] לח

[ס"ג] לח ספוק סו פ"ט
[ס"ג] לח

[ס"ג] לח ספוק סו פ"ט
[ס"ג] לח

[ס"ג] לח ספוק סו פ"ט
[ס"ג] לח

[ס"ג] לח ספוק סו פ"ט
[ס"ג] לח

[ס"ג] לח ספוק סו פ"ט
[ס"ג] לח

[ס"ג] לח ספוק סו פ"ט
[ס"ג] לח

[ס"ג] לח ספוק סו פ"ט
[ס"ג] לח

[ס"ג] לח ספוק סו פ"ט
[ס"ג] לח

קידושן ג

שנה ג' פ"ט ומהו
[י"ב]

[ככותוב דר']

[ג' י"ד]

ר"ס כאל ע"ט

ס"ט

במחולא ג' י

ס"ט

ס"ט

עמוד

ס"ט

שמות לח

פ"ה הר"א ש"ט

פסל לך עקר יחא

וגל סנפריט

היו: טוב עין אור

יבוכי' ז' מהו דכתיב ביה כי מוב הוא כי נמן מלמדו ללך אין להם אלא מוכר דכתיב לכו לתמו בנחמו

ואין לך אלא שכלא שגמלני סד מלך: לממן מהיה לי בעיניה כולת לעד - ואל לא ימין להם

ממש עשני בינה ומתן לו למשה וזן מלחם: דכתיב מתוקן כנפשות: משום דעניו הוה - ומכאן מקרי

הנהרות הבר' (ה) ג' כחן עקן ומס: (ג) רש"י דהי וזה המלוה: (ג) רש"י דהי וזה המלוה: (ג) רש"י דהי וזה המלוה:

הנהרות הבר' (א) ג' וזה המלוה. ממקן וזכ את דהכנס וכספיתו עור: א' אל דהמקן (ס"ט ע"ו). אל דהמקן (ס"ט ע"ו):

הנהרות הבר' לנדא א' רש"י ד'ס וזה המלוה: כתיב בירמיה (ל"ח ט"ו) ועי' ספ"ה ס"ד ד'ס דכי גואל:

be that the intent of Shmuel was to say that he never took any of these animals, even if he paid for them. Shmuel would never praise himself for not stealing, and if he didn't pay for them and took then anyway this would be stealing, something that Shmuel would never do. Rather it must be that Shmuel was saying that he never even took an animal with paying for it. But why would he never need an animal? The Gemara concludes that it must be that Shmuel was rich and had his own animals.

And once again the Gemara points out that:

Maybe he was poor **הוּהוּ דְעָנִי הָוֵה**

The Gemara asked as it did before, that perhaps the reason why Shmuel never rented animals was because he was poor. The Gemara answers:

Rather (we know it) from here (Shmuel 1 7:17) **אַלֵּא מִהֵכָּא**

“And he would return **וְהִשָּׁבְתוּ**

to Ramasa **הַרְמָתָה**

for there was his house” **כִּי שָׁם בֵּיתוֹ**

and Rava said **וְאָמַר רַבָּא**

in every place that he went **כָּל מְקוֹם שֶׁהֵלֵךְ**

his house was with him **עִמּוֹ בֵּיתוֹ**

Rava explains that when the posuk says that ‘there was his house’, this is not referring to his returning to Ramasa, but rather it is referring to the posuk before it. In the previous posuk, it describes how Shmuel would travel from place to place, and the posuk is saying, that even as he was traveling, his house was always with him. That is, wherever he would go, he would always have his possessions (i.e., all the things that he would need) with him. This would only be possible if indeed Shmuel was rich and was able to do this.

The Maharsha explains that Rava did not want to learn like the simple explanation of the posuk, that he returned to his house that was in Ramasa, because if this was really the intent of the posuk, the posuk should have said he returned to his house in Ramasa. Why does the posuk speak out “that there was his house”? From this Rava saw that it must be as he said. See the Maharsha where he continues and brings two more reasons why Rava did not want to learn like the simple understanding of the posuk.

Rava said **וְאָמַר רַבָּא**

it is greater **גְּדוּל**

what is said with Shmuel **מִה שֶׁנֶּאֱמַר בְּשִׁמוּאֵל**

more **יֹתֵר**

from what is said with Moshe **מִשֶּׁנֶּאֱמַר בְּמֹשֶׁה**

for with regard to Moshe Rabbinu **דְּאִילּוּ בְּמֹשֶׁה רַבִּינוּ**

it is written **כְּתִיב**

“And not one donkey from them **לֹא חֲמֹר אֶחָד מֵהֵם**

did I take” **נִשְׂאֲתִי**

that even for payment **דְּאֶפִּילוּ בְּשָׂכָר**

and if with regard to Shmuel **וְאִילוּ גַבִּי שְׁמוּאֵל**

even **אֶפִּילוּ**

with their will he did not rent **בְּרָצוֹן לֹא שָׂכְרוּ**

as it is written (Shmuel 1 12:4) **דְּכְתִיב**

“And they said **וַיֹּאמְרוּ**

you did not rob us **לֹא עֲשָׂקְתֵנוּ**

you did not force us etc.” **וְלֹא רָצוּתֵנוּ וְגו'**

The praise of Moshe was that he never forced anyone do rent him a donkey. That is, one could have thought that Moshe would have forced them to give him a donkey to ride as long as Moshe would agree to pay for it. And the praise of Moshe was that he never did this, and if he ever needed a donkey, he would rent one, but only if the person would want to rent it to Moshe.

Shmuel on the other hand would not even do this. He would never rent a donkey from anyone, even if the owner of the animal would be agreeable to do so. The Ran explains that the reason why Shmuel would not do this was because Shmuel was afraid that even if the other person would agree to rent him the donkey, it could be that the reason why that person would agree to do so, was not because he really wanted to but rather he would be embarrassed to say no to Shmuel.

Therefore, to avoid any trace of taking something against someone's will, Shmuel would never take some else's animal, even if Shmuel would pay the owner and the owner would agree to rent it to Shmuel.

Amos (we know was rich) **עֲמוֹס**

as it is written (Amos 7:14) **דְּכְתִיב**

“And Amos answered **וַיַּעַן עֲמוֹס**

and said to Amaziah **וַיֹּאמֶר אֶל אֲמַצְיָה**

I am not a Navi **לֹא נְבִיא אֲנֹכִי**

and I am not the son of a Navi **וְלֹא בֶן נְבִיא אֲנֹכִי**

for I a cattle herder **כִּי בּוֹקֵר אֲנֹכִי**

and checker of sycamore trees” **וּבּוֹלֵס שְׁקָמִים**

as R' Yosef translated **כְּדַמְתְּרָגַם רַב יוֹסֵף**

“I am the owner of cattle **אֲרִי מְרִי גִיתֵי אֲנִי**

and I have sycamore trees **וְשְׁקָמִין לִי**

in low-lying areas etc.” **בְּשִׁפְלֵתָא וְגו'**

R' Yosef tells us that the Targum (the Aramaic translation) of the posuk teaches us that Amos was saying that he was a cattle

herder and that owned sycamore trees. If so, we see that he was a person of means.

Amos was responding to Amaziah who had accused Amos of being a Navi Sheker (false prophet) who only said prophecy in order to make money. To which Amos responded that there would be no need for him to do as such as he was a cattle herder and the owner of sycamore trees (i.e., he had money and had no need to try and make more by being a Navi Sheker).

Yonah (we know was rich) יונה
as it is written (Yona 1:3) דכתיב
“And he gave payment ויתן שכרה
and went down” וירד בה

And R' Yochanan said ואמר רבי יוחנן
(this posuk means) that he gave שנתן
the payment שכרה

for the entire ship של ספינה כולה
And R' Romanus said אמר רבי רומנוס
the payment of the ship שכרה של ספינה
was four thousand הויא ארבעת אלפים
gold dinars דינרי דהבא

If Yonah was able to give such a large amount, he was obviously a rich person.

The Way Moshe Was Finally Able to Know the Torah

And R' Yochanan said ואמר רבי יוחנן
in the beginning בתחלה
Moshe learned Torah הנה משה למד תורה
and forgot it ומשכחה
until it was given to him עד שניתנה לו
as a gift במתנה
as it says (Shemos 31:18) שנאמר
“And he gave it to Moshe ויתן אל משה
when He finished ככלתו
speaking with him” לדבר אתו

The posuk implies that it was only after Hashem had finished speaking to Moshe that the Torah was given to him as a gift.

The Yerushalmi explain that this was done in order to teach the fools. The Pnei Moshe explains that the Yerushalmi was asking why the Torah was not given to Moshe as a gift in the beginning of the forty days. To which the Yerushalmi answers that this was done in order to answer the fools that ask why they should work hard to learn Torah if they will eventually forget it anyway. And the answer is from Moshe. Moshe kept learning and reviewing even though he forgot, until eventually he was given the Torah as a gift.

משנה

If Shimon is Assur to Give Benefit to Reuven, Can Shimon Feed His Wife, Children, or Animals?

We previously learned that even in a case in which Shimon is assur to give benefit to Reuven, there are many things that Shimon is still allowed to do for Reuven that are mutur. That is, there are many cases in which even though Shimon benefits Reuven, since the benefit is not considered direct benefit, it will still be mutur. The Mishna will describe more of these examples.

And he can feed his wife וזן את אשתו
and his children ואת בניו
אף על פי even though

he is chayiv in their sustenance שהוא חייב במזונותן

The Mishna tells us that Shimon is allowed to feed Reuven's wife and children, even though if Shimon would not do so, Reuven would be chayiv to feed them. That is, it is mutur even though at the end of the day Shimon is saving Reuven money. The Ran explains that the reason this is mutur is because the reason Shimon is feeding them is not in order to save Reuven money but rather Shimon wants to do the mitzvah of feeding them. Therefore, since this is his intent, the fact that Reuven benefits is only considered incidental and is therefore it is mutur.⁵⁵

The Mishna continues:

If so, it would seem that our Mishna would be in accordance with only the shita of Chanan, as the Bnei Kohanim Gedolim would hold that it would be assur for Shimon to feed Reuven's children. And indeed, a number of Rishonim hold this way, that the Mishna is only in accordance with Chanan.

The Ran however holds that our Mishna could be like the shita of the Bnei Kohanim Gedolim. The only time the Bnei Kohanim Gedolim hold that it would be assur for Shimon to feed Reuven's wife and children would be in a case in which Shimon is doing so in order to pay Reuven's debt (i.e., the obligation to pay for food for his wife and children). However, in the Mishna's case, the intent of Shimon is not to pay Reuven's debt but rather his intent is to just to the mitzvah of feeding them, and therefore, any benefit that Reuven might have is only considered as incidental and is therefore mutur.

⁵⁵ The Machlokes Chanan and the Bnei Kohanim Gedolim

Previously (Daf 33) the Gemara quoted the machlokes Chanan and the Bnei Kohanim Gedolim with regard to this very case. In the case that Shimon feeds Reuven's children, the Bnei Kohanim Gedolim hold that Reuven must pay Shimon back for what Shimon spend because if Reuven does not pay Shimon back, it will come out that Shimon had benefited Reuven. Chanan, however, argued on this and he held that Reuven does not have to pay back Reuven. Chanan holds that when Shimon feeds Reuven's children it is not considered as if Shimon is benefiting Reuven, as all Shimon did was to prevent Reuven from having a loss, similar to the halacha that says that Shimon would be allowed to pay back Reuven's dept.

זאת והמנוה • בסדר וחסתן קד מלאחי כבוד ולא נמלא בספרים
 גרם לה ידרוך דכתיב ולא קריין : די גואל אחי: ברות: ממש דפלת
 גנב • וטמיהא לא מפרש ליה : ללמד דתבס • אלמא הקב"ה ליה
 ליתנה לישראל : כתיב לכם • אלמא שניתנה נמי להן לישראל :
 למטן תהיה לי לעד • שילמדו כל תורה אור

זאת והמנוה • בסדר וחסתן קד מלאחי כבוד ולא נמלא בספרים
 גרם לה ידרוך דכתיב ולא קריין : די גואל אחי: ברות: ממש דפלת
 גנב • וטמיהא לא מפרש ליה : ללמד דתבס • אלמא הקב"ה ליה
 ליתנה לישראל : כתיב לכם • אלמא שניתנה נמי להן לישראל :
 למטן תהיה לי לעד • שילמדו כל תורה אור

קידוש

המורה וילמדו וזהו אלמא לישראל לבריהו[א] וזאת המצוה ידרוך והדורך חמישדפאת
 נמי ניתנה : פלפולא בעלמא • להבין ימינו⁶⁷ נגב אם דכי גואל הלין כתבון ולא קריין
 דבר מתוך דבר הוא דיתן למשה
 ויבא כהן כוכב עין ונתנה לישראל :
 פירשו • מכלל דגבור (ד) הוא וגוף
 גדול: ואימא דלרין היה וקטין • שלא
 היה גופני ולא היה בעל כח: ועובין
 שלם • ואפי' הכי שביבן : ותסבחהו
 מעט • וזו היא אחת שאלותיה אחת היה
 הקב"ה יסירה עליו : אי בלא אגרא •
 מאי רבותיה : לאפוקי ממאן דשקל
 בלא אגרא • כל מי שהוא רוצה תמורה
 של תבירו בלא שבר ומאי מעליותא
 היא דלא היה גזן כ"ע נמי (ס) לא
 גזין ניהו : דלמא • האי דלא שקיל⁶⁸ מליכ
 אפי' באגרא לאו משום עושר דלמא
 משום דעני היה ולא היה ליה משאיות
 ולהכי לא היה לרין : אלא מהכא •
 שמעין דפטר מה מפסל לך : ביהו⁶⁹
 עמו • כלי תשמישו וזה היה מרוב
 עושר : לא תצטר אחד מהם נשאתי •
 בעל כרחו אפי' בסקר הא ברטון
 בעלים היה שוכרו וילוי גבי שמואל וכו'
 לא עשקתו ולא רעותו שלא היה
 שוכר לא ברום ולא ברטון : שמואל⁷⁰

זאת והמנוה • בסדר וחסתן קד מלאחי כבוד ולא נמלא בספרים
 גרם לה ידרוך דכתיב ולא קריין : די גואל אחי: ברות: ממש דפלת
 גנב • וטמיהא לא מפרש ליה : ללמד דתבס • אלמא הקב"ה ליה
 ליתנה לישראל : כתיב לכם • אלמא שניתנה נמי להן לישראל :
 למטן תהיה לי לעד • שילמדו כל תורה אור

שבת

מתני' וזו היא אחת שאלותיה אחת היה
 הקב"ה יסירה עליו : אי בלא אגרא •
 מאי רבותיה : לאפוקי ממאן דשקל
 בלא אגרא • כל מי שהוא רוצה תמורה
 של תבירו בלא שבר ומאי מעליותא
 היא דלא היה גזן כ"ע נמי (ס) לא
 גזין ניהו : דלמא • האי דלא שקיל⁶⁸ מליכ
 אפי' באגרא לאו משום עושר דלמא
 משום דעני היה ולא היה ליה משאיות
 ולהכי לא היה לרין : אלא מהכא •
 שמעין דפטר מה מפסל לך : ביהו⁶⁹
 עמו • כלי תשמישו וזה היה מרוב
 עושר : לא תצטר אחד מהם נשאתי •
 בעל כרחו אפי' בסקר הא ברטון
 בעלים היה שוכרו וילוי גבי שמואל וכו'
 לא עשקתו ולא רעותו שלא היה
 שוכר לא ברום ולא ברטון : שמואל⁷⁰
 מתני' וזו היא אחת שאלותיה אחת היה
 הקב"ה יסירה עליו : אי בלא אגרא •
 מאי רבותיה : לאפוקי ממאן דשקל
 בלא אגרא • כל מי שהוא רוצה תמורה
 של תבירו בלא שבר ומאי מעליותא
 היא דלא היה גזן כ"ע נמי (ס) לא
 גזין ניהו : דלמא • האי דלא שקיל⁶⁸ מליכ
 אפי' באגרא לאו משום עושר דלמא
 משום דעני היה ולא היה ליה משאיות
 ולהכי לא היה לרין : אלא מהכא •
 שמעין דפטר מה מפסל לך : ביהו⁶⁹
 עמו • כלי תשמישו וזה היה מרוב
 עושר : לא תצטר אחד מהם נשאתי •
 בעל כרחו אפי' בסקר הא ברטון
 בעלים היה שוכרו וילוי גבי שמואל וכו'
 לא עשקתו ולא רעותו שלא היה
 שוכר לא ברום ולא ברטון : שמואל⁷⁰

זאת והמנוה • בסדר וחסתן קד מלאחי כבוד ולא נמלא בספרים
 גרם לה ידרוך דכתיב ולא קריין : די גואל אחי: ברות: ממש דפלת
 גנב • וטמיהא לא מפרש ליה : ללמד דתבס • אלמא הקב"ה ליה
 ליתנה לישראל : כתיב לכם • אלמא שניתנה נמי להן לישראל :
 למטן תהיה לי לעד • שילמדו כל תורה אור

שבת

זאת והמנוה • בסדר וחסתן קד מלאחי כבוד ולא נמלא בספרים
 גרם לה ידרוך דכתיב ולא קריין : די גואל אחי: ברות: ממש דפלת
 גנב • וטמיהא לא מפרש ליה : ללמד דתבס • אלמא הקב"ה ליה
 ליתנה לישראל : כתיב לכם • אלמא שניתנה נמי להן לישראל :
 למטן תהיה לי לעד • שילמדו כל תורה אור

זאת והמנוה • בסדר וחסתן קד מלאחי כבוד ולא נמלא בספרים
 גרם לה ידרוך דכתיב ולא קריין : די גואל אחי: ברות: ממש דפלת
 גנב • וטמיהא לא מפרש ליה : ללמד דתבס • אלמא הקב"ה ליה
 ליתנה לישראל : כתיב לכם • אלמא שניתנה נמי להן לישראל :
 למטן תהיה לי לעד • שילמדו כל תורה אור

שבת

זאת והמנוה • בסדר וחסתן קד מלאחי כבוד ולא נמלא בספרים
 גרם לה ידרוך דכתיב ולא קריין : די גואל אחי: ברות: ממש דפלת
 גנב • וטמיהא לא מפרש ליה : ללמד דתבס • אלמא הקב"ה ליה
 ליתנה לישראל : כתיב לכם • אלמא שניתנה נמי להן לישראל :
 למטן תהיה לי לעד • שילמדו כל תורה אור

זאת והמנוה • בסדר וחסתן קד מלאחי כבוד ולא נמלא בספרים
 גרם לה ידרוך דכתיב ולא קריין : די גואל אחי: ברות: ממש דפלת
 גנב • וטמיהא לא מפרש ליה : ללמד דתבס • אלמא הקב"ה ליה
 ליתנה לישראל : כתיב לכם • אלמא שניתנה נמי להן לישראל :
 למטן תהיה לי לעד • שילמדו כל תורה אור

And he cannot feed וְלֹא יִזֶן
his (Reuven's) animal אֶת בְּהֵמָתוֹ
whether it is tamei (impure – not kosher) בֵּין טְמֵאָה
whether it is tahor (pure – kosher) בֵּין טְהוֹרָה
R' Eliezer says רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר
he can feed the tamei animal וְאֵת הַטְּמֵאָה
and he cannot feed וְאֵינוֹ יִזֶן
the tahor animal אֶת הַטְּהוֹרָה
They said to him אָמְרוּ לוֹ

what is the difference between מָה בֵּין
a tamei animal and a tahor animal טְמֵאָה לְטְהוֹרָה
He said to them אָמַר לָהֶם
for a tahor animal שֶׁהַטְּהוֹרָה
its nefesh is to shamayim נַפְשָׁהּ לְשָׁמַיִם
and its body is his וְגִיפָהּ שְׁלוֹ
(and) a tamei animal וְטְמֵאָה

זאת והמנוח • בסדר וחסתן קד מלאחי כבוד ולא נמלא בספרים
 גרם לה ידרוך דכתיב ולא קריין : דכי גואל אחי: ברות: חמש דפאת
 גנב • וטמיהא לא מפרש ליה : ללמד דתבס • אלמא הקב"ה ליה
 ליתנה לישראל : כתבו לכם • אלמא שניתנה נמי להן לישראל :
 למטן תהיה לי לעד • שילמדו כל תורה אור

זאת והמנוח • בסדר וחסתן קד מלאחי כבוד ולא נמלא בספרים
 גרם לה ידרוך דכתיב ולא קריין : דכי גואל אחי: ברות: חמש דפאת
 גנב • וטמיהא לא מפרש ליה : ללמד דתבס • אלמא הקב"ה ליה
 ליתנה לישראל : כתבו לכם • אלמא שניתנה נמי להן לישראל :
 למטן תהיה לי לעד • שילמדו כל תורה אור

קידוש

המורה וילמדו וזהו אלמא לישראל לכתובים [א] וזאת המצוה ידרוך והדורך חמישדפאת
 נמי ניתנה : פלפולא בעלמא • להבין ימינו גנב אם דכי גואל הלין כתבון ולא קריין
 דבר מתוך דבר הוא דיתן למשה
 ויבא כהן כובד עין ונתנה לישראל :
 פירשו • מכלל דגבור (ד) הוא וגוף
 גדול: ואימא דלרין היה וקטין • שלא
 היה גופני ולא היה בעל כח: ועובדין
 שלם • ואפי' הכי שביבן : ותסבחהו
 מעט • וזו היא אחת שאלותיה אחת היה
 הקב"ה יסירה עליו : אי בלא אגרא •
 מאי רבותיה : לאפוקי ממאן דשקל
 בלא אגרא • כל מי שהוא רוצה תמורה
 של תבירו בלא שבר ומאי מעליותא
 היא דלא היה גזן כ"ע נמי (ה) לא
 גזלין ניהו : דלמא • האי דלא שקיל
 אפי' באגרא לאו משום עושר דלמא
 משום דעני היה ולא היה ליה משאיות
 ולהכי לא היה לרין : אלא מהכא •
 שמטינ דפטר מה מפסל לך : ביהו
 עמו • כלי תשמישו וזה היה מרוב
 עושר : לא תשר אחד מהם נשאתי •
 בעל כרחו אפי' בסקר הא ברטון
 בעלים היה שוכרו וילוי גבי שמואל וכו'
 לא עשקתו ולא רעותו שלא היה
 שוכר לא ברום ולא ברטון

זאת והמנוח • בסדר וחסתן קד מלאחי כבוד ולא נמלא בספרים
 גרם לה ידרוך דכתיב ולא קריין : דכי גואל אחי: ברות: חמש דפאת
 גנב • וטמיהא לא מפרש ליה : ללמד דתבס • אלמא הקב"ה ליה
 ליתנה לישראל : כתבו לכם • אלמא שניתנה נמי להן לישראל :
 למטן תהיה לי לעד • שילמדו כל תורה אור

שבת

מתני' וזו היא אחת שאלותיה אחת היה
 הקב"ה יסירה עליו : אי בלא אגרא •
 מאי רבותיה : לאפוקי ממאן דשקל
 בלא אגרא • כל מי שהוא רוצה תמורה
 של תבירו בלא שבר ומאי מעליותא
 היא דלא היה גזן כ"ע נמי (ה) לא
 גזלין ניהו : דלמא • האי דלא שקיל
 אפי' באגרא לאו משום עושר דלמא
 משום דעני היה ולא היה ליה משאיות
 ולהכי לא היה לרין : אלא מהכא •
 שמטינ דפטר מה מפסל לך : ביהו
 עמו • כלי תשמישו וזה היה מרוב
 עושר : לא תשר אחד מהם נשאתי •
 בעל כרחו אפי' בסקר הא ברטון
 בעלים היה שוכרו וילוי גבי שמואל וכו'
 לא עשקתו ולא רעותו שלא היה
 שוכר לא ברום ולא ברטון
 מתני' וזו היא אחת שאלותיה אחת היה
 הקב"ה יסירה עליו : אי בלא אגרא •
 מאי רבותיה : לאפוקי ממאן דשקל
 בלא אגרא • כל מי שהוא רוצה תמורה
 של תבירו בלא שבר ומאי מעליותא
 היא דלא היה גזן כ"ע נמי (ה) לא
 גזלין ניהו : דלמא • האי דלא שקיל
 אפי' באגרא לאו משום עושר דלמא
 משום דעני היה ולא היה ליה משאיות
 ולהכי לא היה לרין : אלא מהכא •
 שמטינ דפטר מה מפסל לך : ביהו
 עמו • כלי תשמישו וזה היה מרוב
 עושר : לא תשר אחד מהם נשאתי •
 בעל כרחו אפי' בסקר הא ברטון
 בעלים היה שוכרו וילוי גבי שמואל וכו'
 לא עשקתו ולא רעותו שלא היה
 שוכר לא ברום ולא ברטון

זאת והמנוח • בסדר וחסתן קד מלאחי כבוד ולא נמלא בספרים
 גרם לה ידרוך דכתיב ולא קריין : דכי גואל אחי: ברות: חמש דפאת
 גנב • וטמיהא לא מפרש ליה : ללמד דתבס • אלמא הקב"ה ליה
 ליתנה לישראל : כתבו לכם • אלמא שניתנה נמי להן לישראל :
 למטן תהיה לי לעד • שילמדו כל תורה אור

שבת

זאת והמנוח • בסדר וחסתן קד מלאחי כבוד ולא נמלא בספרים
 גרם לה ידרוך דכתיב ולא קריין : דכי גואל אחי: ברות: חמש דפאת
 גנב • וטמיהא לא מפרש ליה : ללמד דתבס • אלמא הקב"ה ליה
 ליתנה לישראל : כתבו לכם • אלמא שניתנה נמי להן לישראל :
 למטן תהיה לי לעד • שילמדו כל תורה אור

זאת והמנוח • בסדר וחסתן קד מלאחי כבוד ולא נמלא בספרים
 גרם לה ידרוך דכתיב ולא קריין : דכי גואל אחי: ברות: חמש דפאת
 גנב • וטמיהא לא מפרש ליה : ללמד דתבס • אלמא הקב"ה ליה
 ליתנה לישראל : כתבו לכם • אלמא שניתנה נמי להן לישראל :
 למטן תהיה לי לעד • שילמדו כל תורה אור

שבת

זאת והמנוח • בסדר וחסתן קד מלאחי כבוד ולא נמלא בספרים
 גרם לה ידרוך דכתיב ולא קריין : דכי גואל אחי: ברות: חמש דפאת
 גנב • וטמיהא לא מפרש ליה : ללמד דתבס • אלמא הקב"ה ליה
 ליתנה לישראל : כתבו לכם • אלמא שניתנה נמי להן לישראל :
 למטן תהיה לי לעד • שילמדו כל תורה אור

זאת והמנוח • בסדר וחסתן קד מלאחי כבוד ולא נמלא בספרים
 גרם לה ידרוך דכתיב ולא קריין : דכי גואל אחי: ברות: חמש דפאת
 גנב • וטמיהא לא מפרש ליה : ללמד דתבס • אלמא הקב"ה ליה
 ליתנה לישראל : כתבו לכם • אלמא שניתנה נמי להן לישראל :
 למטן תהיה לי לעד • שילמדו כל תורה אור

אין בין המורר פרק רביעי

נדרים

ר"ג

פי' הרא"ש

לה א מיי' פ"ז מהל'
מרים הל' ה סמג
לאוין רמב' שושע' י"ד
סימן רכ"א סעיף ג :

לו בג מיי' שם הל' י'
סמג שם סעיף א'
סמג שם סעיף א :

לז ד ה ר מיי' שם הל'
י סמג שם סעיף ע'
סמג שם סעיף א :

לז ח מיי' שם הל' ח
סמג שם סעיף ד :

אזי מפתס לה מהני ליה : והמבאזה נפשה וגופה לשמים . שאין לו
בה יתור לחילה וגמלא שאינו נהגה בפטומה : שאם ילנה הרי זה
מוכרה לעובדי כוכבים . שאוכלין אותה וכשהיא משוממת לוקחין
אותה ביותר או מאכילה לכלבים וגמלא נהגה בפטומה ורבי בשרה
וכ"ל דר"א לה קרי בטמאה אלא
לזוגה מזוגות יתרים כדי לפטמה משום
רס"ל דכיון דלניה עומדת לאכילה
אלא למלאכה אינן נהנין בעלים
בפטומה דלדרבה מפנקא טפי ולא
עבדא שפיר אבל בזמנות הגריכין
לכדי חייה לא קרי ר' אליעזר דבכי
האי גוונא דהי מהגהו ומשום דת"ק
פסיק וימי ולא יזון את בהמתו בין
טמאה בין טהורה דמשמע דכולהו
זווני דמחסר בטהורה מחסר נמי
בטמאה מסהר ליה רבי אליעזר לא
כי אלא איכא גוונא דזן את הטמאה
אע"פ שאינו זן את הטהורה ונהי דהנא
מססה לטינה סמיך ליה אמאי דאמרו
לו ודקמסדר לכו ר"א דמשקלא וטריא
דידכו מוכח דר"א לא קרי בטמאה
אלא בזמנות יתרים כדי לפטמה ולא
בכדי חייה ורואייה להרשב"א סכה
בהפק ולא נתחוו דבב"ב ר"ג' הרי
מוסר לו שפחה לשמשו דקט"ד דבב"ב
נערה עסקינן : אלא בשבכסי חתן
אסורין על אבי כלה וקמ"ל שאע"פ
שבכסי אסורין עליו מותר להשיא לו
בתו אע"פ שיתחייב לזונה אחר כן
וגמלא מהגההגדולה מוז אמרו זן את
אשתו ואת בנו וכו' ואת אמרת מותר
להשיא לו בתו . כלומר אם הוא יכול
לזון את בתו בעודה בראשותו שהוא
חייב בזמנותיה כ"ש שיוכל לזון
אותה אחר ששאלה שנתחייב בזמנות
אשתו ומאי קמ"ל רב הוגא : ובבתו
קרי דהא מדעתה היא דכיון שבגרה שוב
עמה על עסקי נבואין אסור דהא קא
מהני ליה : המדיר את בתו מהני ליה :
מותר הבן למלאות לאביו חבית של
והכי מוכח האי פירושא בראשית דבסודות
למלאות לו חבית של מים ולהדליק לו את
הנר : וירושלמי במס' ביבויים חגי המדיר
את בתו מהני ליה חבית של מים
ולהדליק לו את הנר רבי יעקב בר אבדי
מסויים עשו אותו כלשה כלומר דאשה
והאדם מסויים אין דרכן ליקח חפצים
מן השוק מה פליגין כאן ב"איש כאן
באשה אם היה אדם שאינו מסויים
עשו אותו כלשה כלומר דאשה והאדם
מסויים אין דרכן ליקח חפצים מן השוק
והאדם מסויים אין דרכן ליקח חפצים
מן השוק והאדם מסויים אין דרכן ליקח
חפצים מן השוק והאדם מסויים אין
דרכן ליקח חפצים מן השוק והאדם
מסויים אין דרכן ליקח חפצים מן השוק

תוספות

הרי מוסר שפחה
לשמשו : דס"ד
דאיורי בקנסה שניסח
על ידו ואת אמרת
דמותר להשיא בתו
הא פשיטא דאסור :
טבירתו
מדעמתיקומי' אף על
גב שהוא מדברי שמה
ומשיא ענה לה להשא
לו הנאה דבור לא
מקיי הנאה :

הנהרות הב"ה

(ה) גמ' אלא כשבכסי
חתן :

נפשה וגופה לשמים . שאינה ראויה לאכילה לפיכך זן אותה דאיש
מהגהה הגאה מרובה : מוכרה לעובדי כוכבים . וניתח לה בפטומה :
ב"ב' על החתן . שהחתן הוי מודר : הרי מוסר לו שפחה לשמשו .
ואמאי מותר: אלא בשבכסי חתן אסורין אלל אבי כלהיאע"פ שהחתן

נפשה וגופה לשמים אמרו לו אף הטמאה
נפשה לשמים וגופה שלו שאם ירצה הרי הוא
מוכרה לעובדי כוכבים או מאכילה לכלבים :
ב"ב' אמר רב יצחק בר חנניה אמר רב הונא
המודר הנאה מחבירו מותר להשיא לו בתו
הוי בה רבי יורא במאי עסקינן אילימא
בשבכסי אבי כלה אסורין על החתן הרי מוסר
לו שפחה לשמשו אלא (ה) בנכסי חתן אסורין
על אבי כלה גדולה מוז אמרו זן את אשתו
ואת בניו ואע"פ שהוא חייב בזמנותן ואת
אמרת מותר להשיא לו בתו לעולם בשבכסי
אבי כלה אסורים על החתן ובבתו בוגרת
ומדעתה הניא נמי הכי המודר הנאה מחבירו
אסור להשיא לו בתו אבל משיאו בתו בוגרת
ומדעתה אמר רבי יעקב המדיר בנו לתלמוד
תורה מותר למלאות לו חבית של מים
ולהדליק לו את הנר ר' יצחק אמר ילצלות
לו דג קטן אמר ר' ירמיה אמר רבי יוחנן
המודר הנאה מחבירו מותר להשקותו כוס
של שלום מאי ניהו הכא תרגימי כוס של

בית האבל במערבא אמרי כוס של בית המרחץ : ולא יזון את בהמתו בין
כו' : תניא יהושע איש עוזא אומר ל' עבדיו ושפחותיו הכנענים ולא יזון
את בהמתו בין טמאה בין טהורה מאי שעמא עבדיו ושפחותיו הכנענים
למנחותא עבידן בהמה לפטומא עבידא : מ"תנ"י המודר הנאה מחבירו
ונכנס לבקרו עומד אבל לא יושב ומרפאו רפואת נפש אבל לרפואת ממין : ב"ב'
במאי

נפשה וגופה לשמים . שאינה ראויה לאכילה לפיכך זן אותה דאיש
מהגהה הגאה מרובה : מוכרה לעובדי כוכבים . וניתח לה בפטומה :
ב"ב' על החתן . שהחתן הוי מודר : הרי מוסר לו שפחה לשמשו .
ואמאי מותר: אלא בשבכסי חתן אסורין אלל אבי כלהיאע"פ שהחתן
מהגהה שזן את בתו אפי' הכי משיא
לו את בתו ומשיב הש"ס משום הא
לא לריך למימר דמותר להשיא את
בתו : דגדולה מוז אמרו . בשבכסי
אסורים על המודר אמרנו וזן את
אשתו : אע"פ וכו' ואת אמרת וכו'
פשיטא דמותר דהא לא מהני כלל :
לעולם בשבכסי אבי כלה אסורין על
החתן . ודקאמרת הרי מוסר לו
שפחה לשמשו תריץ בביתו טבירת
עסקינן שיכול להשיאו ומדעת עמלה
דהואיל ואיזי משיא אלא מדעת
עמלה לאו הגאה דקא מהני ליה
איהו אלא הגאה מועטת : תניא
נמי הכי . דהנאה מועטת מותרת :
המדיר את בתו . מנכסי אס לא
ילמוד תורה : מותר . האב למלאות
כו' שהנאה מרובה גדר הימנו ולא
הנאה מועטת וזו הנאה מועטת
היא : כוס של בית המרחץ . הגאה
מועטת היא : למנחותא עבידן .
לגורך עבודה עשוין ולא להתפטרם :
במאי

למשקל כי טעם שבר
[ש"ס לרף שח"י]

הרי מוסר לו שפחה
לשמשו . קא
סלקא דעתך בקנסה או
בנכסה איירי שבדיו
למוסרה וגם מטעה
ידיה עלו : גדולה מוז
אמרו זן את אשתו
ואת בניו . אפי' שאינו
הנהגה מהם כל עין
שמותה לזון את בתו
אם ישיאה לו : בבב"ב
בוגרת ומדעתה ואע"פ
שמשיהא ענה ואיזה
שבכסי על דמחו ערי :
המדיר את בתו לח"מ .
הדיו שגא יבנה
ממלאכתו ומשוימושו
כדי שיבא פניו לח"מ
אלו מלאכות קצרות
מותר לקבל ממנו כי
אינן מנכסות אותו כ"כ
מת"ל וי"ל שהדיו
אביו שלא יבנה ממנו
לפי שלא היה חובה
ללמוד מוסר ליהנות מן
האב בדברים קצרים
אלו : כוס של בית
האבל . שבגילין לשמות
שם כדלמרחץ (פסחים)
ק"ו כחובות ה' : שעה
בסבות בבית האבל ואם
האבל מודר הימנו
הנאה מותר להזניח
שמה זין דמחו קעבד
ולא מפי ליה הנאה כל
ק' לאלו כי מוציאים
השמים : כוס של בית
המרחץ . מים חמין
כדלמך בפ' סידה (שם)
מת' : כחן ולא שמה
מים חמין דומה לתוכר
שהסיקורא מנכסין ולא
מנכסין והנאה מועטת
היא : עבדיו ושפחותיו
למנחותא עבידן .
למלאות הסין לכבוד
ולפמוד לפניו לשמשו
ואיט מושב בפטומה :
(א) אפי' יושב נמי דהגאש
כדור לא חשיבא הגאה
לאוסרה על החולה
דמטו קא עבד ואין
החולה נכסה מדריסת
הכח אף על פי שלא
נכנס להכחש אלא
לגורך החולה ואין הנאה
דריסה עלו אפי' דבר
חיהה הוא לאסור
לדיעה ז' : ונמקסו
שטעלין עבד על
הישיבה . והוא שמה
במא ומותר לו שבכסי
ומהגהה : על הממדיה
לא בני לשמקל דכדאי
כמבנה מלות ביקור ועל
(ידי) הישיבה הוא דבני
עמרו ובכפול מלאכתו :
אשבע

Nedarim 38b

Its nefesh and its body נִפְשָׁהּ וְגוּפָהּ
 are to shamayim לְשָׁמַיִם
 They said to him אָמְרוּ לוֹ
 even a tamei animal אִף הַטְּמֵאָה
 its nefesh is to shamayim לְשָׁמַיִם
 and its body is his וְגוּפָהּ שְׁלוֹ
 for if he wants שְׂאֵם יִרְצֶה
 he can sell it to goyim הָרִי הוּא מוֹכְרָהּ לְגוֹיִם
 or feed it to dogs אוּ מְאֻכְלָהּ לְכֹלְבַיִם

R' Eliezer holds that Shimon is allowed to feed Reuven's animal as long as it is a non-kosher animal. The Chachamim, however hold that Shimon is not allowed to feed any of Reuven's animals, whether they are kosher or not.

R' Eliezer holds that the reason one cannot feed Reuven's animals is because when Shimon feeds them, they will get bigger, and this will mean that Reuven will have more to eat when he eats them. If so, this benefit will obviously not apply if Shimon feeds Reuven's non-kosher animals. The fact that Shimon's feeding fattens up the animal makes no difference to Reuven, as Reuven is not allowed to eat them.

To which the Chachamim answer back that it certainly does make a difference as the fatter the animals are, the greater the price Reuven can charge goyim to buy it. Additionally, Reuven benefits by having larger animals as he has more to feed his dogs.

The Ran points out the feeding that the Mishna is discussing cannot be the regular feeding that an animal needs, because if this is what he Mishna is discussing, then Shimon's feeding would certainly be considered a benefit to Reuven, as Shimon's feeding would be keeping Reuven's animals alive.

Rather the feeding that R' Eliezer allows is the extra feeding, which is the extra food that is given to the animals in order to fatten them up. With regard to this feeding, R' Eliezer and the Chachamim argue.

The Chachamim hold that since the animal can be sold for more when it is fatter, Shimon's fattening of the animal is considered a benefit to Reuven.

R' Eliezer however holds that since non-kosher animals are typically used for work, fattening them up is not considered a benefit. On the contrary, fattening them up is detrimental as this causes the animal to become 'finicky' and as a result they don't work as well.

For the sake of simplicity, when explaining the Gemara, we will do as we did previously, and we will refer to Reuven and Shimon in the context of Shimon being assur to give Reuven benefit.

Rav Yitzchok bar Chananya said אָמַר רַב יִצְחָק בַּר חַנְיָה
 that Rav Huna said אָמַר רַב הוּנָא
 one who assures (with a neder) הַמְוֹדֵר
 benefit from his friend הַנָּאֵה מִחֲבֵירוֹ
 is allowed to marry his daughter מוֹתֵר לְהַשִּׂיאָהּ לוֹ בִּתּוֹ

If Reuven makes a neder to forbid himself from getting benefit from Shimon, he is allowed to marry his daughter (the 'he' and the 'his' will be discussed momentarily).

R' Zayra 'was with it' (i.e., thinking about it) הָיוּ בֵּהּ רַבִּי זֵירָא
 with what are we dealing with (what is the case) בְּמַאי עֲסָקִינוּ
 if you say אִילִימָא
 that the property בְּשִׁנְכֵי
 of the kallah's (bride's) father אָבִי כְּלָה
 is assur on the chosson (groom) אֲסוּרִין עַל הַחַתָּן
 but he is giving over to him הָרִי מוֹסֵר לוֹ
 a maid to serve him שְׂפַחָה לְשִׁמְשׁוֹ

Rav Huna said that even if Reuven is forbidden to get benefit from Shimon, he is still allowed to marry his daughter. But what is the case? If Reuven is the chosson and Shimon is the girl's father (i.e., the father of the kallah is assur to benefit the chosson), how could Reuven marry Shimon's daughter? When Shimon gives over his daughter to Reuven, in effect he is giving Reuven a 'maid to serve him'. That is, Shimon has definitely benefitted Reuven by giving his daughter over to him as a wife, and if so, why is it mutur to do so if Reuven is assur to receive benefit from Shimon?

Rather (the case must be) אֶלָּא
 that the property of the chosson בְּנִכְסֵי חַתָּן
 is assur on the father of the kallah אֲסוּרִין עַל אָבִי כְּלָה

The Gemara answers that the case must be that Shimon is the chosson and Reuven is the kallah's father (that is, the property of the chosson is assur to the kallah's father).

The Ran explains that since Shimon is assur to benefit Reuven, one could have thought that Shimon is not allowed to marry Reuven's daughter, because once Shimon marries Reuven's daughter, Reuven no longer has to support her as she is now Shimon's responsibility.

But on this the Gemara asks that this cannot be the case of R' Huna's halacha because:

אין בין המורד פרק רביעי

נדרים

ר"ג

פי' הרא"ש

לה א מיי' פ"ז מהל'
מדי' ה"ה ס' סמוג'
לאוין רמב' שושע' י"ד
סימן רמב' סע'ף ג' :

לו בג מיי' ש' ה"ה י'
ס'מג ש' ס'ט'ף י"ד
סימן רמב' סע'ף א' :

לו ד ר ה מיי' ש' ה"ה
י' סמוג' ש' ס'ט'ף י"ד
ש'ס'ט'מג רמב' סע'ף א' :

לה ו מיי' ש' ה"ה ח'
ס'ט'ף ש' ס'ט'ף ד' :

אזי מפטט לה מהני ליה : והמבאזה נפשה וגופה לשמים - שאין לו
בה יסוד אכילה וגמולא שאינו נהנה בפטומה : שאם ילנה הרי זה
מוכרה לעובדי כוכבים - שאוכלין אותה וכשהיא משועמת לוקחין
אותה ביותר או מאכילה לכלבים וגמולא נהנה בפטומה ורבי בשרה
וג"ל דר"א לא קרי בטמאה אלא
לזונה מזוגות יתרים כדי לפטמה משום
רס"ל דכיון דאיהו עומדת לאכילה
אלא למלאכה אינן נהנין בעלים
בפטומה דאדרבה מפנקא טפי ולא
עבדא שפיר אבל בזמנות הגריכין
לכדי חייה לא קרי ר' אליעזר דבכי
האי גוונא דהי מהנה ומשום דת"ק
פסיק ותיני ולא יזון את בהמתו בין
טמאה בין טהורה דמשמע דכחלוה
זונו דמחסר בטהרה ומחסר נמי
בטמאה מסהר ליה רבי אליעזר לא
כי אלא איכא גוונא דזן את הטמאה
אע"פ שאינו זן את הטהורה ונהי דהנא
מססה לטינה סמיך ליה אמאי דאמרו
לו ודקמסדר לכו ר"א דמשקלא וטריא
דידכו מוכח דר"א לא קרי בטמאה
אלא בזמנות יתרים כדי לפטמה ולא
בכדי חייה ורואי' להרשב"א שכתב
בהפך ולא נסתוורו דבב"ד דבב"ד
מוסר לו שפחה לשמשו דקס"ד דבב"ד
נערה עסקינן : אלא בשבכסי חתן
אסורין על אבי כלה וקמ"ל שאע"פ
שבכסי אסורין עליו מותר להשיא לו
בתו אע"פ שיתחייב לזונה אחר כן
וגמולא מהנהגדוליה מזו אמרו זן את
אשתו ואת בנו וכו' ואת אמתו מותר
להשיא לו בתו - כלומר אם הוא יכול
לזון את בתו בעודה בראשותו שהוא
חייב בזמנותיה כ"ש שיוכל לזון
אותה אחר שנשאלה שנתחייב בזמנות
אשתו ומאי קמ"ל רב הונא : ובברתו
שרי דהא מדעתה היא דכיון שבגרה שוב
עמה על עסקי נשואין אסור דהא קא
מהני ליה : המודיר את בתו לתי"ת -
האב הדירו שלא יהנה אביו ממנו כדי
שלא יבטל מת"ת : דמסתמא ממילי
וזמרי כי הגי' לויכא דהו' בטול למוד
תורה לא אדרבי' והכי מוכח האי פירושא
בדוספתא דבטרות (פ"ו) דהניא מעשה
באהד שהרלה בט לתי"ת הדירו
מלכות מלכות מלכות מלכות לו חבית
של מים ולהדליק לו את הגר רבי יוחנן
אף ליקח מן חפצים מן השוק ואלן סהדי
דאדעתא דהכי לא אדרבי' אבל איש
שאינו מזויים כיון שדרסו ליקר בשוק
אפי' בהני אדרבי' : ברתו אדרבי' : מותר
להפקח לו כוס של שלום - כלומר מותר
לשמשו כבוס של בית אבל אי נמי
של בית המרחץ מפני דרכי שלום שהיה
דרכן בכך ומיאו דוקא האו' טס של מותר
לשמשו בכנון זה בלבד הסירו דומיא
לדודך המודיר את בתו לתי"ת שהתירו
לבן למלאות לאביו מים משל אב : את
עבדיו ואת שפוחתיו הכנענים - כ"ל
דבזמנות יתרים קאמר וחדר"א קאי
וה"ק האו' שריותא דשרי ר"א בבהמה
עמאה דהיינו מזוגות יתרים כמו שפירשתי
במשנתנו יתיה דאפי' בהמה עמאה
לפטומא עבדא ולמוכרה לעובדי כוכבים
אלא בעבדיו ושפוחתיו הכנענים מיהא
איתיה דאינהו למנקרותא עבדן כלומר
לנקר הבית ולתשמשו בלבד ואיכא דגרסי
למנקרותא כלומר שאין עומדין לאכילה
אלא למחירה בעלמא שכשהן מתין
מתיין אותן ואין אדם אוכלן : **מתני'**
נכנס לבקר עומד אבל לא יושב מפרס
בגמרא : **גמ'**

נפשה וגופה לשמים - שאינה ראויה לאכילה לפיכך זן אותה דאיט
מהנהו הגאה מרובה : מוכרה לעובדי כוכבים - וניתח' ליה בפטומה :
גמ' על החתן - שהחתן הוי מודר : הרי מוסר לו שפחה לשמשו -
ואמאי מותר : אלא בשבכסי חתן אסורין אלל אבי כלהו אע"פ שהחתן
מהנהו שזן את בתו אפי' הכי משיא
לו את בתו ומשיב הש"ס משום הא
לא לריך למימר דמותר להשיא את
בתו : דגדולה מיי אמרו - בשבכסיו
אסורים על המודר אמרנו וזן את
אשתו : אע"פ וכו' ואת אמתו וכו' -
פשיטא דמותר דהא לא מהני כלל :
לעולם בשבכסי אבי כלה אסורין על
החתן - ודקאמתר הרי מוסר לו
שפחה לשמשו תריץ בביתו בוגרת
עסקינן שיכול להשיאו ומדעת עמלה
דהואיל ואיני משיא אלא מדעת
עמלה לאו הגאה דקא מהני ליה
איהו אלא הגאה מועטת : תניא
נמי הכי - דהנאה מועטת מותרת :
המדיר את בתו - מנכסיו אם לא
ילמוד תורה : מותר - האב למלאות
כו' שהנאה מרובה גדר הימנו ולא
הנאה מועטת וזו הנאה מועטת
היא : כוס של בית המרחץ - הגאה
מועטת היא : למנקרותא עבדן -
לנוקר עבודה עשויין ולא להתפטס :
במאי

בית האבל במעורבא אמרי כ"ס של בית המרחץ : ולא יזון את בהמתו בין
כו' : תניא יהושע איש עוזא אומר י'ן עבדיו ושפוחתיו הכנענים ולא יזון
את בהמתו בין טמאה בין טהורה מאי שעמא עבדיו ושפוחתיו הכנענים
למנקרותא עבדן בהמה לפטומא עבדא : **מתני'** המודר הנאה מחבירו
ונכנס לבקר עומד אבל לא יושב ומרפאו רפואת נפש אבל לא רפואת ממין : **גמ'**
במאי

הרי מוסר נפשה
לשמשו - קא
סלקא דעתך כקענה או
בנערה איירי שבדיו
למוכרה וגם מעשה
ידיה עלו : גדולה מזו
אמרו זן את אשתו
ואת בניו - אפי' שאינו
נהנה מהם כל עין
שמותה לזון את בתו
אם ישיאה לו : בביתו
בוגרת ומדעתה אע"פ
שמשויה עלה ואינה
שוכרת על דמנו שרי :
המדיר את בנו לתי"ת -
הדירו שלא יהנה
ממלאכתו ומשוימושו
כדי שיהא פטוי לתי"ת
אלו מלאכות קצות
מותר לקבל ממנו כי
אינן מביטלות אותו כ"ל
מת"ת וי"ת שהדירו
אביו שלא יהנה ממנו
לפי שלא היה חוצה
ללמוד מוסר ליהנות מן
האב בדברים קצות
אלו : כוס של בית
האבל - שבגילין לשמות
שם כדלמתיקין (פסחים)
ק"ו כחובות ת"ו שפחה
כוסות בבית האבל ואם
האבל מודר הימנו
הנאה מותר להזניך
שמה יין דמחוס קעבד
ולא מפי' ליה הנאה כל
ק' לאלב כי מוזניס
השויים : כוס של בית
המרחץ - מים חמין
כדלמך בפ' סידה (שבת
מח') רמז ואל שפחה
מים חמין דומה לתוכך
שהסיקורו מבתנו ולא
מבפטים והנאה מועטת
היא : עבדיו ושפוחתיו
למנקרותא עבדן -
למלאות העין לכבוד
ולפטומא לפניו לשמשו
ואיט מושב בפטומן :
(*) אפי' איש נמי דהגאח
כדור לא חשיבא הגאה
לאוסרה על החולה
דמטו קא עבד ואין
החולה נהנה מדריסת
הרגל אף על פי שלא
נכנס להכאש אלא
לנוקר המלה ואין הגאח
דריסה עלו אפי' דבר
חיתה הוא לאסור
לדיעה ז' : ונמקורו
שטענין שער על
השיבוע - והוא עושה
במאן ומתחל לו כעבר
ומהנהו : על הממדיה
לא בני לשמק' דנכסי
כמבה מלות ביקור ועל
(ידי) השיבוע הוא דבני
למשקל כי טעם שער
[ש"יך להך שאח"י]

תוספות

הרי מוסר נפשה
לשמשו - דס"ד
דאיירי כקענה שניסח
על ידו ואת אמתו
דמותר להשיא בתו
הא שפיחא דאסור :
בברתו בוגרת
מדעתה וקמ"ל אף על
גב שהוא מדבר עמה
ומשיא ענה לה להנשא
לו הנאה דכור לא
מקיי הגאה :

גדרות הב"ה

(ה) גמ' אלא כשבכסי
התן :

Greater than this גדולה מזו
they said (in the Mishna) אמרו
he can feed his wife וְאֶת אִשְׁתּוֹ
and his children וְאֶת בְּנָיו
and even though וְאִף עַל פִּי
he is chayiv שהוא חַיִּיב
in their sustenance (i.e., to feed them) בְּמִזוֹנוֹתָן
and you say וְאֵת אֲמַרְתָּ
it is mutur מותר
for him to marry his daughter! לְהַשִּׂיאָ לָהּ בְּתוּלוֹ

The Mishna taught us that Shimon is allowed to feed Reuven's wife and children even in a time in which Reuven is chayiv to do so. Therefore, if these is true, then certainly Shimon would be allowed to feed Reuven's daughter when Reuven is not obligated to feed her (i.e., after Shimon marries her). If so, once we know the Mishna there would be no need for R' Huna to say his halacha, as his halacha is obvious and does not need to be said. That is, if his halacha is the way we just said, it would be unnecessary, and therefore, if he did say his halacha, it must be that he was referring to a different case.

The Gemara answers:

Really (it is as we said before) לְעוֹלָם
in the case that the property of the kallah's father כְּשֶׁנִּכְסֵי אָבִי כְּלָהּ
is assur on the chosson אֲסוּרִין עַל הַחֲתָן
and it is with his daughter וּבְתוּלוֹ
who is a bogeres בּוֹגֵרֶת
(and it is) with her knowledge (consent) וּמִדַּעֲתָהּ

The Gemara answers that the halacha of R' Huna was said in the case that Reuven wants to marry Shimon's daughter, and the case is that the daughter is already a bogeres. A bogeres is a girl who is considered a full-fledged adult (this happens six months after she brings simanim), and at this point the father no longer is able to marry her off.

If so, if she does get married, it is done with her consent and is considered as her own doing. Therefore, when Reuven marries

⁵⁶ What is the Chiddush of this Halacha?

Tosefos explains that the chiddush of this halacha is that even though the father is advising his daughter to marry him, the benefit of talking is not considered a benefit.

The Rosh also says that this is mutur even though he is advising her to marry him, and the Rosh adds on, that even though she would not marry him without her father's consent, it is still not considered as if Shimon (the father) is benefitting him. (יש לעי' היטב אם יש חילוק בין תוס' והרא"ש באופן שהם לומדים החידוש). (של הלכה זה, וכנראה שיש לפלפל בזה ואכמ"ל).

The Ran in his second explanation argues on the above. The Gemara said that in this case it is mutur מדעתה – with her consent. The Ran in his first pshat explains that this is the reason that it is mutur. That is, since the marriage can only be done with her consent, that is why it is mutur.

The Ran in his second pshat however holds that this is the case that it is mutur. That is, the only time that Reuven would be allowed to marry Shimon's

Shimon's daughter, it is not considered as if Shimon is giving Reuven his daughter in marriage, rather it is Shimon's daughter who is marrying herself to Reuven. As such, since the marriage is her doing, Shimon has not given Reuven benefit.⁵⁶

The Gemara now brings a Baraisa that indeed in this case it will be mutur for Reuven to marry her.

We also learned like this is the Baraisa תִּנְיָא נְמִי הָכִי
one who forbids with a neder המנדיך
benefit from his friend הַנָּאָה מִחֲבִירוֹ
is assur to marry his daughter אֲסוּר לְהַשִּׂיאָ לָהּ בְּתוּלוֹ
but he can marry his daughter אֲבָל מִשִּׂיאָו בְּתוּלוֹ
who is a bogeres בּוֹגֵרֶת
with her knowledge (i.e., consent) וּמִדַּעֲתָהּ

The Halachos of Someone Who Forbids Himself from Getting Benefit from His Son In Order Not to Interrupt His Son's Learning

R' Yaakov said אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב
(one who uses) a neder to forbid benefit המנדיך
from his son בְּנוֹ

for talmid Torah תּוֹרָה לְתַלְמוּד
It is permitted מותר

(for the son) to fill up לְמַלֵּאת
for him (i.e., his father) לוֹ
a barrel of water חֲבִית שֶׁל מַיִם

and to light the ner (lamp) for him וּלְהַדְלִיק לוֹ אֶת הַנֵּר

R' Yitzchok said רַבִּי יִצְחָק אָמַר
(the son can also) fry לְצִלוֹת
a small fish for him לוֹ דָג קָטָן

This person makes a neder that he will not benefit from his son. The person makes this neder in order to guarantee that he will not interrupt his son's learning. He is afraid that if he would be allowed to benefit from his son, he would come to 'use' his son,

daughter would be in the case that it was done through her (i.e., she went to the Reuven to marry him).

But in the case that it was done מדעתו – with his knowledge, that is, if Reuven went to Shimon and asked him to convince his daughter to marry him this would be assur, as in this case it is considered that Shimon's actions (i.e., his talking to his daughter) benefitted Reuven.

However, according to the Ran in his first pshat and according to the Rosh and Tosefos, this would not be considered a forbidden benefit, and it would be mutur (unless one could argue and say that the case of the chosson asking the father to speak to his daughter is worse than the case in which the father speaks to his daughter on his own, because perhaps the fact that the father is doing the chosson's shlichus makes it worse than the actual fulfillment of the shlichus is considered a benefit, as we find earlier, ויש לפלפל ואמ"ל).

אין בין המורר פרק רביעי נדרים ר"ג

נדרים ר"ג

פי' הרא"ש

לא א מיי' פ"ז מהל'
מדי' ה"ג ס' סמג'
לאין רמב' שוש"ע י"ד
סימן רכ"א סעיף ג'
לו בג מיי' ש' ה"ל י'
סמג' רמב' סעיף א'
לו ר' ר' מיי' ש' ה"ל י'
סמג' ש' שוש"ע
שסימן רכ"א סעיף א'
לו ר' מיי' ש' ה"ל י'
שוש"ע ש' סעיף ד'

אזי מפתס לה מהני ליה : והמבאזה נפשה וגופה לשמים - שאין לו
בה היתר לחילה וגמלא שאינו נהגה בפטומה : שאם ילה הרי זה
מוכרה לעובדי כוכבים - שאוכלין אותה וכהיא משוממת לוקחין
אותה ביותר או מחילה לכלבים וגמלא נהגה בפטומה ורבי בשרה
וג'ל דר"א לה קרי בטמאה אלא
לונה מזוגות יתרים כדי לפטמה משום
רס"ל דכיון דלניה עומדת לחילה
אלא למלכה אינן נהנין בעלים
בפטומה דלדרבה משנקה טפי ולא
עבדה שפיר אבל במזוגות הגריכין
לכדי חייה לא קרי ר' אליעזר דכיי
האי גוינת ודאי מהנהו ומשום דת"ק
פסיק ותיני ולא יזון את בהמתו בין
טמאה בין טהורה דמשמע דכחלוהו
זונו דמחבר דטהורה נחמסר נמי
בטמאה מחבר ליה רבי אליעזר לא
כי אלא איכא גוינת דזן את הטמאה
אש"פ שאינו זן את הטהורה ונתי דהנח
מסחה לטיעה סמיך ליה אמאי דאמרו
לו ודקמחבר לכו ר"א דמשקלא וטריא
דידכו מוכח דר"א לא קרי בטמאה
אלא במזוגות יתרים כדי לפטמה ולא
בכדי חייה וראיתי להרשב"א שכתב
בהפך ולא נתחוו דבריו : **גמ'** הרי
מוסר לו שפחה לשמשו דקט"ד דבבחו
נערה עסקין : אלא בשכסו חתן
אסורין על אבי כלה וקמ"ל שאש"פ
שכסו אסורין עליו מזהר להשיא לו
בתו אש"פ שיתחייב לונה אחר כן
וגמלא מהנהגה גורלה מזו אמרו זן את
אשתו ואת בנו וכו' ואת אמרת מותר
להשיא לו בתו - כלומר אם הוא יכול
לזון את בתו בעודה בראשותו שהוא
חייב במזוגותיה כ"ש שיוכל לזון
אותה אחר שנשאה שנתחייב במזוגות
אשתו ומאי קמ"ל רב הוגא : ובבתו
שרי דהא מדעתה היא דכיון שבגרה שוב
עמה על עסקי נשואין אסור דהא קא
מהני ליה : המדיר את בתו לתי"ת
מותר הבן למלואות לאביו חבית של
מיס ולהדליק לו את הגר - דמסתמא
ממילי זוטרי כי הגי לויכא בזה בטול
למוד תורה לא אדריה ויהי מוכח
האי פירושא בראשיתא דבטרות (פ"ו)
דהניא משעה בזה שיהיה חתן המדיר
את בתו לתי"ת מותר למלואות לו חבית
של מיס ולהדליק לו את הגר בר אידי
בשם רבי יוחנן אף ליקח חפלים מן
השוק ואין סהדי דאדעתא דהכי לא
אדריה אבל איש שאינו מזויים כיון
שדרסו ליקר בשוק אפי' בהני אדריה
מותר להסקת לו כוס של שלום - כלומר
מותר לשמשו כבוס של בתו אבל אי
נמי על בית המרחץ מפני דרכי שלום
שהיה דרכי שלום שהיה דרכי שלום
שאלו המלואות לאביו מיס משל אב :
את עבדיו ואת שפחותיו הנכעסים -
כ"ל דבמזוגות יתרים קאמר ודא"ל קאי
וה"ל הוא שריותא דשרי ופשחותיו
הכענים מהא איתיה דאינהו למקדושתא
עבדן כלומר ליקר הבית ולהשמשו
בזהו וליכא דהכי לא אדריה אלא
בביתו וזונו אלא חתן המדיר את בתו
לתי"ת מותר להשיא לו בתו משיאו
בתו בוגרת ומדעתה הניא נמי הכי
המודר הנאה מחבירו אסור להשיא לו
בתו אבל משיאו בתו בוגרת ומדעתה
אמר רבי יעקב המדיר בנו לתלמוד
תורה מותר למלואות לו חבית של מיס
ולהדליק לו את הגר ר' יצחק אמר
לצללות לו דג קטן אמר ר' ירמיה
אמר רבי יוחנן המודר הנאה מחבירו
מותר להשקותו כוס של שלום מאי ניהו
הכא תרגימו כוס של

נפשה וגופה לשמים - שאינה ראויה לחילה לסיפק זן אותה דאיט
מהגהו הגאה מרובה : מוכרה לעובדי כוכבים - וניתח ליה בפטומה :
גמ' על החתן - שהחתן הוא מודר : הרי מוסר לו שפחה לשמשו -
ואמאי מותרת אלא בשכסו חתן אסורין אלל אבי כלה ויאש"פ שהחתן
מהגהו שזן את בתו אפי' הכי משיא
לו את בתו ומשיב הש"ס משום הא
לא לריך למימר דמותר להשיא את
בתו : דגדולה מיי אמרו - בשכסו
אסורים על המודר אמרתי וזן את
אשתו : אש"פ וכו' ואת אמרת וכו' -
פשיטא דמותר דהא לא מהני כלל :
לעולם בשכסו אבי כלה אסורין על
החתן - ודקאמרת הרי מוסר לו
שפחה לשמשו תריץ בבחו בוגרת
עסקין שיכול להשיאו ומדעת עלמה
דהואיל ואיני משיא אלא מדעת
עלמה לאו הגאה דקא מהני ליה
איהו אלא הגאה מועטת : תניא
נמי הכי - דהנאה מועטת מותרת :
המדיר את בתו - מנכסו אם לא
ילמוד תורה : מותר - האב למלואות
כו' שהנאה מרובה נדר הימנו ולא
הנאה מועטת וזו הנאה מועטת
היא : כוס של בית המרחץ - הגאה
מועטת היא : למנחותא עבדיו -
לזוך עבודה עשוין ולא להתפסס :
במאי

הרי מוסר לו שפחה לשמשו - קא
סלקא דעתך בקענה או
בנערה איירי שבדיו
למטרה וגם מטעה
ידיה עלו : גדולה מזו
אמרו זן את אשתו
ואת בניו - אפי' שאינו
הנהג מהם כל עין
שמותה לזון את בתו
אם ישאיה לו : בבחו
בוגרת ומדעתה ויאש"פ
שמשאיה עלה ואינה
שוכבת על דמפו שרי :
המדיר את בתו לתי"ת -
הדיו שגא יבנה
ממלאכתו ומשומשו
כדי שיהא פטוי לתי"ת
אלו מלאכות קצתות
מוסר לקבל ממנו כי
אינו מנכסות אותו כ"ל
מת"ל וי"ל שהדיו
אביו שלא יבנה ממנו
לפי שלא היה הוציא
ללמוד מוסר ליהנות מן
האב בדברים קצתים
בללו : כוס של בית
האכל - שבגילין לשמות
שם כדלמתיקן (פסחים)
ק"ו כתובות ת"ו שפחה
בשבות בית האכל ואם
האכל מודר הימנו
הנאה מותר להזניך
שמה זין דמחלו קעבד
ולא מפי ליה הנאה כל
קל לאכל כי מוציט
השויס : כוס של בית
המניח - מיס חתין
כדלמך בפ' סירה (שבת
תנ"ו) רמז וזו שפחה
מיס חתין דומה לתוכ
שהיקורו מנכסו ולא
מנכסו והנאה מועטת
היא : עבדיו ושפחותיו
למנחותא עבדיו -
למנחות העין לכבוד
ולפמוד לפניו לשמשו
ואיט מושב בפטומה :
(*) אפי' אשכ נמי דהגאש
כדור לא חשיבה הגאה
לאוסרה על החולה
דמטו קא עביד ואין
החולה נהנה מדריסת
הרגל אף על פי שלא
נכנס להכאוש אלא
לזוך המלה ואין הגאש
דריסה עלו אפי' דבר
חיתה הוא לאסור
לדיעה ז' : ונמקו
שטענין עבד על
השויסה - והוא שפחה
במחש ומחל לו כשכר
ומהגהו : על הממדיה
לא בעי למשקל דהכי
כמבה מלות ביקור ועל
(ידי) השויסה הוא דכפי
למשקל כי טעל שכר
[*] שייך להך שח"י

תוספות
הרי מוסר שפחה
לשמשו - דק"ד
דאיירי בקענה שניסח
על ידו ואת אמרת
דמותר להשיא בתו
הא שפיחא דאסור :
בבתו
מדמסתה וקמ"ל אף על
גב שהוא מדברי פמה
ומשיא עלה לה להנשא
לו הגאש דבור לא
מקיי הגאה :

גהרות הב"ה
(ח) גמ' אלא כשכסו
התן :

בית האבל במעורבא אמרי כוס של בית המרחץ : ולא יזון את בהמתו בין
כו' : תניא יהושע איש עוזא אומר ז' עבדיו ושפחותיו הנכענים ולא יזון
את בהמתו בין טמאה בין טהורה מאי שעמא עבדיו ושפחותיו הנכענים
למנחותא עבדיו בהמה לפטומא עבידא : **מתני'** המודר הנאה מחבירו
ונכנס לבקרו עומד אבל לא יושב ומרפאו רפואת נפש אבל לרפואת ממין **גמ'**
במאי
הנאה חסרה לה אלא היא עלמה - ומדעתה טעמא קא יחיב למילתיה כלומר מש"ס
קאמר מדעתה למעטוי דעתו דחתן שאם עשאו עליה לדבר
האב הדיו שלא יבנה ממנו כדי שלא יבטל מת"ת :
הגי לויכא בזה בטול למוד תורה לא אדריה
בהני אדריה : דמסתמא ממילי זוטרי כי הגי לויכא בזה בטול למוד תורה לא אדריה
דמסתמא ממילי זוטרי כי הגי לויכא בזה בטול למוד תורה לא אדריה
והני מוכח האי פירושא בראשיתא דבטרות (פ"ו)
דהניא משעה בזה שיהיה חתן המדיר את בתו לתי"ת מותר למלואות לו חבית של מיס
ולהדליק לו את הגר בר אידי בשם רבי יוחנן אף ליקח חפלים מן השוק ואין סהדי
דאדעתא דהכי לא אדריה אבל איש שאינו מזויים כיון שדרסו ליקר בשוק אפי'
בהני אדריה מותר להסקת לו כוס של שלום - כלומר מותר לשמשו כבוס של בתו
אבל אי נמי על בית המרחץ מפני דרכי שלום שהיה דרכי שלום שאלו המלואות לאביו
מיס משל אב : את עבדיו ואת שפחותיו הנכענים - כ"ל דבמזוגות יתרים קאמר
ודא"ל קאי וה"ל הוא שריותא דשרי ופשחותיו הכענים מהא איתיה דאינהו למקדושתא
עבדן כלומר ליקר הבית ולהשמשו בזהו וליכא דהכי לא אדריה אלא בביתו וזונו
אלא חתן המדיר את בתו לתי"ת מותר להשיא לו בתו משיאו בתו בוגרת ומדעתה
אמר רבי יעקב המדיר בנו לתלמוד תורה מותר למלואות לו חבית של מיס ולהדליק
לו את הגר ר' יצחק אמר לצללות לו דג קטן אמר ר' ירמיה אמר רבי יוחנן המודר הנאה
מחבירו מותר להשקותו כוס של שלום מאי ניהו הכא תרגימו כוס של

and this would come to him disturbing his son, something that the father does not want to happen. But although it is assur for the father to benefit from his son, the son is allowed to do these small acts for his father. The Ran explains that since the reason the father made this neder was to prevent himself from disturbing his son, these small acts are assumed to not have been included in the neder. Since these acts are so small and not time-consuming, they will not lead to bittul Torah, and as such, we assume that they were not included in the neder.

Acts that One is Allowed to Do Even For Someone that He is Not Allowed to Benefit

R' Yirmiyah said אָמַר רַבִּי יִרְמְיָהּ
 that R' Yochanan said אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן
 one who is forbidden with a neder הַמְּנַדֵּר
 from getting benefit from his friend מִחֲבִירוֹ
 it is mutur (for that person) מוֹתֵר
 to give him to drink לְהַשְׁקוֹתוֹ
 from the kos of shalom (the cup of peace) כּוֹס שְׁלֹמֹם
 מאי ניהו What is it נִיְהוּ
 here (in Bavel) they translated הִכָּא תְּרַגְּמוּ
 it as the kos כּוֹס
 of the house of an aval (mourner) שֶׁל בַּיִת הָאָבֵל
 (but) in the west (i.e., Eretz Yisroel) בְּמַעְרָבָא
 they say אָמְרֵי
 (it refers) to the kos כּוֹס
 of the bathhouse שֶׁל בַּיִת הַמְּרַחֵץ

Shimon is not allowed to give benefit to Reuven and yet Shimon is still allowed to give him the kos shel shalom. The “Kos shel Shalom” either refers to the kos that is given to the avaylim (mourners) as they are sitting shiva in order to cheer them up. Or it refers to the kos that is given to people after they go to the bath house. The Rosh explains that this refers to the hot cup of water that is given to people after they leave the bath house. The Gemara in meseches Shabbos tells us that someone who takes a hot bath but does not drink hot water afterwards is similar to a person who heats up a stove from the outside and not the inside (the benefit of doing as such is obviously minimal).

The Ran explains that the reason why Shimon is allowed to do these things for Reuven is because all of these actions are not considered as benefits for Reuven but rather they are considered as acts that are just done to preserve the peace (i.e., common courtesy).

The Ran points out that his is all true if Shimon is giving Reuven, Reuven’s wine or water (and the action of pouring the wine is not considered a benefit). If, however, Shimon is giving his own wine to Reuven, this would be assur as Reuven would be benefiting from what belongs to Shimon (however there are those Rishonim who hold that even if the wine belongs to Shimon, it would still be mutur, as this benefit is so minute as is only considered a courtesy).

The Difference Between Feeding a Person’s Animals and Feeding a Person’s Slaves

The Mishna said that if Shimon is not allowed to give benefit to Reuven, then:

And he (Shimon) וְלֹא יִזוֹן
 cannot feed his (Shimon’s) animal אֶת בְּהֵמָתוֹ
 whether etc. בֵּין כּוֹי
 We learned in a Baraisa תַּנְיָא
 Yehoshua Ish Uza (a man of Uza) says יְהוֹשֻׁעַ אִישׁ עוּזָא אָמַר
 he can feed his slaves וְזוֹן עֲבָדָיו
 and maids וְשִׁפְחוֹתָיו
 who are Caanim (i.e., his non-Jewish) הַכְּנַעֲנִים
 and he cannot feed his animals וְלֹא יִזוֹן אֶת בְּהֵמָתוֹ
 whether they are tamei or tahor בֵּין טְהוֹרָה

Although Shimon is not allowed to feed Reuven’s animals, whether they are tamei or tahor, he is allowed to feed Reuven’s slaves.

What is the reason (for this difference) מַאי טַעְמָא
 slaves and maids עֲבָדָיו וְשִׁפְחוֹתָיו
 that are Caanim הַכְּנַעֲנִים
 are set to be tore apart לְמַנְחָרוֹתָא עֲבִידוֹן
 (but an) animal בְּהֵמָה
 is set to be fattened לְפִטוּמָא עֲבִידָא

After a slave dies, there is no use for the body, i.e., it is not sold to be eaten or thrown to the dogs. As such, their bodies are said to be ‘torn apart’, i.e., they are thrown away without any use for them. The Ran in his first explanation, has a different girsa of the Gemara. In his girsa, the Gemara says that the slaves are לְמַנְקָרוּתָא עֲבִידוֹן – set for cleaning, the reason that you have slaves is for their work, and not for their meat.

If so, according to both explanations we understand the difference between a person’s slaves and his animals very well. An animal is kept to be fattened in order to get a higher price for it when it is sold. Therefore, if Shimon will feed Reuven’s animal,

אין בין המורר פרק רביעי

נדרים

ר"ג

פ' הרא"ש

לה א מיי' פ"ז מהל'
מדי' ה' ס' סג'
לאין רב' שושע' י"ד
סימן רכ"ט ס"ף ג :

לו ב ג מיי' ש' ה' י'
וג"ל דר"א לה קרי' בטמאה אלא
לזוגה מזוגות יתרים כדי לפטמה משום
רס"ל דכיון דלזנה עומדת לאכילה
אלא למלאכה אינן נהנין בעלים
בפטומה דלדרכה משקא טפי ולא
עבדה שפיר אבל בזמנות הגרידין
לכדי חייה לא קרי' ר' אליעזר דכדי
האי גוונא דהי מהנהו ומשום דת"ק
פסיק ותיני ולא יזון את בהמתו בין
טמאה בין טהורה דמשמע דכחלוהו
זונו דמחסי דטהורה נמסר נמי
בטמאה מסהיר ליה רבי אליעזר לא
כי אלא ליבא גוונא דזן את הטמאה
אע"פ שאינו זן את הטהורה ונהי דהנא
מססה לטינה סמיך ליה אמאי דאמרו
לו ודקמסדר לכו ר"א דמשקלא וטריא
דידכו מוכח דר"א לא קרי' בטמאה
אלא בזמנות יתרים כדי לפטמה ולא
כדי חייה ורואי' להרשב"א שכתב
בהפך ולא נתחוו דבריו : **גמ'** הרי
מוסר לו שפחה לשמשו דקס"ד דבצחו
נערה עסקינן : אלא בשבכסו חתן
אסורין על אבי כלה וקמ"ל שאע"פ
שבכסו אסורין עליו מותר להשיא לו
בחו אע"פ שיחייב לזונה אחר כן
וגמלא מהנהוג גורלה מזו אמרו זן את
אשתו ואת בנו וכו' ואת אמתו מותר
להשיא לו בכו - כלומר אם הוא יכול
לזון את בתו בעודה בראשותו שהוא
חייב בזמנותיה כ"ש שיוכל לזון
אותה אחר ששאלה שנתחייב בזמנות
אשתו ומאי קמ"ל רב הונא : ובברתו
שרי דהא מדעתה היא דכיון שבגרה שוב
אינן לאכילה רשות בה אי נמי כי קאמר
מדעתה למעטוי דעתו דחתן שאם עשאו
סליח לדבר עמה על עסקי נבואין אסור
דהא קא מהני ליה : המדיר את בתו
לתי"ת - האב הדיור שלא יהנה אביו
ממנו כדי שלא יבטל מת"ת : מותר
הבן למלאות לאביו חבית של מים ולהדליק
לו את הנר - דמסתמא ממילי זוטרי כי
הני ליתכא דכו בכו למוד תורה לא אדריה
והכי מוכח האי פירושא בראשיתא דבטרוח
(פ"ו) דתניא מעשה באחד שהרלה בת
לתי"ת הדיורו מלעשות מלאכה והסיר לו
יוסו דרבי למלאות לו חבית של מים ולהדליק
לו את הנר רבי יוחנן אף ליקח חפצים מן
השוק ואתן סהדי דאדעתא דהכי לא אדריה
אבל איש שאינו מזויים כיון שדרסו ליקח
בשוק אפי' בהני אדריה : מותר להפקות
לו כוס של שלום - כלומר מותר לשמשו
בכוס של בית אבל אי נמי דליטה כ"ל
לזונה ר"ל דבזמנות יתרים קאמר ודנ"א
קאי וה"ק האו שרייתא דשרי ופשחתי
הכנענים מהיא איתיה דאינה למקדושתא
עבדין כלומר לנקר הבית ולהשמשו
בלבד ואיכא דגרסי למקדושתא כלומר
שאין עומדין לאכילה אלא לנחירה
בעלמא ששכחן מתין מניחין אותן ואין
אדם אוכלן : **מתני'** נכנס לבקר עומד
אבל לא יושב - מפרש בגמרא : **גמ'**
אין

לזונה ר"א ר"מ' ש' ה' י'
סג' ש' טו"ב' י"ד
ס' ש' טו"ב' א :

לה ו מיי' ש' ה' ת'
טו"ב' ש' טו"ב' ד :

ממלאכתו ומנימושו
כדי שיבא פניו לתי"ת
אלו מלאכות קצתות
מותר לקבל ממנו כי
אינן מביטות אותו כ"ל
מת"ל וי"ת שהדיורו
אביו שלא יהנה ממנו
לפי שלא היה חולק
ללמוד מותר ליהנות מן
האב בדברים קצתים
אלו : כוס של בית
האב - שגילין לשמות
שם כדלמדין (פסחים)
ק"י כחונות הו' עשה
בסבות בית האב ולא
האב מודר הימנו
הנאה מותר להודיך
שמה יין דמחוס קעבד
ולא מפי ליה הנאה כל
ק' לאכל כי מוזניס
היבוי : כוס של בית

המניח - מים תמין
כדלמר בפ' סוה' (שבט
מח') רמז ואל עתה
מים תמין דומה לתוכך
שהיקורו מביטין ולא
מבטלים הנאה מועטת
היא : עבדי ושפחותיו
למקדושתא עבדין -
למלאות העין לכבוד

ולמוד לפניו לשהשו
ואינו מושג בפטומת :
(*) אפי' יושב נמי דהגאון
כדור לא חשיבא הנאה
לאוסרה על הבעלה
דמטו קא עבד ואין
המולה נהנה מדריסת
הרגל אף על פי שלא
נכנס להכניס אלא
לזונך המולה ואין הנאה
דריסה עלו אפי' דבר
חימה הוא לאסור
דליטה ו : ונמקו על
שטעלין עבד על
הישיבה ויהו עושה
בגמ' ומוחל לו בכבוד
ומהגה : על הממירה
לא בני למשקל דנכסיה
כמבזה מלות ביקור ועל
(ידי) הישיבה הוא דכפי

למשקל כי טעם שכן
[ש"יך להך שח"י]
אעניס

התוספות
הרי מוסר שפחה
לשמשו : דס"ד
דאיני בקביה שניסח
על ידו ואת אמתו
דמותר להשיא בתו
הא פשיטא דאסור :
בברתו טוגרת
מדמסתה וקמ"ל אף על
גב שהוא מדברי עמה
ומשיא ענה לה להנשא
לו הנאה דבור לא
מקרי הנאה :

הנהרות הב"ה
(ה) גמ' אלא כשכסי
התן :

אין מפתס לה מהני ליה : והממאה נפשה וגופה לשמים - שאין לו
בה יתיר אכילה וגמלא שאינו נהנה בפטומה : שאם ילה הרי זה
מוכרה לעובדי כוכבים - שאוכלין אותה וכשהיא משועמת לוקחין
אותה ביותר או מאכילה לכלבים וגמלא נהנה בפטומה ורבי בשרה

נפשה וגופה לשמים אמרו לו אף הממאה
נפשה לשמים וגופה שלו שאם ירצה הרי הוא
מוכרה לעובדי כוכבים או מאכילה לכלבים :
גמ' אמר רב יצחק בר הנניה אמר רב הונא
המודר הנאה מחבירו מותר להשיא לו בתו
הוי בה רבי יורא במאי עסקינן אילימא
בשבכסו אבי כלה אסורין על החתן הרי מוסר
לו שפחה לשמשו אלא (ה) בנכסו חתן אסורין
על אבי כלה גדולה מזו אמרו זן את אשתו
ואת בניו ואע"פ שהוא חייב בזמנותן ואת
אמתו מותר להשיא לו בתו לעולם בשבכסו
אבי כלה אסורים על החתן ובבתו בוגרת
ומדעתה תניא נמי הכי המודר הנאה מחבירו
אסור להשיא לו בתו אבל משיאו בתו בוגרת
ומדעתה אמר רבי יעקב המדיר בנו לתלמוד
תורה מותר למלאות לו חבית של מים
ולהדליק לו את הנר ר' יצחק אמר יצילות
לו דג קמן אמר ר' ירמיה אמר רבי יוחנן
המודר הנאה מחבירו מותר להשקותו כוס
של שלום מאי ניהו הכא תרגמי ר"בוס של

בית האבל במעורבא אמרי ר"בוס של בית המרחץ : ולא יזון את בהמתו בין
כו' : תניא יהושע איש עזרא אומר יון עבדיו ושפחותיו הכנענים ולא יזון
את בהמתו בין טמאה בין טהורה מאי שעמא עבדיו ושפחותיו הכנענים
למנחרותא עבדין בהמה לפטומא עבדיא : **מתני'** המודר הנאה מחבירו
ונכנס לבקר עומד אבל לא יושב ומרפאו רפואת נפש אבל לא רפואת ממין : **גמ'**
במאי

נפשה וגופה לשמים - שאינה ראויה לאכילה לפיכך זן אותה דאיט
מהנהו הגאה מרובה : מוכרה לעובדי כוכבים - וניתח ליה בפטומת :
גמ' על החתן - שהחתן הוי מודר : הרי מוסר לו שפחה לשמשו -
ואמאי מותר : אלא בשבכסו חתן אסורין אלל אבי כלה וואע"פ שהחתן
מהנהו שזן את בתו אפי' הכי משיא
לו את בתו ומשיב הש"ס משום הא
לא לריך למימר דמותר להשיא את
בתו : דגדולה מיי אמרו - בשבכסו
אסורים על המודר אמרנו זון את
אשתו : אע"פ וכו' ואת אמתו וכו' -
פשיטא דמותר דהא לא מהני כלל :
לעולם בשבכסו אבי כלה אסורין על
החתן - ודקאמתר הרי מוסר לו
שפחה לשמשו תריץ בבתו טוגרת
עסקינן שיכול להשיאו ומדעת עלמה
דהאזיל ואינו משיא אלא מדעת
עלמה לאו הגאה דקא מהני ליה
איהו אלא הנאה מועטת : תניא
נמי הכי - דהנאה מועטת מותרת :
המדיר את בתו - מנכסיו אם לא
ילמוד תורה : מותר - האב למלאות
כו' שהנאה מרובה גדר הימנו ולא
הנאה מועטת וזו הנאה מועטת
היא : כוס של בית המרחץ - הנאה
מועטת היא : למנחרותא עבדין -
לזונך עבודה עשויין ולא להתפטס :
במאי

בית האבל במעורבא אמרי ר"בוס של בית המרחץ : ולא יזון את בהמתו בין
כו' : תניא יהושע איש עזרא אומר יון עבדיו ושפחותיו הכנענים ולא יזון
את בהמתו בין טמאה בין טהורה מאי שעמא עבדיו ושפחותיו הכנענים
למנחרותא עבדין בהמה לפטומא עבדיא : **מתני'** המודר הנאה מחבירו
ונכנס לבקר עומד אבל לא יושב ומרפאו רפואת נפש אבל לא רפואת ממין : **גמ'**
במאי

הרי מוסר לו שפחה
לשמשו - קא
סלקא דעתך בקביה או
בנערה איירי שבדיו
למוכרה וגם מעשה
ידיה עלו : גדולה מיי
אמרו זן את אשתו
ואת בניו - אפי' שאינו
נהנה מהם כל עין
שמותה לזון את בתו
אם ישיבה לו : בבתו
בוגרת ומדעתה ואע"פ
שמשוייה עלה ואינה
טוגרת על דמחו שרי :
המדיר את בתו לתי"ת -
הדיורו שלא יהנה
ממלאכתו ומנימושו
כדי שיבא פניו לתי"ת
אלו מלאכות קצתות
מותר לקבל ממנו כי
אינן מביטות אותו כ"ל
מת"ל וי"ת שהדיורו
אביו שלא יהנה ממנו
לפי שלא היה חולק
ללמוד מותר ליהנות מן
האב בדברים קצתים
אלו : כוס של בית
האב - שגילין לשמות
שם כדלמדין (פסחים)
ק"י כחונות הו' עשה
בסבות בית האב ולא
האב מודר הימנו
הנאה מותר להודיך
שמה יין דמחוס קעבד
ולא מפי ליה הנאה כל
ק' לאכל כי מוזניס
היבוי : כוס של בית
המניח - מים תמין
כדלמר בפ' סוה' (שבט
מח') רמז ואל עתה
מים תמין דומה לתוכך
שהיקורו מביטין ולא
מבטלים הנאה מועטת
היא : עבדי ושפחותיו
למקדושתא עבדין -
למלאות העין לכבוד
ולמוד לפניו לשהשו
ואינו מושג בפטומת :
(*) אפי' יושב נמי דהגאון
כדור לא חשיבא הנאה
לאוסרה על הבעלה
דמטו קא עבד ואין
המולה נהנה מדריסת
הרגל אף על פי שלא
נכנס להכניס אלא
לזונך המולה ואין הנאה
דריסה עלו אפי' דבר
חימה הוא לאסור
דליטה ו : ונמקו על
שטעלין עבד על
הישיבה ויהו עושה
בגמ' ומוחל לו בכבוד
ומהגה : על הממירה
לא בני למשקל דנכסיה
כמבזה מלות ביקור ועל
(ידי) הישיבה הוא דכפי

למשקל כי טעם שכן
[ש"יך להך שח"י]
אעניס

it will be considered a benefit for Reuven, even if Shimon feeds Reuven's non-kosher animals.

But there will be no problem with Shimon feeding Reuven's slaves, as Reuven has no benefit from Reuven feeding them.

Once again, the Ran says as he did before, that all of this is only referring to the extra food that one gives to his animals and slaves, but it would certainly be assur for Shimon to give Reuven's slaves the food that they need to survive.

with regard to the food that the slaves need to survive, this would certainly be assur for Shimon to give to Reuven's slaves.

משנה

One who is forbidden with a neder **המוֹדֵר**

(to get) benefit **הַנָּאָה**

from his friend **מִחֲבִירוֹ**

and he enters to visits him **וְנִכְנֵס לְבַקְרוֹ**

he stands **עוֹמֵד**

and he cannot sit **אֲבָל לֹא יוֹשֵׁב**

and he can heal him **וּמְרַפְאוֹ**

a healing of the nefesh (to be explained) **רְפוּאַת נֶפֶשׁ**

but not a healing of money **אֲבָל לֹא רְפוּאַת מָמוֹן**

The Gemara will explain who is sick; the one who can give benefit or the one that cannot get benefit. The Gemara will also explain the intent of last halacha of the Mishna.